

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

A. Or.

332

ADUMBRATIO
HISTORIÆ MUNDI

AMHARICÆ.

—
AUCTORE

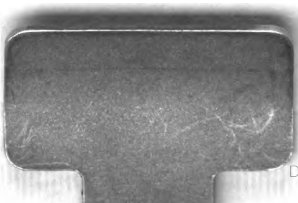
C. W. ISENBERG.

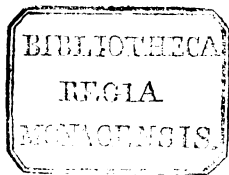
—
M DCCC XLII.

Th. or. 332

~~145~~

Tsenberg.

ADUMBRATIO
HISTORIÆ MUNDI

AMHARICÈ.

AUCTORE

CAROLO GULIELMO ISENBERG,

EVANGELII MISSIONARIO IN AFRICAM ORIENTALEM.

LONDINI:

IMPENSIS ECCLESIE ANGLICÆ SOCIETATIS AD RELIGIONEM CHRISTIANAM
IN AFRICA ET ORIENTE EXPANDENDAM INSTITUTÆ

IMPRESSIT RICARDUS WATTS.

M DCCC XLII.

የዓለም : ታሪክ :

ከፍጥረት : ጀምሮ : እስከ :

ዘመናችን : ድረስ :

ተጻፈች :

በቻርልስ : ዊልየም : ኢዘንበርግ :

በወንጌል : መለክተኛ :

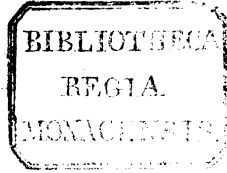
ለሐበካ ::

በሉንደን : ባለች : በእንግልጣር : ቤተ : ክርስቲያን :

በሚስቶን : ጉባኤ : ፈቃድ : ታተመች : በሪቸርድ :

ወትስ : ማኅተምያ : በክርስቶስ :

ልደት : አመት : 1858 :

መ ቀ ደ ም ፡፡

ያለም ፡ ታሪክ ፡ በምድር ፡ ባሉ ፡ በሰዎች ፡ መካከል ፡ ባለፈ ፡ ዘመን ፡ የሆነውን ፡ ነገር ፡ ይነገረናል ፡፡ ጽፈት ፡ ሥርዓት ፡ ያላቸው ፡ አሕዛብ ፡ የመንግሥታቸውን ፡ ታሪክ ፡ ይጽፋሉ ፡ ለልጅ ፡ ልጅ ም ፡ ይጠብቁታል ፡ መንግሥታቸው ፡ እንደ ፡ ተነሣች ፡ ላባቸው ፡ ለራሳቸው ም ፡ የሆነውን ፡ ነገር ፡ ሲናገሩ ፡፡ ጽፈትን ፡ የሌላቸው ፡ አሕዛብ ፡ ግን ፡ ባፈ ፡ ነገር ፡ ታሪካቸውን ፡ ይናገራሉ ፡፡ ታሪካቸው ም ፡ እንደ ፡ እውቀታቸው ፡ እንደ ፡ ባሕርያቸው ም ፡ ነው ፡፡ የታሪክ ፡ ሁሉ ፡ ምሳሌ ፡ በመጽሐፍ ፡ ቅደስ ፡ ይገኛል ፡፡ የብሉይ ፡ ያዲስ ፡ ሥርዓት ፡ ታሪክ ፡ ባንዲት ፡ ሕዝብ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ምስጋና ፡ ይመሰክራል ፡ እግዚአብሔር ፡ ዓለምን ፡ እንደገዛ ፡ ዓለምንም ፡ በመግዛቱ ፡ ምህረቱን ፡ ጽድቁን ፡ እንደገልጸ ፡ የጸጋውን ፡ መንግሥት ፡ በሰው ፡ መካከል ፡ ያሰናድ ፡ ዘንድ ፡ ይሠራትም ፡ ዘንድ ፡፡ ያለም ፡ ታሪክ ፡ መስታወት ፡ ነው ፡፡ የሚያውቀው ፡ ሰው ፡ በመንፈስ ፡ ቀደሰም ፡ የተከፈተ ፡ ዓይን ፡ ያለው ፡ የሰውን ፡ ኃጢአት ፡ የእግዚአብሔርን ፡ ምስጋና ፡ ያደባታል ፡ ለዚህ ፡ ዓለም ፡ ለመረመር ፡ ዓለምም ፡ ይጠቀምበታል ፡፡ ለዚህ ፡ መክንያት ፡ እኛ ፡ ደግመን ፡ በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ እንፈትናለን ፡ በጥቂት ፡ ነገር ፡ ያለምን ፡ ታሪክ ፡ እንሰጥ ፡ ዘንድ ፡፡ እግዚአብሔርም ፡ ደርደሰ ፡ ለርሱ ፡ ክብር ፡ ለሀበካ ፡ ይህንነት ፡ እንድንፈጽመው ፡፡

ታሪክ ፡ ሁሉ ፡ ጳ ሪ ፡ ያዲስ ፡ በሚባል ፡ ክፍል ፡ ይከፈላል ፡፡ ታላቅ ፡ ነገር ፡ ሲሆን ፡ ጊዜ ፡ ወይስ ፡ ታላቅ ፡ ሰው ፡ ቢነሣ ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ የሚገደ ፡ ወይስ ፡ የሚጠቅም ፡ ወይስ ፡ ሌላ ፡ ታላቅ ፡ ነገር ፡ በርሱ ፡ ወይስ ፡ በዘመኑ ፡ የሚሆንበት ፡ ያ ፡ ዘመን ፡ ኢ ጳ ጥ ፡ ይባላል ፡፡ ካንድ ፡ ኢ ጳ ጥ ም ፡ ወደ ፡ ሚከተለው ፡ ኢ ጳ ጥ ፡ የሚያልፍ ፡ ዘመን ፡ ጳ ሪ ፡ ያዲስ ፡ ነው ፡፡ የሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በእግዚአብሔር ፡ በሰው ፡ መካከል ፡ መድኃኒት ፡ መካከል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንደሆነም ፡ የታሪኩ

ክ : ሁሉ : መካከልኛ : ሆነ ። ከመምጣቱ : በፊት : የሆነ :
 ነገር : ሁሉ : መድኃኒቱን : በሰው : ልጆች : መካከል : ያሰ
 ኃይ : ዘንድ : ሊያገለግል : ነበረ ። ከዕርጉም : በኋላ : የሆ
 ነ : ሁሉ : መንግሥቱን : በምድር : ላይ : ለመዘረጋት : ሊያ
 ገለገል : ነበር ። ስለዚህም : በርሱ : ያለም : ታሪክ : በሁሉ
 ት : ታላቅ : ክፍል : ይከፈላል ። መጀመርያ : ክፍል : ከአ
 ደም : ካለምም : ፍጥረት : ጀምሮ : እስከ : ክርስቲስ : ል
 ደት : ይሄደል ። ሁለተኛ : ክፍልም : ከክርስቲስ : ልደት : ጀ
 ምሮ : እስከ : ዘመናችን : ድረስ : ይሄደል ። እሌህ : ሁሉ
 ት : ክፍሎች : ደግሞ : በጳጳሮቻችን : ይከፈላሉ ።

መጀመርያ : ክፍል ።

ካለም : ፍጥረት : ጀምሮ : እስከ : ክርስቲስ : ልደት : ድ
 ረስ : ከጊዜ : መጀመርያ : እስከ : ፬።፬፣ አመት : ድረስ ።
 ከክርስቲስ : በፊት : ፬።፬፣ አመት : እስከ : ልደት : ድረስ ።

መጀመርያ : ጳጳሮቻችን ።

ከፍጥረት : ጀምሮ : እስከ : ጥፋት : ውኃ : ድረስ ። ፩፣ —
 1292። ከልደት : በፊት : ፬።፬፣ — 1104።

ሁለተኛ : ጳጳሮቻችን ።

የአባቶች : አለቆች : ዘመን ። ከጥፋት : ውኃ : ጀምሮ :
 እስከ : ሐገ : መሥራት : በደብረ : ሲኖ : ድረስ ። ከክርስቲ
 ስ : በፊት : 1104። — 1292። የፍጥረት : አመት : 1292።
 — 1104።

ሶስተኛ : ጳጳሮቻችን ።

ከሐገ : መስጠት : በሲኖ : ላይ : ጀምሮ : እስከ : ሳውል :
 መንግሥት : ድረስ ። 1104። — 1292። ከልደት : ልፊት :
 1292። — 1104።

አራተኛ : ጳጳሮቻችን ።

ከሳውል : ጀምሮ : እስከ : ቁርስ : ድረስ ። የፍጥረት : አ
 መት : 1292። — 1104። ከክርስቲስ : ልደት : በፊት : 1104።
 1292።

አምስተኛ ፡ ጳሪዮደስ ፡፡

ከቁርስ ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ክርስቲስ ፡ ልደት ፡ ድረስ ፡፡

ሁለተኛ ፡ ክፍል ፡፡

ከክርስቲስ ፡ ልደት ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ዘመናችን ፡ ድረስ ፡፡

፩፤—**፲፰፻፩፤፤** **፲፪፻፺፯፤፤** ፡ አመት ፡ ፬፤፬፤—**፳፰፻፳፩፤፤**

መጀመርያ ፡ ጳሪዮደስ ፡፡

ከክርስቲስ ፡ ልደት ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ቀንስታንቲኖስ ፡ ድረስ ፡፡ ፩፤—**፫፲፩፤፤**

ሁለተኛ ፡ ጳሪዮደስ ፡፡

ከታላቅ ፡ ቀንስታንቲኖስ ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ አደዋክር ፡ ድረስ ፡፡ **፫፲፩፤፤—፬፻፸፯፤፤**

ሶስተኛ ፡ ጳሪዮደስ ፡፡

ከአደዋክር ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ታላቅ ፡ ካርል ፡ ድረስ ፡፡ **፬፻፸፯፤፤—፳፰፻፳፩፤፤**

አራተኛ ፡ ጳሪዮደስ ፡፡

ከታላቅ ፡ ካርል ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ መካከለኛ ፡ ዘመን ፡ መጨረሻ ፡ ድረስ ፡፡ **፳፰፻፳፩፤፤—፲፭፻፶፯፤፤**

አምስተኛ ፡ ጳሪዮደስ ፡፡

ከቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ መታደስ ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ዘመናችን ፡ ድረስ ፡፡ **፲፭፻፶፯፤፤—፲፰፻፱፤፤**

ደለም : ታሪክ :

መጀመርያ : ክፍል ::

ካለም : ፍጥረት : ጀምሮ : እስከ : ክርስቶስ : ልደት : ድረስ :: ካመት : ፩ : እስከ : ፱ : ድረስ ::

መጀመርያ : ጳጳሮቻት ::

ከፍጥረት : ጀምሮ : እስከ : ጥፋት : ውኃ : ድረስ :: ሞገስ ጥረት : አመት : ፩ : እስከ : 1892 :: ከክርስቶስ : ልደት : በፊት : ፱ : — 1892 ::

የዚህች : ጳጳሮቻት : ታሪክ : በጣም : በራሪት : ዘፍጥረት : ተጻፏች :: እግዚአብሔር : በዘመን : ሁሉ : መጀመርያ : ሰማይን : ምድርን : ፈጠረ : ኃይሉን : ፍቅሩንም : ጥበቡንም : ቅድስቱንም : ለመግለጽ :: ምድርም : በደ : ነበረች : አንደኛም : አልነበረባትም : ጨለማም : በቀላይ ፊት : ነበር : የእግዚአብሔር : መንፈስም : በውጥ : ላይ : ሰፈረ : ኃይልም : ለሌለበት : ኃይልን : ሰጠ :: እግዚአብሔርም : በቃሉ : ዓለምን : ሁሉን : ፈጠረ : በመጀመርያውም : ብርሃኑን : ቀንን : ሌሊትን : ለመክፈል :: ከመጀመርያ : ማታም : መጀመርያ : ጽዋት : ተወለደ :: በሁለተኛ : ቀንም : እግዚአብሔር : ጠፈርን : ፈጠረ : በውጥ : መካከል : መለዩት : ይሆን : ዘንድ : እንደሁም : የምድር : ስፍራ : ባለም : ተሰራ : ምድር : ሰማይም : ተለዩ :: እስከዚያ : ድረስም : ምድር : ሁሉ : ውኃ : ነበረች :: በሶስተኛ : ቀን : ግን : ውኃ : ደርቅ : ምድር : እርሱ : በርሳቸው : ተለዩ : ቀላይም : ረገቱ : ደርቅ : ምድር : ተገለጠች : ውኃም : ከምንጮች : ከፈሳሾችም : ከወንዞችም : ተሰብስቦ : ባሕር : ሆነ ::

ደርቅ፡ ምድርም፡ በእግዚአብሔር፡ ትእዛዝ፡ ኃይልን፡ ተቀ
 ብላ፡ ሣርን፡ ልዩ፡ ልዩ፡ ሐማልማልንም፡ ልዩ፡ ልዩ፡ ዛፍ
 ንም፡ አወጣኙ፡ እግዚአብሔርም፡ ባረካቸው፡ እርሱ፡ በ
 ርሳቸውም፡ ሥርዓት፡ እደረገላቸውም፡ ለማፍራትም፡ ለመ
 ዝራትም፡ ኃይል፡ ሰጣቸው፡ :: እንደሁም፡ ሶስተኛ፡ ቀን፡
 ተፈጸመ፡ :: ባራተኛ፡ ቀን፡ እግዚአብሔር፡ ከጠፈር፡ በላይ፡
 ያሉትን፡ ከዋክብት፡ ጨረቃውንም፡ ጸሐይንም፡ ፈጠረ፡
 ቀንን፡ ሌሊትን፡ ለመግዛት፡ ዓለምንም፡ ለማብራት፡
 ጊዜያትንም፡ ሁሉን፡ ለመክፈል፡ ላለም፡ ሸልም፡ ለእግ
 ዚአብሔር፡ ምስጋናም፡ ለማገልገል፡ :: ባምስተኛ፡ ቀንም፡
 እግዚአብሔር፡ ያፎኝን፡ ዓሦኝን፡ ፈጠረ፡ ውጥኝን፡ አ
 ዩርን፡ ይመሉ፡ ዘንድ፡ :: በስድስተኛ፡ ቀንም፡ እግዚአብ
 ሔር፡ የደርቅ፡ ምድርን፡ እንስሶች፡ ፈጠረ፡ እንደሁም፡ ይ
 ህኝ፡ ምድር፡ ተሰፍኗች፡ የሰው፡ ማደርያ፡ ትሆን፡ ዘንድ፡ ::
 ሰውን፡ ግን፡ ለመፍጠር፡ የዘላለም፡ ፍቅር፡ ምክር፡ ቀደ
 መ፡ :: የሥላሴም፡ ምክር፡ እንደሁ፡ ሲል፡ ተገለጸልኝ፡ :: ሰ
 ውን፡ እንፎጠር፡ በመልካችን፡ በምሳሌያችን፡ የባሕር
 ን፡ ዓሣ፡ የሰማይንም፡ ያፍ፡ እንስሳውንም፡ ምድርን
 ም፡ ሁሉን፡ በምድርም፡ የሚያሸከረክረውን፡ ሁሉን፡
 የሚገዛ፡ :: እግዚአብሔርም፡ ሰውን፡ እንደ፡ መልኩ፡ እን
 ደ፡ እግዚአብሔር፡ ምሳሌ፡ ፈጠረው፡ አደምንም፡ ብሉ፡
 ጸራው፡ ማለት፡ ከመረት፡ የተፈጠረ፡ ሰው፡ :: እግዚአብ
 ሔር፡ መረት፡ አድርጎ፡ የሰውን፡ ሥጋ፡ ፈጥሮዋል፡ እ
 ፍ፡ ብሉም፡ የሕይወትን፡ እስትንፈስ፡ አገባበት፡ እንደ
 ሁም፡ ሰው፡ ሰማይን፡ ምድርን፡ በባሕርያ፡ አገኘ፡ :: እ
 ግዚአብሔርም፡ አሁን፡ የሰራውን፡ ስራ፡ ሁሉን፡ አየ፡ እ
 ኒሆም፡ ሁሉ፡ እጅግ፡ መልካም፡ ሆነ፡ :: በስድስት፡ ቀን
 ም፡ ሁሉን፡ ከፈጠረ፡ በኋላ፡ በሰባተኛ፡ ቀን፡ አረፈ፡ :: የ
 ሰባተኛውንም፡ ቀን፡ የጊዜውን፡ ሁሉን፡ ሰባተኛውን፡ ክ
 ፍል፡ ከሌላ፡ ጊዜ፡ ለይተ፡ ቀደሰው፡ ለእግዚአብሔር፡ ም
 ስጋና፡ :: ሰውም፡ በምድር፡ ላይ፡ ያለውን፡ መግዛትን፡ ገ
 ለጸ፡ እግዚአብሔር፡ የፈጠረውን፡ ፍጥረት፡ ሁሉን፡ ወደ
 ርሱ፡ አምጥተ፡ ለሁሉ፡ ስሙን፡ ሲያወጣላቸው፡ :: የዚያ

ን : ጊዜን : ገን : መሻት : ተነሣች : በሰው : ነፍስ : የርሱን :
 እኩል : ክርሱ : ጋራ : ያይ : ዘንድ : ከሌላ : ሰው : ጋራም :
 ይኖር : ዘንድ :: እግዚአብሔርም : አለ :: መልካም : አይ
 ደለም : ሰው : በቻውን : እንደሆን : የምትረዷውን : እር
 ሱንም : የምትከብ : እፈጥሮለታለሁ :: እንደሁም : እግዚ
 አብሔር : በፍቅሩ : የሰውን : መሻት : ፈጸመለት : ታላቅ :
 እንቅልፍንም : ጣለበት : በንቅልፍም : የሰውን : እንደን :
 ትን : ወሰደ : ሲገቡንም : ስራለት : ስበፍራውም : ሥጋ :
 ምላበት :: አደምም : ከንቅልፍ : ተነሥተ : ምሳሌውን :
 ባዩ : ጊዜ : ደስ : ብሎ : እንደሆነ : አለ :: ይህች : አፅንት :
 ክፍንጥ : ናት : ሥጋም : ከሥጋይ :: ይህችም : ምሽት : ትባ
 ላላች : ከወንድ : ተወስደላች። እንደሁም : እግዚአብሔ
 ሮ : የመጋባትን : ሥርዓት : ሰራ :: የዚያን : ጊዜም : ንጹሐ
 ን : ክብር : ንጹሐትን : ሳያውቁ : የእግዚአብሔርን : ጽድ
 ቅ : ለብሰዋል። የሥጋውን : ልብስ : አይሹም : ነበሩ :: እ
 ግዚአብሔርም : የምስጋናውን : ስፍራ : በምድር : ፈጠረ :
 የታደላ : ገነት : ሰውንም : አስቀመጠባት : ደሰራት : ዘን
 ድ : ይጠብቃትም : ዘንድ :: በገነትም : የደህንነት : ፍራ :
 ዛፍ : ሁሉ : ተገንቶባት : ነበር : የሕይወትም : ዛፍ :: ይህ
 ም : ሁሉ : ለሰው : ለሙብላት : ተፈጠረ : እንደን : ዛፍ :
 ብቻ : እግዚአብሔር : ከሌላ : ሁሉ : ለዩ : የሰውን : መታ
 ዘዘም : ስርዓት : ይፈትን : ዘንድ : ክርሱ : መብላት : ከለክ
 ለው :: ይህች : ዛፍም : ክፍያ : በገ : የሚታወቅባት : ዛፍ :
 ነበረች : ለመፍትን : ተፈጥሮዋል።
 እስከዚያ : ድረስም : ሁሉ : ደህን : ነበር :: ሰው : በእግ
 ዚአብሔር : አንድነት : ትርጉም : የእግዚአብሔርን : ስጥ
 ወታ : ሁሉ : በደስታ : ተቀበለ : በዚህ : ደስተም : ፈጣሪዬ
 ን : አመሰግኜ :: ሰይጣን : ገን : እርሱ : ደግሞ : በገ : ሁሉ :
 ከእግዚአብሔር : የተፈጠረ : ከቡንቱ : ገን : ወጥተ : በት
 ፀባት : የወጀቀ : ለኩንም : የተጣለ : እርሱ : የሰውን :
 ደህንነት : አይተ : ተቀናው : ወደ : ጥፋትም : ሊጥለው :
 አስቦ :: በለዚህም : ተንኩል : አደረገ :: በባብ : መልክ :
 ወደ : ዘት : ግብት : ሲገቡን : አታለል : ከተከለከሉባት

፳፤ ያለም : ታሪክ :: ፩፤ ክፍል :: ፩፤ ጸረዮረስ ::

መላለሰ : እግዚአብሔርም : አከበረው : ከምድር : አው
ጥቶታል። ሞትን : ሳያይ : እንደሁም : የክርስቶስ : ፅርግ
ት : ምሳሌ : አደረገው : ለመጀመሪያ : ዓለም :: የሊዞያ :
ሰዎች : ፅድሚ : በዛ : የዚያን : ጊዜ : ምድርና : አየር : ለ
ጤና : የተሻሉ : ነበረና :: ኃጢአት : ጥን : በምድር : በዛ : የሰው
ም : ፎ፤ አይነት : የሴት : ትውልድ : የእግዚአብሔር : ልጆች
የተባሉት : ከቃዋል : ትውልድ : የሰው : ልጆች : ከተባ
ለች : ጋራ : ተደግለዋች : በዚህ : መደብለቅም : የእግዚአ
ብሔር : ፍርሃትና : አይነተኛ : ሃይማኖት : እነሱ :: ስለዚህ
ም : እግዚአብሔር : የጥፋትን : ውጋ : በምድር : ላይ : አስ
መጣ : ሰው : ሁሉ : እንስሳም : ሁሉ : የሞተበት : ከኖህ :
ጋራ : እግዚአብሔር : ደሰራው : ዘንድ : ባዘዘው : መርከ
ብ : ከነበሩ : በቀር : ፳፤ ሰዎች : እርሳቸውም : ኖህ : ከምሽ
ቱ : ጋራ : ሴምም : ካምም : ያፈትም : ልጆቹ : ከምሽቶቻ
ቸው : ጋራ : ከእንስሳም : እግዚአብሔር : ኖህን : ወደርሱ :
ወደ : መርከብ : ደወሰድ : ዘንድ : ያዘዘ : ደህ : ሁሉ : ከጥ
ፋት : አመለጠ : የቀረ : ሁሉ : ጠፋ :: ደህም : ሆነ : ባለም :
አመት : 1292። ከልደትም : አስቀድሞ : ባመት : ፪፻፵፮።
በኖህ : ፅድሚም : በ፺፻፤ አመት ::

የፋት : ውጎ : ድረስ ::

አመት : ተቀመጠ :: ሞተም ::

“ “ “ ::

“ “ “ ::

“ “ “ ::

“ “ “ ::

“ “ “ ::

“ “ **ከምድር : ዘንድም : ተያዘ ::**

“ “ **ሞተም ::**

“ “ “ ::

ተ : ባፈት : ደርሳይ : አመት ::

[To face page 8.]

ክ : ሁሉ : መካከለኛ : ሆነ ። ከመምጣቱ : በፊት : የሆነ : ነገር : ሁሉ : መድኃኒቱን : በሰው : ልጆች : መካከል : ያሰገደ : ዘንድ : ሊያገለግል : ነበረ ። ከዕርገቱም : በኋላ : የሆነ : ሁሉ : መንግሥቱን : በምድር : ላይ : ለመዘረጋት : ሊያገለግል : ነበር ። ስለዚህም : በርሱ : ያለም : ታሪክ : በሁለት : ታላቅ : ክፍል : ይከፈላል ። መጀመርያ : ክፍል : ከአደም : ካለምም : ፍጥረት : ጀምሮ : እስከ : ክርስቶስ : ልደት : ይሄደዳል ። ሁለተኛ : ክፍልም : ከክርስቶስ : ልደት : ጀምሮ : እስከ : ዘመናችን : ድረስ : ይሄደዳል ። እሌህ : ሁለት : ክፍሎች : ደግሞ : በጳሪዎቻችን : ይከፈላሉ።

መጀመርያ : ክፍል ።

ካለም : ፍጥረት : ጀምሮ : እስከ : ክርስቶስ : ልደት : ድረስ : ከጊዜ : መጀመርያ : እስከ : ፬፡፱ : አመት : ድረስ ። ከክርስቶስ : በፊት : ፬፡፱ : አመት : እስከ : ልደቱ : ድረስ ።

መጀመርያ : ጳሪዎቻት ።

ከፍጥረት : ጀምሮ : እስከ : ጥፋት : ውኃ : ድረስ ። ፳፡— ፲፯፻፯። ከልደት : በፊት : ፬፡፱ : — ፪፻፵፰።

ሁለተኛ : ጳሪዎቻት ።

የአባቶች : አለቆች : ዘመን ። ከጥፋት : ውኃ : ጀምሮ : እስከ : ሕግ : መሥራት : በደብረ : ሲቶ : ድረስ ። ከክርስቶስ : በፊት : ፪፻፵፰። — ፲፭፻፩። የፍጥረት : አመት : ፲፯፻፯። — ፪፻፵፫።

ሶስተኛ : ጳሪዎቻት ።

ከሕግ : መስጠት : በሲቶ : ላይ : ጀምሮ : እስከ : ሳውል : መንግሥት : ድረስ ። ፪፻፵፫። — ፪፱፻፯። ከልደት : ልፊት : ፲፭፻፩። — ፲፯፻፩።

አራተኛ : ጳሪዎቻት ።

ከሳውል : ጀምሮ : እስከ : ቁርስ : ድረስ ። የፍጥረት : አመት : ፪፱፻፯። — ፫፻፵፰። ከክርስቶስ : ልደት : በፊት : ፲፯፻፩። — ፭፻፶፰።

እምስተኛ : ጳሪዮደስ ::

ከቁርስ : ጀምር : እስከ : ክርስቲስ : ልደት : ድረስ ::

ሁለተኛ : ክፍል ::

ከክርስቲስ : ልደት : ጀምር : እስከ : ዘመናችን : ድረስ ::

፩- I፳፱፩፤ P፪፡፯ረተ : አመት : ፬፤፬፤- ፳፯፱፳፩፤

መጀመርያ : ጳሪዮደስ ::

ከክርስቲስ : ልደት : ጀምር : እስከ : ቀንበታንቲያስ : ድረስ :: ፩- C I E ፤፤

ሁለተኛ : ጳሪዮደስ ::

ከታላቅ : ቀንበታንቲያስ : ጀምር : እስከ : ኦገዮክር : ድረስ :: C I E ፤፤- ፬፻፺፤፤

ሶስተኛ : ጳሪዮደስ ::

ከኦገዮክር : ጀምር : እስከ : ታላቅ : ካርል : ድረስ :: ፬፻፺፤፤- ፯፻፳፤፤

አራተኛ : ጳሪዮደስ ::

ከታላቅ : ካርል : ጀምር : እስከ : መካከለኛ : ዘመን : መጨረሻ : ድረስ :: ፯፻፳፤፤- 1፳፻፤፤

እምስተኛ : ጳሪዮደስ ::

ከቤተ : ክርስቲያን : መታደስ : ጀምር : እስከ : ዘመናችን : ድረስ :: 1፳፻፤፤- I፳፱፩፤፤

ዖለም : ታሪክ :

መጀመርያ : ክፍል ::

ካለም : ፍጥረት : ጀምሮ : እስከ : ክርስቶስ : ልደት : ድረስ :: ካመት : ፩ : እስከ : ፱፻፱ : ድረስ ::

መጀመርያ : ጳጳሮች ገደብ ::

ከፍጥረት : ጀምሮ : እስከ : ጥፋት : ውጥ : ድረስ :: ዋና ጥረት : አመት : ፩ : እስከ : 1875 :: ክርስቶስ : ልደት : በፊት : ፱፻፱ : — 1875 ::

የዚህች : ጳጳሮች ገደብ : በጣም : በኦሪት : ዘፍጥረት : ተጻፈች :: እግዚአብሔር : በዘመን : ሁሉ : መጀመርያ : ሰማይን : ምድርን : ፈጠረ : ኃይሉን : ፈቅረንም : ጥበቡንም : ቅድስቱንም : ለመግለጽ :: ምድርም : በደ : ነበረች : እንደችም : አልነበረችም : ወይም : በቀላይ : ፊት : ነበር : የእግዚአብሔር : መንፈስም : በውጥ : ላይ : ሰፈረ : ኃይልም : ለሌለበት : ኃይልን : ሰጠ :: እግዚአብሔርም : በቃሉ : ዓለምን : ሁሉን : ፈጠረ : በመጀመርያውም : ብርሃኑን : ቀንን : ለሊትን : ለመክፈል :: ከመጀመርያ : መጋታም : መጀመርያ : ጽዋት : ተወለደ :: በሁለተኛ : ቀንም : እግዚአብሔር : ጠፈርን : ፈጠረ : በውጥ : መካከል : መለዋት : ደሆን : ዘንድ : እንዲሁም : የምድር : ስፍራ : ባለም : ተሰራ : ምድር : ሰማይም : ተለዩ :: እስከዚያ : ድረስም : ምድር : ሁሉ : ውጥ : ነበረች :: በሶስተኛ : ቀን : ግን : ውጥ : ደርቅ : ምድር : እርሱ : በርሳቸው : ተለዩ : ቀላይም : ረገተ : ደርቅ : ምድር : ተገለጠች : ውጥም : ከምንጮች : ከፈሳሾችም : ከወንዞችም : ተሰብስቦ : ባሕር : ሆነ ::

ደርቅ፡ ምድርም፡ በእግዚአብሔር ፡ ትእዛዝ ፡ ኃይልን፡ ተቀ
 ብላ ፡ ሣርን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ሐማልማልንም ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ዛፍ
 ንም ፡ አወጣኝ ፡ እግዚአብሔርም ፡ ባረካቸው ፡ እርሱ ፡ በ
 ርሳቸውም ፡ ሥርዓት ፡ አደረገላቸውም ፡ ለማፍራትም ፡ ለመ
 ዝራትም ፡ ኃይል ፡ ሰጣቸው ፡ ፡ እንደሁም ፡ ሶስተኛ ፡ ቀን ፡
 ተፈጸመ ፡ ፡ ባራተኛ ፡ ቀን ፡ እግዚአብሔር ፡ ክጠፈር ፡ በላይ ፡
 ያሉትን ፡ ከዋክብት ፡ ጨረቃውንም ፡ ጸሐይንም ፡ ፈጠረ ፡
 ቀንን፤ ሌሊትን ፡ ለመግዛት ፡ ዓለምንም ፡ ለማብራት ፡
 ጊዜያትንም ፡ ሁሉን ፡ ለመክፈል ፡ ላለም ፡ ሸልም ፡ ለእግ
 ዚአብሔር ፡ ምስጋናም ፡ ለማገልገል ፡ ፡ ባምስተኛ ፡ ቀንም ፡
 እግዚአብሔር ፡ ሶፎችን፤ ዓሦችን ፡ ፈጠረ ፡ ውጥችን፤ እ
 ዩርን ፡ ይመሉ ፡ ዘንድ ፡ ፡ በስድስተኛ ፡ ቀንም ፡ እግዚአብ
 ሔር ፡ የደርቅ ፡ ምድርን ፡ እንስሶች ፡ ፈጠረ ፡ እንደሁም ፡ ይ
 ህች ፡ ምድር ፡ ተሰደደች ፡ የሰው ፡ ማደርያ ፡ ትሆን ፡ ዘንድ ፡ ፡
 ሰውን ፡ ግን ፡ ለመፍጠር ፡ የዘላለም ፡ ፍቅር ፡ ምክር ፡ ቀደ
 መ ፡ ፡ የሥላሴም ፡ ምክር ፡ እንደህ ፡ ሲል ፡ ተገልጸልክ ፡ ፡ ሰ
 ውን ፡ እንፍጠር ፡ በመልካችን፤ በምሳሌያችን ፡ የባሕር
 ን ፡ ዓሣ ፡ የሰማይንም ፡ ሶፍ ፡ እንስሳውንም ፡ ምድርን
 ም ፡ ሁሉን ፡ በምድርም ፡ የሚያሸከረክረውን ፡ ሁሉን ፡
 የሚገዛ ፡ ፡ እግዚአብሔርም ፡ ሰውን ፡ እንደ ፡ መልኩ ፡ እን
 ደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ምሳሌ ፡ ፈጠረው ፡ አደምንም ፡ ብሉ ፡
 ጸራው ፡ ማለት ፡ ከመረት ፡ የተፈጠረ ፡ ሰው ፡ ፡ እግዚአብ
 ሔር ፡ መረት ፡ አድርጎ ፡ የሰውን ፡ ሥጋ ፡ ፈጥሮዋል፤ እ
 ፍ ፡ ብሉም ፡ የሕይወትን ፡ እስትንፈስ ፡ አገባበት ፡ እንደ
 ሁም ፡ ሰው ፡ ሰማይን፤ ምድርን ፡ በባሕርይ ፡ አገኘ፤ ፡ እ
 ግዚአብሔርም ፡ አሁን ፡ የሰራውን ፡ ስራ ፡ ሁሉን ፡ አዋ ፡ እ
 ነሆም ፡ ሁሉ ፡ እጅግ ፡ መልካም ፡ ሆነ ፡ ፡ በስድስት ፡ ቀን
 ም ፡ ሁሉን ፡ ከፈጠረ ፡ በኋላ ፡ በሰባተኛ ፡ ቀን ፡ አረፈ ፡ ፡ የ
 ሰባተኛውንም ፡ ቀን ፡ የጊዜውን ፡ ሁሉን ፡ ሰባተኛውን ፡ ክ
 ፍል ፡ ከሌላ ፡ ጊዜ ፡ ለይተ ፡ ቀደሰው ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ም
 ስጋና ፡ ፡ ሰውም ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ መግዛቱን ፡ ገ
 ለጸ ፡ እግዚአብሔር ፡ የፈጠረውን ፡ ፍጥረት ፡ ሁሉን ፡ ወደ
 ርሱ ፡ አምጥተ ፡ ለሁሉ ፡ ስሙን ፡ ሲያወጣላቸው ፡ ፡ የዚያ

ን፡ ጊዜን፡ ግን፡ መሻት፡ ተነሣች፡ በሰው፡ ነፍስ፡ የርሱን፡
 እኩል፡ ክርሱ፡ ጋራ፡ ያይ፡ ዘንድ፡ ከሌላ፡ ሰው፡ ጋራም፡
 ይኖር፡ ዘንድ፡ ፡፡ እግዚአብሔርም፡ አለ፡ ፡፡ መልካም፡ አይ
 ደለም፡ ሰው፡ በቻውን፡ እንደሆን፡ የምትረዳውን፡ እር
 ሱንም፡ የምትከብር፡ እግዚአብሔር፡ ፡፡ እንደሆነም፡ እግዚ
 አብሔር፡ በፍቅሩ፡ የሰውን፡ መሻት፡ ፈጽመለት፡ ታላቅ፡
 እንቅልፍንም፡ ጣለበት፡ በንቅልፍም፡ የሰውን፡ አንደኛ፡
 ጎን፡ ወሰደ፡ ሲገቡንም፡ ስራለት፡ በስፍራውም፡ ሥጋ፡
 ምላበት፡ አይምም፡ ከንቅልፍ፡ ተነሥተ፡ ምሳሌውን፡
 ባይ፡ ጊዜ፡ ደስ፡ ብሎ፡ እንደሆነ፡ አለ፡ ፡፡ ይህች፡ አፅንት፡
 ክፍን፡ ናት፡ ሥጋም፡ ከሥጋይ፡ ፡፡ ይህችም፡ ምሽት፡ ትባ
 ላላች፡ ከወንድ፡ ተወስደላች፡ ፡፡ እንደሆነም፡ እግዚአብሔ
 ራ፡ የመጋባትን፡ ሥርዓት፡ ሰራ፡ ፡፡ የዚያን፡ ጊዜም፡ ንጹህ
 ን፡ ክብር፡ ንጹህ፡ ሳይሆን፡ የእግዚአብሔርን፡ ጽድ
 ቅ፡ ለብሰዋል፡ የሥጋውን፡ ልብስ፡ አይሾም፡ ነበረ፡ ፡፡ እ
 ግዚአብሔርም፡ የምስጋናውን፡ ስፍራ፡ በምድር፡ ፈጠረ፡
 የታደላ፡ ገነት፡ ሰውንም፡ አስቀመጠባት፡ ደሰራት፡ ዘን
 ድ፡ ደጠብቃትም፡ ዘንድ፡ ፡፡ በገነትም፡ የደህንነት፡ ፍረ፡
 ዛፍ፡ ሁሉ፡ ተገንቶባት፡ ነበር፡ የሕይወትም፡ ዛፍ፡ ፡፡ ይህ
 ም፡ ሁሉ፡ ለሰው፡ ለሙብላት፡ ተፈጠረ፡ እንደነ፡ ዛፍ፡
 ብቻ፡ እግዚአብሔር፡ ከሌህ፡ ሁሉ፡ ለይ፡ የሰውን፡ መታ
 ዘዘም፡ በርሱ፡ ይፈትን፡ ዘንድ፡ ክርሱ፡ ሙብላት፡ ከለከ
 ለው፡ ፡፡ ይህች፡ ዛፍም፡ ክፍን፡ በጎ፡ የሚታወቅባት፡ ዛፍ፡
 ነበረች፡ ለመፍተን፡ ተፈጥሮዋል፡ ፡፡

እስከዚያ፡ ድረስም፡ ሁሉ፡ ይህ፡ ነበር፡ ፡፡ ሰው፡ በእግ
 ዚአብሔር፡ አንድነት፡ ትርጉም፡ የእግዚአብሔርን፡ ስጥ
 ወታ፡ ሁሉ፡ በደስታ፡ ተቀበለ፡ በዚህ፡ ደስተም፡ ፈጣሪዬ
 ን፡ አመሰግን፡ ፡፡ ሰይጣን፡ ግን፡ እርሱ፡ ደግሞ፡ በጎ፡ ሁሉ፡
 ከእግዚአብሔር፡ የተፈጠረ፡ ከሰውነት፡ ግን፡ ወጥተ፡ በት
 ፅዕነት፡ የወጀቀ፡ ለኩነም፡ የተጣለ፡ እርሱ፡ የሰውን፡
 ደህንነት፡ አይተ፡ ተቀናው፡ ወደ፡ ጥፋትም፡ ሊገለው፡
 አሰበ፡ ፡፡ በለዚህም፡ ተንኩል፡ አይረገ፡ ፡፡ በግብ፡ መልክ፡
 ወደ፡ ዝት፡ ያብተ፡ ሲገቡን፡ አታለለ፡ ከተከለከሉላት፡

ዛሬ : ትበላ : ዘንድ : እንደህ : አድርጋችሁ : እንደ : እግዚአብ
 ሔር : ትሆናችሁ : በልዋታል። ሌዋም : በመፈተን : አልጻ
 ፍችም :: እርሰዋም : በኃጢአት : በወደቀች : ጊዜ : አደምን
 ሞ : ባልዋን : አሳተች : ሁለታቸውም : ኃጢአተኛች : ሆኑ :
 ከጥፋት : ፍርድም : በታች : ሆኑ :: እግዚአብሔር : ግን :
 ማረላቸው : ለዘላለምም : እንደደጠፈ : የመድኃኒትን :
 ተስፋ : አስደረገላቸው : እባብን። በርሰዋ : የፍረውን : ሰ
 ደጣን : ሲረገም :: አደምን። ሌዋንም : ከገነት : አወጣ
 ቸው : ድካምን። ሐማምን : ሞትንም : ሰራባቸው : በድ
 ካም። በመጋደል : የነፍሳቸውን : መድኃኒት : በምድራዊ
 ት : ገነትም : ፈንታ : የሰማዩን : ገነት : በመድኃኒታቸው :
 ጸጋ : ይሱ : ዘንድ ::

አደምም : ሁለት : ልጆችን : ወለደ : የንደንም : ስም :
 ቃዋል : የሁለተኛውንም : ስም : አቤል : ብሎ : ጸራው :: እ
 ሌህ : ፤ ባደጉ : ጊዜ : ቃዋል : ገባረ : ሆነ : አቤልም : እረ
 ፎ :: ቃዋልም : እግዚአብሔርን : በሚደ : አመለከው : በ
 ልቡ : ግን : ካደው :: አቤል : ግን : ጸድቅ : ሁኖ : በሃይማኖ
 ቅ : ለእግዚአብሔር : ደስ : የሚያሰኘውን : መሠዋዕት :
 አቀረበለት : የቃዋል : መሠዋዕት : በተጣለ : ጊዜ ::
 ስለዚህ : ቃዋል : አቤልን : ተቀኖ : በምድረ : በደም : ለ
 ብቻቸው : በሆኑ : ጊዜ : ተነሣበት : ገደለውም :: እግዚአ
 ብሔር : ግን : ያቤልን : የደሙን : ድምጽ : ሰማ : በቃዋል :
 ላይም : ተመራመረው : ልቡንም : አስነሣው : ይፈርድበ
 ት : ዘንድ :: ደር : ገፍ : ለፍርድ : አልሰጠውም : ጊዜን : ተ
 ወለት : እንጂ : ንስሐን : ደገባ : ዘንድ : ወደ : እግዚአብሔ
 ረም : ይመልስ : ዘንድ :: ቃዋል : ግን : አልተመለሰም : ከ
 እግዚአብሔር : ፊት : ዘንድ : ሔደ : እንጂ : በጎን : አሳብን :
 ለመብተን : አገርን : ሲሠራ :: በርሱ : ትውልድም : ኃጢአ
 ት : በዛ : የእግዚአብሔርም : ፍርሃት : ጠፋች :: ስለዚህ :
 እግዚአብሔር : ላይም : ሌላውን : ልጅ : ሰጠ : ባቤል : ፈ
 ንታ : ሴት : የተባለውን : በሴትም : ትውልድ : የእግዚአ
 ብሔር : ስም : ታወቀ : ተጸራበትም :: ሂደትም : በሰባተኛ :
 ትውልድ : የነበረ : በሃይማኖት : ከእግዚአብሔር : ጋራ : ተ

፮፣ ያለም : ታሪክ :: ፩፣ ክፍል :: ፩፣ ጸሪዮዲስ ::

መለሰ : እግዚአብሔርም : አከበረው : ከምድር : አው
ጥቀታል፣ ሞትን : ሳይደ : እንደሁም : የክርስቲስ : ሕይወት
ት : ምሳሌ : አደረገው : ለመጀመርያ : ዓለም :: የሊዞያ :
ሰዎች : ሕይወት : በዛ : የዚያን : ጊዜ : ምድር፣ አየር : ለ
ጤፍ : የተሻሉ : ነበረ፣ :: ኃጢአት : ግን : በምድር : በዛ : የሰው
ም : ፩፣ አይነት : የሴት : ትውልድ : የእግዚአብሔር : ልጆች
ች : የተባሉት : ከቃዋል : ትውልድ : የሰው : ልጆች : ከተባ
ለች : ጋራ : ተደግለዋች : በዚህ : መደብለቅም : የእግዚአ
ብሔር : ፍርሃት፣ አይነተኛ : ሃይማኖት : አነሱ :: ስለዚህ
ም : እግዚአብሔር : የጥፋትን : ውጥ : በምድር : ላይ : አስ
መጣ : ሰው : ሁሉ : እንስሳም : ሁሉ : የሞተበት : ከፍህ :
ጋራ : እግዚአብሔር : ደሰራው : ዘንድ : ባዘዘው : መርከ
ብ : ከነበሩ : በቀር : ፮፣ ሰዎች : እርሳቸውም : ፍህ : ከምሽ
ቱ : ጋራ : ሴምም : ካምም : ያፋትም : ልጆች : ከምሽቱን
ቸው : ጋራ : ከእንስሳም : እግዚአብሔር : ፍህን : ወደርሱ :
ወደ : መርከብ : ደወሰድ : ዘንድ : ያዘዘ : ደህ : ሁሉ : ከጥ
ፋት : አመለጠ : የቀረ : ሁሉ : ጠፋ :: ደህም : ሆነ : ባለም :
አመት : 1292። ከልደትም : አስቀድሞ : ባመት : ፪፻፵፮።
በፍህ : ሕይወትም : በ፺፻፣ አመት ::

ገፋት : ውጌ : ድረስ ::

አመት : ተቀመጠ :: ሞተም ::

“ “ “ ::

“ “ “ ::

“ “ “ ::

“ “ “ ::

“ “ “ ::

“ “ **ከምድር : ዘንድም : ተያዘ ::**

“ “ **ሞተም ::**

“ “ “ ::

ገ : በፊት : ዩርሳይ : አመት ::

[To face page 8.]

ሁለተኛ፡ ጳጳሮደስ።

ገባተኞች፡ አለቆች፡ ዘመን።

ከጥፋት፡ ውጋ፡ ጀምሮ፡ እስከ፡ ሕግ፡ መስጠት፡ በደብራ፡
ሲፍ፡ ላይ፡ ድረስ። ያለም፡ አመት፡ 1292፤ — 1800፤
ከልደት፡ በስተያ፡ 1800፤ — 1898።

፩። ለጥፋት፡ ውጋ፡ በምድር፡ እሕዛብ፡ ሁሉ፡ መካከል
ል፡ ምስክር፡ ያገኛል፡ በጸፋታቸው፡ ባፋቸው። ከርሳቸው
ውም፡ አያሌ፡ አሌህ፡ ናቸው። የሀንድ፡ የጢንም፡ የከለ
ደውያንም፡ የምሥርም፡ የፈርስም፡ የጸርዕም፡ የደቡብ፡
አሜሪካም፡ የሰሜን፡ ኢውሮጳም፡ እሕዛብ፡ ሁላቸው
ም፡ በዚህ፡ ነገር፡ በጀግ፡ ወይስ፡ በጥቂት፡ በራሳት፡ ዘፈኑ
ረት፡ ከተጻፈ፡ ጋራ፡ ይሰማሉ፡ እንደሁም፡ በምስክራ
ቸው፡ የእግዚአብሔር፡ ቃልን፡ እውነት፡ ያጸናሉ። አዋቆች
ም፡ ለላውን፡ ምስክር፡ በምድር፡ ያገኛሉ፡ የባሕርን፡ ፍጥ
ረት፡ ዘረ፡ በታላቆች፡ ተራሮች፡ ላይ፡ ሲያገኙ፡ ደገሞም፡
ዘረ፡ ያልተገኘ፡ የልዩ፡ ልዩ፡ ታላቅ፡ እንስሳ፡ ሀፀንት፡ ያ
ገኛሉ፡ ከጥፋት፡ ውጋ፡ በፊት፡ በምድር፡ ይኖር፡ የነበረ።

፪። የጥፋት፡ ውጋ፡ ባለቆ፡ ጊዜ፡ ናህ፡ ከቤቱ፡ ጋራ፡ በ
መርከብም፡ ከርሱ፡ ጋራ፡ ከተገኘ፡ እንስሳ፡ ሁሉ፡ ጋራ፡
ከመርከብ፡ ወጣ፡ ለእግዚአብሔርም፡ የምስጋናውን፡
ምሥዋዕት፡ ስለ፡ ረደቱ፡ ብሎ፡ አቀረበ። እግዚአብሔር
ም፡ ይህንን፡ በጸጋው፡ ተቀብሎ፡ የምህረትን፡ ኪዳን፡ አ
ቆመ፡ ከፍህፍ፡ ከቤተ፡ ሰቦች፡ ከፍጥረትም፡ ሁሉ፡ ጋራ፡
የሰው፡ ክፋት፡ ሳይቅር፡ ሁለተኛ፡ ጊዜ፡ የጥፋትን፡ ው
ጋ፡ እንደያስመጣ፡ በምድር፡ ላይ፡ ለዚህ፡ ኪዳንም፡
ምልክትን፡ አደረገ፡ የደመናውን፡ ቀስት፡ በዝናም፡ ጊዜ፡
ጸሓይ፡ ቢሆን፡ ጭር፡ የሚታይ።

፫። በታደሰች፡ ምድርም፡ ናህ፡ ወይንን፡ ተከለ፡ ፀጅን
ም፡ አደረገበት። ይህም፡ የዚያን፡ ጊዜ፡ አደስ፡ ነገር፡ ኑ

* c

ርለታል፣ የወይን፣ ፀጅን፣ ኃይል፣ ሳያውቅ፣ ሰክረበት፣ በ
ስካረም፣ ዕራቁቱን፣ ሳይክድን፣ ተኘ፣ እንደሁም፣ ሁ፣
ካም፣ ወይስ፣ ልጄ፣ ክፍ፣ አገኘው፣ ተሳለፈበትም፣ ካ
ምም፣ ለወንድሞቹ፣ ለሴም፣ ለዳፋት፣ ነገረው፣ ሳያፍ
ር። እሌህ፣ ግን፣ እግዚአብሔርን፣ ፈርተው፣ አገታቸውን
ም፣ አከብረው፣ በኃፍረት፣ እንደሚገባቸውም፣ አገታቸ
ውን፣ ከደኑ። ፍህም፣ ከንቅልፍ፣ ተነሥቶ፣ የሆነውን፣ አ
ወቀ፣ ካምን፣ ልጄን፣ ክፍ፣ ለግን፣ ረገመ፣ ሴምን፣ ያፈ
ትን፣ ግን፣ ባረክ። ዘፍጥረት፣ ፱፣ 1፣ ፮፣ — ፳፯። እሌህ፣ ሁ
ለትም፣ በረከት፣ መርገም፣ ትንቢት፣ ሁንዋል፣ በፍህ፣
ልጆች፣ በልጆቻቸው፣ አውነት፣ ሆነ።

፱፣ በካም፣ በልጄ፣ ይገለጻል፣ የሰው፣ ኃጢአት፣ በጥ
ፈት፣ ውን፣ እንደልጠፈ፣ ክርሱ፣ በደነች፣ ትውልድ፣ በዛ፣
እንጅ። ካራራት፣ ተራራ፣ ወርደው፣ ወደ፣ ሲንዓር፣ ሚዳ፣
ሔደ፣ ጤግሪስ፣ ኢፍራጥስ፣ ወደሚገኙበት፣ ስፍራ፣ ከ
ዚያ፣ አንድ፣ ሆኑ፣ ከተማውን፣ ግምብን፣ ለምስራት፣
ራሱ፣ ወደ፣ ሰማይ፣ የሚደርስ፣ ለሰው፣ መሰብሰብያ፣ ይ
ሆን፣ ዘንድ። መጽሐፍ፣ ቅዱስም፣ አልገለጸውም፣ እን
ጅ፣ ይህ፣ ግምብ፣ የጣዖታት፣ መቅደስ፣ ይሆን፣ ዘንድ፣ ሊ
ሠራ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ይመስላል። ስለዚህ፣ የሰውም፣ ክፈ
ት፣ በጣም፣ እንደደፈጸም፣ ብሎ፣ እግዚአብሔር፣ ቋንቋ
ቸውን፣ ለወጠ፣ እርሱ፣ በርሳቸው፣ እንደደሰሙ፣ የባልን
ጅራቸውን፣ ነገር። እንደሁም፣ እግዚአብሔር፣ የሰውን፣
ትዕቢት፣ ከለክለ፣ በሥጋዊት፣ አንድነታቸውም፣ ፈንታ፣
መለያየት፣ አደረገ፣ ቋንቋቸውን፣ ሲገለብጥ፣ ከዚህኛ
ም፣ ቦታ፣ ለመሰብሰቢያቸው፣ መሥራት፣ ይፈልጉ፣ ከነበ
ርዋት፣ ወደ፣ ዓለም፣ ሁሉ፣ በተኖቸው። ስለዚህም፣ ያ
ኛ፣ ቦታ፣ ባቢሎን፣ ተባለኛ፣ ማለት፣ ልክስክስታ፣ እግዚአ
ብሔር፣ ከዚያ፣ የሰውን፣ ቋንቋ፣ ለክስክስዋል። የባቢ
ሎን፣ ግምብም፣ ፍራቮኛ፣ ዛሬም፣ ይገኛሉ። ይህኛ፣ መበተ
ንም፣ ሆነኛ፣ በጴሌግ፣ ዘመን፣ ፫፣ አመት፣ ከጥፋት፣ ውጥ፣
ወደታ፣ ባለም፣ አመትም፣ 1፣ ፯፣ ከልደት፣ በፊትም፣ ባ
መት፣ ፪፣ ፫፣

ሃ ፈ ት ።

ጎ። ጎመር። ማጎግ። ማደደ። ያዋን። ቱባል። ሚሴክ። ቲራስ።

አሸክፍዝ። ሪፈን።
ቱጋርማ።

አሊሳ። ጥርሴስ።
ከ.ጥም። ደደኒም።

ዎን። ጌርጌሴዎን። ሀዊ።
ሳምሪ። ኻምጥ።

ፍሆር፡ ዩ፤

(መልካ።)

(ረማ።)

ዑፅ። ቡዝ። ቀመዋል። ካስድ።
ሀዘ። ፈልደስ። ዩድላፍ። ብትዋኤል።

ጣብሀ።
ጋህም።
ታህሽ።
መዕካ።

ላግን። ርብቃ።

ልያ። ራሔል።

፩፩። ስለ፡ ሴም፡ ትውልድ፡፡

፡ ዲላም፡ የፈርስ፡ አባት፡ ነው፡፡ አሹር፡ ያሹር፡ ሰዎች፡
 አባት፡፡ እርሱ፡ በቀደም፡ በሲንዓር፡ ምድር፡ ተቀመጠ፡ ና
 ምረድ፡ እስኪያወጣው፡ ድረስ፡፡ በኋላ፡ ጤግርስን፡ ተሻግ
 ሮ፡ ያሹርያውን፡ መንግሥት፡ ጀመረ፡ ኒኒዌ፡ ከተማዋ፡ የሆ
 ነችላትን፡፡ አርፍክ ስድ፡ የከለደውያን፡ አባት፡ ነው፡፡ ከ
 ርሳቸውም፡ አብርሃም፡ የተወለደ፡፡ ከዮቅጣንም፡ ከ
 ዲበር፡ ልጅ፡ አያሌ፡ ከዓረብ፡ አሕዛብ፡ ተወለደ፡፡ አይ
 ሁድም፡ ዕብራውያን፡ ይባላሉ፡ ቋንቋቸውም፡ ዕብራይስ
 ጥ፡ አንድ፡ ጊዜ፡ ስለ፡ ዲበር፡ ስለ፡ ፈሌግ፡ አባት፡ አን
 ድ፡ ጊዜም፡ አብርሃም፡ ከኤፍሬም፡ ማደ፡ ስለ፡ መጣ፡፡
 ሉድ፡ በታናሽ፡ እስያ፡ ያሉ፡ የሉድያ፡ ሰዎች፡ አባት፡፡
 አራም፡ የሶርያ፡ ፱፡ አሕዛብ፡ አባት፡ ነው፡፡ ዑስ፡ ለደ
 መስቀ፡ የምትቀርብ፡ ግዛት፡ ነበረች፡ የኢዮብ፡ ምድር፡፡
 ሁልም፡ አንደኛ፡ ማደ፡ ናት፡ በልባናስ፡ እግር፡፡ ከዮቅ
 ጣን፡ ልጆችም፡ አያሌ፡ ወደ፡ ሀበቫ፡ መጥተው፡ ከኩሽ፡
 ትውልድ፡ ጋራ፡ የተደባለቁ፡ ይመስላል፡ ያበቫም፡ ቋንቋ
 ች፡ የሴም፡ ወገን፡ ናቸው፡፡

፩፪። የያፈት፡ ትውልድ፡፡

ጎመር፡ የኪሚርያች፡ የኪልተች፡ አባት፡ ነው፡፡ እር
 ጎቸውም፡ መጀመርያ፡ አሕዛብ፡ ናቸው፡ ወደ፡ ኤውሮፓ፡
 ይገቡ፡፡ ማጎግ፡ ወይስ፡ ማጀጅ፡ የረስያ፡ ክፍል፡ ነው፡፡
 የማደይ፡ ምድር፡ በከስጶያ፡ ባሕር፡ በድቡብ፡ ደረቻው፡
 ነበረች፡ ማደያም፡ ተባለች፡፡ ቱባል፡ ማሴክ፡ በአር
 ማኒያ፡ በኩል፡ ነበረ፡፡ ያዋን፡ የጸርዕ፡ አባት፡ ነበር፡ በ
 ለርሱም፡ የጸርዕ፡ ቋንቋ፡ የቶኒ፡ ትባላለች፡፡ ቲራስም፡
 የትራኮች፡ አባት፡ ነው፡ ከየላይስ፡ ወደ፡ ሰሜን፡ የሚኖ
 ሩ፡፡ አሊሳ፡ የየላይስ፡ ክፍል፡ ነው፡ ኤሊስ፡ የተባለች፡፡
 ተርሴስ፡ የስጶንያ፡ ኮሎኒያ፡ ነበረች፡ ተርተሱስ፡ የተባለ
 ች፡፡ አሽክናዝ፡ በጥቁር፡ ባሕር፡ የነበረች፡ ወገን፡ ይመ
 ስላል፡፡ ሪፈትም፡ የኡራል፡ ተራሮች፡ ናቸው፡፡ ቱጋርማ
 ም፡ አርሜኒያ፡ ናት፡፡

፫፡፡ ሆካም ፡ ልጆች ፡፡

ከካም ፡ ልጆች ፡ ሁሉ ፡ ኩብ ፡ የታወቀ ፡ ነው ፡፡ የኩብ ፡ ወገን ፡ በሰዎ ፡ ድቡብ ፡ ሁሉ ፡ ያፍረ ፡ ነበረ ፡ ወደ ፡ አፍሪቃ ፡ ም ፡ ወደ ፡ ሀበቫም ፡ ገቡ ፡፡ ፍም ረድ ፡ የኩብ ፡ ልጅ ፡ ወደ ፡ ሲንዳር ፡ ገብቶ ፡ አቸርን ፡ አወጣ ፡ ባቢሎንንም ፡ ከተማው ፡ ጎረቤት ፡ ምሥራቃም ፡ የምሥር ፡ ሰዎች ፡ አገት ፡ ነው ፡፡ የቀረ ፡ ከካም ፡ ልጆች ፡ በከፍፀንፍ ፡ በአፍሪቃ ፡ ያፍራሉ ፡፡

እሌህ ፡ ፍቸው ፡ ያሕዛብ ፡ ሁሉ ፡ አገቶች ፡ ከርሳቸው ፡ ላንደንደት ፡ ሕዝብ ፡ የሆነውን ፡ ነገር ፡ የሚመጣ ፡ ታሪክ ፡ ያፍገራል ፡፡

፯፡፡ በርጅፍ ፡ ከሁሉ ፡ የምትበልጥ ፡ የጢን ፡ መንግሥት ፡ ፍት ፡ ፡ ስለርሰዋ ፡ ጥቂት ፡ ብቻ ፡ እናወቃለን ፡፡ ካመት ፡ ፲፮፻፲፡፡ የሚያህል ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ፳፻፴፰፡፡ ድረስ ፡ የሂያ ፡ ትውልድ ፡ ነገሡ ፡ ከ፳፻፴፰፡፡ ጀምሮም ፡ የቫንግ ፡ ትውልድ ፡፡

፰፡፡ የቸር ፡ ወይስ ፡ የሲርያ ፡ መንግሥት ፡ ፍምረድ ፡ የቸርን ፡ ወገን ፡ ከባቢሎን ፡ ካወጣ ፡ በኋላ ፡ እርሱ ፡ ባቢሎንን ፡ ገዛ ፡፡ አቸርም ፡ ባራት ፡ ክፍል ፡ ወጥተው ፡ ከጤገርስ ፡ ወደ ፡ ምሥራቅ ፡ ያለችን ፡ ምድር ፡ ወሰደ ፡ ከዚያም ፡ ዛሬ ፡ ሞሱል ፡ ወደለች ፡ የኒኒዌ ፡ ከተማ ፡ ሠራ ፡፡ መጀመርያ ፡ ንጉሣቸውም ፡ ኒፍስ ፡ ብርቱ ፡ ነበረ ፡ ከ፲፰፻፱፡፡ ጀምሮ ፡ ነገሡ ፡ በዙርያቸውም ፡ የነበሩትን ፡ አሕዛብ ፡ ሁሉ ፡ አስገዛ ፡፡ እርሱም ፡ ሲሞት ፡ ምሽቱ ፡ ሲሚራሚስ ፡ ሞቱን ፡ ሰወረች ፡ እርሰዋም ፡ የባልዋን ፡ ልብስ ፡ ለብሳ ፡ ሠራዊታቸውን ፡ ወደ ፡ ዘምቻ ፡ መራች ፡፡ የኒፍስ ፡ ሞትም ፡ በታወቀ ፡ ጊዜ ፡ አመለኩት ፡ ሲሚራሚስም ፡ አንደኛ ፡ ታላቅ ፡ ስራ ፡ አስራች ፡ ካለም ፡ ፰፡ ድንቅ ፡ ስራ ፡ ጋራ ፡ የሚቀጠር ፡ እርሱም ፡ ያታክልት ፡ ቤት ፡ ነበር ፡ የተንጠለጠሉ ፡ አታክልትም ፡ ያባላሉ ፡ በባቢሎን ፡ ያሠራቻቸው ፡፡ ከሲሚራሚስም ፡ በኋላ ፡ ባለም ፡ አመት ፡ ፲፱፻፳፯፡፡ ኒንያስ ፡ ተከተለ ፡፡ ከርሱም ፡ በኋላ ፡ ባመት ፡ ፪፡፳፯፡፡ አርዮስ ፡፡ ከዚያ ፡ ወደያም ፡ ፴፬፡፡ ነገሥታት ፡ ነገሡ ፡ ስማቸው ፡ ብቻ ፡ የታወቀ ፡ እርሳቸውም ፡ ነገሡ ፡ ሰርደነጳል ፡ እስኪነሣ ፡ ድረስ ፡ ካለም ፡ አመት ፡ ፪፡፶፰፡፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ፫፡፩፡፳፯፡፡ ድረስ ፡፡

፳። ምሥር ፡ መንግሥት ፡ መሥሪያም ፡ የካም ፡
 ልጅ ፡ ገመት ፡ ፲፮፻፮፤ የሚያህል ፡ ወደ ፡ ምሥር ፡ ገባ ፡ ያቶ
 ም ፡ ምድር ፡ የርቡን ፡ ስም ፡ ተቀበለች ፡ ገመት ፡ ፲፮፻፱፤
 አንድ ፡ ንጉሥ ፡ ሚኒስ ፡ የተባለ ፡ ምሥርን ፡ የገዛ ፡ ደባላ
 ል ፡ እውነቱ ፡ አይታወቅም ፡ እንጂ ፡ ፡ አብርሃም ፡ ግን ፡ ባለ
 ም ፡ አመት ፡ ፪።። የሚያህል ፡ ወደ ፡ ምሥር ፡ በወረደ ፡ ጊ
 ዜ ፡ ንጉሥ ፡ በምሥር ፡ ነገሠ ፡ በግብጽ ፡ ቋንቋ ፡ ፈርዖን ፡ የ
 ሚባል ፡ ፡ ከመጀመርያ ፡ ነገሥታትም ፡ በታች ፡ ካህናታቸው ፡
 እጅግ ፡ ኃይል ፡ ነበረላቸው ፡ ፡ ብልሃታቸውን ፡ ከሚረ
 ዌ ፡ በሀበባቸው ፡ በሰፍር ፡ ከነበረች ፡ መንግሥት ፡ ተቀበለው ፡
 ደመስላል ፡ ፡ ዛሬም ፡ ከኑቢያ ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ መሥር ፡ ከ
 ተማ ፡ ድረስ ፡ ብዙ ፡ ፍሬቶች ፡ ይገኛሉ ፡ የከበረ ፡ ስራ ፡ ጽ
 ፈታቸውም ፡ ከዮሴፍ ፡ ዘመን ፡ ጀምሮ ፡ ከዚያም ፡ በፈ
 ት ፡ እንደ ፡ ተሠሩ ፡ የሚል ፡ ፡ በዮሴፍ ፡ ዘመንም ፡ የንጉ
 ሥ ፡ ኃይል ፡ በዛ ፡ ዮሴፍም ፡ ለፈረዖን ፡ የምሥርን ፡ ምድ
 ረ ፡ ሁሉ ፡ አስገዛ ፡ ፡ ከዮሴፍ ፡ በፊት ፡ የነገሡ ፡ የ፪፤ ነገሥ
 ታት ፡ ስም ፡ ታወቀ ፡ ፩፤ ቡሲሪስ ፡ ገመት ፡ ፲፱፻፮፤ የነገሠ ፡
 ፪፤ ቡሲሪስም ፡ ገመት ፡ ፪፤፻፮፤ የነገሠ ፡ ሁለት ፡ ሌሎችም ፡ ኑ
 ሲሪስን ደጋግቶ (፪፩፻፮፤) ፡ ኑሆረውስ ፡ (፪፩፻፮፤) ፡ ነበሩ ፡ ፡ በዘ
 መናቸውም ፡ ተበንኖ ፡ መምፈስ ፡ ሁለት ፡ ታላቆች ፡ የሚ
 ደኑቁ ፡ ከተሞች ፡ ተሠሩ ፡ ፡ ዮሴፍም ፡ ገመት ፡ ፪፪፻፳፮፤ ተ
 ሸጦ ፡ ወደ ፡ ምሥር ፡ ወረደ ፡ ፡ ፲፫፤ አመትም ፡ ከዚያ ፡ በኋ
 ላ ፡ ፈረዖን ፡ ቢትወደደን ፡ አደረገው ፡ ፡ ከዚያ ፡ በኋላም ፡ ፱፤
 አመት ፡ ባለም ፡ አመትም ፡ ፪፪፻፱፤ ያዕቆብ ፡ ከቤቱ ፡ ሁ
 ሉ ፡ ጋራ ፡ ወደ ፡ ምሥር ፡ ወረደ ፡ ከዚያም ፡ ሞተ ፡ ፡ የዚያ
 ን ፡ ጊዜም ፡ መምፈስ ፡ የንጉሥ ፡ መናቸው ፡ ነበረች ፡ ፡ ዮሴ
 ፍ ፡ ገመት ፡ ፪፫፻፳፮፤ በሞተ ፡ ጊዜ ፡ ህክሶስ ፡ የሚባሉ ፡ በ
 ደው ፡ ወደ ፡ ምሥር ፡ ገብተው ፡ መንግሥትን ፡ ለጊዜ ፡ ገለ
 በጡ ፡ ፡ እሊህ ፡ ነበሩ ፡ ፡ ደመስላል ፡ የእሥራኤልን ፡ ልጆች
 ፡ ያስጨነቁ ፡ እግዚአብሔርም ፡ በብዙ ፡ መቅሠፍት ፡ ያ
 ገደቸው ፡ እሥራኤልን ፡ ያስለቋቸው ፡ ዘንድ ፡ ፡ እርሳቸው
 ም ፡ ፫፻፮፤ አመት ፡ በምሥር ፡ ተቀመጡ ፡ ፡ በኋላም ፡ የቴቦ
 ን ፡ ንጉሥ ፡ ተትሞሲስ ፡ ድል ፡ ነሣባቸው ፡ አወጣቸውም ፡ ፡

፲፱፡ ሆላም ፡ ታሪክ ፡ ፩፡ ክፍል ፡ ፪፡ ፫፡ ጳሪዮደስ ።

የአሥራኤል ፡ ሕዝብም ፡ ባመት ፡ ፪፫፫፫፡ ከፍጥረት ፡ በኋላ ፡ ባመትም ፡ ፲፭፴፩፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ከምሥር ፡ ወጡ ፡ ወደ ፡ ሲያ ፡ ተራራም ፡ ደረሱ ። ከዚያም ፡ እግዚአብሔር ፡ ሕዝቡን ፡ አደረጋቸው ፡ ሕጋጋቱንም ፡ ሰጣቸው ፡ በኦሪት ፡ እንደ ፡ ተጻፈ ፡ እኛም ፡ በእግዚአብሔር ፡ መንግሥት ፡ ታሪክ ፡ እንደ ፡ አሳዩን ።

፱፡ የፈንቄ ፡ ሰዎች ፡ እርሳቸውም ፡ የከፍፀን ፡ ልጆች ፡ በጢርስያ ፡ በሲያያ ፡ የተቀመጡ ፡ መጀመርያ ፡ ሕዝብ ፡ ናቸው ፡ በባሕር ፡ ለመሸመትና ፡ ለመለወጥ ፡ የሰረሩ ። የጳርጵር ፡ ቀለምም ፡ የብርጭቆም ፡ ስራ ፡ ከርሳቸው ፡ ዘንድ ፡ በመጀመርያ ፡ ተገኙ ። እርሳቸውም ፡ መጀመርያ ፡ ሕዝብ ፡ ናቸው ፡ መንገዳቸውን ፡ በባሕር ፡ በከዋክብት ፡ ተመርተው ፡ ያደረጉ ፡ በመሸመታቸውም ፡ በብልሃታቸውም ፡ በዚህ ፡ ዓለም ፡ ባለጠገኙ ፡ ሆኑ ። ከዚያ ፡ ጋራ ፡ ገን ፡ ጣዖታትን ፡ አመለኩ ፡ ዝሙትም ፡ ሌላ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ኃጢአትም ፡ በዛግቸው ። ስለዚህም ፡ እግዚአብሔር ፡ ሕዝቡን ፡ ከልክል ፡ ከርሳቸው ፡ ጋራ ፡ አንድነትን ፡ ከማድረግ ።

ሶስተኛ ፡ ጳሪዮደስ ።

ከሕግ ፡ መስጠት ፡ በሲያ ፡ ተራራ ፡ ላይ ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ሳወል ፡ መንግሥት ፡ ድረስ ። ያለም ፡ አመት ፡ ፪፱፫፫፡ — ፪፱፴፯። ከልደት ፡ በፊት ፡ ፲፭፴፩፡ — ፲፫፳፰።

፳፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ በምሥር ፡ እንድ ፡ ታላቅ ፡ ንጉሥ ፡ ቤሶስትሪስ ፡ ተነሣ ፡ እርሱ ፡ መንግሥቱን ፡ ታላቅ ፡ አደረገ ፡ ስሙንም ፡ በጸርያ ፡ በታላቅ ፡ ስራ ፡ አከበረው ። እርሱም ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ድቡብና ፡ ወደ ፡ ሆንድ ፡ ምሥራቅ ፡ ዘመቻ ፡ አደረገ ። ከርሱም ፡ በኋላ ፡ ልጁ ፡ ፈርን ፡ ከዚያም ፡ በኋላ ፡ አሞሲስ ፡ የኢትዮጵያም ፡ አክቲሳኒስ ፡ መንገደስም ፡ ጵርተውስም ፡ ነገሡ ። በረምጵሲኒት ፡ ወይስ ፡ ረመፈስ ፡ ዘመን ፡ የጳረመዳኞችና ፡ የሃውልተኞች ፡ መሥራት ፡ እጅግ ፡ ሆነ ፡ ሼፍረንያ ፡ ሼዎጵስም ፡ ከቀሩ ፡ ጳረመዳኞች ፡ የሚበልጥን ፡ ጳረመዳኒ ፡ ሠራ ። የርሱ ፡ ልጅም ፡ ሚ

ከሪዮስ : የፈረሰኞችን : ሥርዓት : መለሰ :: ገመት : ፲፱። በ
ኩል : ነገሠ ::

፮። የጽርዕ : መጀመርያ : ታሪክ : ወይ : የላይስ : በ
መጀመርያ : የገቡ : ሰዎች : እሌህ : ናቸው :: ገመት :
፲፱። ከክርስቲስ : ልደት : በፊት : ኢየሱስ : ከተራኪያ :
መጥተ : ከፍርዲውስፍ : ከሰዎቹ : ጋራ : ወይ : አርጎስ : ገባ :
ኢይጊያልውስም : ወይ : ሲኪዮን : ገባ :: እሌህ : አረመ
ውያን : ሁኔታ : ደገፍ : የሚልዋትን : ጣዖት : አመለኩ ::
አርጎቸውም : ጸላስጎች : ነበሩ :: ገመትም : ከክርስቲስ :
ልደት : በፊት : 12፮። ኪክርጽስ : ከወገኑ : ጋራ : ከምሥር :
መጥተ : ወይ : አቲፍ : ምድር : ገባ :: ገመትም : 12፳፱።
ደውካልዮን : የጽሮሚትውስ : ልጅ : የሀለን : ወገን : ሁ
ፍ : ከከውከሱስ : መጥተ : ከሰዎቹ : ጋራ : ወይ : ፎኪስ
ፍ : ወይ : ተሳልዮ : ገቡ :: በደውካልዮን : ዘመንም : ታላ
ቅ : ውን : ሆነ : የጽርዕን : ምድር : ሁሉ : የሸፈነ :: ከተራ
ኪያም : በዙ : አሕዛብ : መጥተው : ወይ : ጽርዕ : ምድር ;
ገቡ : ሁላቸውም : ያንድ : ዘመድ : ነበሩ :: ገመትም :
12፳፮። የሚያህል : ኪክርጽስ : ከወገኑ : ጋራ : ከምሥር :
መጥተ : ወይ : አቲፍ : ገባ : ከዚያም : ተቀመጠ :: ለጣዖ
ታት : ማምለካቸውም : ለመኖርያቸውም : ለማረጋገጥ
ም : ሥርዓትን : አደረገ :: ከኪክርጽስም : በኋላ : ክራኒዎ
ስ : አምፈክቲዮንም : ኤሪክተኒዮስም : ጸንዲዮንም : እ
ረክትውስም : ሌሎችም : ወይ : አቲፍ : ገቡ :: ሀለንም :
ከድሞስም : ጳሊደርም : ለብደኮስም : ወይ : ቲቦን : ደርስ
ም : ሲሲፎስም : ወይ : ኮሪንት : (ቆሮንቲስ) ከዚያም : የ
ፈንቁ : ብልሃት : አስተማሩ ::

የደውካልዮንም : ልጆች : ሀለፍች : የተባሉ : ካመት :
12፷። እስከ : 1፫። ድረስ : የጽርዕን : ምድር : ታላቅ : ክፍ
ል : ወሰዷ : ገዙባትም :: ገመት : 1፫። ያህል : አያሌ : ታ
ላቆች : ከያሶን : በታች : ወይ : ኮልኪስ : ሔዷ : የወርቅን :
ለምድ : ደወሰዷ : ዘንድ :: የዚያን : ጊዜም : የጽርዕ : አሕ
ዛብ : ብዙ : ጊዜ : እርሱ : በርጎቸው : ተጸሉ :: ገመትም :
1፫። ሰባት : ጋዦች : አብረው : ጸርን : ቦቱን : ላይ : አይ

፲፮፡ የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ፩፡ ክፍል ፡ ሮ፡ ጳጳሮች ፡ ፡

ረጉ ፡ አሠር ፡ አመትም ፡ በኋላ ፡ ይችን ፡ ከተማ ፡ በጣም ፡
አፈረሱ ፡ ፡ አሠር ፡ አመትም ፡ በኋላ ፡ የጸርዕ ፡ አሕዛብ ፡ ሆ-
ሉ ፡ አንድ ፡ ሆኑ ፡ ጸርን ፡ ለማድረግ ፡ በተርያ ፡ ላይ ፡ ፡ ትር-
ያ ፡ ታላቅ ፡ ከተማ ፡ ነበረች ፡ በታናሽ ፡ እስያ ፡ የትውክሮች
፡ የደርደሮች ፡ ሕዝብ ፡ የኖሩበት ፡ ፡ መጀመርያ ፡ ንጉሣቸ-
ው ፡ ኢሎስ ፡ የሚሉት ፡ ስለርሱም ፡ አገሩ ፡ አልዎን ፡ የተ-
ባለች ፡ በቅድም ፡ የዲሎድስን ፡ አባት ፡ ተንተሎስ ፡ የሚሉ-
ትን ፡ ከከተማው ፡ አውጥተዋል። የዲሎድስ ፡ ልጆች ፡ አ-
ትረይደች ፡ የተባሉ ፡ እርሳቸውም ፡ አገመምናን። ሚኒላ-
ወስ ፡ ከቀረ። ከጸርዕ ፡ አሕዛብ ፡ ጋራ ፡ ተባበሩ ፡ ያባታቸው
ን ፡ በደል ፡ በኢሎስ ፡ ልጅት ፡ በጳጳሪዎቹ ፡ በዘመዱ ፡ እ-
ርሳቸው ፡ በተርያ ፡ ላይ ፡ በነገሡ ፡ ደባቀሉ ፡ ዘንድ ፡ ፡ በዚ-
ች ፡ ጸርም ፡ ብዙ ፡ ነገሥታትና ፡ ታላቆች ፡ ሰዎች ፡ ነበሩ ፡ ስ-
ማቸው ፡ በጸርዕ ፡ ሰዎች ፡ የከበረ ፡ እርሳቸውም ፡ አገመ-
ምናን ፡ የሁሉ ፡ አለቃ ፡ ሚኒላወስም ፡ ወንድሙ ፡ ተንኩለ-
፣ ኡሊሴስም ፡ (አዲስውስ) ፡ ብርቱ ፡ አሽሊሴስም ፡ መልኩ ፡
ያመረ ፡ ኒስተርም ፡ አያክስም ፡ ጳጳሪዎቹም ፡ ሌሎችም ፡ ፡ ጸ-
ራቸው ፡ ግን ፡ በረዘመ ፡ ጊዜ ፡ ጽል ፡ ተነሣ ፡ በጸርዕ ፡ ሰፈር ፡
እርሱ ፡ በርሳቸው ፡ ሲጸሉ ፡ ፡ በኋላም ፡ በተንኩል ፡ ወደ ፡ ትር-
ያ ፡ ከተማ ፡ ገቡ ፡ አቃጠልዋትም ፡ ብዙ ፡ ቀንም ፡ ነደደች ፡ ፡
ከዚያም ፡ ወደ ፡ አገራቸው ፡ ከተመለሱ ፡ በኋላ ፡ ጸላቸው ፡
መልሶ ፡ አስከፈቸው ፡ እርሱ ፡ በርሳቸው ፡ ፡ የሀርኩሊስ ፡
(ሀራክሊስ) ፡ ልጆች ፡ በደረሰ ፡ ምድር ፡ ተቀመጡ ፡ ከደረሰ ፡
ሰዎችም ፡ ጋራ ፡ አብረው ፡ ወደ ፡ ዲሎድስ ፡ ገቡ ፡ ገዛዋት
ም ፡ አዎሎችንም ፡ አካዎችንም ፡ የኖችንም ፡ አስፈለ-
ሱ ፡ የአርጎስንም ፡ የስጳርታንም ፡ የመሴንንም ፡ መንግሥ-
ቱች ፡ ሠሩ ፡ ፡ አዎሎችም ፡ ወደ ፡ ታናሽ ፡ እስያ ፡ ተሻገሩ
ው ፡ ስሚርናን ፡ ሠሩ ፡ አካዎችም ፡ ፲፮፡ ከተሞችን ፡ ላንዲ-
ት ፡ መንግሥት ፡ አደረጉ ፡ ፡ የኖችና ፡ መሴንዎችም ፡ ወደ ፡
ታናሽ ፡ እስያ ፡ ተሻገሩ ፡ በሊዲያ ፡ በሰሜን ፡ ካርያ ፡ ደር-
ቻም ፡ ተቀመጡ ፡ ፡ ባመት ፡ ፲፮፡ ከልደት ፡ በፊት ፡ ፡

የአሠራኤል ፡ ታሪክ ፡ መጽሐፍ ፡ ቅደስ፣ ፡ የእግዚአብ-
ሔር ፡ መንግሥት ፡ ታሪክ ፡ ደናገራል ፡ ፡

አራተኛ ጸሐፊዎች ፡፡

ከሳውል ፡ መንግሥት ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ቁርስ ፡ ድረስ ፡፡
ያለም ፡ አመት ፡ ፪፱፴፯፤—፫፱፴፩፤ ከልደት ፡ ከፊት ፡

፲፮፻፮፤—፳፱፻፮፤፡፡

፩፤ በምሥር ፡ መንግሥት ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ መጀመርያ ፡ ገና
ፈክቶስ፣ ሶኾሪስ ፡ ነገሡ ፡ ካመት ፡ ፱፻፲፮፤ ጀምሮ ፡ እርሳቸው
ንም ፡ አሲኪስ፣ አኒሲስ ፡ ተከተሉ ፡፡ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ፎ፣ ነገ
ሥታት ፡ ከኢትዮጵያ ፡ በምሥር ፡ ነገሡ ፡ መጀመርያቸው
ም ፡ ሰበኮን ፡ በመጽሐፍ ፡ ቅዱስ ፡ ሶኦ ፡ የሚባል ፡፡ ከርሱ
ም ፡ በኋላ ፡ ሲዌኮስ፣ ታራኮስ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ነገሡ ፡
ታራኮስም ፡ በመጽሐፍ ፡ ቅዱስ ፡ ሲራህ ፡ ይባላል ፡ እርሱ
ም ፡ በይሁዳ ፡ ላይ ፡ ጸር ፡ አደረገ ፡ የይሁዳ ፡ ንጉሥ ፡ አሳ ፡ ግ
ን ፡ በእግዚአብሔር ፡ ረደት ፡ ድል ፡ ነሣበት ፡፡ ከዚያ ፡ ወዲ
ያ ፡ ባመት ፡ ፯፱፻፲፮፤ ከልደት ፡ በፊት ፡ የካህናት ፡ አለቃ ፡ በ
መምፈስ ፡ ሴቶስ ፡ የሚሉት ፡ መንግሥትን ፡ ወሰደ ፡ ወታደ
ርንም ፡ ቸል ፡ አለ ፡፡ በዘመኑም ፡ ሰፍኸራብ ፡ የአሱርያ ፡ ን
ጉሥ ፡ ወደ ፡ ምሥር ፡ መጥቶ ፡ አልተሳለምም ፡፡ የዚያን ፡ ጊ
ዜ ፡ ግን ፡ ፲፪፤ አለቆች ፡ መንግሥቱን ፡ ይዘው ፡ ገዙ ፡ በርሳቸ
ው ፡ ላይ ፡ ግን ፡ ጳሰመኒት ፡ አባቱን ፡ ሰበኮን ፡ ይገድል ፡ የ
ነበረ ፡ ተነሣ፣ ነገሡ ፡ ካመት ፡ ፯፫፻፩፤ እስከ ፡ ፯፲፮፤ ድረስ ፡፡
ብዙ ፡ እንግዶችንም ፡ ተቀበለ ፡ ከጸርዕ ፡ ሰዎችም ፡ ጋራ ፡ እ
ርሳቸውም ፡ ግረኮች ፡ የሚባሉ ፡ ወዲጅነት ፡ አደረገ ፡ መሽ
መትንም ፡ ወደደ ፡ ሶርያን፣ ጳለስቲናንም ፡ ይገዛ ፡ ዘንድ ፡
ፈለገ ፡፡ ልጁም ፡ ነካዎ ፡ ወይስ ፡ ኒኾ ፡ ምሥርን ፡ ብርቱ ፡ አ
ደረገ ፡ በባሕር ፡ በዘመኑም ፡ የፈንቁ ፡ መርከበኞች ፡ አፈ
ሪቃን ፡ ሰረው ፡ ዘርዋት ፡፡ እርሱም ፡ እርሳቸውን ፡ ከመካከ
ለኛ ፡ ባሕር ፡ ጋራ ፡ የሚገጥመውን ፡ መስፍ ፡ አስቀ-ፈረ ፡፡
ከባቢሉን ፡ ንጉሥ ፡ ጋራም ፡ ተዋጋ ፡ የሰይጣንንም ፡ የይሁዳ
ን ፡ ንጉሥ ፡ ገደለ ፡ ነቡከድነጻር ፡ ግን ፡ በክርክሚያ ፡ በጸ
ር ፡ መታው ፡፡ ልጁም ፡ ጳሰሚስ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ወጣ ፡፡
አጵረስ ፡ ወይስ ፡ ፈርዖን ፡ ሆፍራ ፡ ከኒቡከድነጻር ፡ ተመታ ፡
በቂረኔም ፡ ከተቀመጡ ፡ ግረኮች ፡፡ ሠራዊቱም ፡ ባመፁ ፡ ጊ

* D

ዜ ፡ ተገደለ ፡ ፡ ከርሱም ፡ በኋላ ፡ የነገሠ ፡ አመሲስ ፡ ለጠፈ
ኾ ፡ መንግሥቱ ፡ ደህናውን ፡ ሕግ ፡ ሰራ ፡ ደር ፡ የፈርሰ ፡ ኃይ
ል ፡ በረታቦት ፡ ፡ በልጁም ፡ በጳጳሳምኒት ፡ ዘመን ፡ የቀርሰ ፡
ልጅ ፡ ከምቢሴስ ፡ መምፈስን ፡ አፍርሶ ፡ ምሥርን ፡ የፈር
ሰ ፡ ግዛት ፡ አደረገ ፡ ግመት ፡ ፎፎፎ፤ ከክርስቶስ ፡ በፊት ፡ ፡

፪፤ አሱርያ ፡ አዲስ ፡ ግቢሎንም ፡ መሄደያም ፡ ፡ የቅ
ድም ፡ ነገሥታት ፡ ትውልድ ፡ ግሱርያ ፡ ተሻጊ ፡ በሰርደነጳል ፡
ወራት ፡ በመት ፡ ፎፎፎ፤ ከልደት ፡ በፊት ፡ ቤልሲስም ፡ በግ
ቢሎን ፡ ነገሠ ፡ አርገዴስም ፡ በአሱርያ፣ በመሄደያ ፡ ፡ ኒኒ
ዌም ፡ በሳት ፡ ተፈጆኾ ፡ ፡ በፈል ፡ ዘመንም ፡ ግመት ፡ ፎፎፎ፤
አሱርያ ፡ በላይኛ ፡ እስያ ፡ በሁሉ ፡ ላይ ፡ ገዛኾ ፡ ፡ ተግለት ፡
ጳሊስርም ፡ ደመስቆን ፡ እስገዛ ፡ ከአሥራኤልም ፡ ክፍሉ
ን ፡ ወሰደ ፡ ፎፎ፤ አመት ፡ ከልደት ፡ በፊት ፡ ፡ ሰልመናስር
ም ፡ የአሥራኤልን ፡ ፲፤ ነገድ ፡ መርኮ ፡ ወደ ፡ አሱርያ ፡ ወሰ
ደ ፡ ከፍፀንንም ፡ ገዛ ፡ ፡ ሰነኸራብም ፡ በምሥር፣ በይሁዳ ፡
ላይ ፡ መግዛትን ፡ ፈለገ ፡ አልተሳለም ፡ እንጂ ፡ ፡ አሱርያ
ም ፡ ከመሄደያ ፡ ጋራ ፡ ተዋጋኾ ፡ የላይኛውን ፡ እስያን ፡ መ
ግዛት ፡ አጠፋኾ ፡ ፡ አሁን ፡ ያደሰ ፡ ግቢሎን ፡ መንግሥት ፡
ተነሣኾ ፡ ፡ በርስዋም ፡ ከልደውያን ፡ ገዙ ፡ ፡ የከልደውያን
ም ፡ ንጉሥ ፡ የቦጶሊሰር ፡ በምዕራብ ፡ እስያ ፡ ሁሉ ፡ መግ
ዛትን ፡ ፈለገ ፡ ፡ ነቡከድነጻርም ፡ ልጁ ፡ የይሁዳን ፡ ምድር
፣ ፈንቄን ፡ ገዛ ፡ ምሥርንም ፡ አዋረደ ፡ የመንግሥቱንም ፡
ኃይል ፡ ፈጆ ፡ ፡ የልጁም ፡ ልጅ ፡ የቦኒደስ ፡ እርሱም ፡ በደኒ
ኤል ፡ ቤልሳጸር ፡ የሚባል ፡ ግመት ፡ ፎፎፎ፤ ከቀርሰ ፡ ተሸነ
ፈ ፡ ፡ የመሄደያ ፡ መንግሥትም ፡ ግመት ፡ ፎፎፎ፤ በአርገዴ
ስ ፡ ብርቱ ፡ ሆነኾ ፡ ደዮጼስም ፡ ግመት ፡ ፎፎ፤ አያሌ ፡ መን
ግሥቶኾን ፡ እስገዛላት ፡ ፡ ፍራዎርተስም ፡ ግመት ፡ ፎፎ፤ የፈ
ርሰን ፡ ምድር ፡ ገዛ ፡ ግሱርያ ፡ ላይ ፡ ግን ፡ አላሸነፈም ፡ ፡ ኪያ
ክሰረስም ፡ ግመት ፡ ፎፎ፤ — ፎፎፎ፤ የነገሠ ፡ በዙ ፡ አመት ፡
ከስኪቶኾ ፡ ጋራ ፡ ተዋጋ ፡ ከነቡከድነጻርም ፡ ጋራ ፡ ኒኒዌንም ፡
አፍርሶ ፡ ያሱርያን ፡ መንግሥት ፡ ገለበጠ ፡ ከሉዲያም ፡ ጋ
ራ ፡ ወደጅነት ፡ አደረገ ፡ ፡ አስተያጌስም ፡ ከቀርሰ ፡ ከከም
ቢሴስ ፡ ልጅ ፡ ተሸነፎ ፡ መንግሥቱን ፡ ለፈርሶኾ ፡ ተወ ፡ ፡

፫። ፈንቁ :: የፈንቁ ሰዎች ስዚህ ፡ ዘመንም ፡ መሻ
 የጣቸውን ፡ በምድር ፡ ሁሉ ፡ አደረጉ ። እንደሁም ፡ እጅግ ፡
 ባለጠገነትን ፡ አከማቹ ። ሰብት ፡ ጊዜም ፡ ተዋረደ ፡ በሰል
 መነሰር ፡ በነቡካድነጻርም ፡ በቁርስም ። ደር ፡ ወትር ፡ መል
 ሰው ፡ ተነሡ ። ከጢርስም ፡ ደደ ፡ የንጉሥ ፡ እት ፡ ካያሌ ፡
 ታላላቆች ፡ ጋራ ፡ ወጥታ ፡ ወደ ፡ አፍሪቃ ፡ ሔደች ፡ ከርታጎን
 ም ፡ ሠራች ፡ ያችም ፡ በኋላ ፡ ደግ ፡ መንግሥት ፡ ሆነች ።

፬። የጸርዕ ፡ መንግሥት ፡ ወይስ ፡ ግረኪያ ። በየላደ
 ስ ፡ የነበሩ ፡ ከተሞች ፡ ረጹብሊኮች ፡ ሆኑ ፡ ስጳርታፍ ፡ ኤጳ
 ደርስ ፡ እንጅ ። በታክሽ ፡ እስያ ፡ ደርቻም ፡ የተሠሩ ፡ ከተ
 ሞች ፡ እርሳቸውም ፡ ኪሚ ፡ ስሚርፍም ፡ ሚቲሌኔም ፡ ሚ
 ሌቲስም ፡ ጵረኔም ፡ ኤፊሶስም ፡ ኮሎፎንም ፡ ከለጾመፍ
 ደም ፡ ቲዎስም ፡ ሳሞስም ፡ ኪዮስም ፡ ጳንዮንዮንም ፡ ፎ
 ካያም ፡ ሮደስም ፡ ክኒደስም ፡ ኮስም ፡ ሀሊክርፍሶስም ፡
 ከግረኪያ ፡ እጅግ ፡ ደበልጡ ፡ ነበሩ ፡ በብልሃትፍ ፡ በባለጠ
 ግነት ። አያሌ ፡ አዋቆችም ፡ እርሳቸውም ፡ ሆምርስ ፡ ታሌስ
 ም ፡ ጲታጎራስም ፡ ሌሎችም ፡ ከዚያ ፡ ተነሡ ። በዚህ ፡ ዘ
 መንም ፡ ግሪኮች ፡ ወደ ፡ ኢጣልያ ፡ ፈልሰው ፡ ብዙ ፡ ኮሎኒ
 ዮችን ፡ ሠሩ ፡ ሁላቸውም ፡ ባንድ ፡ ስም ፡ ታላቅ ፡ ግረኪያ ፡
 ተባሉ ። ከርሳቸውም ፡ የታወቁ ፡ ከተሞች ፡ አሌህ ፡ ፍቸ
 ው ። ኩሚይ ፡ ኔዮጳሊስ ፡ የሆነች ፡ ረጊዮንም ፡ ኤልያም ፡
 ታረንትም ፡ ክርቶንም ፡ ሎክሮይም ፡ ከዚያም ፡ ጸልውኮ
 ስ ፡ የሕጋጋት ፡ ሰሪ ፡ ተነሣ ፡ ከተፍም ፡ የሲቁልያ ፡ ደሴት
 ም ። ከዚያም ፡ እጅግ ፡ ገቢያ ፡ አድርገው ፡ ብዙ ፡ ባለጠግ
 ነት ፡ አከማቹ ።

ከግረኪያ ፡ አሕዛብፍ ፡ መንግሥቶች ፡ የሚበልጡ ፡ አቴ
 ፍፍ ፡ ስጳርታ ፡ ነበሩ ። በስጳርታ ፡ እርስዋ ፡ ደግሞ ፡ ለክደይ
 ሞን ፡ የተባሉች ፡ የአገመምፍን ፡ የልጇ ፡ ልጅ ፡ ገዛባት ፡
 የሀራክሌስ ፡ ልጆች ፡ መንግሥቱን ፡ ከርሱ ፡ እስኪነጥቅዋ
 ት ፡ ድረስ ፡ አልያም ፡ ይ፤ ነገሥታት ፡ ጵርክሌስፍ ፡ እውሪስ
 ተኔስ ፡ የሪስቶደሞስን ፡ ልጆች ፡ አነገሡ ፡ መንግሥትም ፡ በ
 ዘመደቸው ፡ ፍረች ። የስጳርታ ፡ ከተማም ፡ በጥቂት ፡ በጥ
 ቂት ፡ በዚያች ፡ ምድር ፡ ላይ ፡ ገዛች ፡ ሀይሎቶችም ፡ የሚ

፳፤ የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ፩፤ ክፍል ፡ ፱፤ ጳጳራዊ ፡ ፡

ባሉትን ፡ ሰዎች ፡ ባሮች ፡ አደረገች ፡ በሚደዋም ፡ በውሥ
ጥዋም ፡ ጸብፍ ፡ መለዋት ፡ ሆኑ ፡ የዚያን ፡ ጊዜም ፡ ንጉሣ
ቸው ፡ ሊኩርጎስ ፡ ለመንግሥቱ ፡ ብርቱን ፡ ሥርዓት ፡ አደረ
ገ ፡ ፡ ከመሴኔ ፡ ጋራም ፡ ሶስት ፡ ጊዜ ፡ ጸርን ፡ አደረጉ ፡ ካመ
ት ፡ ፳፱፤ — ፱፱፤ ድረስ ፡ የስጵርታ ፡ መግዛት ፡ በመሴኔ ፡
ላይ ፡ በጣም ፡ እስክትጸፍ ፡ ድረስ ፡ ፡

ያቴፍ ፡ ከተማፍ ፡ መንግሥት ፡ የቀደመኛውን ፡ ሥርዓት
ዋን ፡ ከኪክር ጳጳስፍ ፡ ከቴስውስ ፡ ተቀበለች ፡ የአልክማዮ
ን ፡ ዘመድም ፡ የኔስተር ፡ ልጆች ፡ የሀራክሌስ ፡ ልጆች ፡ ከ
መሴኔ ፡ ያወጥዋቸው ፡ ወደ ፡ አቴፍም ፡ የሸሹ ፡ በርስዋ ፡ ላ
ይ ፡ ገዙ ፡ ኋለኛ ፡ ንጉሣቸውም ፡ ከድርስ ፡ ነበር ፡ ፡ እርሱም ፡
ሰለ ፡ አገሩ ፡ ደህንነት ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ ባመት ፡ ፲፮፤ ከል
ደት ፡ በፊት ፡ እርጉንቶች ፡ ገዙ ፡ ከከድርስ ፡ ልጆች ፡ ለሐ
ዘቡ ፡ ይቋጠሩ ፡ ዘንድ ፡ የገባቸው ፡ እርሳቸውም ፡ እስኪ
ሞቱ ፡ ድረስ ፡ ገዙ ፡ አልክማዮን ፡ ባመት ፡ ፳፱፤ ሰሞት ፡
በያሥር ፡ አመት ፡ ፱፤ እርጉን ፡ ተሾመ ፡ ፡ ካመት ፡ ፳፱፤ ጀ
ምርም ፡ በያመት ፡ ፱፤ እርጉንቶች ፡ በመንግሥት ፡ ላይ ፡ ገ
ዙ ፡ ፡ ባመት ፡ ፳፱፤ ድራኮን ፡ እርጉን ፡ ነበር ፡ እርሱም ፡ ሐ
ዘብን ፡ ወደደ ፡ ሐዘቡንም ፡ ከታላላቆች ፡ ጋራ ፡ ማስተካ
ከል ፡ ጀመረ ፡ አደስ ፡ ሐግንም ፡ ሰራ ፡ ፡ ከዚያ ፡ ወዲያ ፡ ሐ
ዘቡ ፡ ተለይቶ ፡ እካበሮችፍ ፡ ሐዘብ ፡ እርሱ ፡ በርሳቸው ፡
ወትሮ ፡ ተጸሉ ፡ ሶሎን ፡ አንድ ፡ ከኋላ ፡ ከግራኮች ፡ ጠባባን ፡
እርጉን ፡ እስኪሆን ፡ ድረስ ፡ ፡ እርሱም ፡ ደህፍ ፡ ሥርዓት ፡
አድርጎ ፡ ሁለት ፡ መለዋታቸውን ፡ እርሱ ፡ በርሳቸው ፡ እስ
ታረቀ ፡ ካመት ፡ ፳፱፤ ጀምሮ ፡ ፡ ደግሞ ፡ ዝም ፡ አላሉም ፡ ያ
ካበሮች ፡ አለቃ ፡ ሚጋክሌስ ፡ ከሐዘቡ ፡ አለቃ ፡ ከጳይሲስ
ትረቶስ ፡ ጋራ ፡ ተጸለ ፡ አንድ ፡ ፡ በመካከላቸውም ፡ ሶስተ
ኛ ፡ መለዋት ፡ ከሊኩርጎስ ፡ በታች ፡ ነበረች ፡ ፡ ጳይሲስትረ
ቶስም ፡ በኃይል ፡ አሸነፈ ፡ ሶሎንም ፡ አገሩን ፡ ተወ ፡ በንግ
ደ ፡ አገር ፡ ይሞት ፡ ዘንድ ፡ ፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡ ግን ፡ ጳይሲስት
ረቶስም ፡ ካገሩ ፡ ተወጣ ፡ በኋላም ፡ ባመት ፡ ፳፱፤ በጣ
ም ፡ አሸንፎ ፡ ባቴፍ ፡ ላይ ፡ ገዛ ፡ ፡ በርሱፍ ፡ በልጆቹም ፡ በታ
ች ፡ ያቴፍ ፡ ሰዎች ፡ ብልሃታቸውን ፡ ተማሩ ፡ ፡ እርሱ ፡ ከሞ

ተ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ የአልክማዮን ፡ ወገን ፡ ተመልሰው ፡ የጳ
 ደሲስትረቶስን ፡ ልጆች ፡ መግዛት ፡ ገለበጡ ፡፡ ሂጳርኾስ ፡
 ባመት ፡ ጌ፤፤ ከሀርሞደዮስ፣ ከአሪስቶጊይቶን ፡ ተገደ
 ለ ፡ ሂጳደስም ፡ በክሊዎመኔስ ፡ በስጳርታ ፡ ንጉሥ ፡ ተዋር
 ደ ፡ ወደ ፡ ፈርስ ፡ ምድር ፡ ሸሸ ፡፡ ያልክማዮን ፡ ወገንም ፡ ለሕ
 ዘቡ ፡ ወደጅነት ፡ አድርገው ፡ ከበረ ፡ ክለይስተኔስም ፡ የሶ
 ሎን ፡ ሥርዓት ፡ ለሕዝብ ፡ ፈቃድ ፡ ለወጠ ፡ አቴፍም ፡ ከሌ
 ላ ፡ ግረኪያ ፡ ይልቀ ፡ ክብርን ፡ አገኙ ፡፡

አምስተኛ ፡ ጳሪዮደስ ፡፡

ካለም ፡ አመት ፡ ፫፻፵፯፤ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ፻፹፤ ድረስ ፡፡ ቁር
 ስ ፡— ክርስቶስ ፡ ከልደትም ፡ በፊት ፡ ጌ፻፷፤ — ፩፤፤
 በዚች ፡ ጳሪዮደስ ፡ ደኒኤል ፡ ስለ ፡ ተነቢዮ ፡ ያለም ፡ ፻፤ መ
 ንግሥታት ፡ ተገኙ ፡፡ የወርቅ ፡ ራስ ፡ የአሣርያ፣ የባቢሎ
 ን ፡ መንግሥት ፡ በነቡከደነጻር ፡ ዘመን ፡ ፈጸሟዋን ፡ ያገኙ
 ች ፡ በፈርስ ፡ ኃይል ፡ ወደቀች ፡፡ የፈርስ ፡ መንግሥትም ፡ ተ
 ከተለች ፡ በዚያ ፡ ምሳሌ ፡ በብር ፡ እጅ፣ ድረት ፡ የተሣለ
 ች ፡፡ ከዚያ ፡ በኋላም ፡ በፍሀስ ፡ ሆድ፣ ጀርባ ፡ የተሣለች ፡
 የመቀደኒያ ፡ መንግሥት ፡ ተከተለች ፡፡ በመጨረሻም ፡ የር
 ምያ ፡ መንግሥት ፡ ጭንቀ ፡ የብረት ፡ እገር፣ የገር ፡ ጸት
 ሞም ፡ ተደብልቀው ፡ ብረት፣ ፍሀስ ፡ የነበረ ፡ ማለቱ ፡ በመጀ
 መረያዋ ፡ ብርቱ ፡ ልትሆን ፡ ጊዜ ፡ ነበረላት ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ል
 ዩ ፡ ልዩ ፡ አሕዛብ ፡ በርስዋ ፡ ሲገኙ ፡ ልትደክም ፡ ነበረች ፡፡
 ከሁላቸውም ፡ በኋላ ፡ የክርስቶስ ፡ መንግሥት ፡ ሁላቸው
 ን ፡ ልታሸንፍ ፡ ነበረች ፡ ታክሽ ፡ ደንጊያ ፡ በግዛጂ ፡ ሰው ፡ ሳ
 ይጥለው ፡ በምሳሌ ፡ ወድቆ ፡ የሕልሙን ፡ ሥእል ፡ ሁለን
 ትኖውን ፡ እንደ ፡ አፈረሰ ፡ በኋላም ፡ ዓለምን ፡ ሁሉን ፡ የ
 መሟላ ፡ ተራራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡፡ ደኒኤል ፡ ምዕራፍ ፡ ፪፤፤
 ፩፤፤ የ ፈርስ ፡ መንግሥት ፡፡ የፈርስ ፡ ሕዝብ ፡ በድሮ ፡ ዘመ
 ን ፡ አያሌ ፡ ብልሃትን ፡ አገኙ ፡ አምልክቸውም ፡ እንደ ፡ ሌ
 ሎች ፡ አረማውያን ፡ አምልኮ ፡ አልነበረም ፡ በጻርዋስት
 ር ፡ ተጸረ ፡ እንጅ ፡ ባመት ፡ ፳፯፤፤ ባመት ፡ ፩፻፷፤፤ ቁርስ ፡

ገጽ፡ **የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ፩፣ ክፍል ፡ ፭፣ ጳሪዮደስ ።**

በማኸላቸው ፡ ተነሣ ፡ አለቃቸውም ፡ ሁኖ ፡ የሚዲያን ፡ ን
ጉሥ ፡ አስተያየት ፡ ቫረ ፡ የሉዲያንም ፡ ንጉሥ ፡ ክርደሶስ ፡
ያስተያየት ፡ የቱ ፡ ባል ፡ በጽቴርያ ፡ በኩል ፡ ካሸነፈ ፡ በኋላ ፡
ወደ ፡ ሰርደስም ፡ ከገባ ፡ በኋላ ። የዲያም ፡ የጸረስም ፡ ያ
የልያም ፡ ከተሞች ፡ በፈቱ ፡ ወደቁ ፡ ሚሉተስም ፡ ከርሱ ፡
ጋራ ፡ ተገናኝ ፡ ፎቃያ ፡ ብቻ ፡ ብርቱ አድርጋ ፡ ተቋቋሙት
ው ፡ በኋላም ፡ የፎቃያ ፡ ሰዎች ፡ ወደ ፡ ኮርሲካፍ ፡ ወደ ፡ መ
ርሲልያ ፡ ፈለሱ ፡ የዘይትንም ፡ ዛፎ ፡ ወይንን ፡ ወደ ፡ ኤ
ውርጳ ፡ ወሰዱ ። የባቢሎንንም ፡ መንግሥት ፡ ገለበጡ ። ከ
ተማም ፡ ብርቱ ፡ ሁኖላችፍ ፡ ቁርስ ፡ መስኖን ፡ አድርጎ ፡ ጢግር
ስን ፡ በማኸልፍ ፡ የሌደውን ፡ አደረቀ ፡ በኋላም ፡ በወን
ዙ ፡ አድርጎ ፡ ወደ ፡ ባቢሎን ፡ ገባ ፡ ቤልሰጸር ፡ በሌሊት ፡ ከ
ታላላቆቹ ፡ ጋራ ፡ ሰክር ፡ የየረሰሉምን ፡ መቅደስ ፡ እቃ ፡ እ
ገዢአብሔርንም ፡ በተላገጸ ፡ ጊዜ ፡ ባመተ ፡ ጌጧ።። ፈረቃ
ም ፡ ለቁርስ ፡ ተገዛች ። ላይሁድም ፡ ሥልጣን ፡ ሰጠ ፡ ወደ
ገራቸው ፡ ይመለሱ ፡ ዘንድ ፡ የይሳይያስን ፡ ትንቢት ፡ ስለር
ሱ ፡ አይተ ፡ አይሁድ ፡ እንደሉ ።

በኋላም ፡ ሰኪተኝን ፡ ተዋጋ ። የቁርስ ፡ ልጅም ፡ ከምቢ
ሴስ ፡ ከጌጧ።። ጀምሮ ፡ የነገሠ ፡ ምሥርን ፡ ገዛፍ ፡ አጠፈ ፡
ወደ ፡ ኢትዮጵያም ፡ ምዕራብ ፡ ይሔድ ፡ ዘንድ ፡ ፈለገ ፡ አ
ልቻለውምም ። በኢትዮጵያም ፡ ሁኖ ፡ ወንድሙን ፡ ስመ
ርደስን ፡ አስገደለ ። ይህንንም ፡ ካደረገ ፡ በኋላ ፡ አንድ ፡ ማ
ነስ ፡ ስፈንደደቲስ ፡ ተብሎ ፡ የስመርደስን ፡ ስም ፡ ለራሱ ፡
ተቀበለፍ ፡ የመንግሥትን ፡ ዙፋን ፡ ያዘ ፡ ከምቢሴስም ፡ በ
መንገዱ ፡ ሞተ ። ያ ፡ አሰተኛ ፡ ስመርደስም ፡ መንግሥትን ፡
ለሚዲያ ፡ ይመልስ ፡ ዘንድ ፡ አለ ፡ ደር ፡ አሰቱ ፡ በምሽተ
ቹ ፡ ተገለጸ ። ሰዓት ፡ ታላላቆችም ፡ ተማማሉ ፡ ባሰተኛ ፡ ን
ጉሥ ፡ ላይ ፡ ገደሉትም ፡ ከርሳቸውም ፡ አንዱ ፡ ደረድሱ ፡ የ
ሂስታስጴስ ፡ ልጅ ፡ ባመተ ፡ ጌጧ።። ነገሠ ። የቁርስንም ፡ ል
ጀች ፡ አጋባ ። እርሱም ፡ ለመንግሥት ፡ ሥርዓትን ፡ አደረገ ፡
በጌጧ።። ሰትራጲዮችም ፡ ከፈላት ፡ ወርቅንም ፡ አስቀረጸ ፡ ግ
ብርንም ፡ አቀፍ ። የመንግሥት ፡ ወሰንም ፡ አሰፈ ፡ ወደ ፡ ህ
ንድም ፡ ቀረበ ። የዚያን ፡ ጊዜ ፡ ግን ፡ የተኖረ ፡ እስያ ፡ ገራ

ኮች : ተነሠብት : ሰርደስንም : አቃጠሉት : ተመቱ : እን
 ፪ :: የዚያን : ጊዜም : ጉዞ : አደረገ : ወደ : የላደስ : ለመ
 ንግሥቱ : የጉዳ :: መጀመርያ : ጉዞም : ከመርደኒዮስ : በታ
 ች : በጣም : ከንቱ : ሆነ : ሁለተኛ : ጸርም : አረትሪያን :
 አጠፋ : የፈርስም : ሠራዊት : በመረቶን : ሜዳ : ላቲፍ :
 በመትቀርብ : ተመቱ : ባመት : ፱፯።። ደግሞም : ሲሰልፍ :
 ደረዮስ : ሞተ :: የዚያን : ጊዜም : ምሥሪ : ተነሣች :: የደ
 ረዮስ : ልጅም : ክሰርክሴስ : ፩፣ በመንግሥቱ : ተከተለ
 ው : ባመት : ፱፻፯። በወንድሙ : በአኪመኒስ : ምሥርን :
 አስገዛ : ለጥቂት : ወራት :: ብርቱ : ጸርንም : አደረገ : በየ
 ላደስ : ላይ : እጅግ : ኃይልን : አድርጎ : ተሸንፎም : ጎፍረ
 ትንም : ለብሶ : ባመት : ፱፻፱። ወደ : ሰርደስፍ : ወደ : ሱሳ :
 ተመለሰ : ከምሽቶቹም : ጋራ : ተቀመጠ :: የቤቱም : ሠ
 ራዊት : አለቃ : አርተባን : የሚሉት : ባመት : ፱፻፺፤ ገደለ
 ው :: ከርሱም : በኋላ : አርተክሰርክሴስ : ፩፣ ሎንጊመኑስ :
 ነገሠ : ባመት : ፱፻፳፩፤ ሴቶቹም : ከመንግሥት : ተግባር :
 ተደባለቁ : በክትሪያፍ : ሶርያም : ሸፈጡ : ግራኮችም : ብር
 ቱ : ሆኑ :: ክሰርክሴስ : ፪ም፣ ባመት : ፱፻፳፩፤ ሣፍ፣ ቀን : ነገ
 ሠ : ሶግዲያፍስም : ወንድሙ : ገደለው : ያም : ፯፣ ወር : በ
 ኋላ : በኦኾስ : ደረዮስ : ፪፣ ፍቶስ : በተባለ : እጅ : ሞተ ::
 መንግሥቱ : ደከመች :: ሠራዊቱም : ብዙ : ግራኮች : ነበሩ :
 እጅግ : ሁከትም : ሆነ : ምሥርም : ተፈታች : ለ፳፱፣ አመ
 ት :: አርተክሰርክሴስ : ፪፣ ምኒሞን : ባመት : ፱፣ ወንድ
 ሙን : ቁርስን : በስጳርታ : ረደት : መንግሥትን : የፈለገው
 ን : በኦቲፍ : ወታደሮች : ታገዘ : አሸነፈው :: አርተክሰርክ
 ሴስ : ፫፣ ኦኾስ : አርዌ : ነበር : በጸርም : በፈንቁ : በይሁዳ
 ም : በቆጵሮስም : በምሥሪም : ላይ : ድል : ነሠቱ : መንግሥ
 ቱን : ጥቂት : አከበረ : ከምሥሪ : ጀንደረዮስ : ከበጎባስ : ግን :
 መርዛ : ተቀብሎ : ሞተ : ፫፱፻፳። በጎባስም : ልጁን : አር
 ሴስን : ባመት : ፫፱፻፳፤ ገደለ :: በደረዮስ : ፫፣ ኮደሙኑስ : ዘ
 መንም : መንግሥት : ተገልብጦ : በመቁደኒያዊ : በእስክ
 ንድር : እጅ : ወደቀች ::

፪። የጽርዕ : መንግሥት : ግራኪያ : አቴፍፍ : ስጳር

፪፱፣ ፱፱፡ ፱፱፡ ታሪክ፡ ፩፣ ክፍል፡ ፭፣ ጳጳራዊ፡ ፡፡

ታ፡ እርሱ፡ በርሳቸው፡ ተቀኑ፡ የግራኪያም፡ ታቸሾች፡ መንግሥቶች፡ እርሱ፡ በርሳቸው፡ አልተሰማሙም፡ ወትሮም፡ እርሱ፡ በርሳቸው፡ ተጸሉ፡ ፡፡ አቲፍም፡ በባሕር፡ ስጳርታም፡ በምድር፡ በርቱ፡ መሆን፡ ጀመሩ፡ የፈረስ፡ ጸር፡ በጀመረ፡ ጊዜ፡ ፡፡ የፈረስም፡ መጀመርያ፡ ጉዞ፡ በትራኪያ፡ ከንቱ፡ ሆኑ፡ ፡፡ ሁለተኛ፡ ጊዜ፡ ሳይሰለፉ፡ ግራኪኮችን፡ ይታዘዙ፡ ዘንድ፡ ፈለጋቸው፡ ግራኪኮችም፡ እምቢ፡ ባሉ፡ ጊዜ፡ የፈረስ፡ ታላቅ፡ ሠራዊት፡ ተነሣች፡ ከደቡብ፡ ከአርታፈሪስ፡ በታች፡ ሂጲያስም፡ መራቸው፡ ሰንሰለትንም፡ ለእምቢተኞች፡ ይዘው፡ ሔዱ፡ ነክሶስን፡ አያሌ፡ ኪክላደችን፡ ወሰዱ፡ በእውቦታም፡ ገቡ፡ ከሪስተስንም፡ ወሰዱ፡ እራትሪያንም፡ አፈረሱ፡ ፡፡ ወደ፡ አቲፍ፡ ግን፡ ሲቀርቡ፡ ያቲፍ፡ ወታደር፡ ፱፲፪፣ ከአቲፍ፡ ፲፪፣ ከጳላታያ፡ በሚረቱን፡ ሚዲ፡ የፈረስን፡ ሠራዊት፡ እርሳቸውም፡ ፳፻፪፣ መቱ፡ እሌህም፡ ወደ፡ እስያ፡ ተመለሱ፡ ፡፡ ቴሚስተክሌስም፡ ከዚያ፡ ወዲያ፡ የባሕርን፡ ጸር፡ እስተሚራቸው፡ ጻድቅ፡ የተባለ፡ አሪስቲደስ፡ በተሳደደ፡ ጊዜ፡ ባመጡ፡ ፱፻፷፯፣ አሁንም፡ ክሰርክሲስ፡ አያሌ፡ አመት፡ ለመበቀል፡ ከሰለፈ፡ በኋላ፡ ባመጡ፡ ፱፻፹፯፣ ተነሣ፡ ፫፻፹፯፣ መርከቦችን፡ ይዞ፡ ፪፣ ሚልዮንም፡ ተኩል፡ የምድር፡ ወታደሮች፡ በ፪፣ ታላቆች፡ ድልድሎችም፡ ሀለስጳንትን፡ ተሻገረ፡ ፡፡ አሁንም፡ ለግራኪያ፡ አጅግ፡ ፍርሃት፡ ነበር፡ ግራኪኮች፡ ጥቂት፡ ኑርዋል፡ በመካከለቸውም፡ አንድነት፡ አልነበረም፡ ፡፡ ደር፡ ገፍ፡ ግራኪያ፡ አሸንፏች፡ አቲፍች፡ በባሕር፡ ከቴሚስተክሌስ፡ በታች፡ የስጳርታም፡ ወታደር፡ በምድር፡ ከሌዊደስ፡ በታች፡ ፡፡ ልዊደስ፡ ወታደሮቹ፡ እርሳቸው፡ ጥቂት፡ የነበሩ፡ የየላይስን፡ መግቢያ፡ በተርሞጲላይ፡ በኩል፡ የጠበቁ፡ የፈረስን፡ ሠራዊት፡ ከልክለው፡ ተፈጆ፡ ፡፡ የአቲፍ፡ ሰዎችም፡ ከከተማቸው፡ ወጥተው፡ ለፈርሰኞች፡ ተወጡ፡ ፡፡ እርሳቸውም፡ አቃጠሉት፡ ፡፡ ቴሚስተክሌስም፡ የፈረስን፡ መርከቦች፡ በሰለሚስ፡ በኩል፡ ፈጆ፡ ክሰርክሲስም፡ አዘፍ፡ ወደ፡ መንግሥቱ፡ ተመለሰ፡ ፱፻፹፪፣ ወታደርንም፡ በግራኪያ፡ ተወ፡ ከመርደዲያስ፡ በታች፡ ፡፡ የስጳርታ፡ አለቃም፡ ጳውሳኒያስ፡ ባመጡ፡ ፱፻፱፣ መታቸው፡

መርደኒዮስንም : ገደለ :: ግረኮችም : በመካሌ : በኩል :
 የፈረሰን : መርከቦች : አቋጠሉ : እጅግ : ምርኮም : ወሰ
 ደ :: ይህም : መጉደታቸው : ሆነ :: አሪስቴደስም : በደሉ
 ስ : የግረኪያን : መዝገብ : አደረገ :: አቴፍም : አደሰ : ተ
 ሠራች : ባመት : ፱፻፷፯፤ ከቴሚስቶክሌስ : መግዛትም : በ
 ታች : በረታች : ካመት : ፱፻፷፯፤ እስከ : ፱፻፷፰፤ ድረስ :: ደር :
 መጣላታቸው : እርሱ : በርሳቸው : አላለቀችም :: አሪስቴ
 ደስም : ቴሚስቶክሌስም : ለመንግሥታቸው : እጅግ : የጠ
 ቀመ : ካገራቸው : ተሳደደ : በኋላም : ኪሞን : በግረኪ
 ያ : ወታደር : ሁሉ : ላይ : ተሾመ : ሁለት : ጊዜም : የፈረሰ
 ን : ሠራዊት : በውሪምደን : አሸነፈ : ባመት : ፱፻፷፰፤ በአ
 ቴፍፍ : በስጳርታ : መካከል : የነበረውን : ቅፍት : ግን : መግ
 ሸነፈ : አልቻለም :: ኪሞንም : ባመት : ፱፻፷፯፤ ከመንግሥ
 ቱ : ተሳደደ : ጳሪክሊስም : በፈንታው : ተሾመ :: እርሱም :
 ለሕዝብ : እጅግ : ደስ : አሰኘ : ብልሃትፍ : እውቀትም : በ
 ዘመኑ : አደጉ :: ደር : የቴፍ : ወገን : ባልነበረ : ግረኮች : ላይ :
 ግፍፍ : ነበረ :: ባመትም : ፱፻፷፰፤ አቴፍፍ : ስጳርታ : እርሱ : በ
 ርሳቸው : ተፍግራ : በመሉት : ስፍራ : በኩል : ተዋጉ : አቴፍ
 ም : ተመታች :: የዚያን : ጊዜም : በጳሪክሊስ : ምክር : ኪ
 ሞን : ባመት : ፱፻፷፰፤ ተመለሰ : የግረኪያንም : ጸላትነት :
 ለ፳፯፤ አመት : አስረጋ : ኃይላቸውንም : በፈረሰ : ላይ : አገፍ
 ኘ :: እርሱም : ባመት : ፱፻፷፰፤ ሞተ : ፈርሰ : ከግረኮች :
 ጋራ : በታረቀች : ጊዜ :: በዚህ : ዘመንም : አሌህ : አዋቅ
 ችፍ : ብልሃተኞች : በግረኪያ : ነበሩ :: አደስኪሉስ : ጳን
 ደርም : ጳርሚኒደስም : ህርደቱስም : አነክሳጎራስም : ሶ
 ፎክሊስም : ሶክራቴስም : አምጶደክሊስም : ፊደያስም :
 አሪስቴፈኒስም : አውሪጳደስም : ሂጳክራቴስም : ቱኪዲ
 ደስም : ጸውክሲስም : ጳራሲዮስም : ሌሎችም ::

የአቴፍ : ትዕቢትም : የቀረጡትን : ግረኮች : አስቀጣ :: አ
 ያሌ : ከተሞችም : ላርነታቸው : ጾርን : አደረጉ :: ባመት :
 ፱፻፷፰፤ አቴፍፍ : ስጳርታ : ለ፱፻፷፰፤ አመት : ታረቁ : ዕርቅ : ግ
 ን : አልጸፍም :: ካመት : ፱፻፷፰፤ ጀምሮም : የሀያ : ሰባት :
 አመት : ጾር : ሆነ : አቴፍፍ : ስጳርታ : የቀረሙ : ታናሾች :

* E

፳፯፡ ሆላም ፡ ታሪክ ፡ ፩፡ ክፍል ፡ ፭፡ ጳጳራዎች ፡፡

ከተሞች ፡ እርሱ ፡ በርሳቸው ፡ የተዋጉበት ፡፡ ቸነፈርም ፡ ገ
ቴዩ ፡ ብዙ ፡ ሰዎችን ፡ ፈጀች ፡ ከርሳቸውም ፡ ጳጳሳልስ ፡ ነ
በር ፡ ገመት ፡ ፱፻፱፡፡ ክሊሳሎንም ፡ ገለጠጋ ፡ ፈቁ ፡ የነበረ ፡
ለመግዛት ፡ ሌላውን ፡ ሥርዓት ፡ አደረገ ፡ ኦሊጋርኪያ ፡
የሚልዋት ፡ ሥርዓትንም ፡ ሁሉን ፡ አፈረሰ ፡፡ ገመትም ፡
፱፻፲፡ አልኪቢያደስ ፡ ተነሣ ፡ እርሱም ፡ ገለጠጋ ፡ ብልሃተ
ኛም ፡ ከሕዝብም ፡ የተወደደ ፡ መልኩም ፡ ፡ ሆመረ ፡ ልቡ
ም ፡ የቀለለ ፡ ሰው ፡ የጳጳሳልስ ፡ ዘመድ ፡ ለጊዜም ፡ የሶ
ክራቲስ ፡ ተማሪ ፡ ትምርቱን ፡ ገን ፡ ወደ ፡ ልቡ ፡ ያላሰገግ ፡፡
እርሱም ፡ ከተማውን ፡ ገመት ፡ ፱፻፲፡ በበደለ ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡
ስጳርታ ፡ ሸሸ ፡ በምክረም ፡ ስጳርታ ፡ ጳርን ፡ በባሕር ፡ አደ
ረገች ፡ ከፈርሰም ፡ ጋራ ፡ በአቴዩ ፡ ላይ ፡ ተገኘች ፡ አቴዩን
ም ፡ እጅግ ፡ አስጨነቁ ፡ በስጳርታም ፡ ስለ ፡ ምንዘሩ ፡ ጸላ
ትነት ፡ ሲሥነበት ፡ ወደ ፡ ፈርሰ ፡ ሸሸ ፡ ከዚያ ፡ ወዲያም ፡ ላ
ገሩ ፡ ደህንነት ፡ ሰራ ፡ ወደ ፡ አቴዩም ፡ ተመለሰ ፡ ከቴራምኒ
ስቶ ፡ ከትራሲቡሎስም ፡ ጋራ ፡ በሠራዊታቸው ፡ ላይ ፡ ተሾ
መ ፡፡ አልኪቢያደስም ፡ ፱፻፲፩ ፡ — ፱፻፲፮ ፡ ሶስት ፡ ጊዜ ፡ ገቴዩ ፡
ጸላቶች ፡ ላይ ፡ አሸነፈ ፡ ቢጸንጽንም ፡ ወሰደ ፡ አገሩም ፡ ደ
ስ ፡ ብላ ፡ ተቀበለችው ፡ በዚያች ፡ አመትም ፡ ጣለችው ፡፡
በ፫፤ አለቆችም ፡ ፈንታ ፡ ያቴዩ ፡ ሰዎች ፡ ፲፫ ሾሙ ፡ በላያቸ
ውም ፡ ኮኖንን ፡፡ እርሳቸውም ፡ የዚያን ፡ ጊዜን ፡ ስጳርታ
ቶችን ፡ አሸነፈ ፡ በዓውሎ ፡ መክንያት ፡ ገን ፡ ራሶችን ፡ ስለ
ልቀበሩ ፡ ከርሳቸው ፡ ፯፤ ተገደሉ ፡፡ የስጳርታ ፡ አለቃም ፡ ሊ
ሳንድርስ ፡ ከቁርስ ፡ ፪፤ ከፈርሰም ፡ ጋራ ፡ ወደጅነት ፡ አድ
ርጎ ፡ ገመት ፡ ፱፻፲፩ ፡ ያቴዩን ፡ መርከቦች ፡ በአደገስጳተሞስ ፡
በኩል ፡ አፈረሰ ፡ አቴዩንም ፡ ወሰደ ፡ መግዛትዋንም ፡ ለ
ወጠ ፡ ፱፤ ተራቶችን ፡ ሾሙ ፡ በላያቸውም ፡ የስጳርታን ፡ አ
ለቃ ፡ ከሊቢያስ ፡፡ ትራሲቡሎስም ፡ ገመት ፡ ፱፻፲፮ ፡ ደህኛ
ን ፡ የገፍን ፡ ሥርዓት ፡ አፍርሶ ፡ የቀደመውን ፡ የሶሎንን ፡
ሕግ ፡ አስመልሶ ፡ ደር ፡ የአቴዩ ፡ ሰዎች ፡ ልብ ፡ በዚህ ፡ እን
ደልተሽለ ፡ ተሎ ፡ ተገለጸ ፡ ሶክራቲስ ፡ ገመት ፡ ፫፻፱፤ ስለ ፡
ደህኛ ፡ ትምርቱ ፡ ሙትዋልፍ ፡፡
፡ ለስጳርታ ፡ ከተማዩ ፡ ምድር ፡ ነገሥታት ፡ ነበሩ ፡ ገለጠግ

ነትም : ታጥትዋል፣ በወደጅነትዋ : የነበረችን : ከተሞ
 ኾች : ብርቱ : ግብርን : አስገበረች :: ለቀርቦ : ፤ ፤ ፤ ፤ ፤ ወታደ
 ርን : ሰደደ : ወንድሙን : አርተክሰርክሲስን : ፤ ፤ ለመም
 ታት :: ቁርስም : በተሸነፈ : ጊዜ : ከልያ : ፤ ፤ ፤ ፤ ፤ ከኸይ
 ሪሶፎስ : በታች : ተመለሱ : ክሲኖፎን : ሲመራቸው :: አር
 ተክሰርክሲስም : አሁን : በስያ : በነበረ : በግረኮች : ከተሞ
 ኾች : መበቀል : ፈለገ : የስጳርታ : ንጉሥ : አጌሲላዎስ : ግ
 ን : ረደቸው : ወደ : ቡሳም : ተቸኩለ : ያገሩ : ጉዲይ : ተ
 ሎ : ወደ : ስጳርታ : ሲያስመልሰው :: ስጳርታ : የተቀደሰ
 ኾን : ኤሊስ : ቀምታለኛ፣ አያሌ : ከግረኪያ : ከተሞኾች :
 ተነሡባት : ሊሰንድርስንም : ገደሉ : ወታደሮቻንም : መቱ ::
 አጌሲላዎስም : እጅግ : ፈጥኖ : ጸላተኞን : በኮርያ : በኩ
 ል : መትተ : ኮሪንትን : (ቁርንተስ) አፈረሰ :: የዚያን : ጊዜ :
 ግን : የአቴ፣ ሰዎች : ከፈርስ : ተረድተው : ከኮኖን : በታች :
 የስጳርታን : መርከቦች : በክኒደስ : በኩል : ፈጂ :: አሁን
 ም : ስጳርታ : አንታልኪደስን : ወደ : ፈርስ : ልከው : የሚ
 ያሳፈረውን : ፅርቅ : አደረጉ : አቴኖውን : ለመጉደት : ብ
 ለው :: በዚች : ፅርቅ : የታናሽ : አስያን : ግረኮች : ከተሞ
 ኾች : ወደ : ፈርስ : መግዛት : መለሱ : የቀረትንም : የግረኪ
 ያን : ከተሞኾች : አንድነታቸውን : ፈቱ : በስጳርታ : እጅም :
 የወታደር : ንደል : ቀረ :: ስጳርታም : አሁን : እጅግ : ትዕቢ
 ት፣ ግፍ : አደረገች :: መንቲያንም : ፍሊዮስንም : አስ
 ጨነቁ : በቴቦንም : ወታደሮቻቸውን : አስቀመጡ : ደህኾ
 ንም : ከተሚ : ብርቱ : ያዙ :: የዚያን : ጊዜም : የቴቦን : ሰ
 ዎች : ከአቴ፣ ተረድተው : ልብን : ያዙ : በስጳርታ : ግዛት :
 ላይም : ተነሡ : ሌሎች : ከተሞኾም : ከርሳቸው : ጋራ :: አ
 ንድ : ሆኑ :: አጌሲላዎስን : ሳመት : ሮጅጅ : ከቦዮቲያ : መ
 ለሱት :: ኸብርያስም : ያቴ፣ ሰው : ፈለንክስ : የሚሉት
 ን : አደስ : ደህ፣ ሥርዓትን : ለመቀጋት : ሠራ : ጴሎጲዲ
 ስም : ኤጳሚኖንደስም : የቴቦን : ደህ፣ ሰዎች : በወታደ
 ሮቻቸው : ላይ : ተሾመው : ካመት : ሮጅጅ : እስከ : ሮጅጅ፣
 ድረስ : ከስጳርታ : ጋራ : ተዋጉ :: ጴሎጲዲስ : ግን : ሳመ
 ት : ሮጅጅ : በተሳልያ : በጸር : ሞተ : ኤጳሚኖንደስም : በ

መንገድ : ባሽነፈ : ጊዜ : ሞት : ሮጃጃ። ቴቦንፍ : የቀረ : ግሪ
ኮኞም : ታረቁ : ከስጳርታ : በቀር : ፡፡ ይህኞም : ከተማ : ም
ሥርን : አገዛኝ : በፈርስ : ላይ : ፡፡

አሁንም : ግሪኪያ : ሁሉ : ደከመኝ : የተቀደሰ : ጳር : የ
ሚሉት : ባመት : ሮጃጃ። በተነሣ : ጊዜ : ፡፡ ፎቂስ : ደልፎይን :
የተቀደሰውን : ስፍራ : ለግዛት : ትጫምር : ነበረኝ : ስለ
ዚህም : የአምፊክቲዮኖች : ፍርድ : ጳርን : ፈረደኝባት :
ቴቦንንም : ይህንን : ፍርድ : ትፈጽም : ዘንድ : አዘዘኝ : ፡፡
ፎቂስም : ተቃወመኝ : ከአቴፍም : ከስጳርታም : ከሌሎ
ች : ከተሞችም : ረደትን : ተቀበለኝ : በቴቦን : ላይ : ፡፡ ቴቦ
ንም : የመቁደሪያን : ንጉሥ : ፈልጶት : አስመጣኝ : እርሱ
ም : ከግሪኮች : ጋራ : ተገኛኝተ : ያነን : ፍርድ : ፈጽመ : ስ
ጳርታንም : ገሠጸ : ራሱንም : የኦርጎስን : የመሰኔንም : የ
ኦርካዲያንም : ጠባቂ : አደረገ : ሁለተኛ : ቅደስ : ጳርም : ተ
ገሥተ : ባመት : ሮጃጃ። ፈልጶትም : በተመለሰ : ጊዜ : ብዙ :
ግሪኮች : ከአቴፍ : ከቴቦን : ጋራ : አብረው : አርነታቸው
ን : በፈልጶት : ላይ : ጠበቁ : በካይርያ : ግን : ሮጃጃ። ተመ
ቱ : ፡፡ ፈልጶትም : በግሪኪያ : አምባ : ወተደሮቹን : አስቀ
መጠ : ታርቆም : የግሪኪያ : ምድላን : የሠራዊታቸውም :
መጀመርያ : አለቃ : ሆነ : ሮጃጃ። ከዚያ : ዘመንም : ጀም
ር : መቁደሪያ : በጥቂት : በጅግም : በግሪኪያ : ላይ : ገዛች :
እስከ : ታላቅ : እስክንድር : እስከ : ሞቱ : ድረስ : ፡፡ ከዚ
ያ : ወደያም : አያሌ : ታላቆች : ጳሊስጳርኮን : ከሰንድር
ስም : ደሚትርዮስ : ጳዎርኪቴስም : ተዋጉባት : ፡፡ ጋልዮ
ችም : ባመት : ፳፰። ጀምረው : ገቡ : ፡፡ ሁለት : አንድነቶች
ም : ተነሡ : የመቁደሪያን : መግዛት : ለማፈረስ : እርሳቸ
ውም : የአይተልያ : አንድነት : በመካከለኛ : ግሪኪያ : የ
አካያ : አንድነትም : በላይኛ : ግሪኪያ : ፡፡ ሁለታቸውም : እ
ርሱ : በርሳቸው : አልተቀደዱም : ፡፡ አቴፍም : ሮምያን : በ
ለመነች : ጊዜ : ሮምያ : ከአይተልያ : አንድነት : ጋራ : ተሰ
ማምታ : መቁደሪያን : ባመት : ፳፻። ተዋጋች : ያካያውንም :
አንድነት : አርነት : አውጥታት : ከመቁደሪያ : ለዎች : ፡፡ ር
ሞችም : ባመት : ፳፻፺። ኮሪንትን : በወሰዱ : ጊዜ : ግሪኪ

ያ : ወይስ : አኻያ : የርምያ : ግዛት : ሆነች :: አቴናም : እስከ : ፲፯፤ በግዛጅቀ : ፍረች :: የዚያን : ጊዜን : ግን : ሱላ : ለርምያ : ወሰደት ::

፫፤ የ መቀደኒያ : መንግሥት :: በመቀደኒያ : በመጀመርያ : የጳላስጎች : አሕዛብ : ገቡ : በኋላም : አንደት : የደረሰ : ጉሉኒያ : ገዛቻት : ባመት : ፯፻፺፯፤ ከአሚንታስ : ፩፤ ጀምሮ : ፳፲፪፤ የመቀደኒያ : መንግሥት : ለፈርስ : ተገበረች : ልጇም : አሌክሳንደርስ : ክሰርክሴስን : ተከተለ :: የግራኪያ : ጾር : ብዙ : ጊዜ : በመቀደኒያ : ደርቻ : ተዘመተ : የመቀደኒያ : ሰዎች : ዝም : ሲሉ :: ጳርጂክስ : ፩፤ ፵፱፻፵፫፤ — ፵፲፫፤ የነገሠ : ከስጳርታ : ጋራ : በአቴና : ላይ : ሆነ : ለስጳርታ : ሳይገዛ :: አርኬላወስም : ፵፲፫፤ — ፵፫፤ ጳውሎስ : ወሰደ : ለመንግሥቱ : ለሠራዊቱም : የተሻለውን : ሥርዓት : አደረገ : ፀውቀትን : ብልሃትንም : ወደ : መንግሥቱ : አገገ :: የዚያን : ጊዜ : ግን : ስለ : መግዛት : ጽልፍ : ክርክር : ተነሣ :: አደርጾስ : ፵፫፤ — ፫፯፤ የአርኬላወስን : ልጅ : ኦሪስቴስን : ቫረ :: አሚንታስም : ፩፤ የአደርጾስን : ልጅ : ጳውሎስን : ቫረ፤ ገደለ : ከጳውሎስንም : ወንድም : ከአርጋዮስ : ፩፤ ጋራ : የተሳለፉን : ወታደር : ይዞ : ተዋጋ :: ከ፫፤ ልጆቹም : አሌክሳንደርስ : በቴቦን : ኃይል : በተሳለፉ : ተዋረደ : ፫፳፰፤ ታኖቮንም : ወንድሙን : ዋስ : አድርጎት : ለቴባኖች : ሊተወው : ነበር :: እርሱም : አሚንታስ : ከጵተልሙስ : አሉሪቴስ : ተገደሉ : መንግሥቱን : ለርሱ : ተወው :: ጳርጂክስ : ፫፤ እርሱን : ቫረ : ፫፳፰፤ ከጳውሎስንም : ጋራም : በአቴካ : ረደት : ተዘመተ :: ይህም : ደግሞ : በኢሊርዮች : ላይ : ባደረገ : ጾር : ፫፳፰፤ ባመተ : ታኖቮ : ልጇን : አሚንታስ : ፫፯፤ አስቀርቶ :: የርሱም : ጠባቂ : ዘመዲ : ፈልጶስ : ሆነ :: አሚንታስም : ፫፵፱፤ ሲሞት : ፈልጶስ : ብቻውን : ነገሠ :: በኢጳሚናንደስ : ዘንድ : በተቀመጠ : ጊዜ : እጅግ : ይማር : ነበር : ትንኩላፊም : ሁንዋልፍ : በዘመኑ : የሆነውን : ነገር : ሁሉን : ለመጠቀሙ : ይረገው : ዘንድ : ያውቅ : ነበረ :: ከኾኑ ብርያስ : ምሳሌም : እርሱ : ፲፯፻፲፫፤ ወታደርን : የሚቀጥረውን : ፈላንክስ : አደረገ : መንግሥቱንም : ቤቱንም : ወት

፴፡ ሞላም ፡ ታሪክ ፡ ፩፡ ክፍል ፡ ፭፡ ጳጳሮች ፡ ፡

ር ፡ ለጸር ፡ አሰደ። ከግሪኪያ ፡ ጉደይም ፡ እርሱ ፡ ተደግሎ
ቀ ፡ ተሳልፎም ፡ ለግዛቱ ፡ ጨመረ ፡ ብዙ ፡ ለላውንም ፡ ም
ድር ፡ ከከደርኒያ ፡ ዘመቻም ፡ በኋላ ፡ ሳምት ፡ ሮጠ፤ የግሪ
ኪያ ፡ ጸር ፡ መጀመርያ ፡ አለቃ ፡ ሆነ ፡ በፈርሰ ፡ ላይ ፡ ይህን
ን ፡ ጸር ፡ ገን ፡ ሳይጀምር ፡ ልጄንም ፡ ክልግሳትራን ፡ ለእጅ
ደርሰ ፡ ንጉሥ ፡ ገገግት ፡ ጊዜ ፡ በጸውሳኒያሰ ፡ እጅ ፡ ሞተ ፡
ልጄን ፡ ታላቅ ፡ እስክንድርን ፡ (አለክሰንድርሰን ፡) አስቀ
ርቶ ፡ ፡

ታላቅ ፡ እስክንድርም ፡ በተወለደ ፡ ሌሊት ፡ በኢፋሶን ፡
የነበረ ፡ የእርሱ ሚስት ፡ ታላቅ ፡ መቅደስ ፡ እንደ ፡ ነደደ ፡ ይግ
ላል ፡ ፡ አሪስተጥሊስም ፡ ታላቅ ፡ ፈሎሶፊስ ፡ መምህር ፡ ነበ
ረ ፡ የሮሶንም ፡ ትምህርት ፡ ሲከተል ፡ ይህን ፡ ነበረ ፡ ፡ አግቶ ፡ በ
ሞተ ፡ ጊዜ ፡ ዕድሜው ፡ ፰ ፡ አመት ፡ ነበር ፡ ፡ ግሪኮችም ፡ በ
ዚህ ፡ መክንያት ፡ በተነሡ ፡ ጊዜ ፡ እርሱ ፡ አዋረደቸው ፡ ፡ ብ
ዙ ፡ አሕዛብንም ፡ ገሠጸ ፡ ተበንንም ፡ ሮጠ፤ አፈረሰ ፡ ሰዎ
ችቸውንም ፡ ጻፈ ፡ አደረገ ፡ የቀረም ፡ የግሪኪያ ፡ ከተሞች ፡
ተገዙለት ፡ መጀመርያውንም ፡ አለቃ ፡ ሾሙት ፡ ለወታደር
ቻቸው ፡ ፡ አንጥሰትሮስንም ፡ ከነርዶ፤ ወታደር ፡ ጋራ ፡ አስቀ
ርቶት ፡ መስለኒዩ ፡ በመቁደኒያ ፡ ሁኖ ፡ እርሱም ፡ እስክን
ድር ፡ ጠጠ፤ ወታደሮችን ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ ወሰደ ፡ ስንቅንም ፡
ላንድ ፡ ወር ፡ እንደሁም ፡ ሳምት ፡ ሮጠ፤ የፈርሰን ፡ ጸር ፡ ጀ
መረ ፡ ፡ በግሪኪኮስ ፡ በኩልም ፡ መጀመርያ ፡ ጊዜ ፡ ድል ፡ ነ
ሣ ፡ ታኖሽ ፡ እስያንም ፡ ወሰደ ፡ እስከ ፡ ሃሊስ ፡ ወንዝ ፡ ድ
ረሰ ፡ ፡ የግሪኮች ፡ ከተሞችም ፡ አርነት ፡ ወጥተው ፡ ረጹ በ
ሊኮች ፡ ሆኑ ፡ ከመቁደኒያ ፡ መስለኞች ፡ በታች ፡ ፡ በኢሶስ
ም ፡ በኩል ፡ ሮጠ፤ ታላቅ ፡ ዘመቻ ፡ ሆኑ ፡ ከዚያም ፡ እጅግ ፡
ምርኮን ፡ አገኙ ፡ የደሪሮስንም ፡ ምሽተኞቹ ፡ ልጆች ፡ ማረከ ፡
ሶርያም ፡ ጳሊስቲኖም ፡ ፈንቁም ፡ የሚቀርቡም ፡ ምድሮች ፡
በጀ ፡ ወደቁ ፡ ፡ ወደ ፡ የረሳሊምም ፡ ገገ ፡ ፡ ጢርስንም ፡ ሮ፤
ወር ፡ በፈትቀ ፡ ተቀመጦ ፡ ከደከመገት ፡ በኋላ ፡ አፈረሳት ፡ ፡ ጋ
ዛም ፡ ደገሞ ፡ ፡ እስክንድርያንም ፡ ሠራ ፡ ሮጠ፤ እርሱም ፡
ሮጠ፤ ወደ ፡ የጳትር ፡ አሞን ፡ መቅደስ ፡ ረቅ ፡ መንገድን ፡
አደረገ ፡ ከዚያ ፡ አምላክነትን ፡ ይቀበል ፡ ዘንድ ፡ ፡ የዚያን ፡

ጊዜም፡ እስክንድር፡ የፈርሱ፡ መንግሥትን፡ ሁሉን፡ ይገለ፡
 ብጥ፡ ዘንድ፡ በልቡ፡ ያለ፡ ይመስላል፡ ስለዚህ፡ ለመታረቅ፡
 ለመከራት፡ ወደጀቶ፡ ሁሉ፡ እምቢ፡ አለ። ወታደሮች፡
 ከአሚንታስ፡ በታች፡ ከኢውሮጳ፡ መጥተው፡ ተወመረሉ
 ት፡ ደረድረውም፡ በገውጋምላ፡ በኩል፡ ብርቱ፡ ዘመቻ፡ አ
 ዘመተው፡ መታውም፡ በቢሉንም፡ ሱሲያናንም፡ ጳርሲስ
 ንም፡ ያዘ፡ የሽሽውንም፡ ደርድረው፡ ለመያዝ፡ ወታደሮች
 ን፡ በኋላው፡ ሰደደ። በሶስት፡ ግን፡ የደርድረው፡ ሰው፡ ጌታ
 ውን፡ ገድሎት፡ የመንግሥቱን፡ አክሊል፡ ቀማጸት፡ ወደ፡
 እስክንድርም፡ ይዞት፡ መጣ። እስክንድር፡ ግን፡ የደርድረው
 ን፡ ገደደ፡ ገደለ። የፈርሱም፡ መንግሥት፡ መዘገብ፡ ለስክ
 ንድር፡ ደረሰ። የመካከለኛ፡ እስያም፡ አሕዛብ፡ ሁሉ፡
 ወረደ፡ ህንድ፡ ሲቀር፡ ህንድንም፡ ደግሞ፡ ይወስድ፡ ዘን
 ድ፡ ብሎ፡ ጉዞን፡ አደረገ፡ ባመጣ። ፫፻፳፫፣ ፫፻፳፯፡ ወደ፡ ስ
 ንድር፡ ብቻ፡ ደረሰ፡ እንጂ። ሠራዊቱ፡ ደክመዋል፡ ለመ
 መለስ፡ አገደት። ሀርጳጎስም፡ ታላቅ፡ መዘገብን፡ ይዞ፡ ሸ
 ሸ። እስክንድር፡ አሁን፡ ለመንግሥቱ፡ ደህና፡ ሥርዓትን፡
 ሳያደርግ፡ ልቡም፡ በኃጢአት፡ ሲከፈቅ፡ በባቢሎን፡ ሰክሮ፡
 ሞተ። ፫፻፳፫።

እስክንድርም፡ ከሞተ፡ በኋላ፡ ታላቅ፡ መንግሥቱ፡ በታ
 ላቀቱ፡ መካከል፡ በጥቂት፡ በጥቂት፡ ተከፈለች። ፈልጶት፡
 አረደደው፡ አደምርው፡ ያነሰ፡ የእስክንድር፡ ወንድም፡
 እስክንድርም፡ የስክንድር፡ እርሱ፡ ከሞቱ፡ በኋላ፡ ከሮ
 ክሳና፡ የተወለደ፡ ልጁ፡ ለነገሡ፡ ነበረ፡ ጳርዲከስም፡ ለ
 ወፍተስም፡ መሲያግርስም፡ ጠባቂቻቸው፡ ሆኑ፡ በየገዛት
 ም፡ ሁሉ፡ አንድ፡ መስለኔ፡ ተሾም። ጳርዲከስም፡ የእስ
 ክንድርን፡ እት፡ ክሊዎጶትራን፡ ተገብተ፡ የነበረ፡ በባልጌ
 ጅሮቻቸው፡ ላይ፡ ሞሆን፡ ፈለገ፡ ባመጣም፡ ፫፻፳፯፡ ተገደለ፡
 አንቲጶትሮስም፡ የመቀደሲያ፡ የግራኪያ፡ መስለኔ፡ በር
 ሱ፡ ፈንታ፡ ተሾመ። ይህም፡ ጳሊስጶስቶስን፡ ወደጊን፡ በ
 ፈንታው፡ አደረገ፡ እርሱ፡ በሞተ፡ ጊዜ። በዚህም፡ የከሱ
 ንድርስን፡ ጸል፡ አስነሣ። የእስክንድርስ፡ እናትም፡ አ
 ሊምጳያስ፡ ምሽቱም፡ ሮክሳና፡ ከልጅዋ፡ ከእስክንድር፡ ጋ

፴፪፣ የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ፩፣ ክፍል ፡ ፭፣ ጳጳሪዎች ፡፡

ሬ. ፡ ክልፊት ፡ ጉዳይ ፡፡ አንድ ገና ፡ ክልፊ ፡ ከ
ደረሰው ፡ ጳጳሪዎች ፡ ጋራ ፡ በእነዚህ ፡ ላይ ፡ ገዛ ፡
፫፤ እውነት ፡ ገደለ ፡ ፡ ሰልጠኞች ፡ ፫፤ ከባቢ
ሎን ፡ ወደ ፡ ምሥር ፡ የሸሸ ፡ ጳጳሪዎች ፡ ላን ፡ (የእስክ
ንድር ፡ አባት ፡ የፈልጎ ፡ ልጅ ፡) ሊሰማሉ ፡ ከሰንድ
ርስ ፡ በአንድ ገና ፡ በደረሰው ፡ ላይ ፡ አሰማማ ፡፡
ጳጳሪዎች ፡ ደረሰው ፡ በገዛ ፡ ፫፤ መታ ፡፡ ከሰ
ንድር ፡ ደረሰው ፡ ስለ ፡ ግሪኪያ ፡ መግዛት ፡ ተጸ
ሎ ፡ ደረሰው ፡ ጳጳሪዎች ፡ ፫፤ በቁጥር ፡ ዘን
ድ ፡ መታ ፡ ሁለተኛው ፡ የንጉሥ ፡ ስም ፡ ያዙ ፡ ሰልጠ
ኮች ፡ ሊሰማሉ ፡ ከሰንድ ፡ እንደሆነው ፡ አ
ደረጉ ፡፡ ከሰንድ ፡ ሰልጠኞች ፡ ሊሰማሉ ፡ ጳ
ሪዎች ፡ በኋላ ፡ አንድ ገና ፡ ደረሰው ፡ መ
ታ ፡ በአድራሻ ፡ በኩል ፡ ፫፤ አንድ ገና ፡ ሞተ ፡፡ ደረ
ሰው ፡ ሸሸተ ፡ በባሕር ፡ ዘረ ፡ መቁጠሪያ ፡ ካመ
ተ ፡ ፫፤ ጀምሮ ፡ ገዛ ፡ በኋላ ፡ ፫፤ ከሰልጠኞች ፡ ተይ
ዘ ፡ ሞተ ፡፡ የአንድ ገና ፡ ግዛት ፡ በእነዚህ ፡ በሰልጠኞች
፡ በሊሰማሉ ፡ መካከል ፡ ተከፈለኝ ፡ እንደሆነው ፡ ለእ
ስክንድር ፡ የነበረኝ ፡ ታላቅ ፡ መንግሥት ፡ ፴ ፡ ሆነኝ ፡ እርሳ
ቸው ፡ ሰርያ ፡ ምሥር ፡ መቁጠሪያ ፡ ግሪኪያ ፡፡ በ
ቅድም ፡ በጣም ፡ ያልተገዙ ፡ አሁን ፡ ለራሳቸው ፡ መ
ንግሥቶች ፡ የሆኑ ፡ እሴት ፡ የቸው ፡ ጳጳሪዎች ፡ ቢተካሉ ፡
ከጳጳሪዎች ፡ ከሰርያ ፡ መንግሥት ፡ እሴት ፡ ወጡ ፡፡ ጳ
ርገሞን ፡ ፫፤ በክትርያ ፡ ፫፤ ጳርገሞን ፡ ፫፤ አር
ሚያ ፡ ፫፤፡፡

፴። የሰርያ ፡ መንግሥት ፡ ወትር ፡ ከምሥር ፡ ጋራ ፡ የተ
ጸላኝ ፡ ከሰልጠኞች ፡ ኒካቶር ፡ ፫፤ ተመሠረተኝ ፡ ጸፍኝ ፡
ከአንድ ገና ፡ ፩ ፡ ሰርያ ፡ በታች ፡ ፫፤ የሞተ ፡ ደህኝ ፡ መ
ንግሥት ፡ ተወድቅ ፡ ዘንድ ፡ ጀመረኝ ፡፡ በአንድ ገና ፡ ፫፤
ቴዎስ ፡ ዘመን ፡ ፫፤ የሞተ ፡ በክትርያ ፡ ጳርገሞን ፡ ተ
ላይ ፡፡ ታላቅ ፡ አንድ ገና ፡ ፫፤ የሞተ ፡ የሰርያን ፡ ክ
ብር ፡ ጥቂት ፡ አስነሣ ፡ እርሱ ፡ በርምያ ፡ ኃይል ፡ በመግዛት
ያ ፡ ፫፤ እስኪወረድ ፡ ድረስ ፡ የርሱ ፡ ተከታዮች ፡ እር

ሳቸውም፡ ሰልውኮስ ፡ ፱፤ አንጥሮኾስም ፡ ፱፤ እጲፈኔስ ፡፡
 አንጥሮኾስ ፡ ፳፤ እውጳተር ፡ ደሚትርዮስ ፡ ፩፤ ሶቴር ፡፡ እስ
 ክንድርም ፡ ባላ ፡ አንጥሮኾስ ፡ ፳፤ አንጥሮኾስ ፡ ግሪሲም ፡
 አንጥሮኾስ ፡ ኪኒኮስም ፡ ሰልውኮስ ፡ ፳፤ አንጥሮኾስ ፡ ፲፤
 ፲፩፤ ፲፪፤ ፲፫፤ ጥግራኔስም ፡ ተከፍለው ፡ እጅግ ፡ ድካሞች ፡
 ተከፍለውም ፡ እጅግ ፡ ክፍኝ ፡ ነበሩ ፡ በአንጥሮኾስ ፡ ፲፫፤
 ዘመንም ፡ ጳምጶዮስ ፡ ባመት ፡ ፳፱፤ ሶርያን ፡ ዩርምያን ፡
 ግዛት ፡ አደረገ ፡፡

፳፤ ምሥር ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ ያለም ፡ ገቢያዩ ፡ ማስተማር
 ያ ፡ ሆነች ፡፡ ጳተልማዮስ ፡ ፩፤ ላጉ ፡ ሶቴር ፡ ፫፳፫፤ — ፪፹፱፤
 መንግሥቱን ፡ አሰፈ ፡ እውቀትንም ፡ ወደደ ፡፡ የመጽሐፍ ፡
 ቅደስንም ፡ ብሉይ ፡ መጻሕፍት ፡ በ፫፤ አዋቀች ፡ ከዕብራይ
 ስጥ ፡ ወደ ፡ ዮና ፡ አስተረጎሙ ፡፡ ጳተልማዮስ ፡ ፪፤ ፈላጊ
 ፍስ ፡ ፪፵፯፤ የሞተ ፡ ያገርን ፡ ባለጠግነት፣ ገቢያ ፡ አበዛ ፡፡
 ጳተልማዮስ ፡ ፫፤ እጭርኒቴስ ፡ ግዛቱን ፡ አሰፈ ፡፡ ጳተልማ
 ዮስ ፡ ፱፤ ፈሉጳተር ፡ ፪፤፱፤ የሞተ ፡ ስካርን ፡ ወደደ ፡ መንግሥ
 ቱንም ፡ አጠፈ ፡ ያልጀም ፡ የጳተልማዮስ ፡ እጲፈኔስ ፡ ጠ
 ባቂቱ ፡ ዩርምያ ፡ መንግሥት ፡ ሆነች ፡፡ በክሊዎጳትራ ፡ ዘመን
 ም ፡ እርሰዋ ፡ ታላቅ ፡ ጋለሞት ፡ የነበረች ፡ ምሥር ፡ ባመት ፡
 ፴፤ ዩርምያ ፡ ግዛት ፡ ሆነች ፡፡

፳፤ የመቀደኒያ ፡ ታናሽ ፡ መንግሥትም ፡ ጥቂት ፡ በረታች ፡፡
 ባመት ፡ ፫፲፩፤ ከሰንድርስ ፡ ንጉሥ ፡ ሆነላት ፡፡ እርሱም ፡
 ፪፺፮፤ ሲሞት ፡ ደሚትርዮስ ፡ ጳሊዮርኪቴስ ፡ ነገሠ ፡ ከጲር
 ስም ፡ ፪፤ ጋራ ፡ ተዋጋ ፡ ተጸልተም ፡ ፪፹፯፤ መንግሥትን ፡ ተ
 ሰፍበተ ፡፡ አሁንም ፡ አያሌ ፡ ታላቆች ፡ በዚች ፡ መንግሥት ፡
 መክንያት ፡ ተጸሉ ፡ አያሌም ፡ ሞቱባት ፡፡ ደደሚትርዮስ ፡
 ልጅም ፡ አንጥሳፍስ ፡ ጎፍታስ ፡ ፪፫፤ ነግሠ ፡ ጋልዮችን ፡ ከ
 ግሪኪያ ፡ አወጣ ፡ በደሀንነቱም ፡ ከበረ ፡፡

ፈልጶስ ፡ ፪፤ አያሌ ፡ መርከቦች ፡ ነበሩለት ፡ ከሀኒባል ፡ ጋ
 ራም ፡ ፪፲፭፤ ተሰማማ ፡፡ በኋላም ፡ ርምያ ፡ ፪፫፤ — ፫፺፯፤ መ
 ቀደኒያን ፡ አዘመተች ፡ ኩንቱስ ፡ ፍለሚኒይስም ፡ በኪያስ
 ኪፈላይ ፡ በኩል ፡ መቀደኒያን ፡ አዋረደ ፡፡ ጳርስውስም ፡
 ፫፫፱፤ — ፫፺፮፤ በከንቱ ፡ ከግሪኮች ፡ ከከርታጎችም ፡ ከበስታ

* F

፴፱፡ ሞላም ፡ ታሪክ ፡ ፩፡ ክፍል ፡ ፩፡ ጳጳራዎች ፡፡

ርዮችም ፡ ጋራ ፡ በርምያ ፡ ላይ ፡ ተባበረ ፡ ጳውሎስ ፡ ኢሚ
ልዩስ ፡ ዩጂጂ፡ በጳጳሮች ፡ ዘንድ ፡ መታወ ፡ ዩጂጂ፡ እርሱም ፡
በርምያ ፡ ታላቅ ፡ ሞተ ፡ መቁደሲያም ፡ ዩርምያ ፡ ገዛት ፡ ሆ
ነች ፡፡

፯፡ የጳጳርጋሞን ፡ መንግሥት ፡ ዩ፲፩፡ በፈላጊዎች ፡ በሌሊት
መኾን ፡ መስለኒ ፡ ተመሠረተች ፡፡ እውምነት ፡ ፩፡ ከሶርያ ፡
ጋራ ፡ ተዋጋ ፡ አተሎስም ፡ ፩፡ ንጉሥ ፡ የተባለ ፡ መንግሥት
ን ፡ አበልጠ ፡ ባለጠጋም ፡ ነበር ፡ ባመትም ፡ ዩ፫፡ ከርምያ ፡
ጋራ ፡ ወደጅነት ፡ አደረገ ፡፡ እውምነት ፡ ዩ፣ የውቀትና ፡ የ
ብልሃት ፡ ወደጅ ፡ ዩ፲፱፡ በታናሽ ፡ እስያ ፡ ለሶርያ ፡ መንግ
ሥት ፡ የነበረችን ፡ ገዛት ፡ ሁሉ ፡ ከርምያ ፡ ተቀበለ ፡፡ በወን
ድሙም ፡ በአተሎስ ፡ ዩ፣ ዘመን ፡ ዩ፶፡ ይህች ፡ መንግሥት ፡
ባለጠጋና ፡ ኃይለፍ ፡ ነበረች ፡፡ አተሎስ ፡ ሮ፡ የ፴፰፡ — የ፴፫፡
ለርምያ ፡ መንግሥት ፡ የቤቱን ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ አወረሰ ፡፡
የርምያ ፡ ሠራዊትም ፡ አሪስተኒኮስን ፡ ካሸነፈ ፡ በኋላ ፡ ይ
ህችን ፡ መንግሥት ፡ አደነተፍ ፡ እስያ ፡ ብለዋት ፡ የርምያን ፡
ገዛት ፡ አደረገዋት ፡፡

፰፡ የ ጳ ር ቲ ያ ፡ መንግሥትም ፡ በአርሳኬስ ፡ ተሠራች ፡
መጀመርያም ፡ ደግሰታን ፡ አስተቤኔ፣ ጳርቲዬም ፡ ብቻ ፡
ነበር ፡፡ ወንድሙም ፡ ቲሪደቲስ ፡ አርሳኬስ ፡ ዩ፣ ተብሎ ፡
ዩ፲፮፡ የሞተ ፡ የሚደያን ፡ ምሥራቅና ፡ ሂርካኒያንን ፡ ወሰ
ደ ፡ ሀከተንጳሎስንም ፡ ከተማውን ፡ አደረገ ፡ ሶርያንም ፡
ዩ፴፰፡ አሸንፎ ፡ ንጉሥ ፡ ተባለ ፡፡

ባርሳኬስ ፡ ፯፡ የ ፡ በሚትሪደቲስ ፡ ፩፡ ዩ፫፡ — የ፴፮፡ ጳርቲ
ያ ፡ ታላቅ ፡ ሆነች ፡ ከኢፍራጥስም ፡ እስከ ፡ ሂደስጺስ ፡ ተዘ
ረጋች ፡፡ ሚትሪደቲስ ፡ ዩ፣ ባመት ፡ ዩ፯፡ የሞተ ፡ ሰለ ፡ ተነ
ሣች ፡ አርሚኒያ ፡ ከርምያ ፡ ጳረቶር ፡ ከሲላ ፡ ጋራ ፡ ተማ
ከረ ፡ ጳንጦስና ፡ አርሚኒያ ፡ ሲበልጡ ፡ አያሌ ፡ ገዛት ፡ ከ
ጳርቲያ ፡ ወፈ ፡፡ አርሳኬስ ፡ ዩ፶፡ አርደስ ፡ ፩፡ ባመት ፡ ፴፯፡
የሞተ ፡ ክረሱስን ፡ መታ ፡ ባመት ፡ ፶፫፡ የአንተኒዩስ ፡ መ
ልክተፍ ፡ በንቲደዩስ ፡ ብቻ ፡ ጳርቲዮችን ፡ አሸነፈ ፡፡ አርሳ
ኬስ ፡ ዩ፶፡ አንተኒዩስን ፡ ባመት ፡ ፴፯፡ መታ ፡ ሚደያንን ፡
አርሚኒያንም ፡ ገዛ ፡ ከርምያ ፡ ገራም ፡ ታረቀ ፡ ባመት ፡

፳፤ ልጂም : አርሳኬስ : ፲፮፤ ፍራኦታኬስ : ተገደለ : ፱፤ አ
 መት : ከክርስቶስ : ልደት : በኋላ : እንደሁም : ያ : ደም :
 አፍሳሽ : አርሳኬስ : ፲፯፤ አርሳኬስ : ፲፰፤ ስለ : ርምያ : ወ
 ደጅነት : ተሸር : ሞተ : ዘመደ : በአርደዋን : ሮ፤ እጅ : እን
 ደሁም : የአርሳኪዶች : መጀመርያ : ታርታ : አለቀች : ባመ
 ት : ፲፩፤ ከልደት : በኋላ :: ከሁለተኛች : አርሰኪዶች : መግዛ
 ት : በታች : ከልደት : ወደህ : ጳርቲያ : እነሰች :: ብዙ : ጸ
 ብ : ሁንዋልፍ : በመንግሥት : መካከል : ከርምያም : ጋ
 ሬ :: በፈርስ : ሁከትም : አርሰኪዶች : ወደ : አርሚኒያ : ተ
 ሳደደ : አርጀርም : የሰሳኒዶች : አባት : የአደስ : ፈርስን :
 መንግሥት : ሠራ : ካመት : ፪፳፯፤ እስከ : ፯፴፰፤ ከልደት :
 ወደህ :: ለዚችም : መንግሥት : ወትር : ጸላትነትፍ : ጸር : ነ
 በር : ከምሥራቅ : ርምያ : ጋራ : ክርስቲያኖችም : ብዙ : ጊ
 ዜ : በዚች : መንግሥት : ተሳደደ : አሥላሞች : ከአማር :
 በታች : ፯፴፰፤ እስኪገለብጥዋት : ድረስ :: ታላቅች : ነገሥ
 ታትም : በዚች : መንግሥት : እሌህ : ነበረ :: ሳጵር : ፪፤
 ሮ፤፱፤ — ሮ፤፳፤። አርጀር : ፪፤ ሮ፤፳፤። ኮሰረ : ፩፤ ፯፴፩፤ ሆርሙ
 ጽ : ሮ፤ ፳፫፱፤ — ፳፮፤ ጳርዊጽ : ፩፤ ፳፮፤ የጽደጀርድ :
 ፯፴፪፤

፱፤ የ ጳንጦስ : መንግሥትም : ከክርስቶስ : ልደት : በ
 ፊት : ባመት : ፳፫፤ ከአርተባዴስ : ጀመረች :: ሚትሪደቲ
 ስ : ሮ፤ ያልተገዛ : ነበረ : ሮ፤፪፤ — ፪፳፯፤ ከጳደቁያንፍ : ጳፍ
 ላጎኒያንም : ለመንግሥቱ : አስገዛ :: ታላቅ : ሚትሪደቲስ :
 ፳፤ ብርቱ : ሰው : ባለልብም : እጅግ : ጸርን : አደረገ : በር
 ምያ : ላይ :: እርሱም : በ፳፪፤ ቋንቋ : እንደ : ተናገረ : ወታ
 ደረጋንም : ሁሉን : በየሰሙ : እንደ : አወቀው : ይባላል :: እ
 ርሱም : ከቲግራይስ : ከአርሚኒያ : ንጉሥ : ጋራ : ተሰማም
 ተ : በርምያ : ላይ : ተዋጋ : ሮ፤ ጊዜ : ባመት : ፳፱፤ — ፳፱፤
 በኋላም : አልፎ : ተሰጠ : ነፍሱንም : ገደለ : ፳፫፤ ጳንጦ
 ስም : በታላቅ : ጳምጺዩስ : የርምያ : ግዛት : ሆነች :: ቢቲኒ
 ያም : ጳፍላጎኒያም : ከጳደኪያም : አያል : አመት : ለራ
 ሳቸው : ሁነው : በኋላ : ለርምያ : ተገዙ :: እንደሁም :

፴፯፤ የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ፩፤ ክፍል ፡ ፭፤ ጳጳራዊ ፡ ፡ ፡

አርሜኒያ ፡ ነበረች ፡ በኋላ ፡ እንጂ ፡ አንደኛው ፡ ጊዜ ፡ ርም
ያዩ ፡ ጳጳራዊ ፡ እርሱ ፡ በርሳቸው ፡ በርሰዋ ፡ ተዋጉ ፡ ፡

፲፮፤ የርምያ ፡ መንግሥት ፡ ፡ ፡ ወደ ፡ ኢጣልያ ፡ በድሮ ፡ ዘ
መን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ አሕዛብ ፡ ገቡ ፡ ተቀመጡባትም ፡ ፡ ከርሳ
ቸውም ፡ ፲፪፤ ከተሞች ፡ በሰሜን ፡ ኢጣልያ ፡ እርሱ ፡ በርሳ
ቸው ፡ ተሰማምተው ፡ ገዙ ፡ አንደኛው ፡ ብልሃትና ፡ እውቀ
ት ፡ ይተወቅ ፡ ነበር ፡ ፡ ከዚህም ፡ ጋራ ፡ እንደ ፡ ሚቀረ። አሕ
ዛብ ፡ ሁሉ ፡ ካይሁድ ፡ በቀር ፡ አረማውያን ፡ ነበሩ ፡ ፡ ሥርዓ
ታቸውም ፡ ለብቻው ፡ ነበር ፡ ፡ ጸፈትን ፡ ከጥንት ፡ ጀምሮ ፡
በኢትራርያ ፡ አወቁ ፡ ከኢትራርያ ፡ ሰዎችም ፡ ርማውያን ፡
ተማሩት ፡ ፡ በቲበር ፡ ወንዝም ፡ በድቡብ ፡ ደርቻው ፡ የላቲ
ኖች ፡ ሕዝብ ፡ ተቀመጠች ፡ እርሳቸውም ፡ በድሮ ፡ ዘመን ፡
ከግራኪያ ፡ ከገቡ ፡ ገረኮች ፡ ጋራ ፡ ተደበለቁ ፡ ፡

የርምያ ፡ ከተማ ፡ መጀመርያ ፡ ታሪክ ፡ እውነት ፡ አይታ
ወቅም ፡ እጅግ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ አሰት ፡ ተጽፎባታል። ፡ ርሙ
ሉስና ፡ ረሙስ ፡ ፪፤ ወንድሞች ፡ ምናልባት ፡ የንጉሥ ፡ ዘ
መድ ፡ ከሞት ፡ ይነው ፡ አያለንም ፡ ሰዎች ፡ ከርሳቸው ፡
ጋራ ፡ ይዘው ፡ በቲበር ፡ ደርቻ ፡ ከተማውን ፡ ሠሩ ፡ ስምዋ
ንም ፡ ርማ ፡ (ርምያ) አልዋት ፡ ፡ ይህም ፡ ፻፶፪፤ ከልደት ፡
በፊት ፡ ሆነ ፡ ፡ ሥርዓታቸውንም ፡ እንደ ፡ ኢትራርያ ፡ ሥር
ዓት ፡ አደረጉት ፡ ፡ በአውጉርዩም ፡ ማለት ፡ ያፍን ፡ በማየ
ት ፡ ያማልክትን ፡ ፈቃድ ፡ ጠብቀው ፡ ርሙሉስ ፡ ንጉሥ ፡
ሆነ ፡ ፡ እርሱም ፡ ይ፤ አካበሮችን ፡ ሲያቱስን ፡ ማለት ፡ የመካ
ሮችን ፡ ሸንጎ ፡ አደረገ ፡ እርሳቸውም ፡ ጳትሪኪያች ፡ ወደ
ስ ፡ ያገቱች ፡ ወገን ፡ ተገሉ ፡ ፡ ከርሳቸውም ፡ በቀር ፡ የወታ
ደርን ፡ መለዋት ፡ የካህናትንም ፡ መለዋት ፡ አደረገ ፡ ፡ ሰደተ
ኛችንም ፡ ተቀበሉ ፡ ምሽተችም ፡ ታጥቀልና ፡ ባንደት ፡
በዓል ፡ የሰቢኖችን ፡ ልጆች ፡ ቀሙ ፡ አጋብቀውም ፡ በዚ
ህ ፡ መክንያትም ፡ ርማውያንና ፡ ሰቢኖች ፡ እርሱ ፡ በርሳቸ
ው ፡ ከተጻሉ ፡ በኋላ ፡ ታረቁ ፡ ከሰቢኖችም ፡ ይ፤ ወደ ፡ ሲና

ቱስ ፡ ተቀበሉ ፡፡ ሮሙኒስም ፡ ፯፻፯፤ ጠፍቶ ፡ ከራሱም ፡
ተብሎ ፡ ባማልክት ፡ መካከል ፡ ተቀጠረ ፡፡ ከዚያ ፡ ወዲያ
ም ፡ ፩፤ አመት ፡ ሲያቱስ ፡ የንጉሥን ፡ ስራ ፡ አደረጉ ፡ በኋላ
ም ፡ ኑማ ፡ ጳምጲልዩስ ፡ ነገሠ ፡ እርሱም ፡ ሥርዓታቸውን ፡
አሰፈ ፡፡ እርሱም ፡ ሲሞት ፡ ፯፻፸፫፤ ቱሉስ ፡ ሆስቴልዩስ ፡ ነገ
ሠ ፡ አልባንም ፡ ለሮማ ፡ አስገዛ ፡ ከፈጸደም ፡ ከዌይም ፡ ከ
ሰቢያኞችም ፡ ጋራ ፡ ዘመቻ ፡ አደረገ ፡ ከለቴኖኖ ፡ ከሀርኒኮ
ኞችም ፡ ጋራ ፡ አንድነት ፡ አደረገ ፡፡ ከርሱ ፡ በኋላም ፡ አንኩ
ስ ፡ ማርቲዩስ ፡ ነገሠ ፡ እርሱም ፡ መርከቦችን ፡ መቫዋዋ
ኝ ፡ ለሮሞች ፡ ጀመረ ፡፡ እርሱም ፡ ሲሞት ፡ ሉኪዩስ ፡ ተር
ኩኒዩስ ፡ ጵሪስኩስ ፡ ፯፻፺፯፤ ነገሠ ፡፡ እርሱ ፡ የከተማውን ፡
ሽልመ ፡ አበዛ ፡፡ ከርሱም ፡ በኋላ ፡ አማቹ ፡ ሰርቢዩስ ፡ ቱል
ዩስ ፡ ፩፻፷፮፤ የሐዝብ ፡ ወደጅ ፡ ነገሠ ፡ ሮማንም ፡ አሰፈ ፡ የ
ጸርን ፡ የግብርንም ፡ ሥርዓት ፡ አቀደ ፡ አለቅነትንም ፡ አደ
ረገ ፡ በለቴኖኖ ፡ ከተሞች ፡ ላይ ፡ የፍሀስንም ፡ መግዛ ፡ አ
ስቀረጸ ፡፡ የወንድሙ ፡ ምሽትም ፡ ቱልያ ፡ ከጳትሪኪዮ
ኞች ፡ ጋራ ፡ ተስማምታ ፡ ሆኑትን ፡ አስነሡ ፡ ቫራትም ፡ አማ
ቹንም ፡ ሉኪዩስ ፡ ተርኩኒዩስ ፡ ቡጵርቡስን ፡ አነገሡ ፡
፩፻፴፬፤ እርሱም ፡ ሐዝብን ፡ ብርቱ ፡ አድርጎ ፡ ገዛ ፡ ሐዝብን
ም ፡ ጸላ ፡፡ እርሱም ፡ ጸርን ፡ ባደረገ ፡ ጊዜ ፡ ልጁ ፡ ሰክሱቱ
ስ ፡ ሉክሪዩስ ፡ አስነወረ ፡ የሉኪዩስ ፡ ተርኩኒዩስ ፡ ኮላ
ቴኑስን ፡ ምሽት ፡ በዚህ ፡ መክንያትም ፡ ሆኑት ፡ ሆነ ፡ ኮላ
ቴኑስ ፡ ብረቱስ ፡ ሐዝብን ፡ አስነሥተው ፡ ንጉሥን ፡ ቫራ ፡
የመንግሥትንም ፡ ሥርዓት ፡ ለወጡ ፡ ከሲያቱስም ፡ ፪፤ አ
ካብሮችን ፡ መርጸው ፡ ለ፪፤ አመት ፡ በመንግሥት ፡ ላይ ፡
ሾምዋቸው ፡ ቀንሱሎችንም ፡ አልዋቸው ፡፡ ተርኩኒዩስ ፡
ዘመደቸው ፡ ወደ ፡ ሮማ ፡ ጸላቶች ፡ ሸሹ ፡፡ ይህም ፡ ባመ
ት ፡ ፳፫፤ ሆነ ፡ ንጉሥነት ፡ ተሸራ ፡ የሮማ ፡ መንግሥት ፡ ረጵ
ብሎካ ፡ እንደ ፡ ሆነች ፡፡

የቀንሱሎች ፡ መጀመርያ ፡ ሉኪዩስ ፡ ዩኒዩስ ፡ ብረቱስ ፡
ሉኪዩስ ፡ ተርኩኒዩስ ፡ ኮላቴኑስ ፡ ነበሩ ፡፡ ኮላቴኑስም ፡ ተ
ሎ ፡ ቀንሱልነቱን ፡ አስቀመጠ ፡ በርሱም ፡ ፈንታ ፡ ጵብልዩ
ስ ፡ ወሊርዩስ ፡ ጳጵሊኮላ ፡ ቀንሱል ፡ ሆነ ፡፡ የተሻረ ፡ ተርኩ

ኒደሰም : ጸርን : ሲያስነሣ : የዌደ : ሰዎች : ተመቱ : ብረቱ
 ስም : በጸር : ሞተ ። ከዚያ : የክሉስዩም : ሉኩሞ : ጳር
 ሰፍ : ብርቱ : ጸርን : አድርጎ : ርማን : እጅግ : አስወገደ ።
 አውሉስ : ጳስትሁሚዩስ : ደክታተር : ግን : ፱፻፷፯ : በርማ :
 ጸላተኞች : ላይ : በረጊሉስ : ወንዝ : አሸነፈ : ታርኩኒደስ :
 ሱጳርቡስም : ፱፻፷፯ : በኩሚ : ሞተ ። ከዚያ : ጀምሮ : ግን :
 በጳስትሪኪዮች : ጳሌቤዮች : በሚባሉ : በሕዝብ : መካከ
 ል : ፀብ : ተነሣ ። ጳሌቤዮች : እጅግ : የተዋረደ : ነበረ። ጸ
 ላትነታቸውም : የተገለጸ : መለየት : ሆነ : አጲዩስ : ክላው
 ዲዩስ፣ ጳብልዩስ : ሰርዌልዩስ : ቀንሱሎች : በነበሩ ጊዜ :
 ፱፻፷፯፣ ጳሌቤዮችም : ወደ : ተዋደሰ : ተራራ : ወጡ : ከዚያ
 ም : መኒኒደስ : አግሪጳ : አስታረቃቸው ። ለሕዝቡም : ፪ : በ
 ኋላም : ፩ : በኋላም : ፲ : ትሪቡኖች : ሆኑላቸው : የሕዝብን፣
 ሥልጣንን፣ ደህንነት : የጠበቁ : እርሳቸውም : የተዋደሱ :
 ሰዎች : ሆነው : ተጠበቁ ። ከዚያ : ወዲያም : የሕዝብ : ሥ
 ልጣንን : ኃይል : በዛች ። ኮሪዮላኑስም : ሕዝብን : ስለ : ኖ
 ቀ : ካገሩ : ተሳደደ ። የጳስትሪኪዮችም : ጸላትነት : ሳይቀ
 ር : ሕዝብ : አሸነፈች ። ሥልጣንንም : አገፉ : አንደን : ከቀ
 ንሱሎች : ይመርጹ : ዘንድ ። የሕዝብም : ትሪቡኖች፣ ኤ
 ዲሎች : አልደከሙም : የሕዝብን ። ሥልጣን : ያበዙ : ዘን
 ድ : ከጳስትሪኪዮች : ጋራ : እስኪካከሉ : ድረስ ። ባመት
 ም : ፱፻፷፯ : መለክተኛችን : ወደ : ግሪኪያ : ሰደደ : ከዚያ :
 ከግሪኮች : ሕግን : ይቀበሉ : ዘንድ ። አጵዩስ : ክላውድዩ
 ስ : ክረሱስ፣ ፒቱስ : ግኑኪዩስ : አውጉሪኑስ : ቀንሱሎ
 ች : በነበሩ ጊዜ : ቀንሱልነት፣ ትሪቡንነት : ለጊዜ : ተሻ
 ረ : ፲ : ጳስትሪኪዮችም : ተሾሙ : ፱፻፷፯ ሕግን : ይሰሩ : ዘን
 ድ : ኃይላቸውም : አልተወሰነችም ። እርሳቸውም : ትእ
 ዛዛታቸውንም : ያገርንም : ልማድ፣ ሥርዓትን ። ለቀሙ :
 በሥርዓትም : አቀኑት : በ፲ : እንጩት : ጸላተኞችም : ጳፈት :
 በኋላም : ፪ : ጸላተኞች : ጨመሩላቸው ። እሌህ : ፲ : መካር
 ችም : ደጸምደርች : የተባሉ : ትዕቢተኛች፣ ግፈኛች : ነበ
 ሩ : ከርሳቸውም : አንድ : አጵዩስ : ክላውድዩስ : ፱፻፷፱ :
 አንዲትን : ደህ፣ ቀንጾን : አስነወረ : የኢኪልዩስን : ሙሽ

ራ: ዊርጊኒያ: የተባለችውን: በዚህ: ገፍም: ሠራዊት: ተ
 ቀጡ: ጸጸምዊርችም: ተቫረ: በደለኞችም: ሞቱ: ቀንሱል
 ነት: ትሪቡንነትም: ተመለሱ: የሕዝብም: ሥርዓት: በጥ
 ቂት: በጥቂት: የተባለች: ሆነች:: ርማም: በዘርያዋ: በተ
 ቀመጡ: አሕዛብ: ሁሉ: በጥቂት: በጥቂት: አሸነፈች:: የ
 ዚያን: ጊዜን: ጋልዮች: መጡባት: አለቃቸውም: ብረኑ
 ስ: ነበረ:: ብረኑስም: የርማን: ወታደር: መታ: ወደ: ከ
 ተማውም: ገባ: አፈረሰትም: ከጲቶልዩምም: ብቻ: ቀ
 ረ: ባመት: ፫፻፺፯። የዚያን: ጊዜ: ጴጂጸዩስና: ከሚሉስ:
 ካገራቸው: የተሳደዱ: ሠራዊትን: ሰበሰቡ: ርማን: ለማ
 ደን: ጋልዮችም: በሕማምና: በራብ: ደክመዋልና: ታረ
 ቁ: ከተማውንም: ተወ:: ከሚሉስም: ደክታተር: የሆ
 ነ: የርማን: ጸላተች: አሸነፈ:: ደር: ጵሌቤዮችን: ጸላ: አ
 ርሳቸውም: እጅግ: ተጨነቁ:: ትሪቡኖች: ገን: አልደከ
 ሙም: የሕዝብን: መቫት: እስኪያገኙ: ድረስ: በኋላ
 ም: ይህንን: አገኙ: ከሁለት: ቀንሱሎት: አንድ: የጵሌቤ
 ዮች: ወገን: እንደሆን: የድኑኖችም: ዕደ: እንደቀል: በ
 ጥቂትም: በጥቂት: ጳትሪኪዮችና: ጵሌቤዮች: ተካከሉ:
 ላንድነትም: አንደን: መቅደስ: ሠሩ:: ከዚያ: ወዲያ: ጸ
 ርን: ተገባራቸውን: አደረጉ:: የካጵዋ: ምድር: በሰምኒ
 ተች: ተዘርፈላችና: ርማን: ለመቱ: ትረደቸው: ዘንድ::
 ይህንን: ሲያድርጉ: ከሰምኒተች: አያሌን: ወደ: አንድነታ
 ቸው: ተቀበሉ:: እንደሆም: ከለቲኖች: ጋራ: አደረጉ::
 የዚያን: ጊዜንም: ከታረንተና: ከጲርስ: ፪: ጋራ: ጸር: ሆነላ
 ቸው: እጅግ: ያስቸገራቸው: በጲርስ: ላይ: ገን: ፪፻፳፫: ድ
 ል: በነሠ: ጊዜ: ታረንት: በርማ: እጅ: ወደቀች:: የር
 ማም: መግዛት: በመካከለኛና: በታችኛ: ኢጣልያ: ላይ:
 ጸኖች::

ከዚያ: ዘመንም: ጀምሮ: ከከርታጎ: ጋራ: ጸርን: ጀመ
 ሩ:: ይህም: የጳጳስ: ጸር: ይባላል: ፫: ጊዜም: ተደገመ:
 ከከርታጎ: ሁሉ: እስክትፈጅ: ድረስ:: ከርታጎ: የዚያን: ጊ
 ዜ: እጅግ: ብርቱኖ: ባለጠጋ: ነበረች: ከጢርስ: ኮሎኒያ:
 በደደ: ባመት: ፷፻፷፯: ከተመሠረተች: ታላቅ: ሆነች: በ

መካከለኛ፡ ባሕር፡ ሁሉ፡ ላይ፡ እስኪገዙ፡ ድረስ ፡፡ በስጵ
 ንያ፡ እጅግ፡ ግዛት፡ ነበረላቸው ፡፡ ሰርዲኒያም ፡ ይርሳቸ
 ው፡ ግዛት፡ ነበረች፡ በሲቂልያም፡ አያሌ፡ ግዛት፡ ነበረላቸ
 ው፡፡ የጳጳሳቸው፡ መጀመርያ፡ ጸር፡ ፪፻፱፡ — ፪፻፳፩፡ ነበር፡፡ ኢ
 ጳጳሳቸው፡ ክላውድዮስ፡ ካውደክስ፡ ወደ፡ ሲቂልያ፡ ወርደ፡
 ሁለት፡ ጊዜ፡ የከርታጎን፡ ወታደር፡ መታ፡፡ ይርማም፡ መ
 ርከቦች፡ የባሕርን፡ ብልሃት፡ ተምረው፡ አሸነፉ፡ በደዊል
 ዩስ፡ ፪፻፺፡ አጥልዩስ፡ ራጉሉስም፡ ጸርን፡ ፪፻፶፯፡ ባፍሪያ፡
 አደረገ፡፡ በባሕርም፡ እንደህ፡ ያለውን፡ ታላቅ፡ ድል፡ መ
 ንሣት፡ ነው፡ ለርማ፡ እጅግ፡ የሚጠቅመውን፡ ዕርቅ፡ እ
 ስኪያድርጉ፡ ድረስ፡፡ የጋልያኖችም፡ ታላቅ፡ ክፍልን፡ አሸነ
 ፉ፡ እንደሁም፡ የኢጣልያንም፡ ሰሜን፡ ለርማ፡ አስገዙ፡፡
 የዚያን፡ ጊዜም፡ የጳጳሳቸው፡ (ከርታጎ) ሁለተኛ፡ ጸር፡ ወጣ፡፡
 አርሱም፡ በኢጣልያን፡ በስጵንያ፡ ሆነ ፡፡ ሀኒባል፡ የከርታ
 ጎ፡ ሠራዊት፡ አለቃ፡ ከሕፃንነቱ፡ ጀምሮ፡ ጸላትነት ፡ በር
 ማ፡ ላይ፡ ያዘኛ፡ በቀልን፡ ማለ፡ ከርታጎ፡ ከርማ፡ ስለ፡
 ተቀበለ፡ መከራ ፡፡ እርሱም፡ ጸርን፡ በጣም፡ ተማረ፡ ሠ
 ራዊቱንም፡ በጣም፡ ገንዘቡን፡ አደረገ፡ እንደሁም፡ ወደ፡
 ስጵኒያ፡ ተሻገረ፡ መንገድም፡ የሌለባቸው፡ ባልጳኙ፡ ላይ፡
 ሔደ፡ ወደ፡ ኢጣልያ፡ እስኪደርስ፡ ድረስ ፡፡ ቍጥርም፡ የ
 ሌላቸው፡ ይርማ፡ ለጊዮኖች፡ በርሱ፡ ተፈጂ፡ በብልሃቱ
 ና፡ በጋይሉ፡፡ የዚያን፡ ጊዜንም፡ ርማ፡ ኩንቱስ፡ ሉኪዩስ፡
 መክሰሙስ፡ ኩንክታቸርን፡ በሠራዊታቸው፡ ላይ፡ ሾሙ፡
 እርሱም፡ በመጠንቀቁ፡ በመዝገቡም፡ የሀኒባልን፡ ትዕግ
 ሥት፡ ፈጂ፡ በኋላም፡ የሀኒባል፡ ኃይል፡ አለቃ፡ በእውርጥ
 ም፡ ያገኘውን፡ ግዛት፡ ወሰደበት፡ ፲፱፡ አመትም፡ በጸላ
 ተቸ፡ ምድር፡ ከተዋጋ፡ ከደከመም፡ በኋላ፡ ወደ፡ ከርታ
 ጎ፡ ይመለስ፡ ዘንድ፡ ተጸራ፡ ከተማውን፡ ለማደን፡፡ በስጵ
 ኒያ፡ ይርማ፡ አለቆች፡ ክፍለደብ፡ ኮርኒልዩስ፡ ስኪጳዮ፡ የ
 ከርታጎን፡ ሠራዊት፡ ተዋጉ፡ እሌህ፡ ፪፡ ከወደቁ፡ በኋላ፡
 ታኖሽ፡ ጳጳሳቸው፡ ኮርኒልዩስ፡ ስኪጳዮ፡ ዕድሜው፡ ፷፱፡
 አመት፡ የነበረ፡ በርማ፡ ሠራዊት፡ ላይ፡ ተሹሞ፡ አስድረባ
 ልን፡ አሸነፉ፡ ከርታጎንንም፡ ወሰደ፡ ወደ፡ አፍሪያም፡ ተሻገ

ር : የከርታጎን : ኃይል : በጣም : አሸነፈ : ሀኒባልንም : በጸ
 ማ : ተዋጋ : መታውም :: የዚያን : ጊዜም : ሲታረቁ : ርማ :
 እጅግ : ሥልጣን : አገኙት : በከርታጎ : ላይ :: ይህም : ባመት :
 ፤፤ ሆነ :: ከዚያ : ወዲያም : ጋልዮችን : ወትሮ : ተዋጉ ::
 መቁደሲያንም : ስለ : ወደጅነት ዋ : ከሀኒባል : ጋራ : ገረፉ :
 አዋረድዋትም : ፈጅዋትም : ባመት : ፫፻፷፮። እንደሁም :
 በሶርያ : ንጉሥ : በታላቅ : አንጉሮኾስ : ላይ : አደረጉ : ሀ
 ኒባል : ወደርሱ : ሸሽተዋል፤ በርሱ : እጅም : በሮማውያ
 ን : ይበቀል : ዘንድ : ይሻ : ነበረ፤ :: በታኖሽ : እስያ : የነበረ
 ለትን : ምድር : ሁሉን : ወስደው : ለወደጃቸው : ለጸርጋም
 ን : ንጉሥ : ለእውምኔስ : ሰጥዋት :: ከርታጎንም : በጣም :
 ገለበጡ : ግራኪያንም : የሮማን : ግዛት : አደረጉ :: ዊሪያ
 ቱስንም : ኑማንቴያንም : አውኑስንም : ያገራቸውን : አር
 ኔት : ይፈልጉ : የነበሩትን : ተዋግተው : ገደሉ :: ከዚያ : ጀ
 ምሮም : ትዕቢት : ግፊም : ቅናትም : የከብትም : የመብ
 ላትና : የመጠጥም : መውደድ : ዝሙትም : ሰሮማ : በዙ :
 ጵሌቢዮችም : በሀኪት : ድኑኖች : ሆኑ ::

ከዚያ : ወዲያም : በአፈሪቃ : የዩጉርታ : ጸር : የሮማን : ሠ
 ራዊት : አደከመ : የብዙ : ልብንም : ክፋት : ገለጸ : ማሪዩ
 ስ፤ በርሱ : ታች : የነበረ : ሹምም : ጨረሱት :: ማሪዩስ
 ም : በብርታቱ : ከችጋር : ወጣ : ለብዙ : አመት : የሮማ :
 ቆንቶል : እስኪሆን : ድረስ :: ኪምብሮችንም : ጋልዮችን
 ም : ትውቶችንም : በስጳንያ : በቤሮናም : በአይክስም :
 መታቸው : በኋላም : እርሱ : ብቻውን : ካያሌ : ቀመኞች : ጋራ :
 በሮማ : ላይ : መግዛትን : ይሻ : ነበረ : ሴንቱስንም : አዋረደ :
 በጎ : ሰዎችንም : አሳደደ : ሕዝቡ : እስኪጸሉት : ድረስ ::
 ከዚያ : ወዲያም : ወደ : እስያ : ሸሽ :: ከሮማ : ደግነትም : እ
 ጅግ : አለቀች : ከኢጣልያ : አሕዛብም : ጋራ : ያደረገት : አ
 ንድነት : ለጊዜ : ፈረሰች : እጅግ : ጸርም : ሲያደረጉት : ፺፩፤
 — ፹፰፤ አልተጠቀሙበትም :: በኋላ : ተሰማምተው : ታረ
 ቁ :: የዚያን : ጊዜም : ሲላ : በቀደም : ከማሪዩስ : በታች :
 ተሹሞ : የነበረ : ቆንቶል : ሆነ : ፹፰። እርሱም : ከድኑኖች :
 ጳትሪኪዮች : ተወልደ : ከማሪዩስ : ጋራ : በብርታት : ተካከለ :

* 6

ህይወት፣ የዓለም፣ ታሪክ፣ ፊ፣ ክፍል፣ ፎ፣ ጸረዮደስ፡፡

ከርሱ፡ ግን፡ በብልሃት፡ በክፋት፡ በሽንግላም፡ በለጠ፡፡
እርሱም፡ የጳጳሪኪዮችን፡ ክብር፡ አስገዛ፡ ከሕዝብ፡
ከሚረዩት፡ ወደጀትም፡ ብዙ፡ ደምን፡ አፈሰሰ፡፡ ማረዩስ
ም፡ ተሳይ፡ ወደ፡ አፈሪቃ፡ ሸሸ፡፡ ሲላም፡ ወደ፡ ግሪኪያ
፡ ወደ፡ ታክሽ፡ እስያ፡ ሔደ፡፡ የዚያን፡ ጊዜም፡ ጸያ፡ የ
ማረዩስ፡ የሕዝብ፡ ወደጀት፡ ማረዩስን፡ አስመለሰ፡ ርማ
ንም፡ ገብተው፡ ጳጳሪኪዮችን፡ እጅግ፡ አስቸገረ፡ ሲላንም፡
አሳደደ፡፡ ሲላ፡ ግን፡ ሚትሪደቲስን፡ አሸነፈ፡ የወታደሮቹ
ም፡ ወደጀት፡ ሆነ፡ ሲኖቱስም፡ ሳያገዙት፡ በሁሉ፡ ላይ፡ ድ
ል፡ ነሣ፡ እንደሁም፡ ባመት፡ ፳፫፣ ወደ፡ ርማ፡ ተመለሰ፡፡
በኢጣልያም፡ ፪፣ ቀንተሎችን፡ ጸሰን፡ ከርቦን፡ የማረዩ
ስንም፡ ልጅ፡ መታ፡ የኢጣልያ፡ አሕዛብም፡ ብርቱ፡ አድ
ርገው፡ ወደ፡ ጠበቁት፡ ወደ፡ ርማ፡ ገባ፡ ፳፪፣ ለሰሰት፡ አ
መትም፡ ደክታተር፡ ሆነ፡፡ እጅግ፡ ደምንም፡ አፈሰሰ፡ ኢ
ጣልያንም፡ ሁሉን፡ ቀሠፈ፡ በኮርኒልያ፡ ሕግም፡ በመጨ
ረሻ፡ ዕረፍቶን፡ ሥርዓትን፡ መለሰ፡፡ ሕይወትንም፡ ጸገ
ቦ፡ ከጎጠኦቹ፡ ሕመምም፡ ደክሞ፡ ሹመቱን፡ ተሰናበተ፡
በብቸነትም፡ ፳፰፣ ሞተ፡፡ በአፈሪቃም፡ የነበረ፡ የማረዩ
ስ፡ ወደጀት፡ በክነዩስ፡ ጳምጶዩስ፡ በሲላ፡ አማኝ፡ ተሸነፈ፡፡
ሲላም፡ ከሞተ፡ በኋላ፡ በዘመኑ፡ የነበረ፡ ጽል፡ በርማ፡
ተመለሰ፡ ደረ፡ አማኝ፡ ታላቅ፡ ጳምጶዩስ፡ በመጀመርያ፡
ጸላተኞችን፡ አሸነፈ፡፡ እርሱም፡ እጅግ፡ ኃይልን፡ አገኘ፡ እ
ርሱን፡ የቀደመት፡ ሰዎች፡ ደጀምረ፡ የነበረ፡ ብዙ፡ ስራ፡
ፈጽሞዋል፡፡ የሰጳንያን፡ ዓመፀኞች፡ አሰገዛ፡ ፳፯፣ —
፳፻፣ በባሕር፡ ላይም፡ ተሹሞ፡ የባሕርን፡ ቀመኞች፡ በህይ
ቀን፡ አጠፈ፡ ሚትሪደቲስን፡ ሻምን፡ አሸነፈ፡ ፳፪፣ —
፳፻፣ ወደ፡ የረሳሊም፡ መቅደስም፡ ገባ፡ መዝገቡን፡ ሳይ
ነካ፡፡ ከባለጠጋ፡ ክረሱስ፡ ከብልሃተኛ፡ አዋቂ፡ ይልቅ
ስ፡ ቁሣር፡ ጋራም፡ ተሰማምተ፡ በመንግሥት፡ ሥርዓትን፡
መለሰ፡፡ የዚያን፡ ጊዜም፡ ጸጸር፡ የካቲሊናን፡ መማማ
ል፡ በመንግሥት፡ ላይ፡ ገልጸ፡ ገሠጸ፡፡ ይልቅ፡ ቁሣር
ም፡ የጸያ፡ አማኝ፡ ደህ፡ ወታደርም፡ ጋዢም፡ ተናጋሪ
ም፡ ያገኘውን፡ ነገር፡ ሁሉን፡ ለመጥቀሙ፡ አደረገ፡ እጅግ

ም : ክብረን : ደባ : ነበር :: ባመት : ሃፀ፤ ቀንሱል : ሆነ : ከቢ
 ቡሉስ : ጋራ : ይህም : እርሱን : አልከለከለም :: ከሐዘቡ :
 ጋራ : ወደጅነትን : አደረገ :: ለጅ፤ ለመትም : ጸርኮንሱል : ሆ
 ነ : በጋልያ : ሁሉ : ላይ : ሠራዊቱም : ፱፤ ለጊዮኖች : ነበሩ :
 ወታደሩም : በጣም : ለመደት : በርሳቸውም : የጋልያ :
 የንምሳ : አሕዛብን : አሸነፈ : እንደሁም : ክብሩ : ከጳም
 ጳይስ : ክብር : እንኳ : በዛ : ወርቅንም : አገኘ : ዕደውን :
 ለመክፈል : አጋዦችን : ወደጆችንም : ለመገዛት : ከዚህ :
 ሁሉ : ጋራም : ርማን : አመለከት :: የሚከለክሉትን : ታ
 ላቆች : አቫረ : እንደ : ጸጽርና : ካቶ :: እርሱ : ከጳምጳይ
 ስና : ከክረሱስ : ጋራ : ትሪያም ዊራትን : ያደርገ : ነበር :
 ደር : ክረሱስ : በጳርቲያ : ጸር : ነውርንና : ሞትን : አገኘ ::
 ከሞቱም : በኋላ : ጳምጳይስ : የዩልዩስ : ቁሣር : ጸላት :
 ሆነ :: በርማ : ሃፀ፤ ጳምጳይስ : ብቻውን : ቀንሱል : ሆነ : በ
 ኋላም : ከጳይስ : ስጺጳይ : ጋራ : ሆነ :: በርማም : ሁኖ : ስ
 ጸኒያን : ገዛ :: ባመትም : ፴፱፤ ጳምጳይስ : ቁሣርን : ይሸ
 ረ : ዘንድ : ፈለገ : የቁሣርም : ወደጆች : ጳምጳይስን : መ
 ሸር : እሾ :: የዚያን : ጊዜም : ጸር : ሳይሆን : እርሱ : በርሳ
 ቸው : አልቀረም : መታረቅም : ተሳነ : ቁሣርም : በወታደ
 ሮቹ : ታመነ : ጳምጳይስም : ከክብር : የተነሣ : ተሰክሮ : በሴ
 ኖቱስ : መካከል : አረፈ :: ሴኖቱስም : ቁሣርን : ሹመቱ
 ንና : ኃይሉን : ያስቀመጥ : ዘንድ : አዘዙ : ትሪያኖችም : የ
 ጸሊቤዮችም : መለክተኞች : ወደርሱ : ሸሹ :: እርሱም : በ
 መላሽ : ፈንታ : ረቢኮንን : ተሻገረ :: ጳምጳይስም : ከቁሣ
 ረ : ደርቅ : ዘንድ : ብሉ : ራዱብሊካን : ወደ : ካጵቀ : አደ
 ረገ : በኋላም : ወደ : ኤጳይርስ : ሔደ :: ቁሣርም : አጣል
 ያን : በጅ፤ ቀን : አስገዛ : የጳምጳይስንም : ወገን : በሰጸኒ
 ያ : አሸነፈ : ማርሲልያንም : ወሰደ : በርማም : ሳይሆን :
 ደክታቶር : ሆነ :: ይህንም : ሹመት : ለቀንሱልነት : ለወ
 ጠ : ወደ : ገረኪያም : ሔደ : ጳምጳይስን : በፈርሳሊስ : ሚ
 ደ : መታ : ፴፰፤ ጳምጳይስም : ወደ : ምሥር : ሸሽቶ : ቁ
 ሣር : ተከተለው : ፫፤ ቀንም : ጳምጳይስ : ከተገደለ : በኋ
 ላ : ወደ : እስክንድርያ : ደረሰ : ከክሊፎጳትራ : ጋራም :

ጧ። ሞላም ፡ ታሪክ ፡ ፎ፡ ክፍል ፡ ፎ፡ ጳሪዮደስ ።

አመነዘረ ። ከዚያ ፡ ወደ ያም ፡ የጳንጦስን ፡ ንጉሥ ፡ ፈር
ናኪስን ፡ አሸነፈ ፡ በተህሳስም ፡ ጧ። ወደ ፡ ርማ ፡ ተመለ
ሰ ፡ ከተማውን ፡ ያሰርፍ ፡ ዘንድ ። የጳምጳይስንም ፡ ወገ
ን ፡ ሁሉን ፡ ቫረ ፡ ታላቅ ፡ ትሪይምፍንም ፡ አደረጉለት ፡ ወ
ደ ፡ ርማ ፡ በገባ ፡ ጊዜ ። ብዙ ፡ ቀንም ፡ ሁሉ ፡ በዓልፍ ፡ ደስ
ታ ፡ መስጠጥም ፡ ሆነ ፡ ለርሱፍ ፡ ለወታደሮቹ ፡ ንርሱም ፡
ለ፤ አመት ፡ ደክተተር ፡ ሁፍ ፡ ተሾመ ። ንርሱም ፡ አያሌ
ን ፡ ደህፍ ፡ ሥርዓት ፡ አደረገ ፡ የአልመናክ ፡ ማቅናት ፡ የ
መንግሥትም ፡ ሥርዓት ፡ የከተማም ፡ ሽልም ። ደር ፡ ከት
ዕቢቱ ፡ የተነሣ ፡ ደግሞ ፡ ንንደ ፡ ፈቃደ ፡ መግዛትን ፡ መን
ገሥንም ፡ ፈልግዋልፍ ፡ ፎ፡ ረዱብሊካኖች ፡ በላያቸውም ፡
ብረቱስፍ ፡ ከስይስ ፡ ተባብረው ፡ በሴፍቱስ ፡ ሲሆኑ ፡ ገደሉ
ት ፡ በመጋቢት ፡ ጧ። ዕድሚው ፡ ፎ። አመት ፡ ሲሆን ።

ይልይስ ፡ ቁሣርም ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ አንተኒይስፍ ፡ ሌጁ
ደስ ፡ ደበቀሉት ፡ ዘንድ ፡ ተባበሩ ፡ ገደዮቹም ፡ ሽሹ ፡ ወደ ፡
መቁደኒያ ። አንተኒይስ ፡ ግን ፡ የቁሣርን ፡ ትእዛዝ ፡ ስለ ፡
ግንዘቡ ፡ አስስተ ፡ ገንዘቡን ፡ ወሰደ ፡ በዚህም ፡ የቁሣርን ፡
ዘመድ ፡ አክታዊያኑስን ፡ አስቀጣ ። አክታዊያኑስም ፡ የፎ።
አመት ፡ ዕድሚ ፡ ሁፍ ፡ ባያሌ ፡ ሠራዊትም ፡ ላይ ፡ ተሹሞ ፡
ወደ ፡ ርማ ፡ ገባ ፡ በግድም ፡ ቀንሱል ፡ ሆነ ። በኋላ ፡ ከአንተ
ኒይስፍ ፡ ከሌጁ ደስ ፡ ጋራ ፡ ለትሪይምዊራት ፡ ተባበረ ፡ ለፎ።
አመት ፡ ር፤ ከሴፍቱስ ፡ መካርች ፡ ተክፍለው ፡ ሊሞቱ ፡
ተክፍለውም ፡ ሊሰደዱ ፡ ነበሩ ፡ ዲጽርም ፡ በሰይፍ ፡ ሞተ ፡
ብረቱስፍ ፡ ከስይስም ፡ በፈልጁ ፡ (ፈልጽስዮስ) ፡ ተመትተ
ው ፡ ነፍሳቸውን ፡ ገደሉ ። አንተኒይስ ፡ ግን ፡ ከዚያ ፡ ወደ
ያ ፡ ከክሊዎጳትራ ፡ ጋራ ፡ በምሥር ፡ አመነዘረ ፡ የርስዋ
ም ፡ የፍትወትዋ ፡ ባርያ ፡ ሆነ ፡ ምሽቱንም ፡ ፈልዊያን ፡ ፍ
ቀ ፡ ያለምንም ፡ መግዛት ፡ አጠፋ ፡ ፈልዊያም ፡ በሞተች ፡
ጊዜ ፡ አክታዊያኑስ ፡ ንቱን ፡ አክታዊያን ፡ ለመጋባት ፡ ሰጠ
ው ፡ ትሪይምዊራትንም ፡ አስረዘመ ። ታናሽ ፡ ጳምጳይስ
ም ፡ ጥቂት ፡ ወራት ፡ በኋላ ፡ ሞታ ፡ ሌጁ ደስም ፡ ተቫረ ፡
ፎ። ለገደቶችም ፡ የነበሩ ፡ ሠራዊቱ ፡ ከአክታዊያኑስ ፡ ሹ
መት ፡ በታች ፡ ሆኑ ። አንተኒይስም ፡ ከክሊዎጳትራ ፡ አለየ

ምና፡ መንግሥቶችም፡ እንደ፡ ፈቃድዋ፡ ከፍሎላታል፡ በ
 ሲናቱስ፡ የመንግሥት፡ ጸላት፡ ሁኖ፡ ተቀጠረ፡፡ በአክቲዩ
 ምም፡ ተመታ፡ ወደ፡ ምሥርም፡ ሸሸ፡፡ ከዚያም፡ ነፍሱን፡
 ገደለ፡ ክሌወጳትራም፡ ተከተለቸው፡፡ አሁንም፡ ኦክታዊ
 ያኑስ፡ ብቻውን፡ በታወቀ፡ ዓለም፡ ሁሉ፡ ላይ፡ ገዛ፡፡

ቁሣር፡ ኦክታዊያኑስ፡ አውጉስቱስ፡ ካመት፡ ፴፤ ከልደ
 ት፡ በፈት፡ እስከ፡ ፲፱፤ ከልደት፡ በኋላ፡ ብቻውን፡ ገዛ፡ ከ
 ርሱም፡ የቁሣርቶች፡ ዘመን፡ ይጀምራል፡፡ እርሱም፡ ተንኩ
 ለፕኖ፡ ገር፡ ነበረ፡፡ እርሱም፡ መንግሥቱን፡ ከረጅብሊካ፡
 ለሞናርኪያ፡ ለወጠ፡፡ በርሱ፡ ዘመንም፡ ዕርቅ፡ ነበረ፡ ከ
 ታላቅ፡ መኖወጥ፡ በኋላ፡፡ ዘመኑንም፡ ከሁሉ፡ ይልቅ፡ የ
 መሆኖበልጠው፡ ይህ፡ ነው፡ ያለም፡ መድኃኒት፡ እንደ፡ ተወ
 ለደበት፡፡ የርሱ፡ ወደጀቶች፡ ታላቆች፡ ያገዙት፡ ሚጾናስ፡
 አገሪጳም፡ ዋሊርም፡ ኮርቂኑስም፡ ነበረ፡፡ ጾር፡ በወሰን፡ ነ
 በረ፡ በደልማትያ፡ በጳፊኒያ፡ ፴፭፤ ከልደት፡ በፈት፡፡ በስ
 ጳኒያ፡ በጋልያ፡ ፳፭፡—፲፯፡፡ በደኑብ፡ ድቡብ፡ ፲፭፡፡ በዓራ
 ቢያ፡ ፳፱፡፡ ከጌርማኖች፡ ጋራ፡ ከድረሱስ፡ ከቲቤርዩስ፡
 በታች፡ የነበረ፡ ጾር፡ ከልደት፡ በፈት፡ ካመት፡ ፲፱፤ ጀም
 ሮ፡ እስካ፡ ፱፤ ከልደት፡ በኋላ፡ ድረስ፡ ለርማ፡ መጉደት፡
 ሆነ፡፡ በቤቱ፡ እጅግ፡ መከራውን፡ አገኘ፡፡ ልጅ፡ ዩልያ፡
 የርስዋ፡ ልጅም፡ ዩልያ፡ አመነዘረኛ፡ ከመንግሥት፡ ተሳ
 ደደ፡ የልጅቶም፡ ደህኖች፡ ልጆች፡ ካዩስ፡ ሉኪዩስ፡ ሞቶ
 በት፡፡ ሰነፍም፡ አገሪጳ፡ ጳስትሁሙስ፡ ከርሱ፡ በኋላ፡ ቀ
 ረ፡፡ ሰስተኛ፡ ምሽቱም፡ ሊቂያ፡ ድረሲላ፡ ክፉ፡ ነበረች፡
 የርስዋን፡ ልጅም፡ በቅድም፡ ከመጀመርያ፡ ባልዋ፡ የተወ
 ለደውን፡ ቲቤርዩስን፡ በልጅ፡ ፈንታ፡ ተቀበለው፡ ባመት
 ም፡ ፲፱፤ ከልደት፡ በኋላ፡ ከርሱ፡ ጋራ፡ ቁሣር፡ አደረገው፡፡
 አውጉስቱስም፡ ከልደት፡ በኋላ፡ በ፲፱፤ አመት፡ በፍሀሴ፡
 ሞተ፡ እንደህ፡ ሲል፡ ወደጀን፡ ሲጠይቅ፡፡ ምንድር፡ ይመ
 ሰልሃል፡፡ ፈንታዬን፡ ባለም፡ ተኣትርን፡ በጎ፡ አድርጌ፡ ተ
 ጫወትሁን፡፡

ያለም : ታሪክ :

ሁለተኛ : ክፍል ::

ከክርስቲስ : ልደት : ጀምሮ : እስከ : ዘመናችን : ድረስ ::
አመት : ፩ : — 1፳፱፻ ::

መጀመሪያ : ጸሪ ዮደስ ::

ከክርስቲስ : ልደት : ጀምሮ : እስከ : ታላቁ : ቀንስታንቲ
ኑስ : መንግሥት : ድረስ :: ፩ : — ፫፲፪ ::

፩ : ዮርመ : መንግሥት : በዚህ : ዘመን : ረጸመዋን : አገጥ
ኾኑ :: ኃጢአትዋ : የዚያን : ጊዜ : በዛትዋልፍ : መውረድዋ
ፍ : መውደቅዋ : ጀመረ :: ያለም : መድኃኒት : ተፈቀባት :
መንግሥቱም : ተሳደደችባት : ከርስዋም : ጋራ : ወደጅነት :
ባደረገች : ጊዜ : እንደሚገባው : አልተቀበለችም :: የክ
ርስቲስ : ስራፍ : ያለም : ስራ : ተደባለቁ : እንጂ : ስለዚህ
ም : መውረድዋ : አልተከለከለም : አዲሶችም : መንግሥ
ቶች : ተነሡ : አርጊትን : ያፈረሱ : በሁላቸው : መካከል
ም : የሕይወት : ዘር : ተዘራ : ከሞት : ጋራ : የሚገደል : ሁ
ሉ : በርሱ : ለዲስ : ሕይወት : ተድሶ : እስኪፈጸም : ድረስ :
የተባለ :: ሀሌሉያ : ያለም : መንግሥታት : የምላካችንፍ :
የመሢሁ : መንግሥታት : ሆኑ : እርሱም : ይገባቸዋል :
ለዘላለም ::

፪ :: አውጎስቶስ : ከሞተ : በኋላ : ቲቢርዩስ : 1፱ : — ፴፮ :

ተከተለው፡ በመንገሥቱ ። እርሱም፡ እጆግ፡ ክፈ፡ ሰው፡
 ነበረ፡ እጆግ፡ ገፍም፡ አደረገ፡ ያለ፡ ሥርዓትም፡ ገዛ ። እ
 ርሱ፡ በከጵረኤ፡ ሁፍ፡ የዝሙትን፡ ነገር፡ ሁሉን፡ ሲፈጽ
 ም፡ በከተማው፡ ሲያኑስ፡ የሚሉት፡ ሊቁ፡ ሕዝብን፡ በግ
 ፈኛ፡ መግዛቱ፡ አስቻገረ። ማክሮም፡ ገመት፡ ፴፰፤ ገደለው።
 ልጅም፡ አልነበረለትም፤ የጌርማኒኩስ፡ ሶስተኛ፡ ልጅ፡
 ከሊጉላ፡ ተከተለው፡ ያበደ፡ ሰው ። አለቆቹም፡ ኹረያ
 ፍ፡ ሳቢኑስ፡ ገመት፡ ፵፩፤ ገደሉት፡ የአይሁድ፡ ንጉሥም፡
 ሄርድስ፡ አግሪጳ፡ ከጵረቶርዩም፡ ወታደሮች፡ ጋራ፡ የጌር
 ማኒኩስን፡ ወንድም፡ ጊቤርዩስ፡ ክላውዲዩስን፡ አነገሡ
 ት ። ለርሱም፡ አእምሮ፡ አልነበረለትም፡ ጋለሞቶች፡ ሴ
 ቶችም፡ በላየው፡ ገዙ ። በዘመኑም፡ ርሞች፡ በጵላውቶ
 ስ፡ ሲልዋኑስ፡ አለቅነት፡ ጀመረ፡ እንግልጣርን፡ (ብሪታኒ
 ያን) ይወስዷል፡ ዘንድ፡ ፵፫። አንዲትም፡ ከሴቶቹ፡ ይልያ፡
 አግሪጳ፡ የሚልዋት፡ የኔር፡ እናት፡ በመርዛ፡ ገደለችው፡
 አምላክንም፡ አስደረገችውም፡ ብሪታኒኩስንም፡ የክላው
 ዲዩስን፡ ልጅ፡ በወታደሮች፡ ኃይል፡ ከመንገሥ፡ አስከፊ
 ክላ፡ ልጅዋን፡ ኔርን፡ የሚሉትን፡ አስነገሠች፡ ፶፬። ኔርን፡
 ከደህፍ፡ ሰው፡ ከሴኒካ፡ ተማረ፡ በመጀመርያም፡ እጆግ፡
 ክፈትን፡ አላደረገም፡ ደር፡ ተሉ፡ ከኃጢአት፡ ወደ፡ ኃጢ
 አት፡ ፈጠነ። ዝሙትን፡ ደምንም፡ ማፍሰስ፡ ሥቃይንም፡
 በደልንም፡ ሁሉን፡ ባሕዛብ፡ በክርስቲያን፡ ጨዋታውን፡
 አደረገ ። ብሪታኒኩስን፡ በመርዛ፡ አስገደለ ። የኦቶም፡
 ምሽት፡ ኔርን፡ ምሽቱን፡ ያደረጋት፡ ጳጳያም፡ የሚልዋት፡
 ጊገሊኑስም፡ መካሪዩ፡ በክፈት፡ ሁሉ፡ አገዙት፤ አስተ
 ማረት፡ እናቱን፡ ገደለ፡ ሲኒካንም፡ መምህሩን፡ ሐዋርያ
 ትንም፡ ጴጥሮስ፡ ጳውሎስን ። ርማንም፡ በ፱፤ ማዘን፡ አ
 ቃጥሉ፡ የትርያን፡ መቃጠል፡ ምሳሌ፡ ያደ፡ ዘንድ፡ ብሉ፡
 ሕዝቡ፡ በተቀጡ፡ ጊዜ፡ ክርስቲያኖች፡ አቃጠልዋት፡ አ
 ለ። ቊጥርም፡ የሌላቸውን፡ ክርስቲያኖች፡ በሥቃይ፡ ሁሉ፡
 አስገደለ። በኋላም፡ ጳጳያን፡ ገደለ ። ብዙ፡ ጊዜ፡ ሁከት፡
 ተነሥቶ፡ ከተቀረጡ፡ በኋላ፡ የጵረቶርዩም፡ ወታደሮች፡ ሴ
 ፍቶስን፡ በግድ፡ የኔርን፡ ሞት፡ አስፈረደዋቸው ። እርሱ

ህጽ፡ ምዕላም፡ ታሪክ፡ ዩ፡ ክፍል፡ ፩፡ ጳሪዮዲስ፡፡

ም፡ ሽሽተ፡ ፡ ሞተ፡ ፡ ገርዮውን፡ ፡ ኢጳጳርዲቱስ፡ ፡ ይገድለው፡ ፡ ዘንድ፡ ፡ አዘዘ፡ ፡ እንደሁም፡ ፡ ፳፰፡ ሞተ፡ ፡፡

ከዚያ፡ በኋላም፡ በሚገጥሙ፡ የነበሩ፡ ለጊዮቶች፡ ቁሣርችን፡ ነገሡ፡፡ በሰጠው፡ ስሜትም፡ ስሜትም፡ ጋልባን፡ አነገሡ፡ ፡ ፩፡ አመትም፡ ሳያልፍ፡ ፡ ፳፱፡ ገደሉት፡ ፡ ከርሱ፡ በታችም፡ የነበረ፡ አለቃ፡ ኦቶ፡ ነፍሱን፡ ቁሣርን፡ አደረገ፡ ዊቲልዩስ፡ ግን፡ በተዋጋው፡ ፡ ጊዜ፡ ሞተ፡ ፡ በንምሳ፡ የነበሩ፡ ለጊዮቶች፡ ዊቲልዩስን፡ አንገሠውት፡ ነበረ፡ ፡ አሁንም፡ እጅግ፡ ሁከት፡ በተነሣ፡ ጊዜ፡ በጳሊስቲኖ፡ ላይ፡ የረሳሉምን፡ ለሚገጥሙ፡ መጥተ፡ የነበረ፡ በስጳስቶስ፡ በወታደሮቹ፡ ፈቃድ፡ ቁሣር፡ ሆነ፡ ፡ እርሱም፡ ወደ፡ ሮማ፡ በመጣ፡ ጊዜ፡ ሁላቸው፡ በደስታ፡ ተቀበሉት፡ ከ፳፱ም፡ እስከ፡ ፫፱፡ ነገሡ፡ ፡ ዊቲልዩስንም፡ አስገደለ፡ ለመንግሥቱም፡ ሥርዓትን፡ መለሰ፡ ፡ ልጁም፡ ቲቶስ፡ የረሳሉምን፡ አፈረሰ፡ እርሱም፡ ባለቃው፡ በአገሪኮላ፡ እንግልጣርን፡ አስገዛ፡ ፡ ልጁም፡ ቲቶስ፡ ፫፳፡ — ፹፩፡ ነገሡ፡ በዘመኑም፡ ቤተ-ጳጳስ፡ የሚባል፡ ቡልካን፡ ነገ፡ አያሌን፡ ከተሞች፡ አጠፋ፡ ዛሬ፡ ቀ-ፍረው፡ ከምድር፡ የሚያወጥቀው፡ ፡ እርሱም፡ የሰው፡ ወደጅ፡ ሁኖ፡ እጅግ፡ በጎ፡ አደረገ፡ ፡ ሲሞት፡ ግን፡ ወንድሙ፡ ደሚትቶስ፡ ፹፩፡ — ፺፰፡ ነገሡ፡ የሰው፡ ጸላት፡ እንደ፡ ቲቤርዩስ፡ እንደ፡ ኔርን፡ የከፈ፡ ፡ እርሱም፡ ለጣሶታት፡ አያሌን፡ እጅግ፡ የመረሳትን፡ መቅደሶች፡ አሠራ፡ ደር፡ መቅሚትን፡ መሥቀደንም፡ መግደልንም፡ እንደህ፡ አበዛ፡ አያሌ፡ ጊዜ፡ ሁከት፡ እስኪሆንበት፡ ድረስ፡ በመጨረሻውም፡ እንደርሱ፡ የነበረች፡ ምሽቱ፡ ደሚትቶ፡ የሚልቀትም፡ ከወደጀቶቹ፡ ጋራ፡ ተባብራ፡ ባመት፡ ፺፰፡ ገደለችው፡ ፡፡

፫፡ ደሚትቶስ፡ ሲሞት፡ አንድ፡ ደህና፡ ስሜትም፡ ኔርዮ፡ የሚሉት፡ እርሱም፡ መካሪ፡ ከሸንጎ፡ የነበረ፡ ነገሡ፡ እስከ፡ ፺፰፡ ድረስ፡ ፡ እርሱም፡ ለድኑች፡ በጎ፡ አደረገ፡ የከፈትንም፡ ሕጋጋት፡ ቫረ፡ ለመንግሥትም፡ ሥርዓትን፡ መለሰ፡ ፡ ባመት፡ ፺፰፡ የሰጠውን፡ ሰው፡ ትራያኑስን፡ ለልጅነት፡ ተቀበለ፡ እርሱም፡ ሲሞት፡

ትራያኑስ : ተከተሉት : ፺፮፤ — ፺፲፮፤ ነገሠ :: ደሀ : ቁሣር
 ም : ክርስቲያንን : አሳደደ : እንጅ : በመገዛቱ : ደሀና : ነበ
 ረ :: ቅንን : ወደደ : እጅግም : በጎን : ስራ : አሰራ : ባላ
 ገሮች : እስኪሉ : ድረስ : ከአውጉስተስ : በታች : ለሥጋ :
 ተሻለ : ከትራያኑስ : በታች : ገን : ለገፍሰ : ደሻላል :: ወታ
 ደርቶም : ይፀ፤ — ይ፺፤ ደኪያን : ወሰደ : የዓራቢያ : ክፍል
 ንም : ጳልማ : ይ፺፤ አስገዛ :: ትራያኑስም : ባለቤቱ : በጳር
 ቲያ : ላይ : ጾርን : አድርጎ : ብዙ : ምድርን : ወሰደ : ይፀ፤—
 ይ፺፤ ሲመለስም : በመንገዱ : በቁልቁያ : ሞተ :: ይርሱ :
 ዘመድም : ሃድርያኑስ : በመንገሥቱ : ተከተለው : ይ፺፤—
 ይ፸፮፤ ነገሠ :: እርሱም : እንደ : ትራያኑስ : በጎ : አልነበረ
 ም : እጅግም : አልከፈም : ዕርቅንም : ወደ : በምሥራቅ :
 አያሌ : ገዛት : አሰባተ :: በርኮክግንም : መታ : ይ፸ር፤—
 ይ፸፭፤ ለሠራዊትም : ሥርዓትን : አቀደ : ለመንገሥት
 ም : ገዛተች : ማስተማርዎችን : አሰራ :: ካመት : ይ፺፤
 እስከ : ይ፸፩፤ መንገሥቱን : ሁሉን : ዙር : መረመራ
 ት :: እርሱም : በሞተ : ጊዜ : አንተኒኑስ : ጳይስ : ይጋል
 ያ : ሰው : ይ፸፮፤ — ይ፺፭፤ ነገሠ : ደሀና : ሰው : የመንገሥቱ
 ም : አባት : የተባለ :: ዘመኑም : የዕርቅና : የደህንነት :
 ዘመን : ነበር :: እርሱም : ሲሞት : ልጅነትን : የተቀበላቸ
 ው : ይ፤ ቁሣርች : ተከተሉት : ማርቆስ : አውራጃይስ : ፈ
 ሉሶፍስና : ሉጺይስ : አውራጃይስ : ዌረስ :: መርቆስ : አው
 ራጃይስም : የሰተዋ : ፈሉሶፍስ : ነበር : ክርስቲያንንም :
 እጅግ : አሳደደ :: በዘመኑም : እጅግ : ጾር : ነበረ : በጳርተ
 ችና : በገርማናች : ላይ :: እርሱም : ሳመት : ይ፸፮፤ ሞተ ::
 ፱፤ ኮሞዲስ : አንተኒኑስ : ይ፸፮፤ — ይ፺፪፤ የማርቆስ : አው
 ራጃይስ : ልጅ : እንደ : ኔርንና : እንደ : ደሚትያኑስ : ክፈ :
 ነበረ :: ወታደርቶም : እጅግ : ክፈ : ሆኑ :: እርሱም : ተገደ
 ለ :: ጳርቲናክስም : ፩፤ አመት : ነገሠ : ስለ : ብርታቱም : ገ
 ደሉት :: የዚያን : ጊዜንም : መንገሥትን : ቪጦ :: ደደዩ
 ስ : የልያኑስም : በገመገመባት : ጊዜ : ወታደርች : የፈለጉ
 ትን : ዋጋ : ለጳረቶርዬም : ወታደር : ለያንደንደ : ፲፫፤ ብ
 ር : መክፈል : አደችልም : ነበረና : ገደሉት :: ያም : በሆነ :

* H

፶፤ ጥዕላም : ታሪክ : ዩ፣ ክፍል : ዩ፣ ጳሪዮደስ ::

ጊዜ : የኢሊርያ : ወታደሮች : አለቃ : ሰጽጥሚዮስ : ሴዌረ
ስ : በሊጊዮቶቶ : ፈቃድ : ቁሣር : የሆነ : ፈጥፍ : በርትቶም :
አሸነፈ : ጳሰከኒዮስንፍ : ኒግርንም : መታ : አልቤኑስንም ::
ጳረቶርያቶችንም : ሻረ : መንግሥቱንም : ገንዘቡን : አደ
ረገ : በምሥራቅም : በጳርቶችም : በከልደኒዮችም : በሮ
ማ : ጸላቶች : ላይ : ድል : ነሣ : ዩ፤፩ም፤ ሞተ :: ልጄም : ከ
ረከላ : በሲዮኑስ : አጎቱን : ጌታ : የሚሉትን : ፳፤፣ ተከታ
ዮቶችንም : ዩ፤፣ ገደለ : መንግሥትንም : ፈጂ : ባመትም :
ዩ፤፣ ተገደለ :: ገደደም : መክሪኑስ : ከልጄ : ጋራ : በወታ
ደሮች : አጄ : ሞተ : ዩ፤፣ ኤልዮገባልም : የ፤፣ አመት :
አሸከር : ከሲዮሚስ : ከፍቱ : በታች : ቁሣር : ሆነ :: ዩ፤፣
— ዩ፤፣ በጎ : ነገርንም : ሁሉን : አጥፍቶ : በርኩሰትም :
ሁሉ : ደስ : ብሉት : ሕፃናትንም : ለፃሐይ : መሥዋዕትን :
አድርጎ : ዘመደን : አስክንድር : ሴዌረስን : መግደል : ደፈ
ልግ : ነበር : በዚህ : መክንያትም : ዩ፤፣ አርሱ : ከፍቱ : ጋ
ራ : ተገደለ :: አስክንድር : ሴዌረስም : ዩ፤፣ — ዩ፤፣ ነግ
ሠ : የክርስቲያን : ወደጄ : ከፍቱ : ከማሚያ : ጋራ : ገዛ ::
አርሱም : በሊጊዮቶቶ : በሁከት : በተገደለ : ጊዜ : ወታደር :
የነበረ : መክሲሚኑስ : ትራክስ : ዩ፤፣ — ዩ፤፣ ነገሠ :
ጎርዲዮኑስንም : አሸነፈ : ባለቤቱ : ግን : ከወታደሮቹ : በራ
ብ : ጊዜ : ተገደለ :: ጎርዲዮኑስም : የ፤፣ አመት : አሸከር :
ዩ፤፣ — ዩ፤፣ ከአማቶ : በታች : ነገሠ :: ፈልጶስም : ዓረ
ቢ : አስገድሎት : በርሱ : ፈንታ : ዩ፤፣ — ዩ፤፣ ነገሠ : የ
ክርስቲያን : ወደጄ : ነበረ : አርሱም : ከደክዮስ : ተመት
ቶ : ሞተ :: ደኪዮስም : ነገሠ : ዩ፤፣ — ዩ፤፣ የክርስቲያን :
ብርቱ : ጸላት :: ያም : በጎቶች : ጸር : ሞተ :: አርሱንም :
የተከተሉት : ጋሉስ : ወሎስዮኑስም : ዋላንስ : ሆስቲልዮኑ
ስም : ኤሚልዮኑስም : ሁላቸው : በግድ : ሞቱ :: ዋሊርዮ
ስ : ዋሊርዮኑስም : ዩ፤፣ — ዩ፤፣ የነገሠ : በፈርስ : ጸር :
ዩ፤፣ ተማርኮ : ሞተ ::

ርማም : አንደህ : በጋጢአት : ስትወርድ : ልብዋም : ሲ
ጠፋ : ጸላቶችዋ : በወገን : ሁሉ : ገቡ : መርክማቶች :
ዩ፤፣ — ዩ፤፣ ፍራንኮችም : ዩ፤፣ — ዩ፤፣ ጎቶችም : ዩ፤፣

— ፎፎ፣ ሰርማቶችም ፣ ፎፎ፣ አላቶችም ፣ ፎፎ፣ ከአርቶች፣ ካረርሶችም ፣ ጋራ ፣ ፎፎ፣— ፎፎ፣ ወትሮ ፣ ዘምቻ ፣ ሆነ ። በገሌት ፣ ዘመንም ፣ ፎፎ፣— ፎፎ፣ ፎ፣ ቲራቶች ፣ ገዙ ፣ ከርሳቸውም ፣ ጳስትሁሙስ ፣ በጋልያ ፣ ፎፎ፣ የጸብያ ፣ ባልም ፣ በጳልሚራ ፣ ፎፎ፣— ፎፎ፣ ከሁላቸው ፣ በረቱ ። ገሌት ስም ፣ ለክርስቲያን ፣ ሥልጣንን ፣ ሰጠ ፣ እገዚአብሔርን ፣ በሃይማኖታቸው ፣ የመልኩ ፣ ዘንድ ። እርሱም ፣ ፎፎ፣ ተገደለ ፣ ጥቂትም ፣ በኋላ ፣ አውራጭሱን ፣ ገደለ ። ክላውዲያስ ፣ ፎ፣ ፎፎ፣— ፎፎ፣ ገዝ ፣ ገርማቶችን ፣ ጎቶችንም ፣ መታ ። እርሱም ፣ ሳይሞት ፣ አውራጭት ፣ ደህና ፣ ሰው ፣ ቁሣር ፣ ለመሆን ፣ ተመረጸ ፣ ፎፎ፣— ፎፎ፣ ገዛ ፣ እርሱም ፣ ሥርዓትን ፣ ጥቂት ፣ አስመልሶ ። አያሌንም ፣ ጸላቶች ፣ አሸነፈ ፣ በሰውርም ፣ ተገደለ ። ፎ፣ ወርም ፣ በኋላ ፣ ክላውዲያስ ፣ ፎ፣ ተመረጸ ፣ ፎፎ፣— ፎፎ፣ ገዛ ፣ ተገደለም ፣ ወንድሙም ፣ ፍሉርያት ፣ ከተመረጸ ፣ ከጳርቡስ ፣ ሊቨቨ ፣ ነበር ። ጳርቡስም ፣ ፎፎ፣— ፎፎ፣ ገዛቱ ፣ ገርማቶችን ፣ ጎቶችን ፣ መታ ፣ ፎፎ፣ በርባሮችንም ፣ ለሠራዊት ፣ ተቀበለ ፣ ፈርሶችም ፣ ፎፎ፣ ደታረቅ ፣ ዘንድ ፣ ለመኑት ። እርሱም ፣ በሚተርዌጽ ፣ በኩል ፣ ተገደለ ። ካረሱም ፣ ተከተለ ፣ እስከ ፣ ፎፎ፣ ድረስ ፣ አጽርም ፣ ልጇን ፣ ገደለ ። ከራት ስም ፣ ታላቅ ፣ ኃጢአተኛ ፣ በጋልያ ፣ ላይ ፣ ገዛ ፣ ወታደሮቹ ፣ ፎፎ፣ እስቲገድሉት ፣ ድረስ ።

ፎ፣ የዚያን ጊዜንም ፣ ደብዳቤት ያኑት ፣ ቁሣር ፣ ሆነ ፣ ፎፎ፣— ፎፎ፣ መንግሥትም ፣ ተጨንቃለች፣ መክሲሚያት ፣ ከርሱ ፣ ጋራ ፣ እነገሠ ፣ ፎፎ፣ ደብዳቤት ያኑት ፣ በምሥራቅ ፣ ገዛቱ ፣ በኒኮሚያ ፣ ተቀመጠ ፣ መክሲሚያት ፣ በምዕራብ ፣ ገዛቱ ፣ በትሪርቶ ፣ በማይለንድ ፣ ተቀመጠ ። እሌህም ፣ ፎ፣ ቁሣር ፣ አውንብቶች ፣ ተብለው ፣ ፎ፣ ሌሎችን ፣ ከርሳቸው ፣ በታች ፣ ሾሙ ፣ እንደያው ፣ ቁሣር ፣ የተባሉ ። ደብዳቤት ያኑት ፣ አርዌን ፣ ወታደር ፣ ጋሊርያስን ፣ ለቁሣር ፣ ሾሙ ። መክሲሚያት ፣ ቀንበታንት ይሰ ፣ ክሎረስን ፣ እንግልጣርን ፣ ፍራንስን ፣ የገዛውን ። ደብዳቤት ያኑት ፣ ጋሊርያስ ፣ ክርስቲያንን ፣ እጅግ ፣ አሳደደ ። አያሌ ፣ ስፈጮችም ፣ ባፍሪቃ ፣ በብሪታኒያም ፣ በምሥርም ፣ ሁከትን ።

አስነሥተው፡ ነበረ፡ እጅግ፡ ጸር፡ ሆነ፡ ዕረፍት፡ እስኪ
መለሰ፡ ድረስ፡ የዚያን፡ ጊዜም፡ ጸር፡ ታላቅ፡ ትሪያም፡ ፈፅሎ፡
አደረገ፡ :: ደግሞ፡ ታላቅ፡ ሥርዓትን፡ በግድ፡ አደረገ፡
ፈቅሮን፡ ምህረትን፡ አያውቅም፡ ነበር፡ :: ደግሞ፡ ታላቅ፡ ትሪያ
ም፡ ደክሞ፡ መክሲሚያትም፡ በግድ፡ መግዛቱን፡ ሮ፤ ጌ፤
አስቀምጦ፡ ጋሊሮስ፡ ቀንስታንቲዮስ፡ መንግሥትን፡
ክፈሎ፡ :: ጋሊሮስም፡ በምሥራቅ፡ በአጣልያም፡ ባፍሪቃ
ም፡ ላይ፡ ገዛ፡ ሲኖረሰንም፡ በአጣልያ፡ በአፍሪቃ፡ ላይ፡
ለቁሣር፡ ሾመ፡ መክሲሚያትንም፡ በእስያ፡ ላይ፡ :: እርሳት
ውም፡ የሰው፡ ጸላተኞች፡ ነበሩ፡ :: ቀንስታንቲዮስ፡ ክሎሩስ፡
ግን፡ ሰጳጳሳን፡ ፍራንክንም፡ (ጋሊያን) እንግልጣርንም፡
የገዛ፡ ደህን፡ ሰው፡ የሰውም፡ ወደጅ፡ ነበረ፡ :: ቀንስታንቲዮስ፡
ክሎሩስም፡ ገመት፡ ሮ፤፤ ጸ፡ ሆኖ፡ ሞተ፡ ልጁም፡ ታላቅ፡
ቀንስታንቲዮስ፡ ካሙት፡ ሮ፤፤ ጆምሮ፡ ክርስቶ፡ ጋራ፡ ደገዛ፡
የነበረ፡ አገቱ፡ ሲሞት፡ በርሱ፡ ልጉን፡ ነገሠ፡ :: ጋሊሮስ፡ ይክልክለው፡
ዘንድ፡ ወደደ፡ አልቻለውም፡ እንጅ፡ በአጣልያም፡ ሲኖረሰ፡
ተጸልተዋል፡ መክሲሚያት፡ ተመልሶ፡ ነገሠ፡ ክልጁ፡ ከመክሰንቲዮስ፡
ጋራ፡ ሮ፤፤ ሲኖረሰም፡ ሮ፤፤ ተገደለ፡ :: መክሰንቲዮስ፡
አገቱን፡ አሳድሞል፡ መክሲሚያት፡ ወደ፡ ቀንስታንቲዮስ፡
ሸሸ፡ ልጁንም፡ ፈውስታን፡ አጋጣው፡ ያ፡ ግን፡ ባላማቱ፡
ላይ፡ ሁከት፡ ሲያድርግ፡ ቀንስታንቲዮስ፡ አስገደለው፡ ሮ፤፤
ጋሊሮስ፡ ለጸሊዮስን፡ አውገሰቱን፡ ያድርግ፡ ነበር፡ መክሲሚያትም፡
በስያ፡ ነፍሱን፡ አውገሰቱን፡ አደረገ፡ :: እንደህ፡ ለሮማ፡
መንግሥት፡ ጌ፤ ቁሣርኞች፡ ነበሩ፡ ሮ፤፤ ጋሊሮስ፡ ሮ፤፤
በጎጂነቱ፡ ሕመም፡ ሞተ፡ ለጸሊዮስም፡ ከቀንስታንቲዮስ፡
ጋራ፡ ተሰማማ፡ መክሲሚያትም፡ ከመክሰንቲዮስ፡ ጋራ፡
መክሰንቲዮስም፡ ብርቱ፡ ነበረ፡ ቀንስታንቲዮስም፡ ሮ፤፤
ተዋጋው፡ በሮ፤ ጸርም፡ በመስቀል፡ ረደት፡ መታው፡
ገደለውም፡ ወደ፡ ሮማም፡ ገገ፡ በጥቅምት፡ ሮ፤፤
ከዚያም፡ ጆምሮ፡ የክርስቲያንን፡ አምልኮ፡ የመንግሥቱን፡
አምልኮ፡ አደረገ፡ ::

ሁለተኛ : ጸሪዮደስ ::

ከታላቅ : ቀንስታንቲኑስ : ጀምሮ : እስከ : አደዋክሮ : ድረስ :: ሮ፤፤ — ፱፮፤፤

፩። ቀንስታንቲኑስ : መክሰንቲዩስን : ካሸነፈ : በኋላ : ለ ጸሊዩስ : መክሰሚኑስን : በአድራጃደልስ : በኩል : መ ታው : ሮ፤፤ አሁንም : እሌህ : ፩። መንግሥቱን : በመካከ ላቸው : ከፈሉ : ቀንስታንቲኑስም : በምዕራብ : ለጸሊዩስ ም : በምሥራቅ : ገዛ :: ስለ : ኢጣልያም : በተጻሉ : ጊዜ : ቀንስታንቲኑስ : ለጸጊዩስን : መታ : ሮ፤፤ አሊሪኩምም : ወሰደበት :: ቀንስታንቲኑስም : ወሰኑን : ባለፈ : ጊዜ : ሁ ለተኛ : ጸር : ወጣ : በርሱም : ለጸሊዩስ : ሮ፮፤፤ ከመንግ ሥቱ : ተሻረ : ሮ፮፤፤ በተሳሉ ሲቁ : ተገደለ :: አሁንም : ቀን ስታንቲኑስ : ብቸውን : ቋሣር : ነበረ :: እርሱም : የክርስቲ ያንን : አምልኮ : ለመንግሥት : አምልኮ : አደረገ : የመን ግሥትንም : ሥርዓት : ለወጠ : አሳረፈውም :: ጎተኝንም : ሌሎችንም : ያላሸነፈቸውን : አሕዛብ : ወደጆቸን : አደረጋ ቸው :: ለመንግሥትም : አደስ : ከተማውን : ሠራ : ቀንስ ታንቲኒያን : ወይስ : አደስ : ርማን : ሮ፮፤፤ — ሮ፱፤፤ አያሌ ን : ያም : በግፍ : አፈሰሰ : ልጇን : ክሪስቶስቶስ : ዘመዱን : ለጸሊዩኑስ :: ጥምቀቱንም : አዘገየ : ለሞቱ : እስኪቀር ብ : ድረስ : የዘያን : ጊዜ : ተጠመቀ :: ከፈርሰም : ጋራ : መዘመት : ሲባ : ባመት : ሮ፱፤፤ ሞተ : መንግሥቱን : በሮ፤ ልጇቸ : መካከል : ከከፈለ : በኋላ : ቀንስታንቲኑስም : ፩። በፍራንሰፍ : ባፍሪቃ : ክፍል : ለገዛ : ነበር :: ቀንስታንቲዩ ስም : በምሥራቅ : በቀንስታንቲኒያ :: ቀንስታንስም : በኢ ሊሪያ : በኢጣልያም : በመካከለኛ : አፍሪቃም ::

፩። የቀንስታንቲኑስ : ልጆችም : ያባታቸውን : ልብ : አል ወረሱም፣ እርሱ : በርሳቸው : ተሉ : ተጸልተው : መንግ ሥታቸውን : አወፉ :: ቀንስታንቲኑስ : ፩። በኢጣልያ : በ አፍሪቃ : መክንያት : ከቀንስታንስ : ጋራ : ተዋግቶ : ሮ፱፤፤ ተገደለ :: ቀንስታንስም : የምዕራብ : ጌታ : በስውር : ተገደ ለ : ሮ፱፤፤ ከመገንቲዩስ : ጋራ : ለመዋጋት : በጉዞ : ሲሆን ::

ኪርቡ ፡ ድረስ ፡፡ ግራቴያኑስ ፡ የዋለንቴሊያኑስ ፡ ልጅ፡ ተ
 ከታይ ፡ በመንገሥት ፡ ርፎ፤ — ርፎ፤ ልጅ፡ የለንቴሊያኑ
 ስ ፡ ፎ፡ ቁሣር ፡ ለመሆን ፡ ሾመው ፡ ርፎ፤ — ርፎ፤። እርሱ
 ም ፡ ምሥራቅን ፡ ለመርደት ፡ አልቻለም፡ ቴዎደሰዩስን ፡ በ
 ምሥራቅ ፡ ላይ ፡ ቁሣር ፡ አውጉስቱስን ፡ አደረገው ፡ ርፎ፤።
 ቴዎደሰዩስም ፡ የመንገሥትን ፡ ጸላተኙ ፡ በብልሃት፡ በኃ
 ይል ፡ አስገዛቸው፡ መታቸው ፡፡ ከምዕራብ ፡ ጎቶችም ፡ ጋራ ፡
 ርፎ፤ ታረቀ ፡፡ ግራቴያኑስም ፡ ከተገደለ ፡ በኋላ ፡ መክሲ
 ሙስን ፡ ሸፍጣውን ፡ ቁሣርን ፡ ቀጠረው ፡ ኢጣልያን ፡ ከ
 ዋለንቴሊያኑስ ፡ ፎ፡ በታች ፡ ቢተወው ፡ ብሉት ፡፡ መክሲሙ
 ስ ፡ ግን ፡ ወደ ፡ ኢጣልያ ፡ ገግ ፡ የለንቴሊያኑስም ፡ ከፍቱ፡
 ከቱ ፡ ጋራ ፡ ረደትን ፡ ይሸ ፡ ዘንድ ፡ ወደ ፡ ቴሳሎኒቂ ፡ ሸሸ ፡
 ቴዎደሰዩስም ፡ የዋለንቴሊያኑስን ፡ እት ፡ ምሽቱን ፡ አደረገ
 ት ፡፡ መክሲሙስንም ፡ ር፡ ጊዜ ፡ መታ ፡ ሠራዊቱም ፡ ሲያ
 ሲዙት ፡ ርፎ፤ አስገደለው ፡፡ የፍራንኮች ፡ ንጉሥም ፡ አር
 ቦጋስት ፡ የለንቴሊያኑስን ፡ ገድሎ ፡ እውኔሊዩስን ፡ ባነገሠ ፡
 ጊዜ ፡ ርፎ፤ ቴዎደሰዩስ ፡ እውኔሊዩስን ፡ አሸነፈ ፡ የርሱ ፡
 ሰዎችም ፡ ገደሉት ፡፡ እንደሁም ፡ ቴዎደሰዩስ ፡ ብቻውን ፡
 ርፎ፤ ርፎ፤ በሮማ ፡ መንገሥት ፡ ላይ ፡ ነገሠ ፡፡ እርሱም ፡ ኃ
 ጢአቱ ፡ ሳይቀር ፡ ደህና፡ ታላቅ ፡ ቁሣር ፡ ነበረ ፡ ርፎ፤ ሲ
 ሞትም ፡ መንገሥቱን ፡ በፎ፤ ታናሾች ፡ ልጆቹ ፡ መካከል ፡
 ከፈለት ፡፡

፫። አርካዲዩስ ፡ የ፲፮፡ አመት ፡ ልጅ ፡ ሩፊኑስ ፡ ጠባቂ ፡ የሆ
 ነለት ፡ ርፎ፤ — ፬፡፮፡ በምሥራቅ፡ በኢሊርያ ፡ ላይ ፡ ቁሣር ፡
 ሆነ ፡፡ ሆኖርዩስም ፡ ዕድሜው ፡ ፲፩፡ አመት ፡ የነበረ ፡ ርፎ፤ —
 ፱፮፡ ስቴሊኮ ፡ ጠባቂ ፡ ሆኖለት ፡ በምዕራብ ፡ ገዛ ፡ በራቡ
 ፍም ፡ መኖርያውን ፡ አደረገ ፡፡ እሌህ ፡ ፎ፡ ወትር ፡ እርሱ ፡ በ
 ርሳቸው ፡ ተጸሎ ፡፡ ስቴሊኮም ፡ ብቻውን ፡ ለሆኖርዩስ ፡ መግ
 ዛትን ፡ ፈልግዋል፡ ሩፊኑስ ፡ ጎቶችን ፡ አስነሣ ፡፡ ወደ ፡ ምዕ
 ሬብ ፡ ለመግባት ፡ ባፍሪቃም ፡ ገልጆን ፡ ለመፀ ፡ አስነሣ ፡፡
 ስቴሊኮም ፡ ከአለሪክ ፡ ጋራ ፡ ታረቀ ፡ ከራዲጋዩስ ፡ በታች
 ም ፡ የነበረትን ፡ ዋንደሎችን ፡ ከኢጣልያ ፡ አወጣቸው ፡ ገ
 ሮማኖችን ፡ ግን ፡ ወደ ፡ ፍራንስ ፡ ከመግባት ፡ ይከለክላቸ

ሃጌ፤ ሞላም ፡ ታሪክ ፡ ፎ፤ ክፍል ፡ ፎ፤ ጳጳራዊ ፡ ፡

ው ፡ ዘንድ ፡ አልቻለውም ፡ ፡ ህራክሊያዮስም ፡ ፎ፤፤ ስቲ
ሊጥን ፡ በቅድተ ፡ ገደለው ፡ ፎ፤፤ ባለቤቱም ፡ ሀመፀ ፡ ፡ ሦስቲ
ሊጥ ፡ ወደጀኝም ፡ አለሪክን ፡ ተከተሉት ፡ ፡ ርማም ፡ ሦጎተኝ ፡
ገንዘብ ፡ አንደተሆን ፡ አጀግ ፡ ፡ ብር ፡ ልትከፍል ፡ ነበረኝ ፡ ፡
አለሪክም ፡ ሞላም ፡ ፡ ጎቶኝ ፡ ገንዘብ ፡ ፡ ፎ፤፤ ርማን ፡ ወሰ
ደ ፡ ጥቂት ፡ ቀንም ፡ በፈላ ፡ ሞተ ፡ ፡ አተውልፍም ፡ ከሆኖር
ዩስ ፡ ጋራ ፡ ታርቆ ፡ ሆኖርዩስን ፡ አት ፡ ጳለጸጸያን ፡ አጋባ ፡
ሕዝቡንም ፡ ወደ ፡ ፍራንስ ፡ ወሰደ ፡ ተቀመጠባትም ፡ ፡ ሆኖር
ዩስም ፡ በኢጣልያ ፡ ብቻ ፡ ተወሰነ ፡ ቀንስታንቲኑስ ፡ ሸፈጭ
ም ፡ በብሪታኒያ ፡ በጋልያ ፡ አውጉስቲን ፡ ተብሎ ፡ ገዛ ፡ ፡ ሦ
ሆኖርዩስ ፡ አለቃ ፡ ቀንስታንቲዩስን ፡ አሸንፎ ፡ ገደለው ፡ በር
ሱም ፡ ፈንታ ፡ ገዛ ፡ ጳለጸጸያንም ፡ አጋባ ፡ ባመተም ፡ ፎ፤፤
ሞተ ፡ ፡ ሆኖርዩስም ፡ ፎ፤፤ በሞተ ፡ ጊዜ ፡ ቱወደስዩስ ፡ ፎ፤፤
ሞላም ፡ ፡ ፍላር ፡ ሞላንቲኒያዮስን ፡ ር፤ በሞላም ፡ ሞን
ግሥት ፡ ለይ ፡ ሸመ ፡ አርሱም ፡ ሞላንቲኒያዮስ ፡ ልጅ ፡ ሞ፤፤
አመት ፡ ዕድሜ ፡ ነበረ ፡ ከፍቱም ፡ ከጳለጸጸያ ፡ በታኝ ፡ ነገ
ሠ ፡ ፡ ፎ፤፤ — ፎ፤፤ ርማኝም ፡ አንግልጣርን ፡ ፎ፤፤ ተው
ት ፡ ፡ ባፍሪቃ ፡ አደስፍ ፡ ብርቱ ፡ ሞንግሥት ፡ ሞላንቲኒያዮስ ፡
ሞንግሥት ፡ ፎ፤፤ — ፎ፤፤ ተነሣኝ ፡ ፡ አርሳቸውም ፡ አራ
ዊት ፡ አርያኖኝ ፡ ነበረ ፡ ሞላንቲኒያዮስ ፡ ሞንግሥት ፡ ከተ
ባል ፡ ከገደስሪክ ፡ ከገንዘብ ፡ በታኝ ፡ ፡ አዩቲዩስ ፡ ብቻ ፡ በፍራ
ንስ ፡ ሞላንቲኒያዮስ ፡ ሞንግሥት ፡ ጠበቀ ፡ ስለዚህም ፡ ጳለጸጸያ ፡
ኖቸው ፡ ከኢጣልያም ፡ ተሳደ ፡ ወደ ፡ ሆኖኝ ፡ ሸሸ ፡ ሆኖ
ኝ ፡ ገን ፡ ሞንግሥቱን ፡ ባሰጠቱ ፡ ጊዜ ፡ አዩቲዩስ ፡ ደረጃ
ት ፡ ዘንድ ፡ ተመለሰ ፡ ፡ ሆኖኝ ፡ ገንዘብ ፡ አተላ ፡ አርሱ ፡ ደ
ግም ፡ ሞላንቲኒያዮስ ፡ ሞንግሥት ፡ ሞንግሥት ፡ ወደ ፡ ሞላም
ብ ፡ ገባ ፡ ሞኖር ፡ ከሌላቸው ፡ ከሠራዊቱ ፡ ጋራ ፡ ፡ ሆኖንም ፡
ዘረፈ ፡ ወደ ፡ አርያዩስንም ፡ ደረሰ ፡ አዩቲዩስ ፡ ገን ፡ ከም
ፀራብ ፡ ጎቶኝ ፡ ገንዘብ ፡ ከቲወደሪክ ፡ ጋራ ፡ በጣም ፡ ሞቱ
ት ፡ ፆ፤፤ አተላም ፡ ተመለሰ ፡ ወደ ፡ ኢጣልያ ፡ ገባ ፡ ሞር
ማ ፡ ሰዎኝ ፡ ገን ፡ ሞላንቲኒያዮስን ፡ ልከውለት ፡ በራሳቸው ፡
ሌወን ፡ ጳጳስ ፡ ሞንግሥት ፡ አደተ ፡ ፈራ ፡ ሞላንቲኒያዮስ
ታቸውንም ፡ ሰምተ ፡ ቶሎ ፡ ተመለሰ ፡ ፡ ደህፍ ፡ ሰዎኝም ፡ ከ

ርሱ ፡ ፈርተው ፡ ወደ ፡ ለጉፍ ች ፡ ሸሽተው ፡ ነበረ ፡ ቤደግን ም ፡ ሠረ ፡፡ ዋለንቲኒያኑስም ፡ ሮ፶፬፤ አዩቲዩስን ፡ አስገደለ ፡ ፈደውንም ፡ ተቀብሎ ፡ በሰውር ፡ ሞተ ፡፡ መክሲሙስም ፡ በሐዘብ ፡ እጅ ፡ ሞተ ፡ ገደስሪክም ፡ ሮ፵፮ ፡ ቀማ ፡ ፍራንስም ፡ ከርማ ፡ መንግሥት ፡ ጠፋች ፡ ታናሽ ፡ ክፍል ፡ ክኢጊ ደዩስ ፡ በታች ፡ ቀርቶ ፡ አዊቱስም ፡ የመክሲሙስ ፡ ወታደር ፡ አለቃ ፡ በቱሉሳ ፡ ቋሣር ፡ ሁፍ ፡ በሪጸመር ፡ ፈቃድ ፡ እርሱ ፡ የምዕራብ ፡ ሠራዊት ፡ አለቃ ፡ መንግሥቱን ፡ ተወ ፡ ኤጲስቆጶስም ፡ ሆነ ፡ ሸሽቶም ፡ ሞተ ፡፡ ሪጸመርም ፡ ማዮርያኑስን ፡ አነገሠ ፡ ፬፻፶፮። ደህም ፡ ደህፍ ፡ ሸማግሌ ፡ ነበረ ፡ ወንደሎችንም ፡ አሸነፈ ፡ በኋላም ፡ ተገደለ ፡፡ የዚያን ፡ ጊዜ ም ፡ ሪጸመር ፡ ሊቢዩስ ፡ ሴዌረስን ፡ ፬፻፳፩፤ — ፬፻፳፩፤ አነገሠ ፡ በኋላም ፡ አርሱ ፡ አያሌ ፡ አመት ፡ ነገሠ ፡፡ የምሥራቅን ፡ ረደት ፡ ግን ፡ ሸትዋልፍ ፡ ሊዋን ፡ ፩፤ ያነገሠውን ፡ አንተ ማዮስን ፡ ተቀበለ ፡ ፬፻፷፯፤ ዩርሱንም ፡ ልጅ ፡ አጋጣ ፡ ሪጸመርም ፡ ከአንተ ማዮስ ፡ ጋራ ፡ ተጸላ ፡ አንተ ማዮስም ፡ ሮማን ፡ ተዋግቶ ፡ ሲሞት ፡ ኦሊብሪዩስን ፡ አነገሠ ፡፡ ራብፍ ፡ በሸታም ፡ ሮማን ፡ ፈጂ ፡ ሪጸመርፍ ፡ ኦሊብሪዩስም ፡ ሞቱ በት ፡፡ የሪጸመር ፡ ዘመድም ፡ ጉንደበልድ ፡ ግሊጾርዩስን ፡ አነገሠ ፡ ሊዋን ፡ ፩፤ ግን ፡ አልተቀበለውም ፡ የሊዋንን ፡ ዘመድ ፡ ዩልዩስ ፡ ኔጶስን ፡ አነገሠ ፡ እንጂ ፡ ኦሪስቴስ ፡ ግን ፡ የሠራዊት ፡ አለቃ ፡ በጋልያ ፡ ተነሣበት ፡ ፬፻፸፩፤ ልጇንም ፡ ሮሙሉስ ፡ አውጉስቱሉስን ፡ አነገሠ ፡፡ ቋሣርም ፡ ወደ ፡ ደል ማትያ ፡ ሸሽ ፡፡ አድዋክርም ፡ የመንግሥት ፡ ቤት ፡ ጠባቂ ፡ የሂረሎችም ፡ የረግዮችም ፡ የስጶርችም ፡ የሌሎች ፡ ገር ማፍችም ፡ አለቃ ፡ የኢጣልያን ፡ ሲሶ ፡ ሲቫ ፡ አላገንምፍ ፡ ኢጣልያን ፡ ሁሉን ፡ ወሰደ ፡ ኦሪስቴስንም ፡ አስገደለ ፡ ለርሙሉስም ፡ መሰጠት ፡ ሰጥቶ ፡ ቫረው ፡ ራሱንም ፡ የኢጣልያን ፡ ንጉሥ ፡ አደረገ ፡፡ እንደሁም ፡ የምዕራብ ፡ ሮማ ፡ መንግሥት ፡ ጠፋች ፡፡

፱። የምዕራብ ፡ ሮማ ፡ መንግሥት ፡ ከጠፋች ፡ በኋላ ፡ የምሥራቅ ፡ መንግሥት ፡ ገፍ ፡ 1፤ አመት ፡ የሚያህል ፡ ተቀመጠች ፡፡ እርስዋም ፡ በማኸልዋ ፡ በጅግ ፡ መለዩት ፡ ተገኙ

* 1

ሶስተኛ : ጲሪዮደስ ::

ከአደዋክር : ጀምሮ : እስከ : ታላቅ : ከርል : ድረስ ::

፱፻፺፯ — ፳፻፺፯

፩፡ ከዚህ ፡ ዘመን ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ 18፡ ድረስ ፡ መካከ
 ለኛ ፡ ዘመን ፡ ይገላል ፡፡ ይህ ፡ ዘመንም ፡ በ፫፡ ይከፈላል ፡
 ከርማ ፡ መንግሥት ፡ በምዕራብ ፡ ከመጥፋትዋ ፡ ጀምሮ ፡ እስ
 ከ ፡ ፍራንኮች ፡ መንግሥት ፡ ታላቅነት ፡ መጀመርያ ፡ ክፍል ፡
 ነው ፡፡ ሁለተኛ ፡ ክፍልም ፡ ከፍራንኮች ፡ መንግሥት ፡ ታላ
 ቅነት ፡ በታላቅ ፡ ከርል ፡ ዘመን ፡ እስከ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡
 መታደስ ፡ ይሄደል ፡፡ በመጀመርያ ፡ ክፍልም ፡ ምዕራብ ፡
 ይኖጠዳል ፡ ባሕዛብ ፡ ፍልሰት ፡ ሕዝብ ፡ ሕዝብን ፡ ነድቶ ፡
 ከምሥራቅም ፡ ወደ ፡ ምዕራብ ፡ አውጥቶ ፡ አሕዛብ ፡
 እንደ ፡ ባሕር ፡ ሞግድ ፡ በእውርገጥ ፡ ሁሉ ፡ ላይ ፡ ይዘረጋሉ ፡
 ከዚያም ፡ ይተከላሉ ፡ በትምህርትም ፡ በግድም ፡ ከብርቱ ፡
 ተግሣጽ ፡ በታች ፡ ወይ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ይገባሉ ፡፡ በኋ
 ላም ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ረክሳላችኛ ፡ አሰተኛ ፡ ነቢይ ፡
 ይነሣል ፡ የእግዚአብሔርንም ፡ መቅደስ ፡ ያፈርሳል ፡፡ ክር
 ስቲያንም ፡ ንስሐ ፡ አይገቡምና ፡ በሰይፍ ፡ ያሸንፏት ፡
 ዘንድ ፡ ሳይችሉ ፡ እርሱ ፡ የምሥራቅን ፡ መንግሥት ፡ ይሸ
 ራል ፡ እርሱም ፡ ይቀመጥባታል ፡ ዘመኑ ፡ እስኪፈጸም ፡
 ድረስ ፡ በምዕራብም ፡ የእግዚአብሔር ፡ ምህረት ፡ በሰው ፡
 ቻጢኦት ፡ ላይ ፡ ታላቅ ፡ ሁኖ ፡ ትገለጻለች ፡፡ ከዚያ ፡ በምድ
 ሬዊት ፡ ባቢሎን ፡ ፍራሾች ፡ ላይ ፡ መንፈሳዊት ፡ ባቢሎን ፡
 ተነሣች ፡ ባለምም ፡ ሁሉ ፡ ላይ ፡ መግዛትን ፡ ፈለገች ፡ ይርኩ
 ሰትንም ፡ ወይንዋን ፡ አሕዛብን ፡ አጠጠየው ፡ እርሳቸው
 ም ፡ ተከተለዋት ፡ ጠጡም ፡ ተሰክረው ፡፡ ያልጠጡም ፡
 ተሳደው ፡ ሞቱ ፡ ስለ ፡ ክርስቶስ ፡ ስምና ፡ ምስክር ፡፡ እግዚ
 አብሔር ፡ ገን ፡ ስለዚህ ፡ ጥፋት ፡ ምዕራብን ፡ አልጣለም ፡
 በዌለማ ፡ መካከል ፡ ጥቂት ፡ ብርሃንን ፡ ጠበቀ ፡ እንጂ ፡
 ስራውንም ፡ አሰናዳ ፡ በመሆኑ ፡ ዘመን ፡ የሚሰራው ፡
 የቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ መታደስና ፡ ያሕዛብ ፡ መመለስ ፡ ወይ ፡
 ወንጌል ፡ ብርሃን ፡፡

ዩ። በምዕራብ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ተለወጠ ። እግዚአብሔር ፡
 በሮማ ፡ መንግሥት ፡ ላይ ፡ ፈርዶ ፡ መግዛትዋን ፡ በምዕራብ ፡
 ቫረ ፡ ለሌሎች ፡ አሕዛብም ፡ ሰጣት ። ከዚያ ፡ የተቀመጡ ፡
 ከምሥራቅም ፡ ከመካከለኛ ፡ ከሰሜን ፡ እሰያ ፡ ፈል
 ሰው ፡ የገቡ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ አሕዛብ ፡ ሁላቸው ፡ ገርማኖች ፡
 ተገሉ ፡ ማለት ፡ የጸር ፡ ሰዎች ። ወደ ፡ ኢጣልያም ፡ የገቡ ፡
 የምሥራቅ ፡ ጎቶች ፡ ሉንጎርዶች ፡ ነበሩ ። ወደ ፡ ጋልያም ፡
 (ፍራንስ) ፡ ቡርጉንዶች ፡ የምዕራብ ፡ ጎቶችም ፡ ፍራንኮ
 ችም ። ወደ ፡ ስጳሊያም ፡ የምዕራብ ፡ ጎቶች ። ወደ ፡ አፍ
 ሪቃም ፡ ወንደሎች ። ወደ ፡ እንግልጣርም ፡ እንግሎች ፡
 ሳክሶች ። በባሕርኛም ፡ ሳክሶች ፡ ፍርማኖች ፡ ዘሩ ። ከር
 ሳቸውም ፡ ብዙ ፡ ክድር ፡ በኢውሮፓ ፡ ተቀመጡ ፡ በየወገኖ
 ቸው ፡ በየልማደቸው ፡ አረማውያንም ፡ ነበሩ ፡ አርነታ
 ቸውንም ፡ ወደዚ ። ሮሞችም ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ተዋጊቸው ፡
 አንደኛዎች ፡ ወገንም ፡ ለጊዜ ፡ አስገዙ ፡ በኋላም ፡ ሸፍጠው ፡
 አርነት ፡ ወጡ ። አያሌም ፡ ከርሳቸው ፡ ወታደር ፡ ሁነው ፡
 በሮማ ፡ ለጊዮኖች ፡ በደመወዜ ፡ ገዙ ፡ ሮሞችም ፡ ስለ ፡
 ብርታታቸው ፡ ስለ ፡ እምነታቸው ፡ ወደድቀቸው ። የሮሞ
 ችም ፡ መንግሥት ፡ በምዕራብ ፡ በወደቀች ፡ ጊዜ ፡ እሌህ ፡
 ገርማኖች ፡ መንግሥታቸውን ፡ በርስዋ ፡ ሰፈራ ፡ አደረጉ ።
 ፡ ሮ። አደዋክር ፡ የሄራሎኖች ፡ የሩጊዮች ፡ አለቃ ፡ በቅድ
 ም ፡ እንደየ፣ ሮሙሉስን ፡ ሸር ፡ ነፍሱን ፡ የኢጣልያን ፡ ንጉ
 ሠ ፡ አደረገ ። በዚህ ፡ ዘመንም ፡ የምሥራቅ ፡ ጎቶች ፡ በላ
 የው ፡ መጥተው ፡ ቫረት ፡ የርሳቸውንም ፡ መንግሥት ፡
 ተከሉ ፡ ከንጉሣቸው ፡ ከቴዎደሪክ ፡ በታች ። የጎቶችም ፡
 ሕዝብ ፡ እርሳቸውም ፡ የገርማኖች ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ አሕዛብ ፡
 አንደ ፡ መሰብሰብያ ፡ ነበሩ ፡ ካመት ፡ ዩ፤፤ ጀምሮም ፡
 ከባልቲካ ፡ ባሕር ፡ እስከ ፡ ጥቁር ፡ ባሕር ፡ ድረስ ፡ ተዘረጉ ፡
 ዩ፤፤ ደኪያን ፡ ወሰደ ፡ አደሶች ፡ ነገዶችም ፡ ተጨመሩባ
 ቸው ፡ ንጉሣቸውም ፡ እርማኒክ ፡ መንግሥታቸውን ፡ አሰ
 ፈት ፡ ከደን ፡ ወደ ፡ ተደስ ፡ ከደኑብም ፡ እስከ ፡ ባልቲካ ፡
 ባሕር ፡ እስትዘረጋ ፡ ድረስ ። የዚያን ፡ ጊዜም ፡ የሁኖች ፡
 ሕዝብ ፡ መጡባቸው ፡ አሸነፈዋቸውም ፡ እርማኒክም ፡

ነፍሱን፡ ገደለ፡ ፫፻፯። ጎቶችም፡ ተከፈሉ፡ አንዲት፡ እኩሉ
 ለታም፡ የምሥራቅ፡ ጎቶች፡ ሁለተኛ፡ እኩሉታቸውም፡
 የምዕራብ፡ ጎቶች፡ ተባሉ፡ ። የምዕራብ፡ ጎቶችም፡ በደ
 ኪያና፡ በጳደልያ፡ ተቀምጠው፡ ካያሌ፡ ታናሾች፡ ነገሥ
 ታት፡ ከባልቲዮች፡ ትውልድ፡ ከነበረ፡ በታች፡ ሁኔታ፡
 ከሁኖችም፡ ተጨንቀው፡ በኡልፈላስ፡ ልመና፡ ሥልጣንን፡
 ተቀበሉ፡ በታችኛ፡ ሚስያ፡ ይቀመጡ፡ ዘንድ፡ ። ኡልፈላ
 ስም፡ የጎቶች፡ ወገን፡ ሁኖ፡ በቅድም፡ ከሮሞች፡ ተማርኮ፡
 በቀንስታንቲኒያም፡ ተቀምጦ፡ ሃይማኖትን፡ ተቀበለ፡ ወደ፡
 እግዚአብሔርም፡ ተመለሰ፡ ። በኋላም፡ ወንጌልን፡ ይዞ፡
 ወደ፡ ሕዝቡ፡ ተመለሰ፡ በወንጌልም፡ አስተማራቸው፡
 ወንጌልንም፡ በጎቶች፡ ቋንቋ፡ አስተረጎሙ፡ ከሕዝቡም፡
 ብዙ፡ ክርስቲያን፡ ሆኑ፡ ። እርሱ፡ ግን፡ ትምርቱን፡ ከአር
 ያዩች፡ ተቀብሎታል፡ የአርያውንም፡ ትምርት፡ አስተም
 ረዋል፡ ሕዝቡ፡ ብዙ፡ ዘመን፡ በዚች፡ ትምርት፡ ተቀ
 መጠኑ፡ ። እርሳቸውም፡ ከንጉሣቸው፡ ከአታነሪክ፡ በታች፡
 ወደ፡ ታችኛ፡ ሚሲያ፡ በወረደ፡ ጊዜ፡ የምሥራቅ፡ ጎቶች፡
 ተከተልዋቸው፡ ከአለፍች፡ ክፍል፡ ጋራ፡ ። ሁለታቸውም፡
 የምሥራቅን፡ ርማ፡ መንግሥት፡ ተዋግተው፡ በአድርያ
 ኖሶሊስም፡ አሸንፈው፡ ወደ፡ ቀንስታንቲኒያ፡ ቀረቡ፡
 ምድርን፡ ሁሉን፡ ፈጀተው፡ ። ቴዎድሶሶስ፡ ፩፡ ተቃወማ
 ቸው፡ በምሥራቅ፡ ጎቶች፡ ንጉሥም፡ ፍሪጥረ፡ በሚሉ
 ትኛ፡ በምዕራብ፡ ጎቶች፡ ንጉሥ፡ በአታነሪክ፡ መካከል፡
 የነበረውን፡ ጽል፡ ተረብተ፡ ፫፻፮፤ ከምዕራብ፡ ጎቶች፡
 ጋራ፡ ታረቀ፡ ትራኪያንም፡ ለመኖርያቸው፡ ሰጣቸው፡ ።
 የምሥራቅ፡ ጎቶችም፡ ወደ፡ ምዕራብ፡ ሔዱ፡ ። ወደ፡ ደኑ
 ብም፡ በተመለሱ፡ ጊዜ፡ ተመቱ፡ ፫፻፺፤ ተከፈለውም፡
 ወደ፡ ታናሽ፡ እስያ፡ ሔዱ፡ ተከፈለውም፡ ሁኖችን፡ ተከ
 ተሉ፡ ። የምዕራብ፡ ጎቶችም፡ ከሮጌ፤ በኋላ፡ በቀንስታንቲ
 ኒያ፡ ኃይልን፡ አገኙ፡ ። ንጉሣቸውም፡ አላሪክ፡ ፫፻፺፤ የላዲ
 ስን፡ ፈጀተ፡ ከሮጌ፤ ጀመረ፡ የኢሊርያን፡ ምሥራቅ፡ ይገ
 ዛል፡ ፬፻፮፤ ወደ፡ አግልያ፡ ገብተ፡ ፬፻፱፤ ይመለሳል፡ ። ፬፻፷፤
 ሁለተኛ፡ ጊዜ፡ ወደ፡ አግልያ፡ ገብተ፡ አሸነፈ፡ በረገዮም፡

ጸ፤ ጸዓለም : ታሪክ : ፤ ክፍል : ር : ጳሪዮደስ ::

**፱፤ ሞተ :: ዘመደም : አተውልፍ : ከሆናርዮስ : ጋራ :
፱፤ ተሰማምተ : ወደ : ፍራንስ : ገባ : ከሰጸኒያም : ክፍ
ልን : ወሰደ : ፱፤ በፍሀሴ : በባርኾሎፍ : ተገደለ :: እርሱ
ንም : የተከተለ : ንጉሥ : ወልዖ : ፱፤ — ፱፤ ስጸኒያን :
ተዋገተ : ቱሉሳን : መፍርያውን : ያድርጋል : ከሰቢዎችም :
ከወንደሎችም : ከአላፍችም : ጋራ : ተዘመተ :: ከተወደ
ሪክ : ፩ : በታችም : ፱፤ — ፱፤ የምዕራብ : ጎተች : መን
ግሥት : ከልዋርፍ : ከርፍ : ጀምሮ : እስከ : ሉሲታኒያ :
ድረስ : ተዘረጋች :: እርሱንም : ተሪስሙንድ : ተከተለ :
፱፤ ሞተ :: ተወደሪክ : ፤ ነገሠ : በጸርም : ከሆናች : ጋራ :
ተዋገተ : በኦርልያንስ : በኩል : ፱፤ ሞተ : እውሪክም :
ነገሠ :: እርሱም : የሰቢዎችን : ኃይል : አፍርሶ : የሕዝቡን :
ሕግ : ማቅናት : ጀመረ :: እርሱም : ፱፤ ሙተ : አለሪክ :
፤ ተከተለ :: በዘመኑም : የፍራንኮች : ኃይል : ጠዘተ : የ
ምዕራብ : ጎተች : ኃይል : አነሰች :: በሰጸኒያም : ተወሰኑ ::
ረከረድ : ፩ : የጳሪዮስን : ትምርት : ሸር : ካተሊካዊትን :
ቀምርት : ተቀበለ :: ሕጋዊውም : ፱፤ ፍጹም : ተጻፈ :
ለመንግሥትም : ሥርዓት : ሆነ :: በርድሪክ : ዘመንም :
፱፤ መንግሥተኛው : በዓረቦች : እሥላሞች : ኃይል :
ፈረሰች ::**

**፲ ጸምሥራቅ : ጎተችም : ፱፤ ከሆናች : ተለይተው :
በጳፍኒያ : ፱፤ ተቀመጡ : ከቀንስታንቲኒያም : ግብርን :
ተቀበሉ : ከታላቅ : ተወደሪክም : በታች : ፱፤ ወደ : አጣ
ልያ : ገቡ ::**

**፲ የወንደሎችም : መፍርያ : በአድርፍ : በእልግ : መኪ
ከል : ነበር :: የመርክማኖችም : ወገን : ነበረ : ከ፱፤ በ
፲ላም : በምዕራብ : ደኪያ : ተቀመጡ : ታላቅ : ቀንስታን
ቲኖስም : ፱፤ በጳፍኒያ : ተቀበላቸው :: በጎድጊሲል :
ትእዛዝም : ፱፤ ወደ : ጋልያ : ገቡ : በጉንድሪክ : ዘመ
ንም : ፱፤ — ፱፤ አንደሉስያን : ገዙ :: ገይሰሪክም :
፱፤ — ፱፤ የርማን : አፍሪቃ : ደወሰደል : የጳሪዮስ :
ወገንም : ሁፍ : የኦርቶዶክሳዊትን : ትምርት : ወገን : ሁሉ
ን : ደሸራል : እጅግ : ደምንም : ያፈሳል :: የወንደሎች :**

መንግሥትም : ባፈሪቃ : ፎፃሙ፤ ፈረሰች፡ በቤሊሳርዮስ፡
እሥላሞችም : ፲፱፤ ያፈሪቃን፡ ሰሚን፡ ወሰዷ ::

ሰቤቶችም : ከንጉሣቸው : ከሀርማንሪክ፡ ፱፡፯፤ — ፱፱፩፤
በታች፡ ወደ፡ ፍራንስ፡ (ጋልያ፡) ገብተው፡ በገሊጺያ፡ ተቀ
መጡ፡ ከወንደሎችና፡ ከምዕራብ፡ ጎቶችም፡ ጋራ፡ ጸርን፡
አደረጉ፡፡ በንጉሣቸው፡ በረኪያር፡ ዘመን፡ ሃይማኖትን፡
ተቀበሉ፡ እርሱም፡ ፱፶፯፤ ሞተ፡፡ ፳፲፭፤ ለምዕራብ፡ ጎቶ
ች፡ ተገዙ፡፡

ቡርጉንደች፡ ከዊስቱላ፡ ወደ፡ ደኑብ፡ ወደ፡ ነክርም፡
ወደ፡ ረደንም፡ መጡ፡፡ ከንጉሣቸው፡ ከጉንደካር፡ በታ
ች፡ ፱፯፤ ረደንን፡ ተሻግረው፡ በሀልዌቲያ፡ ተቀመጡ፡፡ መ
ንግሥታቸውም፡ ያፈራንስና፡ ያሊጣልያ፡ ትፍል፡ ሆነች፡
ከ፱፱፤ ጀምራ፡፡ ፱፻፯፤ ያሕግ፡ መጽሐፍ፡ ተጻፋለችው፡፡
ንጉሣቸው፡ ጉንደግልድ፡ ፳፲፯፤ ሞተ፡ ሲጊስሙንድም፡
፳፻፱፤ ጎድማርም፡ ፳፱፱፤ ፍራንኮችም፡ ያቡርጉንደችን፡
መንግሥት፡ ገዛታቸውን፡ አደረጉ፡ ፳፱፱፤ — ፳፲፰፤፡፡

ፍራንኮች፡ እርሳቸውም፡ ያቡርጉንደች፡ ልዩ፡
ልዩ፡ ነገዶች፡ መሰብሰብያ፡ ነበሩ፡ በታችኛ፡ ረደንም፡ በዌ
ሰርም፡ በእልግም፡ ምካክል፡ ተቀመጡ፡ ከ፳፱፯፤ ጀምረ
ው፡፡ በታችኛ፡ ንምሳም፡ ገዙ፡ ፱፻፲፡ አዶቲዩስንም፡ ተቀ
ጉ፡ ፱፻፳፮፤ ትሉዲዮ፡ ንጉሣቸው፡ ወደ፡ ሶማ፡ ያድርሳቸ
ዋል፡ ፱፱፻፲፤ ይሞታል፡፡ ሚርዌንግም፡ ልጇ፡ አቲላን፡ ይቀጋ
ል፡ ፱፶፯፤ ይሞታል፡፡ ኪልድሪክም፡ በማይን፡ ፱፻፳፱፤ ገዛ
ቶ፡ ፱፻፳፩፤ ይሞታል፡፡ ልጇም፡ ትሉዲዊግ፡ ፱፻፳፮፤ ያፈራን
ኮችን፡ መንግሥት፡ ታላቅ፡ አደረጋት፡፡

ሳክሶችና፡ ዩቶች፡ ባያሌ፡ ትፍል፡ ተከፈለው፡ በአ
ይደርና፡ በረደን፡ መካከል፡ ተቀመጡ፡፡ በሰሚን፡ ባሕር
ም፡ ዙረው፡ ደርቻውን፡ ሁሉን፡ ቀሙ፡፡ ያሕንግልጣርም፡
ሰዎች፡ ከጳክቶችና፡ ከሰኮቶች፡ ተጨንቀው፡ ያርማንም፡
ረደት፡ አጥተው፡ ፱፱፱፤ ወደ፡ ምድራቸው፡ እንደመጡ፡
ይለምንቀጥዋል፡፡ ያዚያን፡ ጊዜም፡ ከርሳቸው፡ ብዙ፡ ወ
ደ፡ እንግልጣር፡ (ብሪታኒያ፡) ተሻግረው፡ ፯፤ መንግሥታትን፡
ሠሩ፡ ሃይማኖትንም፡ ለጊዜ፡ አጠፉ፡ ከ፱፻፺፮፤ ጀምረው፡፡

፳፱፡ ጸዓለም፡ ታሪክ፡ ፪፡ ክፍል፡ ፫፡ ጳሪዮደስ፡ ።

ገን፡ የወንጌልን፡ መለክተኞች፡ ከርማ፡ ተቀብለው፡ በጥ
ቂት፡ በጥቂት፡ ሃይማኖትን፡ ተማረ። የቀረም፡ በንምሳ፡
ተቀመጡ።

ሎንጎባርደች፡ በእልባ፡ ደር፡ ተቀመጡ፡ የረገዮች
ንም፡ ምድር፡ ፱፻፩፡ ወሰደ፡ ጳፍረያንም፡ ፈጣሪ፡ ጌጳደች
ንም፡ አስገዙ፡ ፈጣሪ፡ በላዮቻ፡ ኢጣልያም፡ መንግሥታቸ
ውን፡ ሠረ፡ ፈጣሪ፡—፯፻፱።

፱። የምሥራቅ፡ ጎቶችም፡ የአማሎች፡ ዘመድ፡ ከነ
በረ፡ ከቴዎድሚር፡ በታች፡ የምሥራቅ፡ ርማን፡ ያስፈ
ረፍ፡ ያስጨንቁ፡ ነበረ። ቴዎድሚርም፡ ፱፻፭፡ በሞተ፡ ጊ
ዜ፡ ልጁ፡ ቴዎድሪክ፡ ፱፻፭፡ ተወልደ፡ ፈጣሪ፡ የሞተ፡ ነገ
ሠ። እርሱም፡ በቆንስታንቲኒያ፡ ዋስ፡ ሁፍ፡ አደገ፡ ጌጳደ
ችን፡ ቡልጋርያንም፡ ያሸንፈ፡ ነበር፡ ፱፻፫፡—፱፻፱፡ ከጼ
ፍን፡ ቁሣርም፡ ጋራ፡ ፱፻፮፡—፱፻፫፡ ይዋጋ፡ ነበር፡ በኋላ፡ ግ
ን፡ በቁሣር፡ ፍቃድ፡ ወደ፡ ኢጣልያ፡ ገባ፡ የአደዋክር፡ ጸ
ላት። ሶስት፡ ጊዜም፡ ፱፻፺፡ ሂረሎችን፡ ካሸነፈ፡ በኋላ፡
ኢጣልያን፡ ወሰደ። ራቦፍንም፡ ፪፡ አመት፡ ተኩል፡ ከከበ
ባት፡ በኋላ፡ ፱፻፫፡ ገባ፡ አደዋክርንም፡ ጥቂት፡ ቀን፡ በኋ
ላ፡ አስገደለ። እርሱም፡ የኢጣልያ፡ ንጉሥ፡ ሆነ፡ መድር
ቀንም፡ አሳረፈ፡ ሥርዓትንም፡ አደረገ። እርሱም፡ ለራ
ሱ፡ ያልተማረ፡ ሰው፡ ነበረ፡ ደር፡ ትምርትን፡ ወደደ፡ በሲ
መኾኑም፡ በብዌቲዩስም፡ በከሲዮደረስም፡ ረደት፡ ለሕ
ዝቡ፡ ማስተማርዎችን፡ አደረገ፡ ልዩ፡ ልዩንም፡ በጎ፡ ሥ
ርዓትን፡ አሰራ። ያዩሌ፡ ገርማኖች፡ ነገሥታትም፡ ዘመድ፡
ሁፍ፡ መንግሥታቸውን፡ እርሱ፡ በርሳቸው፡ አሰማማቸ
ው። ቴዎድሪክ፡ ገን፡ በሞተ፡ ጊዜ፡ መንግሥቱ፡ ተሎ፡ ተ
ዋረደች። ልጁ፡ አመለሱንታ፡ የእውታሪክ፡ ባልቲት፡ እ
ርስዋ፡ በልጅዋ፡ በአታላሪክ፡ ፈንታ፡ በታፍሸነቱ፡ ነገሠች፡
በታላላቆችም፡ ሁከት፡ ተጨነቀች። ሁለተኛውንም፡ ባል፡
ቴዎድቶስን፡ ከተገባች፡ በኋላ፡ ቴዎድቶስ፡ ገደለት፡ ፫፻፳፯።
ሞትዋንም፡ ይበቀል፡ ዘንድ፡ ብሎ፡ በውነት፡ ገን፡ የም
ሥራቅ፡ ርማን፡ መግዛት፡ ይመልስ፡ ዘንድ፡ ቤሊሳርዮስ፡
ከቆንስታንቲኒያ፡ ሠራዊትን፡ ይዞ፡ ተልኮ፡ መጣ፡ ኢጣል

ያን፡ ሮማንም፡ ፩፡፱፡ ፩፡፱፡ ወሰደ ፡፡ ጎተኛም ፡ እጅግ ፡
 ብርቱ ፡ መጋደል ፡ ተጋደሉ ፡ እስከ ፡ ፩፡፱፡ ድረስ ፡ ደሮ ፡ በከ
 ንቱ ፡ አምስት ፡ ነገሥታቸው ፡ ከወደቁ ፡ በኋላ ፡ አጣልዮ ፡
 ሁሉ ፡ በቤሊሳርዮስ፡፡ በፍርሲስ ፡ እጅ ፡ ወደቀች ፡፡ በአጣ
 ልዮ ፡ ላይ ፡ ግን ፡ የምሥራቅ ፡ ሮማ ፡ መግዛት ፡ እስከ ፡ ፩፡፱፡
 ብቻ ፡ ፍረኛ ፡ ፍርሲስም ፡ የሠራዊት ፡ አለቃ ፡ በተዋረደ ፡ ጊ
 ዜ ፡ ጠፋች ፡፡

፮፡ ሉንገባርዶችም ፡ ከንጉሣቸው ፡ ከአውድዊን ፡ በታ
 ች ፡ ፩፡፱፡ በጳጳሪያ ፡ ገቡ ፡፡ ፩፡፱፡ ከአልብዊን ፡ በታች ፡ ወ
 ደ ፡ ላይኛ ፡ አጣልዮ ፡ መጡ ፡፡ ሰክሶኛ፡፡ አልማዮችም ፡ ሰ
 ሮማተኛ፡፡ ቡልጋሮችም ፡ ከርሳቸው ፡ ጋራ ፡ አንድነት ፡ አ
 ድርገው ፡ ነበሩ ፡፡ ማይለንድን ፡ ፩፡፱፡ ወሰደ ፡ ጳዊያንም ፡
 ፫፡ አመት ፡ ተዋግተው ፡ ወሰድዋት ፡ መንግሥትንም ፡
 ፩፡፱፡ አደረጉ ፡ ከተማዋ ፡ ጳዊያ ፡ የሆነች ፡ የእክሳርኾስ ፡
 ግዛት ፡ ብቻ ፡ እርስዋም ፡ ራብ፡፡ ሮማም ፡ ኒዮጶሊስም ፡ ሲ
 ቁልዮም ፡ ከምሥራቅ ፡ ሮማ ፡ በታች ፡ ፍረኛ ፡ አልብዊንም ፡
 ፩፡፱፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ መንግሥቱ ፡ በ፱፡ ደኪዮች ፡ ተከ
 ፍላ ፡ የጸርን ፡ ሥርዓት ፡ አደረጉላት ፡ ለላዮኛ ፡ አጣልዮም ፡
 እጅግ ፡ ጠቀሙ ፡፡ አይጊሉልፍም ፡ ፩፡፱፡—፯፡፱፡ የንጉሥ
 ን ፡ ክብር ፡ አጸፍ ፡ ሮተሪስም ፡ ፯፡፱፡—፯፡፱፡ ሕግን ፡ አስቀ
 ፍ ፡ መንግሥትንም ፡ አሳረፈ ፡፡ ሉትብራንድም ፡ ረትኪስ
 ም ፡ አይስቱልፍም ፡ የእክሳርኾን ፡ ግዛት፡፡ ሮማን ፡ ማስገ
 ዛት ፡ ፈተኑ ፡፡ የሮማ ፡ ጳጳሳት ፡ ግን ፡ የፍራንኮችን ፡ ረደት ፡
 ለመኑ ፡ ጳጳንም ፡ ፯፡፱፡—፯፡፱፡ ጠበቃቸው ፡፡ ታላቅ ፡ ከ
 ርልም ፡ ኋለኛውን ፡ ንጉሣቸውን ፡ ደሲደርዮስን ፡ አሸንፎ ፡
 አሠረው ፡ እንደሁም ፡ መንግሥታቸው ፡ አለቀች ፡ ፯፡፱፡፡

፯፡፱፡ የሮማ ፡ ጳጳሳት ፡ ኃይል ፡ አደገች ፡፡ ባመት ፡ ፯፡፱፡ ሮ
 ማ ፡ ከምሥራቅ ፡ መንግሥት ፡ ቨፍጣ ፡ ሴፍቱስንም ፡ መል
 ሳ ፡ ራዱብሊካ ፡ ሆነች ፡ ጳጳሳትም ፡ ከሉንገባርዶች ፡ ተጨ
 ንቀው ፡ የፍራንኮች ፡ ነገሥታትን ፡ መጠበቅ ፡ ለመኑ ፡ ጳጳ
 ንም ፡ ሮማን ፡ ጠብቆ ፡ የእክሳርኾን ፡ ግዛት ፡ ከሮማ ፡ ራዱ
 ብሊካ ፡ መግዛት ፡ በታች ፡ አደረገ ፡፡ ከርልም ፡ ደህንን ፡ ከዚ
 ዮ ፡ ወዲያ ፡ አጽንቶ ፡ ለሮማ ፡ ጳጳስ ፡ ያነን ፡ ምድር ፡ ሰጠ ፡

* K

፮፯፡ ሞላም ፡ ታሪክ ፡ ዩ፡ ክፍል ፡ ሮ፡ ጳሪዮረስ ።

እንደሁም ፡ እሌህ ፡ ጳጳሳት ፡ ያለም ፡ ጋዡኙ ፡ ሆኑ ።

**፮፯፡ የፍራንኮች ፡ ንጉሥ ፡ ክሎድዊግ ፡ ፬፻፹፯፡ — ፳፲፩፡ በ
ጋልይ፡ የነበረውን ፡ የሮማን ፡ መሰለኒ ፡ ሲያገርዩስን ፡ ፬፻፹፯፡
አሸነፈ ፡ እንደሁም ፡ የፍራንስን ፡ መግዛት ፡ አገኘ ። ተሪንጎ
ችንና ፡ አልማድችንም ፡ አሸንፎ ፡ የፍራንኮችን ፡ መንግሥ
ት ፡ ወደ ፡ ምሥራቅ ፡ ዘረጋ ። ክሎድዊግም ፡ ፬፻፺፯፡ ክርስቲ
ያን ፡ ሆነ ። ሮሞችና ፡ አርሞሪኮችም ፡ ተገዙለት ፡ በርጉንደ
ችም ፡ ተገበረለት ፡ የምዕራብ ፡ ጎቶችም ፡ ግዛት ፡ አነሰች ።
ክሎድዊግ ፡ ግን ፡ ብቻውን ፡ ይነግሥ ፡ ዘንድ ፡ ብሎ ፡ እጅግ ፡
ደምን ፡ በግፍ ፡ አፈሰሰ ። እርሱም ፡ ፳፲፩፡ ሲሞት ፡ መንግ
ሥቱ ፡ በ፱፡ ልጆቹ ፡ መካከል ፡ ተከፈለች ፡ ታናሽ ፡ ልጇም ፡
ብቻ ፡ ክሎታር ፡ ፩፡ ለጥቂት ፡ ዘመን ፡ ብቻውን ፡ ግዛት ። ፳፻፰፡
— ፳፻፩፡ በኋላም ፡ እሌህ ፡ ተዉመረረለት ። ተሪንጊያ ፡ ፳፱፩፡
በርጉንደያም ፡ ፳፱፬፡ አልማኒያም ፡ ፳፱፯፡ ለንጉደክም ፡
፳፻፯፡ በንጉሥ ፡ ዘመድ ፡ ግን ፡ ጸላትነትና ፡ ግፍ ፡ ሌላ ፡ ቻ
ጢኦትም ፡ በዛትዋልና ፡ ቻይሉ ፡ ሔደ ። የንጉሥም ፡ መጀ
መርያ ፡ ሊቅ ፡ የቤት ፡ አለቃ ፡ የተባለ ፡ በረታ ፡ እርሱም ፡
በጥቂት ፡ በጥቂት ፡ የንጉሥን ፡ ቻይል ፡ ሸር ፡ ለራሱ ፡ በረታ ።
እንደህ ፡ ነበረ ፡ የቤት ፡ አለቆች ፡ ጳጳን ፡ ከለንደን ፡ ፯፱፡
ግሪምዋልድም ፡ ፯፻፶፯፡ ክርደንም ። ጳጳንም ፡ ከሂሪስታል ፡
፯፸፰፡ — ፯፻፲፰፡ የቤት ፡ አለቃ ፡ በስም ፡ ከቴዎድሪክ ፡ በታ
ች ፡ ሁኖ ፡ መግዛትን ፡ ሁሉን ፡ ወሰደ ፡ የፍራንኮችም ፡ ሁ
ሉ ፡ ደክ ፡ ተብሎ ፡ ባልተወሰነች ፡ ቻይል ፡ ገዛ ። ከርሱም ፡
ልጇ ፡ ከርል ፡ መርቴል ፡ በረታ ፡ እርሱ ፡ የሕዝብን ፡ ቻይል ፡
ያበዛ ፡ እሥላሞችንም ፡ ፯፱፮፡ የመታ ፡ በጽዋቱ ፡ በኩል ፡
እንደሁም ፡ ከለከላቸው ፡ ፍራንስንና ፡ ንምሳን ፡ እንደያ
ጠፈ ። ቴዎድሪክም ፡ ፱፡ ሲሞት ፡ እርሱ ፡ ብቻውን ፡ ፯፱፯፡
— ፯፱፩፡ ገዛ ። ልጆቹም ፡ ተከተሉት ፡ በደክነትና ፡ በቤታለ
ቅነት ፡ ከርልማን ፡ በአውስትሪያ ፡ ጳጳን ፡ አጭርም ፡ በ
ኔውስትሪያ ፡ ቪልድሪክን ፡ ሮ፡ ለስም ፡ ንጉሥን ፡ አደረጉት ።
ከርልማንም ፡ ፯፱፯፡ ሞክሶ ፡ ሆነ ፡ ጳጳንም ፡ ከሮማ ፡ ጳጳ
ስ ፡ ጋራ ፡ ተመክሮ ፡ የመንግሥትን ፡ ታላቆች ፡ በስዋሶንን ፡ ሰበ
ሰበ ፡ ከዚያም ፡ ፯፱፮፡ ንጉሥን ፡ ቫረ ፡ ወደ ፡ ገደምም ፡ ሰደ**

ደው : በቦኒፈኪዩስም : ነገሣ : ተቀደሰ : ከሮማ : ጳጳስም :
 ከስጢፋኖስ : ፪ : ፯፻፱ : እርሱ : ከልጆቹ : ጋራ : ተቀቡ :: ስለ
 ዚህም : ጳጳስን : በሉንጎባርዶች : ላይ : ረደው :: ፯፻፷ : በ
 ሞተ : ጊዜ : መንግሥቱን : በ፪ : ልጆቹ : ከፈለ :: ከርል : በኔ
 ውስትርያ : በኩሌታ : እኩታኒያ : ላይ : ተሾመ : ከርልማ
 ንም : በእኩታኒያ : ሁለተኛ : እኩሌታ : በእውስትራሲያ :
 ላይ :: ከርልማንም : ፯፻፳፩ : በሞተ : ጊዜ : የመንግሥት : ታ
 ላቆች : መግዛቱን : ከከርል : በታች : አደረጉ : እንደህም :
 ከርል : የፍራንኮች : መንግሥት : ሁሉ : እርሱ : ብቻ : ንጉ
 ሥዋ : እንደ : ሆነ :: እርሱም : ታላቅ : ብርቱ : ሰው : ነበረ ::
 እርሱም : ለትውልደ : ከርሱ : በኋላ : ለተከተለች : ት
 ውልድ : እጅግ : በጎ : አደረገ :: አዋቆችን : ሰብስቦ : ብዙ :
 መጻሕፍትን : አስጻፈ : መጻሕፍ : ቅደስንም : ለማስተማ
 ር : እጅግ : ደከመ : ብዙ : ማስተማርዎችንም : አሠራ :: ለ
 መንግሥቱም : ደህና : ሥርዓትን : ሠራ :: ሳክሶችንም : ፴፩ :
 አመት : ፯፻፸፫ : — ፳፫ : አስገዛ : ክርስቲያንንም : አደረጋቸ
 ው : ባደርንም : ዊልድንንም : አዋርችንም : ስርቦችንም :
 አስገዛ : ከእስላሞችም : በስጳንያ : በርኞሎ : ወስደ : መ
 ንግሥቱንም : በዚያ : አስጠበቃት :: መንግሥቱንም : ለመፍ
 ጸም : እርሱ : ፳፫ : በተህሳስ : የምዕራብ : ቋሣር : ለመሆ
 ን : ከሮማ : ጳጳስ : ተቀባ :: እርሱም : በስራው : ሁሉ : ለ
 መንግሥቱ : ምሳሌ : ሆነ : ባርነትንም : እንደ : ችሎቱ : አ
 ጥፍቶ : ለሰዎቹ : ልብ : አደረገ : በስራው : ሁሉ : ይከተሉ
 ት : ዘንድ :: ታላቆችን : ቤተች : ግምቦችንም : አብያተ : ክ
 ርስቲያናትንም : አሠራ : አታክልትንም : እርሻውንም : መ
 ስክንም : ደርንም : እጅግ : መልካም : አሰራ : ለሕዝቡ :
 ምሳሌን : ይሰጥ : ዘንድ : መንግሥቱም : ትጠቅምበት : ዘ
 ንድ : ብሎ :: እርሱም : ሸማገሌ : በሆነ ጊዜ : ጽፈትን : ተ
 ማረ : አያሌ : መጻሕፍትንም : ጻፈ : ወደ : ዘመናችን : የ
 ደረሰትን ::

፳፯ : በምሥራቅ : እውርጋም : ቆንስታንቲኒያ : ተጨነቀ
 ች :: ቡልጋርች : ወደ : ደኑብ : ደረሰ : ከቴውድሪክም :
 ፱፻፯ : ተመቱ :: በዚያች : ምድርም : ተዘረጉ : በአዋርች :

ጌጌ፡ ሞላም ፡ ታሪክ ፡ ዩ፡ ክፍል ፡ ሮ፡ ጳሪዎደሰ ።

እስተዋረደ ፡ እስተወድቁም ፡ ድረስ ፡ ጌጌ። አዋርኛም ፡
ከቱርኮች ፡ ሸሽተው ፡ ሁኖችን ፡ አስገዙ ፡ ጌጌ። ከምሥራቅ ፡
ሮማም ፡ ጋራ ፡ ተገኙ ፡ በደኪያም ፡ በጳጊያም ፡ ታቁ
መጡ ፡ የላደሰንም ፡ አስጨነቁ ፡ ጌጌ። ደልማትያንም ፡ ወ
ሰደ ። ክርዋተኛም ፡ ይህችን ፡ ምድር ፡ መልሰው ፡ ወሰደባ
ቸው ፡ ቀንሰታንቲኒያንም ፡ ተዋጉ ። ወንደችና ፡ ቡልጋሮች
ም ፡ ከርሳቸው ፡ ሲለዩ ፡ ኃይላቸው ፡ ፈረሰች ። ክርላም ፡
በደኪያ ፡ ወሰኖቸው ፡ ቡልጋሮችም ፡ አዋረድዋቸው ፡ ስማ
ቸውም ፡ ከዚያ ፡ ወዲያ ፡ ጠፋ ።

፱። ከዚህ ፡ ዘመንም ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ዛረ ፡ ድረስ ፡ ዓ
ለምን ፡ ሁሉ ፡ የነቀነቀ ፡ ዓለምም ፡ እጅግ ፡ የተጉደበት ፡ የ
እግዚአብሔር ፡ ታላቅ ፡ መቅሠፍት ፡ ሃይማኖትን ፡ ባልተቀበ
ሉ ፡ ወይስ ፡ ተቀብለውት ፡ ባጠፍዋት ፡ አሕዛብ ፡ ላይ ፡ ያሰ
ተኛ ፡ ነቢይ ፡ የሙሀመድ ፡ መነሣት ፡ ነበረ ። እርሱም ፡ በዓ
ረብ ፡ ምድር ፡ በመካ ፡ ከከበረ ፡ ከቆረደሽ ፡ ነገድ ፡ ተወለደ ፡
ጌጌ። እርሱም ፡ ያይሁድን ፡ የክርስቲያንንም ፡ ያረማውያ
ንንም ፡ ትምርትና ፡ ሥርዓት ፡ በፈቃድ ፡ ደብልቆ ፡ ጌጌ። ተነ
ሣ ፡ አደሰን ፡ ሃይማኖት ፡ ይዞ ፡ ከእግዚአብሔር ፡ በቅደስ ፡
ገብርኤል ፡ ተገለጸለኝ ፡ ሲል ፡ የሃይማኖቱም ፡ መጽሐፍ ፡ ቆ
ርኦን ፡ የተባለ ፡ ከስውር ፡ አመጣው ፡ ሰውም ፡ ሁሉ ፡ ያመ
ንበት ፡ ዘንድ ፡ ፈለገ ። ይህንንም ፡ አደሰ ፡ ሃይማኖቱን ፡ ለ
መግዛት ፡ መክንያት ፡ አደረገው ። ዘመዶቹም ፡ ጸልተውታ
ልና ፡ ወደ ፡ መደብ ፡ ሸሸ ፡ ጌጌ። የመደብ ፡ ሰዎችም ፡ ደህና ፡
ተቀበሉት ፡ ከርሳቸውም ፡ ጋራ ፡ ጸላተኞችን ፡ ተዋጋ ፡ ጌጌ።
መካን ፡ አሸንፎ ፡ ገባ ። ከዚያ ፡ ወዲያ ፡ የዓረብን ፡ ሰዎች ፡
ከትእዛዙ ፡ ከቆርኦም ፡ በታች ፡ አንድ ፡ አድርጎ ፡ ሻምን ፡
(ሶርያን) ሊዝ ፡ ብሎ ፡ ሞተ ፡ በመደብም ፡ ተቀበረ ። ተከታ
ዮቹም ፡ ሽሊፎች ፡ ተብለው ፡ ወጡ ፡ አምልክባቸውን ፡ በ
ሳትና ፡ በሰይፍ ፡ በዓለም ፡ ሁሉ ፡ ለመዘረጋት ። አቡ ፡ ብ
ክርም ፡ ካለድም ፡ እማርም ፡ ሶርያንና ፡ ጳሊስቲኖን ፡ አቡ ፡
ዶበደደም ፡ ፈርሰን ፡ ጌጌ። ወሰደ ። ሞአዊያም ፡ ከዓሊ ፡ ከ
ሙሀመድ ፡ አማኝ ፡ ጋራ ፡ እጅግ ፡ ከተጸላ ፡ በኋላ ፡ አሸነፈ
ው ፡ ጌጌ። ሽሊፍነትም ፡ በዘመዱ ፡ ኖረች ፡ በሶማያዎች ፡ እ

ስክ ፡ ፯፻፲፯ ፡ ድረስ ፡፡ የመንግሥታቸውም ፡ ከተማ ፡ በፊት ፡
 ደማስቆ ፡ ነበረች ፡ እስከ ፡ ፯፻፴፯ ፡ ድረስ ፡፡ የዚያን ፡ ጊዜ ፡ አ
 ቡልኦብ ፡ ምሃደሮችን ፡ ሸር ፡ የርሱን ፡ ዘመድ ፡ እነገሠ ፡
 አበሲደች ፡ የተባሉትን ፡ እርሳቸው ፡ ዕውቀትን ፡ መቫየ
 ጥን ፡ ወደዚ ፡፡ የቡልኦብ ፡ ልጅ ፡ ማንሱር ፡ አባቱን ፡
 ፯፻፴፯ ፡ ተከትሎ ፡ እጅግ ፡ ደምን ፡ አፈሰሰ ፡፡ የምሥራቅ ፡ ር
 ማን ፡ ተዋግቶ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ አሸነፈ ፡ ባገደድንም ፡ ያመረ
 ችን ፡ ከተማውን ፡ አሠራ ፡ ብልሃትን ፡ ዕውቀትን ፡ አበዛ ፡
 የግሪኮችንም ፡ መጻሕፍት ፡ አስተረጉሙ ፡፡ ልጇም ፡ ሸል
 ምን ፡ የወደደ ፡ ፯፻፳፯ ፡ የሞተ ፡ ከቆንታንቲኒያ ፡ ቁሣር ፡
 ግብርን ፡ ወሰደ ፡፡ ልጇም ፡ ሙሳልሃዲ ፡ ዩ፤ አመት ፡ ብቻ ፡
 ነገሡ ፡ ተገደለ ፡፡ ከርሱም ፡ በኋላ ፡ ሀረን ፡ እረቢድ ፡ ፯፻፳፰
 —፱፡፳፯ ፡ ነገሠ ፡፡ እርሱም ፡ ብልሃትን ፡ ዕውቀትን ፡ አበዛ ፡
 ዕርቅንም ፡ ወደደ ፡ ከሌሎችም ፡ ነገሥተት ፡ ከታላቅ ፡ ከር
 ልም ፡ ጋራ ፡ ወደጅነት ፡ አደረገ ፡፡ የሥላሞች ፡ ኃይልም ፡ ሌ
 ሎች ፡ ግዛቶችን ፡ ወሰደ ፡ የጸርንም ፡ መርከቦች ፡ ሠሩ ፡፡
 ቆጵሮስን ፡ ርደስንም ፡ አስገዙ ፡፡ በዋሊድ ፡ ዘመንም ፡ አ
 ፍሪቃን ፡ ፯፻፴፯ ፡ ወሰደ ፡ ወደ ፡ ስጳኒያም ፡ ደርሰው ፡ የምዕ
 ሬብ ፡ ጎቶችን ፡ መንግሥት ፡ ፯፻፲፩ ፡ ገለበጡ ፡፡ ከዚያም ፡ አብ
 ደረኝማን ፡ የተለዩችን ፡ መንግሥት ፡ ሠራ ፡ ኮርደባንም ፡
 ከተማውን ፡ አደረገ ፡ ፯፻፶፰ ፡ ወደ ፡ ፍራንስም ፡ ገብቶ ፡ እው
 ሮፓን ፡ ሁሉን ፡ ማስገዛት ፡ ፈለገ ፡ ከከርል ፡ መርተል ፡ ግን ፡
 በጣም ፡ ተመትቶ ፡ ወደ ፡ ስጳኒያ ፡ ተመለሰ ፡፡ እድሪስም ፡
 በፈሰ ፡ መንግሥቱን ፡ ፯፻፷፰ ፡ ሠራ ፡ እብራሃምም ፡ በቱኒ
 ስ ፡ ፳፻፳፰ ፡ ህንድንም ፡ ፈርስንም ፡ ምሥርንም ፡ አስገዙ ፡ ከ
 ባገደድም ፡ በታች ፡ የሆኑትን ፡ መስለኒዎች ፡ አስቀመጡባ
 ቸው ፡፡

፲፯ ፡ በዚህ ፡ ዘመንም ፡ የሮማ ፡ ምሥራቅ ፡ መንግሥት ፡
 እጅግ ፡ ከፈች ፡፡ ከጼኖን ፡ በኋላ ፡ አነስተኛነቱ ፡ ፩፤ ነገሠ ፡
 ፈርሶችንም ፡ ኢሳውርችንም ፡ ቡልጋሮችንም ፡ ተዋጋ ፡
 ፳፻፳፰ ፡ ሞተ ፡፡ ከርሱም ፡ በኋላ ፡ ዩስቲኖስ ፡ ፩፤ ፳፻፳፰ ፡—
 ፳፻፳፰ ፡ ነገሠ ፡ ከርሱም ፡ በኋላ ፡ ዩስቲኒያኖስ ፡ ፩፤ ፳፻፳፰ ፡—
 ፳፻፳፰ ፡ የወንደሎችን ፡ መንግሥት ፡ በቤሊሳርዮስ ፡ ፳፻፴፫፤

፪፤ ጸዓላም፡ ታሪክ፡ ፪፤ ክፍል፡ ፸፤ ጳሪዮደስ፡፡

ኢጣልያንም፡ ለጊዜ፡ ፭፻፵፤—፭፻፶፤ በቤሊሳርዮስ፡ በፍርሲስ፡ አስገዛ፡፡ እርሱም፡ የፍርድን፡ ሕጋጋት፡ ለቀመ፡ የአረማውያንም፡ ማስተማርዮች፡ በአቴፍ፡ ቫረ፡ የሀርንም፡ ትል፡ ከጧን፡ አስመጣ፡፡ የሱቴፍስ፡ ፪፤ ፭፻፷፤—፭፻፸፤ አበደ፡ ኢጣልያንም፡ ለቀቀ፡ ፈርስንም፡ ተዋግቶ፡ ተመታ፡፡ ተቤርዮስም፡ ፭፻፹፤ ሞተ፡፡ ማውሪትዮስም፡ ፭፻፺፤ ተገደለ፡፡ ፍቃስም፡ ፭፻፺፤ ተገደለ፡፡ ህራክልዮስም፡ ፭፻፺፤—፭፻፺፩፤ የስዮን፡ ግዛት፡ ካቀፍ፡ በኋላ፡ እሥላሞች፡ ተነሡ፡ ሶርያን፡ ምሥርንም፡ አፈሪቃንም፡ ያጠፉ፡፡ ከዚያ፡ በኋላ፡ ተከተሉ፡ ጭንቅታን፡ ፸፤ ፭፻፺፤ የሞተ፡፡ ጭንቅታንስ፡ ፭፻፷፤ ተገደለ፡፡ ሚጻን፡ ጭንቅታን፡ ፸፤ ፭፻፷፤ የዚያን፡ ጊዜ፡ እሥላሞች፡ ጭንቅታን፡ ተዋጉ፡፡ የስቲኒያ፡ ፪፤ ፭፻፺፤ ተገደለ፡፡ ፈላጲስ፡ ፭፻፺፤ ሞተ፡፡ ጻፈ፡ አነስታሲዮስ፡ ፪፤ ፭፻፺፤ ሞክሶ፡ ሆነ፡፡ አጣሪም፡ ተወደሰዮስ፡ ፸፤ ፭፻፺፤ አስቀመጠ፡፡ ከሌህ፡ የተሻሉ፡ ለወን፡ ኢሳውሪስ፡ ፭፻፺፤— ልጁም፡ ጭንቅታን፡ ፸፤ ፭፻፺፤ ሥእልን፡ ስለ፡ ማክበር፡ በተነሣ፡ ክርክር፡ መክንያት፡ እጅግ፡ በጎ፡ ነገር፡ መስራት፡ አልቻላቸውም፡፡ ይህንም፡ ክርክር፡ አረፈ፡ ፭፻፺፤— ፭፻፺፤ እጅግ፡ አበዛች፡፡ ሌወን፡ ፸፤ ፭፻፺፤ ሞተ፡፡ ጭንቅታን፡ ጳርፈርጌቲስም፡ ፭፻፺፤ ተሻረ፡፡ ኒኬፎርስ፡ ፭፻፺፤ ሞተ፡፡ ሚካኤል፡ ፩፤ ወደ፡ ገደም፡ ገግ፡ ፭፻፺፤ ሌወን፡ ፸፤ አርሚኒስ፡ ፭፻፺፤ ተገደለ፡፡ ሚካኤል፡ ፪፤ ፭፻፺፤ ሞተ፡፡ ተወላሳስ፡ ፭፻፺፤ ሞተ፡፡ ሚካኤል፡ ፸፤ ፭፻፺፤ ተገደለ፡፡ በርደስ፡ ፭፻፺፤— ፭፻፺፤ ፲፩፤ ቱርኮችም፡ በዚህ፡ ዘመን፡ በመካከል፡ እስያ፡ ተነሥተው፡ አያሌን፡ አሕዛብ፡ ከአገራቸው፡ አወጡ፡፡ ወደ፡ ጥቁር፡ ወደ፡ ከስጲያ፡ ባሕርም፡ ደረሱ፡ አያሌ፡ ነገደቻቸውም፡ እሥላሞች፡ ሆኑ፡፡ ከጻርችም፡ ከህራክልዮስ፡ ጋራ፡ ፈርስን፡ ተዋግተው፡ በራካ፡ ቦግም፡ ወንዞች፡ በካስጲያ፡ ባሕርም፡ በመካከል፡ ተቀመጡ፡፡ አያሌ፡ ፈኖች፡ ነገደች፡ ከርሳቸውም፡ መጊዮች፡ ከሰሜን፡ እስያ፡ ወደ፡ ምሥእ፡ ሔደ፡፡ ጧንም፡ ለጥቂት፡ ዘመን፡ ፭፻፺፤ ከያምኪን፡ በታች፡ አንድ፡ ሆነች፡ በኋላም፡ በሁካት፡ ተለዩች፡

ሊደዌን ፡ በኃይል ፡ እስኪያስገዛት ፡ ድረስ ። እርሱም ፡ ዮብ
ርቱ ፡ ትውልድ ፡ የተንገ ፡ አለቃ ፡ ሆነ ፡ እርሳቸው ፡ እስከ ፡
፱፡፮፡ የገዙ ።

አራተኛ ጸሪዮደስ ።

ከተላቅ ፡ ከርል ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ መካከለኛ ፡ ዘመን ፡
መጨረሻ ፡ ድረስ ። ፳፫። — ፲፩፫።

፩። የተላቅ ፡ ከርል ፡ ሥርዓት ፡ በመንግሥቱ ፡ ለእውርፓ ፡
ሁሉ ፡ ይጠቀም ፡ ነበረ ። ከእንግልጣር ፡ አንድ ፡ ንጉሥ ፡
እግባርት ፡ ስደተኛ ፡ ሁሉ ፡ በከርል ፡ ቤት ፡ ነበረ ፡ ከዚያ
ም ፡ መግዛትን ፡ ተማረ ፡ ወደ ፡ አገረሁም ፡ ፳፫። ሲመለስ ፡
የወሰክስን ፡ ምድር ፡ ገዛ ፡ የቀረትንም ፡ መንግሥታት ፡ አ
ስገዛ ፡ ፳፮። ከርልም ፡ ወደ ፡ ስጳጊያ ፡ ሔደ ፡ በተመለሰ ፡
ጊዜ ፡ አያለ ፡ ክርስቲያኖች ፡ ተሰብስበው ፡ እሥላሞችን ፡
ተዋጉ ፡ አዌደንም ፡ መኖርያቸውን ፡ አደረጉ ፡ አልፎንስ ፡
፫። ፯፻፩። — ፳፱፻፯። ንጉሥ ፡ ነበረላቸው ፡ እሥላሞችንም ፡
ብዙ ፡ ጊዜ ፡ መታ ። ሽዌደንም ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ ጥቂት ፡
ታወቀች ። ስላቦችም ፡ ከእስያ ፡ መጥተው ፡ እውርፓን ፡
ያስነወጡ ፡ ዘንድ ፡ ጀመሩ ።

፫። ከርልም ፡ ፳፲፱። በሞተ ፡ ጊዜ ፡ ሉድዊግ ፡ ደካሚ ፡ ተከ
ተለው ፡ ፳፲፱። — ፳፱። በዘመኑም ፡ በመንግሥቱ ፡ በቤቱ ፡
ሁከት ፡ ነበረ ፡ ታላላቆች ፡ ካህናት ፡ ያበዙ ። እርሱም ፡
ሲሞት ፡ ፫። ልጆቹ ፡ ሉታር ፡ ሉድዊግም ፡ ከርልም ፡ እርሱ ፡
በርሳቸው ፡ ተጸልተው ፡ ተዋጉ ፡ ፳፱። የፍራንኮችም ፡
መንግሥት ፡ በ፫። ተከፈለች ። ሉታርንገን ፡ ከኢጣልያ ፡
ጋራ ፡ የፍራንኪያ ፡ ምሥራቅም ፡ (ንምሳ) ፡ የፍራንኪያ ፡
ምዕራብም ፡ ፍራንክም ። ነገሥታትም ፡ በፍራንክ ፡ ተዋ
ረደ ፡ የመንግሥት ፡ ታላላቆችም ፡ ንጉሥን ፡ አስጨነቁ ።
የሉታር ፡ ዘመድም ፡ ፳፮። በሞቱ ፡ ጊዜ ፡ ወንድሙ ፡ ከር
ል ፡ ራስ ፡ በራ ፡ የሉታርንገን ፡ ምዕራብ ፡ ወሰደ ፡ እጅግ ፡
ግዛትም ፡ ጠፋች ፡ እርስዋም ፡ ናበራ ፡ ፳፱። ታችኛ ፡ ቡር

፪፪፡ የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ፪፡ ክፍል ፡ ፱፡ ጳጳሮች ፡፡

ጉንዲያም ፡ አረላትም ፡ በቦሶ ፡ ፳፫፱፡ ላይ ፡ ቡርታንዲያም ፡ በረደልፍ ፡ ፳፱፳። ፪፡ ምንግሥት ፡ ገንድ ፡ ለንምሳ ፡ ተጨምረው ፡ ፲፫፷፯። የሉተሪንን ፡ ምዕራብ ፡ ለንምሳ ፡ ተጨምራ ፡ ፳፫፱፡ ማዮርካፍ ፡ ማፍርካ ፡ ደሴተኞች ፡ ለአሥላሞች ፡ ፳፱፱። ፍርመንዲያ ፡ ለርሎ ፡ ወይስ ፡ ርቤርት ፡ ፱፲፩። ታላቆች ፡ አዛዦችም ፡ እንደህ ፡ ያለውን ፡ ታላቅ ፡ ግዛት ፡ ለራሳቸው ፡ ወሰዱ ፡ ለንጉሥ ፡ ለሀኪተኛ ፡ ሉድዊግ ፡ ፱፲፯። ለሞተ ፡ ከላወንፍ ፡ ከረደምስ ፡ በቀር ፡ ጥቂት ፡ እንደ ፡ ቀረለት ፡፡ ሁጎ ፡ ከጴት ፡ የጳጳስ ፡ ግራፍ ፡ ንጉሥ ፡ ሆነ ፡ ፱፲፯፡ — ፱፺፰። ኃይሉ ፡ ተወስኖ ፡ ያጸፍተኛ ፡ ያበዛት ፡ ዘንድ ፡ ገን ፡ ደከመ ፡፡ እንደሁም ፡ ልጁ ፡ ርቤርት ፡ ፲፫፱፩። የርቤርት ፡ ልጅም ፡ ሆንሪ ፡ ፩፡ እጅግ ፡ ግዛትን ፡ የወሰደ ፡ ታላላቆችን ፡ አወርሶ ፡ ፲፫፷። የሞተ ፡፡ በፈልጶስ ፡ ፩፡ ፲፪፡፳። የሞተ ፡ በዘመኑ ፡ ቅናት ፡ ጀመረ ፡ በፍራንስኛ ፡ በእንግልጣር ፡ መካከል ፡፡ የፍርማንዲያ ፡ ደክ ፡ ዊልያም ፡ እንግልጣርን ፡ ፲፷፯። ወስዶታል። ፡፡

፪። በንምሳም ፡ የታላቆች ፡ ኃይል ፡ በዛች ፡ የንጉሥም ፡ ክብር ፡ እነሱ ፡፡ የደነደነ ፡ ከርል ፡ ፳፱፱። — ፳፱፯። በፍራንኮች ፡ መንግሥት ፡ ሁሉ ፡ ደነገሥ ፡ የነበረ ፡ አእምር ፡ የላውምፍ ፡ ተሻረ ፡፡ የከርልማን ፡ ልጅም ፡ አርትልፍ ፡ ከርሱም ፡ በኋላ ፡ የርትልፍ ፡ ልጅ ፡ ሉድዊግ ፡ ሕፃን ፡ የንምሳ ፡ ንጉሥ ፡ ለመሆን ፡ ተመረጸ ፡ ያም ፡ ሲሞት ፡ ፱፲፩። የከርል ፡ ዝምድኖ ፡ በንምሳ ፡ አለቆች ፡፡ የዚያን ፡ ጊዜም ፡ ንምሳ ፡ የመምረጽ ፡ መንግሥት ፡ ሆነች ፡ ነገሥት ፡ ተመርጸው ፡ የነገሡት ፡፡ ታላቆች ፡ ጋዦችም ፡ ክብራቸውን ፡ ሲያበልጡ ፡ እርሱ ፡ ብርሳቸው ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ተጸሉፍ ፡ ተዋጉ ፡፡ የፍራንኮች ፡ ደክ ፡ ንጉሥ ፡ ኮንራድ ፡ ፩። ፱፲፩። — ፱፲፰። ሰክሶችን ፡ በዋሮችንም ፡ በቆሮችንም ፡ ተዋጋ ፡፡ የሰክሶን ፡ ደክም ፡ ሆንሪ ፡ ፩። ፱፱፯። የሞተ ፡ የንጉሥን ፡ ክብር ፡ በሽዋሮችፍ ፡ በበዋሮች ፡ ላይ ፡ አጸፍ ፡ ሉተሪንንም ፡ አስገዛ ፡ ወሰንም ፡ በአምሶችፍ ፡ አበጋዞችን ፡ በሚመስሉ ፡ ማርክግራፍች ፡ ጠበቀ ፡ ሆንጋሮችንም ፡ አሸነፈ ፡ ፍርማኖችንም ፡ ተዋጋ ፡ ለንምሳ ፡ ወታደሮችንም ፡ ሥርዓትን ፡ አቀፍ ፡፡

ሞንግሥትም : እስከ : ፲፰፻ : በዝምድናው : ፍረኝ :: ኦተ :
 ፩ : ሁንጋሮችን : በጣም : መታ : በሌክ : ወንዝ : ፱፻፳፫።
 ወንደችም : የተባሉትን : አሕዛብ : ወደ : ሃይማኖት : እስ
 ገባ : ታላቆቹንም : አዋረደ : በኢጣልያ : ላይም : ፱፻፳፫።
 ንጉሥ : በንምሳ : ላይም : ፱፻፳፫። ቁሣር : ሆነ :: እንደሁም :
 አድርጎ : ለብዙ : ሁከት : መክንያትን : አደረገ : ነገሥታት :
 ወደ : ርማ : መውረድ : የኢጣልያንም : መንግሥታቸውን :
 ሙጠበቅ : ተፈልጎባቸዋል። :: ይህንንም : ይ፤ ኦተ : ፱፻፳፫።
 የሞተ : የም፣ ኦተ : ፲፫፻፫። የሞተ : ይም፣ ሀንሪ : ፲፰፻፫። የሞተ :
 ሲያድርጉ : የመንግሥት : ኃይል : አለቆችበት :: ከፍራን
 ኮች : ቁሣሮችም : በታች : ፲፰፻፫። — ፲፩፻፳፫። የንምሳ : አንድነ
 ት : ከኢጣልያ : ጋራ : ፍረኝ :: ኮንራድ : ይ፤ ወንደችን : መታ : የ
 ታላቆቹንም : ኃይል : በሕዝቡ : ላይ : ሕገን : አድርጎ : ወሰነ :
 መንግሥትንም : አሳረፈ : ቡርጉንዲያንም : ፲፰፻፫። — ፲፱፻፫።
 ለንምሳ : ጨመረ :: ሀንሪ : ሮ፤ ብርቱ : ንጉሥ : ቦሃሚያን። ሁ
 ንጋሮችን : መታ : ፲፱፻፫። — ፲፱፻፫። የሮማን : ጳጳስና : የንምሳን :
 ታላቆች : እንደ : ፈቃድ : ገሠጸ :: በዚህም : ተቀጥተው : ልጂ
 ን : ፱፤ ሀንሪ : ፲፱፻፫። — ፲፩፻፳፫። እጅግ : እስጢጥስ : አዋረደትም ::
 በኋላም : ልዩ : ሀንሪ : ጆ፤ መዋረድን : ፈጸመ : አባቱን : ብሮ ::
 ፱፤ በኢጣልያ : እጅግ : መገለበጥ : ሆነ :: ኢጳስቆጶ
 ሳት : ጳጳሳትም : ታላቆች : ገዡችም : ከተሞችም :
 እርሱ : በርሳቸው : ተጸሉ : የንምሳ : ቁሣሮች : ገን :
 ጥቂት : ለጉምዋቸው :: ማይላንድ : ፈራራም : ለካም :
 ከተሞች : ብርቶች : ሆኑ : የቁሣሮች : ገበሊኖች። የጳ
 ጳሳት : ወልፎችም : ወትሮ : ጸል : አድርገው : ፲፫፻፫። እር
 ሱ : በርሳቸው : ተፈጂ :: ቤኒዲካም : ለራስቀ : ተገዝታ : ባ
 ለጠገነትዋና : ኃይልዋ : አደጉ : ከ፳፫። ጀምሮ :: ደልማት
 ያንም : ፱፻፳፫። ገዛች :: በታች። ኢጣልያም : የምሥራቅ :
 ርማ : ገዡችና : መስለኒዮች : ገዙ :: እሥላሞችም : ሲቁል
 ያን : ፳፻፳፫። — ፱፤፱፤ ወሰደ :: ፍርማኖች : ገን : ከ፲፫። ጀምረ
 ው : የታች። ኢጣልያን : ታላቅ : ክፍል : ርጅርም : ፲፰፻፫።
 ሲቁልያን : ከእሥላሞች : እጅ : ነጠቀ :: ርጅር : ይ፤ የኒያ
 ሊጳስና : የሲቁልያ : ንጉሥ : ፲፩፻፳፫። ሆነ ::

* 1

፪፻፲፱፡ ሆላም፡ ታሪክ፡ ፤ ክፍል፡ ፱፡ ጳሪዮብ፡፡

የርማ፡ ጳጳሳት፡ ታሪክ፡ በቤተ፡ ክርስቲያን፡ ታሪክ፡ ይ
ገኛል፡ ከዚህ፡ አይጻፍም፡፡

፮፡ በንምሳ፡ ምሥራቅ፡ የተቀመጡ፡ የሰላሳት፡ ነገዶች፡
ለፍራንኮች፡ ተገዙ፡ ከ፳፮፡ ጀምሮም፡ ገዢዎቻቸው፡ ክርስ
ቲያን፡ ሆኑ፡፡ ካሙት፡ ፳፮፡ ጀምሮም፡ ቁራሱስ፡ ማቶ
ደዮስ፡ በመካከላቸው፡ በወንጌል፡ አስተማረ፡ መጽሐፍ፡
ቅደስንም፡ ገዢ፡ ቋንቋ፡ በሰላሳዊያ፡ አስተረጎሙት፡፡
ስዊድን፡ ፳፮፡ የሞተ፡ የሞራዊያን፡ መንግሥት፡
ሠራ፡ ፱፻፲፱፡ ገን፡ ይህች፡ መንግሥት፡ ለንምሳ፡ ተገዛች፡፡
የቦላሚያ፡ ሰዎች፡ ፱፻፱፡ ሃይማኖትን፡ ተቀበሉ፡ ወትሮ
ም፡ ከንምሳ፡ ጋራ፡ ተጸሉ፡፡ በጳሌዊያ፡ ሰላዎች፡ ፳፻፱፡
አንድነት፡ አደረጉ፡ እርሱ፡ በርሳቸው፡ ፱፻፱፡ ሃይማኖትን፡
ተቀበሉ፡ ብዙ፡ ጊዜም፡ ከንምሳ፡ ጋራ፡ ተጸሉ፡፡ በረብ
ያም፡ ብዙ፡ ልዩ፡ ልዩ፡ አሕዛብ፡ ከሰላሳት፡ ወገን፡ ተሰ
በሰቡ፡ ረሪክም፡ ሲንውስም፡ ተረወርም፡ በጳሌዳስ፡ በ
ጭ፡ ገሐር፡ በመካከል፡ የረሰዮን፡ መንግሥት፡ መሠረ
ቱ፡ ፳፻፳፡ የኢጎር፡ ምሽት፡ አልጋ፡ ሃይማኖትን፡ ወደ፡ መ
ንግሥተዋ፡ አገገች፡ ፱፻፳፡ ደልጎረክ፡ የሞስቆቭ፡ ከ
ተማ፡ ፲፱፻፳፡ ሠራ፡፡

፯፡ የሰከንደርያ፡ አሕዛብ፡ በዚህ፡ ዘመን፡ በግሕ
ር፡ አጅግ፡ ቀሙ፡ በአንሰጋር፡ በጋውትበርት፡ ገን፡ በሌ
ሎችም፡ በወንጌል፡ መለክተኞች፡ ወደ፡ ሃይማኖት፡ ደረ
ሱ፡ ከ፳፻፳፡ ጀምሮ፡ ሃይማኖትም፡ ካርዌነት፡ ለደገነት፡
ለወጠቻቸው፡ ጀንግሮክም፡ ብርቱ፡ ሆነች፡ ሃረልድ፡ ዩ፤
ሃይማኖትን፡ ፱፻፸፫፡ ተቀበለ፡፡ ሰወን፡ ፩፡ ፱፻፳፫፡—፲፱፻፳፫፡
አራማዊ፡ እንግልጣርን፡ ወሰደ፡ ታላቅ፡ ካኑትም፡ ዩ፤ ደን
ማርክን፡ ሸዊደንም፡ ፎርዌንም፡ እንግልጣርንም፡ ስኮት
ለንድንም፡ ገዛ፡ ሃይማኖትንም፡ ለመንግሥቱ፡ አምልኮ፡
አደረገ፡ ፲፱፻፳፫፡—፲፱፻፳፫፡ እርሱም፡ ሲሞት፡ መንግሥቱ፡
ተከፈለች፡፡

፰፡ እንግልጣርም፡ ከአገበርት፡ በታች፡ ፳፻፸፫፡—
፳፻፹፫፡ በደናች፡ አጅግ፡ ተጉደች፡ ፳፻፹፫፡ ፳፻፹፫፡ ደና
ችም፡ ፳፻፹፫፡ በዮርክ፡ በኩል፡ በጣም፡ እንግልጣችን፡

መቱ : አረማውያንም : ነበረ። ወደ : እንግሊዝ : አገር : ገብተው : አብያተ : ክርስቲያናትን : ገደሞችን : አፈረሱ : አገርንም : ሁሉን : አጠፉ :: የዚያን : ጊዜም : ታላቅ : አልፎረድ : ጸሐፊ። — ሆይ፤ የመንግሥትን : ዙፋን : ተቀመጠ : እርሱም : የእግዚአብሔር : የልጅ : ልጅ :: እርሱም : በባልሃተ። በልቡ : ደህንነት : መንግሥቱን : አደነ : ጸላተችንም : አያሌ : ጊዜ : መታ :: ከርሳቸውም : ብዙ : ለጥምቀት : አገደ :: ለመንግሥቱም : ጸር : መርከቦችን : አሰራ : ለመገዛትም : ደህናውን : ጸቶን : ሥርዓት : አደረገ : ማረሰንም : የጅንም : ሰራ : መሰራት : ማስተማርንም : ጠበቀ : ባለቤቱም : አጅገ : ጸፈ :: መጽሐፍ : ቅጂታንም : ተከፈሉ : ባገር : ቋንቋ : አስተረጉሙ :: እርሱንም : ተከተሉ : ኢድወርድ : አተልሰተን : ፀጸ። እድሙንድም : ፀሐፊ፤ እድረድም : ፀሐፊ፤ እድረድም : ፀሐፊ፤ እድረድም : ፀሐፊ፤ — ፀጸ፤ ከዚያም : በኋላ : አያሌ : ደኖች : በንግሊዞች : ተገድለዋል። ፀጸ፤ የደንግርክ : ንጉሥ : ለመበቀል : መጥተ : እንግልጣርን : ወሰደ : ፀጸ። ታላቅ : ካቶሎካት : ፀጸ፤ የሞተ : እንግሊዞችን : ደኖችን : አንድ : ያደርጋቸው : ዘንድ : ፈለገ : ልጆቹ : ገን : እርሱ : በርሳቸው : ተጸልተዋል። መንግሥታቸው : ተለዩ :: እንግሊዞችም : በኖርመንዲያ : የተወለደውን : የንጉሣቸውን : ዘመድ : ኢድወርድ : የሃይማኖት : አስተዋዋቂ : የተባለውን : አስመጡ። ፀጸ፤ — ፀጸ፤ አገሡት :: ዋልያም : አብያተ : የሚሉት : የኖርመንዲያ : ደብ : ኢድወርድን : ፀጸ፤ — ፀጸ፤ ተከተለ :: እርሱም : የኖርመንዲያን : ደኖታቸው : ጀመረ : ፀጸ፤ — ፀጸ፤ የኖርመንዲያንም : ሥርዓት : በእንግልጣር : ሰራ :: ልጅም : ዋልያም : ደ። ፀጸ፤ — ፀጸ፤ በእንግልጣር : በኖርመንዲያ : በሞገንም : ላይ : ገዛ ::

፸። በምሥራቅ : ርማ : መንግሥትም : በዚህ : ዘመን : ጥቂት : የተሻሉት : የመቀደሊያ : ደኖታቸው : ነገሠች :: የርስዋም : መጀመርያ : ቋሣር : ባሰለሙስ : ፩፤ ነበር : ፸፳፤ — ፸፻፺፤ ከሌወን : ፺፤ ገን : ፀጸ፤ ከሞተ : በኋላ : ተበላሽቶች :: ውልጋሮችም : ረሰቶችም : አስጨነቋቸው : አሥላሞ

፮፯፡ ሆላም ፡ ታሪክ ፡ ፩፡ ክፍል ፡ ፱፡ ጳጳሮች ፡፡

ኾም ፡ መንግሥትን ፡ እናጠፋለን ፡ አሉ ፡ የግሪኮች ፡ እሳት ፡ ግን ፡ ፯፻፸፭ ፡ — ፲፰፻፡ የዓረቦችን ፡ መርከቦች ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ከለከለ ፡፡ እስላቆም ፡ ፲፱፻፡ — ፲፱፻፡ ኮምዚኖችን ፡ በመንግሥት ፡ ዙፋን ፡ ላይ ፡ አስቀመጠ ፡ ደር ፡ ካመት ፡ ላመት ፡ ጭፋት ፡ በዛች ፡፡ ቡልጋሮች ፡ ከንጉሣዊው ፡ ከስምዖን ፡ ጀምረው ፡ በረቱ ፡፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ ቀንስታንቲኒያ ፡ ደረሱ ፡ ታርቁውም ፡ ተመለሱ ፡ ሰርቢያንም ፡ ወሰዱ ፡፡ ክርቡ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ሁከት ፡ መንግሥቱን ፡ ቀደደች ፡ ረቦችና ፡ ግድዘኾም ፡ ፱፻፷፯ ፡ — ፱፻፸፩ ፡ አስገዝዋት ፡፡ ሲስማንም ፡ ፱፻፸፮ ፡ የቡልጋሮችን ፡ መንግሥት ፡ አደሰ ፡ አስነሣት ፡ እርሱም ፡ ግን ፡ እጅግ ፡ ተጋድላ ፡ ፱፻፹፩ ፡ — ፲፱፻፺፩ ፡ በምሥራቅ ፡ ርማ ፡ በታች ፡ ወደቀች ፡ በኋላም ፡ ፲፩፻፺፯ ፡ መልሳ ፡ ስትነሣ ፡ ተርኮች ፡ ፲፫፻፺፱ ፡ አፈረሰዋት ፡፡ ሁንጋሮችም ፡ ከጳጳሳት ፡ ተነድተው ፡ ፳፻፱ ፡ ወደ ፡ አውሮፓ ፡ ገቡ ፡ ፳፻፺፯ ፡ በጳጳሪያ ፡ ተቀመጡ ፡፡ አያሌ ፡ ጊዜም ፡ ዙረው ፡ አጣልዖን ፡ ፱፻፺፭ ፡ ፍራንስንም ፡ ፱፻፺፩ ፡ ንምሳንም ፡ ፱፻፺፩ ፡ አነወጹ ፡ ቡልጋሮችን ፡ ግሪኮችንም ፡ ተዋጉ ፡፡ ከሰጠፈኖስ ፡ ፩፡ ከንጉሣዊው ፡ በታች ፡ ሃይማኖትን ፡ ተቀበሉ ፡ ፱፻፺፯ ፡ — ፲፱፻፺፯ ፡ እርሱም ፡ ለመንግሥቱ ፡ ሥርዓትን ፡ አደረገ ፡፡ ትራንስልዋኒያንም ፡ ወሰዱ ፡፡ ጳጳሳትንም ፡ አጽኑም ፡ ኩማኖችም ፡ ከጳጳሮችም ፡ ለጊዜ ፡ እጅግ ፡ ሁከት ፡ አደረጉ ፡ በኋላም ፡ ለግሪኮችና ፡ ለረቦች ፡ ተገዙ ፡፡

፳፡ በሰጳሪያም ፡ ወትር ፡ ጸር ፡ ነበረ ፡ በእሥላሞችና ፡ በክርስቲያን ፡ መካከል ፡ እሥላሞችም ፡ በጥቂት ፡ በጥቂት ፡ ሲደክሙ ፡ ከ፱፻፺፯ ፡ ጀምረው ፡ ክርስቲያኖች ፡ በረቱ ፡፡ ይሱፍ ፡ አብን ፡ ተክፈን ፡ ከመርኮ ፡ መጥቶ ፡ ክርስቲያንን ፡ ከአልጌንስ ፡ በታች ፡ መታ ፡፡ የርሱ ፡ ደክስቲያ ፡ ግን ፡ ፲፩፻፺፯ ፡ ተሻረኹ ፡፡ ከሰንኮ ፡ ሮ፡ በታችም ፡ ከስቲልያኖ ፡ ሌዋን ፡ ለቸበራ ፡ ተጠመረ ፡፡ የሠራዊት ፡ አለቃ ፡ ጸ.ድ ፡ የተባለ ፡ ፲፺፱ ፡ የሞተ ፡ የዓረቦችን ፡ ገዢ ፡ ከተለደፍ ፡ ከሴዊልያ ፡ ለንጉሠ ፡ ለ ፩፡ ፈርዲናንድ ፡ ፲፱፻፺፯ ፡ — ፲፱፻፺፯ ፡ አስገብራቸው ፡፡ አራትኔም ፡ ተላቅ ፡ ትሆን ፡ ዘንድ ፡ ጀመረች ፡ ከ፲፱፻፺፯ ፡ ጀምሮ ፡ ደር ፡ የክርስቲያን ፡ መንግሥተት ፡ እርሱ ፡ በርሳቸው ፡ አኔ

፮፮፡ ሞላም ፡ ታሪክ ፡ ፱፡ ክፍል ፡ ፱፡ ጳጳራዎች ።

ክም ፡ ነው ፡ ድረሱን ፡ የሚያከብሩት ፡ እርሱም ፡ ፱፮፡
—፲፮፡ ገዛ ። በተረከፍ ፡ በረሰ ፡ ግደሲደኝና ፡ ደረደደኝ ፡
ገዙ ። እልሞራዊዎችም ፡ የመርኮን ፡ መንግሥት ፡ ፲፱፡
ሠሩ ።

ከ፲፱፡ አመት ፡ ጀምሮ ፡ ገን ፡ እጅግ ፡ መላወጥ ፡ ሆነ ። የ
ጳጳራዎች ፡ ክልፍነት ፡ ተፈጂነት ፡ ፲፱፮፡ የሞንጎሎች ፡ አለቃ ፡
ሁላት ፡ ሞስታንጎርን ፡ ባስገደለ ፡ ጊዜ ፡ ዘመደም ፡ አሁን
ድ ፡ ወደ ፡ መሥር ፡ ስሸተ ፡ ለላውን ፡ ክልፍነት ፡ ግደሲደ
ኝ ፡ ሁለተኛ ፡ ተርታ ፡ ፲፱፮፡ —፲፯፡ ጀመሩት ፡ በሞሞሎ
ኮች ፡ የተጠበቀች ። የሰልጂኮች ፡ ኃይልም ፡ በሁከታተው
ፍ ፡ በሌሎች ፡ ነገዶች ፡ ጸር ፡ ፈረሰች ። የኢራን ፡ መግዛት
ም ፡ ፲፭፡ ማህመድ ፡ ፲፮፡ በኮብራዊም ፡ በሠራች ፡
መንግሥት ፡ ወደቀች ። የኮብራዊም ፡ መንግሥትም ፡ ፲፱፡
—፲፱፡ በሞንጎሎች ፡ ፈረሰች ። የኢኮኒዩም ፡ (ኒም) ፡ መ
ንግሥት ፡ የሰልጂኮች ፡ ሠልጣናት ፡ የነበረላት ፡ ፲፱፡ —
፲፱፡ ፍረኝ ። ከፍራንኮችና ፡ ከግሪኮች ፡ ጋራ ፡ ተዋግታ ፡
በሁከትም ፡ ተፍውጣ ፡ በሞንጎሎችም ፡ ተዋርጿ ፡ ፲፱፡
ቡበዙ ፡ ፍራንኮች ፡ ወደቀች ። ክልህ ፡ ፍራንኮች ፡ በቢርኒያ ፡
ከኦስማን ፡ በታች ፡ ፲፱፡ የኦስማን ፡ ተርኮች ፡ ኃይል ፡ ተነ
ሣች ። በምሥርም ፡ አደድ ፡ ሲሞት ፡ ፲፱፡ የፈጥሟት
ች ፡ ደገስኪያ ፡ አለቃች ፡ ሠላህደንም ፡ ፲፱፡ —፲፱፡
ክልፍ ፡ ነበረ ፡ ታላቅ ፡ ብርቱም ፡ ጸህፍም ፡ ሰው ። እርሱ ፡
የረሳልምን ፡ ወሰደ ፡ በሞንጎ ፡ ላይም ፡ ገዛ ፡ መንግሥትን
ም ፡ ታላቅ ፡ አደረገ ። ከሞተ ፡ በኋላ ፡ ገን ፡ አለቃች ፡ መም
ሎችም ፡ እርሳቸውም ፡ ከካውክሱስ ፡ የተሸጡ ፡ ወታደ
ሮች ፡ ብርቱች ፡ ሰዎች ፡ ክልፍችን ፡ ጠብቀው ፡ እንደ ፡ ጵ
ረተርዮዎችና ፡ እንደ ፡ ተርኮች ፡ በረቱ ። ተራ፤ ፡ ቫህ ፡ የ
ሚሉት ፡ የአቡባላች ፡ ዘመድ ፡ ኋለኛ ፡ ክልፍ ፡ በተገደለ ፡
ጊዜ ፡ ፲፱፡ የባሕሪዎችን ፡ ዘመድ ፡ አገሠ ፡ በምሥር ፡ ላ
ይ ፡ ፲፱፡ —፲፱፡ ።

፲፱፡ የሞንጎሎች ፡ መንግሥት ። ከ፲፱፡ ወደህ ፡ ከላይ
ኛ ፡ እስያ ፡ ቀጥሮ ፡ የሌላቸው ፡ ደረዋት ፡ ሰዎች ፡ ሠራዊት ፡
ወጡ ፡ የሰዎችም ፡ መንግሥት ፡ ሁሉን ፡ ገለበጡ ፡ እጅግ ፡

መለወጥንም : አደረጉ :: ከወገን : ድቡብ : የሞንጎሎች :
 ብዙ : አሕዛብ : ገጭጭ፣ ወጡ : ጉረቤተኛቸውንም : ቀሙ ::
 የሙሙ : ብርቱ : ነገድ : ከቱንጉሶች : ገራ : አንድ : ነበረች ::
 ቃናቸውም : (ገዢ) ደቡካይ : ነበር : የሱንገድ : አሸናፊ :
 ገጭጭ : የጥሙጂንም : አባት : አርሱም : በመጀመርያ :
 ገጭጭ : ለቪተንገ : ለቱንጉሶች : ንጉሥ : አገልገል : የሠራ
 ዊቱ : አለቃ : ሁፍ : ከኡንግቃንም : ጋራ : ወደጀነት : ነበረለ
 ት :: በጌላም : ከኡንግቃን : ጋራ : ተጻለ : ተቀጋውም : አሸ
 ኔፊውም : ገጭጭ : የቱርኮችንም : የደማቸው : ገጭጭ : በአፍን
 ሞ : ሞንጎሎች : በኩል : መግዛትን : ወሰደ : በሞንጎሎች :
 ሁሉ : ላይ : የላይኛቸውም : ካህን : ጀንጊስ : ቃን : ማለ
 ት : የጊቶች : ሁሉ : ጊታ : አደረገው :: ምድርንም : ሁሉ
 ን : ለመግዛት : ብሉ : ወጣ :: የወገን : ድቡብንም : ታንጉ
 ትንም : የንቢንግንም : ወሰደ :: የሉጂጸይም : ገጭጭ : የ
 ወታደሮቹን : አርዳነት : ጥቂት : አፈረሰ : በጥቢትም : ጥቂ
 ት : አስተማራቸው :: ህገ ሠራዊቶቻቸውንም : ወደ : ምዕራብ :
 ሰደደ : የኮወረዝሚያንም : ኃይል : አፈረሰ : ገጭጭ : ፈርሶ
 ንም : ወሰደ : በከስጲያፍ : በጥቁር : ባሕርም : በመካከ
 ል : የሉትን : ምድሮች : አስገዛ : ገጭጭ : በቱንጉትም :
 ሚደ : ሞተ : ገጭጭ : ከአክታይ : ቃንም : በታች : ገጭጭ :—
 ገጭጭ : ወገን : በጣም : ጥገዛችላት : አቀጠደምም : ተፈጆ
 ች : ኮወረዝሚያም : በጀላልደን : ጥነሥታ : የነበረች : አ
 ለቀች : የወንድሙ : ልጅም : ጥቱ : ጳሎውጳችንፍ : በሌጋ
 ሮችን : አሸነፈ : ገጭጭ : ረሰደንም : አስገበረ : ገጭጭ : የአ
 ወርታን : ምሥራቅም : አጠፈ : ገጭጭ :— ገጭጭ : የተቀጉ
 ትንም : የንግዳኛ : የጳሎጊያንም : ሠራዊት : ከፍራንኮ
 ች : ሀንጻ : በታች : በጣም : አሳለቀ : ገጭጭ : አውርታም :
 ደንገጸች :: የዚያን : ጊዜም : ባቱ : ደክሞ : አክታይ : አን
 ደ : ሞተ : ሲሰማ : ወደ : አስያ : ጥመለሰ :: ከዚያ : ወደያ
 ሞ : የሞንጎሎች : ኃይል : አነሰች : መንግሥታቸውም : በ
 ብዙ : ተከፍለች : ከርሳቸውም : አያሌ : መንግሥታት : በ
 ጌላ : ለረሰደ : ጥጭረ : አንደኛም : ጀጋታይ : ለብቻቸው :
 ቀረች : ከርሰደም : ከገጭጭ : ከጌላ : ጥሙረ : ወጣ : አር

፲፫፡ ጸዓለም፡ ታሪክ፡ ዩ፡ ክፍል፡ ፱፡ ጸሪዮደስ፡፡

ሱም፡ ደግሞ፡ ብዙ፡ መንገሥተኑ፡ አፈረሰ፡ እጅግ፡ ግዛ
ትንም፡ ወሰደ፡ ባመትም፡ ፲፱፡፳፡ ሞተ፡፡ ክርሱ፡ ዝምድና
ም፡ እንድ፡ ባሑር፡ የሚሉት፡ የታላቅ፡ ሞጉልን፡ መንገ
ሥት፡ በህንድ፡ ሠራ፡፡

፡ ፲፩፡ የመስቀል፡ ጸርም፡ ከ፲፮፡፳፡ ጀምሮ፡ እውርፓን፡
ሁሉን፡ አሳወከ፡ ብዙ፡ ሰዎችንም፡ ፈጀ፡ በእውርፓ፡ መንገ
ሥተትም፡ ሁሉ፡ ታላቅ፡ መለወጥን፡ እደረገ፡፡ ታሪኩ፡ በ
ቤተ፡ ክርስቲያን፡ ታሪክ፡ ተጽፎዋል፡ ከዚህ፡ ይቅር፡ ይህ፡
ጸርም፡ ፳፡ ወይስ፡ ፳፡ ሚልዮን፡ ሰዎች፡ አሳለቀ፡ እጅግ
ም፡ ጉዳ፡ እጅግም፡ ጠቀመ፡፡ ከዚያ፡ ዘመን፡ ትምርት፡
በእውርፓ፡ በዝትዋል፡ ያሕዛብም፡ ልብ፡ ተከፈተ፡ ሕዝብ
ም፡ ለሕዝብ፡ ቀረቦች፡ ኡኒዌርሲታቶችም፡ ያዋቁች፡ ታላ
ቁች፡ ማስተማርዎች፡ ተሠሩ፡፡ ብልሃትም፡ የተወደደች፡
ሆነች፡ አብያተ፡ ክርስቲያናትም፡ ተሠሩ፡ ዛሬም፡ የምናድ
ንቃቸው፡ ቅኔንም፡ ሙሴካንም፡ ተማሩ፡ ላካበሮችም፡ አ
ያሌ፡ ሥርዓት፡ አደረጉ፡ ለሰው፡ ጉባኤ፡ የሚጠቅሙባት፡፡
የእግዚአብሔርንም፡ ነገር፡ ሾለስቲኮችና፡ ሚስቲካች፡
ወልደንቦችም፡ ሌሎችም፡ በመከራ፡ በመሳደድም፡ በጭ
ንቀትም፡ በሥቃይም፡ በሞትም፡ ተማሩና፡ አስተማሩ፡፡ የ
ጳጳሳት፡ ጥፋት፡ ግን፡ አልጉደላችም፡ በዛች፡ እንጂ፡ በቤ
ተ፡ ክርስቲያን፡ ታሪክ፡ እንደገለጸ፡፡

፡ ፲፪፡ አጣልያ፡ በብልሃት፡ በትምርትም፡ በባለጠንኑ
ም፡ አደገች፡ እጅግ፡ መጸላት፡ ሰይቅር፡፡ ዌኔትያ፡ በባሕ
ር፡ ኃይልና፡ ሆነች፡ ጌኑም፡ እርስዋን፡ ተቀደደመች፡፡ የ
ቅንስታንቲኒያን፡ ቁሣር፡ ከከተሚው፡ እውጥታ፡ የለቲናን፡
መንገሥት፡ በግራኪያ፡ ፈንታ፡ ሠሩ፡ ጌኑም፡ ግን፡ የግራኪ
ያን፡ ቁሣር፡ ወደ፡ ቅንስታንቲኒያ፡ መለሰች፡፡ የሲቁልያ፡
ወስጵር፡ ፲፱፡፳፡፡

፡ ፲፫፡ ለፍራንስም፡ በዚህ፡ ዘመን፡ አያሌ፡ ጊዜ፡ ጸር፡
ክረላት፡ ከእንግልጣር፡ ጋራ፡፡ ፫፡ ነገሥተትዋም፡ ልዊስ፡
፳፡ ፈልጶብም፡ ዩ፡ ልዊስም፡ ፱፡ ባለቤታቸው፡፡ ወደ፡ የረሳ
ሊም፡ ሔደ፡፡

፡ ፲፬፡ በእንግልጣርም፡ ሀንሪ፡ ፩፡ በሞተ፡ ጊዜ፡ ፲፩፡፳፡፡

፲፱፡ **የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ፤ ክፍል ፡ ፱ ፡ ጳሪዮዲስ ።**

ች ። ሁንጋርያም ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ በደህንነት ፡ ሁሉ ፡ ተጠቀ
መች ፡ ሞንጎሎች ፡ ግን ፡ ከፈጅዋት ፡ በኋላ ፡ እጅግ ፡ ሁከት
፣ ጸል ፡ ተነሣ ። በስኮንዲናቪያ ፡ መንግሥታትም ፡ እጅግ ፡
መለወጥ ፡ ሆነ ። በስጳሊያም ፡ የሥላሞች ፡ መንግሥት ፡ ተለ
ዋች ፡ የክርስቲያን ፡ ኃይልም ፡ በረታች ። የከስቲልያና ፡ የአ
ረጎን ፡ መንግሥታት ፡ በረቱ ፡ በአልፎንስ ፡ ጌ፤ ጆ፤ ፤ ጳርቱጋ
ልም ፡ ከ፲፮፡፱፤ ጀምሮ ፡ ብቻዋን ፡ መንግሥት ፡ ሆነች ።

፲፯፡ የምሥራቅ ፡ ርማ ፡ መንግሥት ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ በ
መስቀል ፡ ጸር ፡ ከፈች ። የመስቀል ፡ ሠራዊት ፡ ከቤኒትያ ፡
አለቅነት ፡ በታች ፡ ፲፱፡፱፤ ቀንስታንቲኒያን ፡ ወሰዷ ፡ የላቲና
ንም ፡ ቁሣር ፡ በልድዊን ፡ አገሠባት ። የግራኮች ፡ ቁሣር
ች ፡ መኖርያቸውን ፡ በኒቅያ ፡ አደረጉ ፡ ፲፱፡፯፤ — ፲፱፡፳፩፤ ማ
ካኤል ፡ ጆ፤ በጌትዋ ፡ ረደት ፡ ወደ ፡ ቀንስታንቲኒያ ፡ እስኪመለ
ስ ፡ ድረስ ። በኋላ ፡ ቱርኮች ፡ ቀረቡ ፡ የኮንታንቲኒያን ፡ ወደ
ጀች ፡ ግዛትንም ፡ በግዛት ፡ ላይ ፡ ከሮሞች ፡ ወሰዷ ፡ ገመት
ም ፡ ፲፱፡፱፤ ለመንግሥት ፡ ከቀንስታንቲኒያ ፡ በቀር ፡ ጥቂት ፡
ቀረች ። ያችም ፡ ፲፱፡፱፤ በቀንስታንቲኒያ ፡ ፲፩፤ ዘመን ፡ በቱ
ርኮች ፡ እጅ ፡ ወደቀች ፡ በሮማ ፡ መንግሥትም ፡ ፈንታ ፡ የቱ
ርኮች ፡ ታላቅ ፡ መንግሥት ፡ መጣች ።

፲፮፡ ከ፲፱፡፱፤ እስከ ፡ ፲፭፡፱፤ የእውሮፓ ፡ አሕዛብ ፡ ተጨም
ረው ፡ አደጉ ፡ ቡብልሃትና ፡ በውቀት ፡ በአርነትም ፡ በሥርዓ
ትም ፡ እንደሆነም ፡ የቤተ ፡ ክርስቲያንና ፡ የመንግሥታት
ው ፡ መታደስ ፡ ተሰፍደች ። የግራድ ፡ ብልሃት ፡ ፲፱፡፱፤ ተገ
ኘ ። ከ፲፱፡፱፤ ጀምሮም ፡ ነገሥታት ፡ ሠራዊታቸውን ፡ ወት
ሮ ፡ ተሰፍድተው ፡ ጠበቅዋቸው ፡ በጸረም ፡ ሥርዓትን ፡ የተ
ማረቅን ፡ እግረኞች ፡ ነፍጥኞችን ፡ ወሰዷ ፡ ሕዝብም ፡ ካካ
በበሮች ፡ ጋራ ፡ መተካከል ፡ ጀመሩ ፡ በጸርና ፡ ቡብልሃት ፡ በ
ውቀትም ። የማቱም ፡ ብልሃት ፡ ፲፱፡፱፤ — ፲፱፡፱፤ ተገኘ ።
አሜሪካም ፡ ተገለጸች ፡ ፲፱፡፱፤ የግሕርም ፡ መንገድ ፡ ወ
ደ ፡ ሆነድ ፡ ተገኘ ። ይህ ፡ ሁሉ ፡ ሊጠቅም ፡ ነበር ፡ አሕዛብ ፡
ከጨለማቸው ፡ ተነሥተው ፡ የወንጌልን ፡ ብርሃን ፡ እንደ ቀ
በሉ ። የጳጳሳት ፡ ታሪክና ፡ የሃይማኖት ፡ ታሪክ ፡ በቤተ ፡ ክ
ርስቲያን ፡ ታሪክ ፡ ይገኛል ።

፲፮። የእውርጋጥ ፡ መንግሥታት ፡ እርሱ ፡ በርሳቸው ፡ ጥቃረብ ፡፡ ይህም ፡ በውሥጣቸው ፡ እውቀት፣ ፡ ብልሃትን ፡ ሥርዓትንም ፡ ሲሹ ፡ በመገደም ፡ አንድ ፡ ለመሆናቸው ፡ የቱርኮች ፡ ጸላተኝነት ፡ አገደቸው ፡፡ የቱርኮች ፡ ኃይል ፡ በዛት ዋል፣ ፡፡ አስማን ፡ ፲፪፻፳፮፤ — ፲፫፻፳፯፤ የአስማን ፡ መንግሥት ፡ ሠሪ ፡ ነበረ ፡ ከግራኮች ፡ (ረሞች) ፡ እጅግ ፡ ግዛት ፡ ወስድዋል፣ ፡፡ ወንድሙም ፡ ኦርቃን ፡ ፲፫፻፳፯፤ የሞተ ፡ ገሊጶሊስን ፡ ትራኪያንም ፡ ግራኪያንም ፡ ወሰደ ፡ የየኒቻርኞችንም ፡ ሠራዊት ፡ አደረገ ፡፡ ሙረድ ፡ ፩፤ መፍርዖውን ፡ በአድርያ፣ ጶሊስ ፡ አደረገ ፡፡ ግደጃ ፡ ፩፤ ፲፫፻፳፱፤ — ፲፬፻፳፯፤ እጅግ ፡ ብርቱ ፡ ሆነ ፡፡ ከቅንስታንቲኒያም ፡ ግብርን ፡ ወሰደ ፡ ቲሙርም ፡ ፲፬፻፳፯፤ አሠረው ፡ በግዛት ፡ ሞተ ፡፡ መንግሥቱም ፡ ከሞቱ ፡ በኋላ ፡ ተከፈለች ፡ በኋላም ፡ ሞሀመድ ፡ ፩፤ ብቻውን ፡ ነገሠ ፡ መንግሥትን ፡ አሰፈ ፡፡ ልጁም ፡ ሙረድ ፡ ፪፤ ብርቱን ፡ መዋጋት ፡ ተዋጋ ፡ የሐንስ ፡ ሆንዶን ፡ ከሆንጋርያ ፡ እስክንድርቤግም ፡ የክርስቲያንን ፡ መንግሥታትንም ፡ አስፈራ ፡ በዋርና፣ በከሸው ፡ ፲፬፻፵፬፤ — ፲፬፻፵፰፤ ግሸነፈ ፡ ጊዜ ፡፡ ሞሀመድ ፡ ፪፤ ቅንስታንቲኒያን ፡ ወሰደ ፡ የመንግሥቱንም ፡ ከተማ ፡ አደረጋት ፡ ፲፬፻፶፫፤ ዌኔትያንም ፡ ፲፬፻፶፱፤ አስጨነቀ ፡ ጌቱንም ፡ የክራይን፣ የስቲሪያንም ፡ ወሰን ፡ አስፈጸመ ፡፡ ፲፬፻፷፫፤ ኦትረንቱንም ፡ በወታደሮቹ ፡ ወበቀ ፡ የርደስ ፡ የሐኒቱች ፡ ግን ፡ ተቃወሙበት ፡ ፲፬፻፷፯፤ ልጁም ፡ ግደጃ ፡ ፪፤ ፲፬፻፷፩፤ — ፲፭፻፲፩፤ ከወንድሙ ፡ ጋራ ፡ ተጸላ ፡ ያኒቻርኞችም ፡ ግረት ፡ ልጁም ፡ ሲሊም ፡ ፩፤ ፲፭፻፲፪፤ በመርዝ ፡ ገደለው ፡፡

፲፱። ኢጣልያ ፡ የጅን ፡ ስራ ፡ በመስራት ፡ በመሻየምም ፡ ጩብልሃትም ፡ በውቀታትም ፡ በሕግ ፡ መስራትም ፡ ለእውርጋጥ ፡ ምሳሌ ፡ ነበረች ፡፡ የቀረፈ ፡ መንግሥታት ፡ እርስዋን ፡ ጠባብሎት ፡ በብዙ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ከተሞች፣ ግዛቶች ፡ ተለዩች ፡ እርሳቸውም ፡ እርሱ ፡ በርሳቸውን ፡ አይተቃኑ ፡ ፍረ ፡፡ የጊቦልፍኞች ፡ የወልፎችም ፡ መጸላት ፡ የጳጳሳት፣ የጌያጶሊስ ፡ ጋዦች ፡ የመግዛት ፡ መሻታቸውም ፡ አላለቀም ፡፡ የፍራንስም ፡ ነገሥታት ፡ እጅግ ፡ አደረጉ ፡ መግዛታቸውን ፡ በኢጣልያ ፡ ይተክሉ ፡ ዘንድ ፡፡ ፍሎረንድ ፡ በለጠጋ ፡ ብል

፲፱፡ **ፆፃላም ፡ ታሪክ ፡ ይ፡ ክፍል ፡ ፱፡ ጳሪፆረስ ፡፡**

**ሃተኛም ፡ ኃይልኛም ፡ ከተማ ፡ የነበረች ፡ ከ፲፫፳፰፡ በኋላ ፡
ደሞክራቲያ ፡ ሆነች ፡ የሚደቅ ፡ ታላቅ ፡ ወገንም ፡ ለከተ
ማቸው ፡ ጥቅም ፡ እጅግ ፡ አደረጉ ፡፡ ጌቶቹ ፡ ዌኒዲግም ፡
ወጠረ ፡ ተጸሎ ፡ እርሱ ፡ በርሳቸው ፡፡ ጌቶም ፡ ከ፲፫፺፮፡
ጀምራ ፡ ፍራንሲሶችን ፡ ተከተለች ፡ ዌኒዲግም ፡ ግዛትዋን ፡
በምድር ፡ አሰፈች ፡ ፲፱፻፱፡— ፲፱፻፱፡ ቆዳርሰንም ፡ አገኘች ፡
፲፱፻፺፮፡ ቱርኮች ፡ ግን ፡ ኔግርጳንትን ፡ አልገኘዋልም ፡ የላይ
ሰንም ፡ ወሰደባት ፡ ጳርቱጊዞችም ፡ የባሕርን ፡ መንገድ ፡
ወደ ፡ ህንድ ፡ ካገኙ ፡ በኋላ ፡ የዌኒዲግ ፡ መሻዋዋ ፡ ወደ ፡
መሥራቅ ፡ እጅግ ፡ ተጉደ ፡፡**

፳። **በስጳኒያ ፡ እጅግ ፡ ሙሉየት ፡ እጅግ ፡ ጥፋትም ፡
በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ግዛትዋ ፡ ሁሉ ፡ በመጨረሻ ፡ የፈርደፊንድፍ ፡
የኢሳባላ ፡ ሆነ ፡ እርሳቸውም ፡ ሲጋቡ ፡ አንደት ፡ መንገ
ሥት ፡ ሆነች ፡፡ እርሳቸውም ፡ የቀረቸውን ፡ አንደት ፡ እ
ሥላምን ፡ መንገሥት ፡ ገረፈደን ፡ ወሰደ ፡ እንደሁም ፡
ስጳኒያ ፡ ሁሉ ፡ አንደት ፡ መንገሥት ፡ ሆነች ፡፡ በዚያ ፡
ዘመንም ፡ ኮሎምቡስ ፡ ፲፱፻፺፮፡ የምድርን ፡ አራተኛውን ፡
ክፍል ፡ አሚሪካን ፡ አገኘ ፡ ያገኘውንም ፡ ምድር ፡ ሁ
ሉ ፡ የስጳኒያ ፡ ግዛት ፡ ሆነ ፡ ይህችም ፡ እጅግ ፡ ታላቅ ፡
ሆነች ፡፡ ጳርቱጋልም ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ የህንድን ፡ መንገድ ፡
ካገኘች ፡ በኋላ ፡ በአፍሪቃ ፡ በህንድ ፡ እጅግ ፡ ግዛት ፡
ወሰደች ፡፡ እርሳቸውም ፡ ከሀበሻ ፡ ጋራ ፡ አንድነት ፡ ያድርጉ ፡
ዘንድ ፡ ጀመሩ ፡ አልተፈጸሙትም ፡ እንጂ ፡፡**

፳፩፡ **በፍራንስ ፡ የንጉሥ ፡ ኃይል ፡ በዛች ፡ በፈልጶስ ፡ ፱፡
ዘመን ፡ ፲፫፲፱፡ የሞተ ፡ እርሱም ፡ ገፍን ፡ አበዛ ፡ የመቅ
ደስ ፡ ጌቶች ፡ የሚልዋቸውን ፡ አካባቢዎች ፡ ሲገድል ፡ ፲፫፲፩፡
ከፈልጶስ ፡ ፎ፡ ጀምሮ ፡ መቶ ፡ አመት ፡ ፲፫፴፱፡— ፲፱፻፲፫፡
ጳር ፡ ነበረ ፡ በፍራንስ ፡ በእንግልጣር ፡ መካከል ፡ እድወ
ርድ ፡ ይ፡ የእንግሊዝ ፡ ንጉሥ ፡ የፍራንስ ፡ ንጉሥ ፡ ዘመድ ፡
ኑርዋልፍ ፡ በፍራንስ ፡ ላይ ፡ መግዛትን ፡ ፈልገዋል ፡፡ የፍ
ራንስ ፡ ንጉሥ ፡ የሐንስ ፡ ፲፫፳፱፡ በጽዋቱ ፡ ፲፫፳፱፡ ተማ
ርኮ ፡ በሉንደን ፡ ሞተ ፡፡ ቫርል ፡ ፷፡ ከመንገሥቱ ፡ ለመ
ኸር ፡ ቀረበ ፡ የኦርልያንስ ፡ ቆንጆ ፡ ፲፱፳፱፡ አደነቸው ፡**

አንጅ : በኋላም : እንግሊዞች : በሳት : አቃጠልዋት ::
፲፱፱።

፳። በልጊዬም : ከንምሳ : ጋራ : ሁፍ : በመማር : በመ
ቫዩፕም : በመስራትም : በዛች :: አዲስ : ቡርቱንዲያም :
ታላቅ : ሆነች : ከከርል : ደፋሪ : በታች :: እርሱም : ሉተ
ሪንገን : ወሰደ : የሀልዌትያ : ወታደሮች : ግን : ገደሉት ::
ልጅቱም : ማርያም : መክሲሚልያንን : ከአውስትሪያ :
ተጋወታለች። በልጊዬም : የውስትሪያ : ግዛት : ሆነች ::

፳፩። የንምሳ : ነገሥተት : የቤተቸውን : ደህንነት : እሹ :
ከመንገሥተቸው : ደህንነት : ይልቅ :: እንደሁም : አደረገ :
አልብረክት : ፩። ከአውስትሪያ : እርሱም : በወንድሙ :
ልጅ : በዮሐንስ : እጅ : ሞተ :: ሀይንሪክ : ፷፤ ሉድዊግ : በይ
ርም : ከርልም : ፱። ወንጽልም : ሲጊስመንድም : አልብ
ረክትም : ፪። ፍራድሪክ : ፫። መክሲሚልያኑስ : ፩። እርሱ
ም : ቡርቱንዲያን : በመጋባት : አገኘ : ቲርልንም : ወረሰ :
በመጋባት : መክንያትም : ልጆቹ : ሁንጋርያን : ስጳጊያንም :
ቦሂሚያንም : ገዙ :: የመራጮች : ገዡም : ሥልጣን :
ታላቅ : ሆነች : እርሳቸውም : የመንገሥተን : ጉዲይ : ማቅ
ናት : ይፈልጉ : ነበረ : ደር : የልብ : አንድነት : ጉደለባ
ቸው ::

፳፪። ሀልዌትያ : ከንምሳ : ነገሥተት : መጠበቅ : በታች :
ነበረች : ደህም : ሳይቀር : እጅግ : ሥልጣን : ነበረችላት ::
ደህችን : ሥልጣን : አልብረክት : ፩። ማፍረስ : ይቫ : ነበረ :
ስለዚህ : አያሌ : ከሀልዌትያ : ሰዎች : እርሱ : በርሳቸው :
ተማሚሉ : አገራቸውን : አርነት : ለማውጣት : አያሌን :
ግፍኛች : ሹማምትን : ገድለው : ሶስት : ከንቱኖች : ኡሪ :
ሸዊጽም : ኡንትርወልደንም : አዲስ : ሥርዓትን : አደረጉ :
እርሱ : በርሳቸው : የመሐላ : አንድነት : የተባለች : በር
ስቀም : ሀልዌትያ : አርነት : ወጥታ : ረጹብሊካ : ሆነች ::
በኋላ : ሌሎች : ከንቱኖች : ተጨመሩ : ለረጹብሊካ :
አውስትሪያም : አያሌ : ጊዜ : ተዋጋቸው : ደር : ሀልዌትያ :
አሸነፈች ::

፳፫። እንግልጣር : አያሌ : ዘመን : በፍራንስ : ላይ :

ገጽ፡ ሞላም ፡ ታሪክ ፡ ጼ፡ ክፍል ፡ ሀ፡ ጳሪዮዲስ ፡፡

**አሸንፈ ፡ ክብርን ፡ አገኙት ፡ እንደ ፡ እድገ ፡ ክፍት ፡ በመ
ንግሥት ፡ ተነሣች ፡ እድገ ፡ ሁከት ፡ በሕዝብ ፡ ምርክቻ ፡
የለንክስትርም ፡ መጻላት ፡ እርሱ ፡ በርሳቸው ፡ በሀንሪ ፡
ጌ፡ ዘመን ፡ ብቻ ፡ ያለቀ ፡፡**

**ገጽ፡ በሰማን ፡ መንግሥተት ፡ እድገ ፡ ነገር ፡ ሆነ ፡ የሥርዓ
ታቸው ፡ መለወጥ ፡ የተሰየደበት ፡፡ እላፍ ፡ ሀ፡ የርዕዮን ፡
ለደንግርክ ፡ ጨመረ ፡ እናቱም ፡ ማርገሬታ ፡ ተከትለው ፡
ሸዌደን ፡ በሌህ ፡ ጼ፡ ላይ ፡ ጨመረች ፡፡ የሌህ ፡ ሮ፡ መንግሥ
ተት ፡ አንድነት ፡ ግን ፡ አልጸፍችም ፡ በሸዌድን ፡ በደንግ
ርክ ፡ መካከል ፡ ወትሮ ፡ መጻላት ፡ ቀረ ፡ እንደ ፡፡**

**ገጽ፡፡ ለሰላሞች ፡ መንግሥተት ፡ ለሞላሚያ ፡ ለጳሎኒያ ፡
ይህ ፡ ዘመን ፡ ደህና ፡ ነበረላቸው ፡፡ ካርል ፡ የሞላሚያ ፡ ን
ጉሥ ፡ ገሮጽ፤ የንምሳ ፡ ቋሣርም ፡ ነበረ ፡፡ እርሱም ፡ ለመ
ንግሥት ፡ ደህና ፡ አደረገ ፡ ገሮጽ፤ ለጳራግ ፡ ኡኒዌርሲታስ ፡
ሠርትዋልፍ ፡፡ ከርሱም ፡ በኋላ ፡ ልጁ ፡ ወንጸስላውስ ፡
፲፱፻፱፤ ነገሠ ፡፡ በርሱ ፡ ዘመንም ፡ ሁስ ፡ ተነሣ ፡ ስለርሱ ፡
በቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ታሪክ ፡ የተገኘ፤ ፡፡ እርሱንም ፡ ካቃ
ጠሉ ፡ በኋላ ፡ ወደጆቹንም ፡ በከለከሉ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ወን
ጌል ፡ ትምርት ፡ ይኖረ ፡ ዘንድ ፡ እርሳቸው ፡ ተነሡ ፡ እድገ ፡
ሁከትንም ፡ አደረጉ ፡ ብዙ ፡ እኔላፍ ፡ ሰዎችም ፡ የተፈጸ
በት ፡ ጸር ፡ ሆነ ፡፡ እርሳቸውም ፡ በኋላ ፡ ተለይተዋልፍ ፡
ተሸነፉ ፡ ተገደሉም ፡፡ ጳዲብራድም ፡ ፲፱፻፱፤ ለመንግሥት ፡
ደህና ፡ አደረገ ፡፡ በኋላ ፡ ገሮጽ፤ መንግሥቱ ፡ ከፈርዲናንድ ፡
ካውስትርያ ፡ በታች ፡ ሆነች ፡፡**

**ጳሎኒያም ፡ በከሲሚር ፡ ሮ፡ ዘመን ፡ መጀመርያውን ፡
የተጻፈችን ፡ ሕግዋን ፡ ተቀበለች ፡፡ በከሲሚር ፡ ከተማም ፡
፲፫፻፱፤ ኡኒዌርሲታስ ፡ ተሠራች ፡፡ ገሮጽ፤ — ገሮጽ፤ የያ
ገሎቶች ፡ ደክሰቲያ ፡ ነገሠች ፡፡ ብዙ ፡ ጊዜም ፡ ከንምሳ ፡
ወንድሞች ፡ ከቱርኮች ፡ ጋራ ፡ ጦር ፡ ሆነ ፡፡**

**ረስያም ፡ በኢዋን ፡ ወሲልዶዊች ፡ ፲፱፻፱፤ — ገሮጽ፤ ከ
ሞንጎሎች ፡ እርነት ፡ ወጣች ፡ ፲፱፻፺፡፡**

**ገጽ፡፡ የሁንጋርያ ፡ ንጉሥ ፡ ታላቅ ፡ ሉድዊግ ፡ ገሮጽ፤ የ
ሞተ ፡ ሞንጎሎችን ፡ መታ ፡ አያሌንም ፡ ምድር ፡ ለመንግ**

ሥቱ፡ ወመረ፡፡ ሁኒያድ፡ ልጂ፡ ሙቲዮስ፡ ፩፡ ኮርዌኑስ፡
፲፱፻፷፩፡ — ፲፱፻፷፯፡ እጃ፡ ብርቱ፡ ነበረ፡፡ ከርሳቸው፡ በኋላም፡
ሁንጋርያ፡ ወደቀች፡ ፲፭፻፷፯፡ የአውስትሪያ፡ ፈርዲናንድ፡
ግዛት፡ ሆነች፡፡

፳፱፡፡ በፈርስ፡ በአርሜኒያም፡ ሚሶጳታሚያም፡ የነገሡ፡
የቱርኮሚያች፡ ነገሥታት፡ በሱፈ፡ ወገን፡ ተገለበጡ፡፡ የሞ
ንጎሎችም፡ ዲክቲያ፡ በጀጋታይ፡ የነበረች፡ በሰመርካንድ፡
ወደ፡ ህንድ፡ ለቀቀች፡ በዚያም፡ የሞንጎሎች፡ ዲክቲያ፡
ዩዌን፡ የተባለች፡ ወደቀች፡ የሚንግ፡ ዲክቲያም፡ በርስ
ዋ፡ ፈንታ፡ መጣች፡፡ በቲቤትም፡ የጸላይ፡ ለሚ፡ መግዛት፡
፲፱፻፷፯፡ ጀመረች፡፡

እምስተፎ፡ ጳሪዮደስ፡፡

ከቤተ፡ ክርስቲያን፡ መታደስ፡ ጀምሮ፡ እስከ፡ ዘመናችን፡
ድረስ፡፡

፲፭፻፡ — ፲፰፻፩፡፡

የቤተክርስቲያን፡ መታደስ፡ ታሪክ፡ ከዚህ፡ ሲቀር፡ በቤ
ተ፡ ክርስቲያን፡ ታሪክ፡ ተጽፎዋል፡ ከዚህ፡ የዓለም፡ መን
ግሥታት፡ ታሪክ፡ በጥቂት፡ አንገልጻለን፡ ለቤተ፡ ክርስቲያ
ን፡ የሚደርስ፡ ነገር፡ ሁሉ፡ ላለም፡ ደግሞ፡ እንዲጉደ፡
እንዲጠቅም፡፡

፩፡፡ በዚህ፡ ዘመን፡ መጀመርያ፡ በቤተ፡ ክርስቲያን፡ ይ
ሆን፡ ዘንድ፡ የነበረ፡ መለወጥ፡ ባለም፡ መንግሥታትም፡
ተሰማ፡፡ በብዙ፡ ስፍራ፡ ያርነት፡ መሻት፡ ተገለጸ፡ ሁከት
ም፡ ተነሣ፡፡ የመጻሕፍት፡ መሐተምም፡ የሰውን፡ ልብ፡ ገ
ለጸ፡፡ በቀንስታንቲኒያም፡ ብዙ፡ ረሞች፡ መምህራን፡
መጥተው፡ የርሳቸውን፡ ብልሃት፡ በእውርጋ፡ አስተማረ፡፡
የቀደሙትንም፡ ቋንቋች፡ ተማረ፡ ከአሜሪካ፡ ከህንድ
ም፡ ጋራ፡ ተገኝተው፡ ልዩ፡ ልዩ፡ ብልሃትን፡ አገኙ፡ ይህም፡
ሁሉ፡ የእግዚአብሔርን፡ ስራ፡ ሊያገዝ፡ ነበረ፡፡ ንምሳ፡
በብዙ፡ ግዛቶች፡ መንግሥታት፡ ተከፍላለች፡ የቤተ፡ ክ

፲፰፤ የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ፎ፤ ክፍል ፡ ፎ፤ ጳጳሮች ፡፡

ርሰቲያን ፡ መታደስም ፡ አልተቻገረም ፡ ገዡኞቻቸው ፡ የእግዚአብሔርን ፡ ቃል ፡ ቢቀበሉ ፡ አርነትን ፡ ወጡ ፡ ከጳጳስ ፡ ክፍት ፡ መገዛታቸውም ፡ በእግዚአብሔር ፡ ሥርዓት ፡ ጸናዋል ፡፡
የእግዚአብሔርንም ፡ ቃል ፡ የተቀበሉ ፡ መንግሥታት ፡ በርሱ ፡ ለአንድነት ፡ ላርነት ፡ ተነሡ ፡ ፍራንስ ፡ ገን ፡ በግድ ፡ የከለከለቸው ፡ የነገሥታት ፡ ክፍት ፡ በዛ ፡ በሕዝብ ፡ መክርም ፡ የነበረ ፡ ወሰን ፡ ተሻገረ ፡፡

፱፤ ከ፲፰፤ በፊት ፡ ፍራንስ ፡ እጅግ ፡ ጸርን ፡ አድርጋ ፡ ነበረች ፡ ከቫርል ፡ ጆ፤ ከልዊስም ፡ ፲፪፤ በታች ፡፡ ርማና ፡ ስጳጳሪ ፡ ተቃውሞ ፡ ስጳጳሪ ፡ ኒያጳሊስን ፡ ወሰደች ፡ ጳጳሳትም ፡ ፍራንስን ፡ ይወስኑ ፡ ዘንድ ፡ ደከሙ ፡፡ መክሲኮም ፡ ፎ፤ የኣውስትሪያ ፡ የንምሳ ፡ ቁሣር ፡ አውስትሪያን ፡ ከፍ ፡ አደረገ ፡ የርሱና ፡ የስጳጳሪ ፡ ፈርዲናንድ ፡ የልጅታቸው ፡ ልጅ ፡ ካርል ፡ ፎ፤ የስጳጳሪ ፡ የንምሳን ፡ መንግሥታት ፡ ገንድ ፡ ገዛ ፡፡

፲፩፤ ካርል ፡ ፎ፤ የታችኛ ፡ ምድር ፡ ገዢ ፡ ፲፭፤፤ የስጳጳሪ ፡ ንጉሥም ፡ ፲፭፤፤ የንምሳ ፡ ቁሣርም ፡ ፲፭፤፤ ታላቅ ፡ መንግሥትን ፡ ገዛ ፡ ከታላቅ ፡ ካርል ፡ ዘመን ፡ በኋላ ፡ ሌላ ፡ ንጉሥ ፡ በእውርገ ፡ እንደሰበረለት ፡፡ እርሱ ፡ ከፍራንሲስ ፡ ፎ፤ ከፍራንስ ፡ ንጉሥ ፡ ጋራ ፡ ወትሮ ፡ ተጸላ ፡፡ ፍራንሲስም ፡ ካርልን ፡ የሸንፈ ፡ ዘንድ ፡ ከቱርኮች ፡ ጋራ ፡ ወደጀነት ፡ አደረገ ፡ ሱላይማንን ፡ ፪፤ ወደ ፡ ንምሳ ፡ አስመጣ ፡ ወደ ፡ ዌና ፡ የኣውስትሪያ ፡ ከተማ ፡ ወደ ፡ ነበረች ፡፡ ካርልም ፡ እንደህ ፡ ወትሮ ፡ ከፍራንስና ፡ ከቱርኮች ፡ ጋራ ፡ ተዘምትዋል ፡ የሰሜን ፡ አፍሪቃም ፡ የበርግርያን ፡ ግዛቶች ፡ ተቀጥተዋል ፡ ጊዜና ፡ ኃይል ፡ አልቀረለትም ፡ ጳጳሮች ፡ ጳጳሮችን ፡ እንደ ፡ ፈቃደ ፡ ለማዋረድ ፡፡ ካዋረደቸውም ፡ በኋላ ፡ ፲፭፻፮፤ ሞሪዶ ፡ እርሱ ፡ የገኘውን ፡ ኃይል ፡ ወሰደበት ፡፡ ፲፭፻፲፩፤ ፲፭፻፲፮፤ ከጳጳሮች ፡ ጋራ ፡ ታረቀ ፡ ፲፭፻፳፯፤ ከፍራንሲስ ፡ ሶች ፡ ዋቅት ፡ ወራትም ፡ በኋላ ፡ መንግሥቱን ፡ አስቀምጦ ፡ ወደ ፡ ገደም ፡ ገግ ፡ መንግሥቱም ፡ በ፪፤ ተከፈለች ፡ ስጳጳሪ ፡ በልጊያም ፡ የፈልጸሱ ፡ ፪፤ የካርል ፡ ልጅ ፡ ግዛት ፡ ሆ

ኑ ፡ ፲፩፻፳፫፤ — ፲፩፻፳፮፤ ገምሳም ፡ እውስትርያም ፡ ሁንጋርያ
ም ፡ ሶሃሚያም ፡ የካርል ፡ ወንድም ፡ የፈርዲናንድ ፡ ገዛት ፡
፲፩፻፳፫፤ — ፲፩፻፳፱፤

፱፤ ፈልጶብ ፡ ፩፤ ከስጳኒያ ፡ ባለጠገነትና ፡ ምስጋና ፡ ከግ
ዛትዋም ፡ ከደህንነትዋም ፡ በቅድም ፡ ከተገኘ ፡ እጅግ ፡ እ
ጠፋ ፡፡ የታችኛ ፡ ምድር ፡ ሰዎች ፡ ስለ ፡ ሃይማኖት ፡ በስሃፊ
ና ፡ በስደት ፡ ከርሱ ፡ ተጨንቀዋልና ፡ ተነሡባት ፡ አርነትን
ም ፡ ወጡ ፡ እጅግ ፡ ደም ፡ ከፈሰሰ ፡ በኋላ ፡ ከፍራንስም ፡
ጋራ ፡ ተሰማማ ፡ የጽርተሰታንቶችን ፡ ወገን ፡ በጣም ፡ ለመ
ፈጀት ፡፡ ፍራንሲሶችም ፡ ፲፭፻፱፤ ባንዲት ፡ ሌሊት ፡ ብዙ ፡ እ
አላፈት ፡ ደህና ፡ ሰዎችን ፡ ስለ ፡ ሃይማኖታቸው ፡ ድንገት ፡
ገደሉ ፡፡ በስጳኒያም ፡ በደሚኒካኖች ፡ ፍርድ ፡ ብዙ ፡ ሰማዕተ
ች ፡ እጅግ ፡ ተሠቀዩና ፡ ሞቱ ፡፡ ፈልጶብም ፡ ከእንግልጣር ፡
ንግሥት ፡ ከኤልሳቤጥ ፡ ጋራ ፡ ተጻልጥ ፡ ጸርን ፡ አደረገ ፡፡
እጅግም ፡ መርከቦች ፡ ለጸር ፡ አሰናዳ ፡ የመደሸነፊም ፡ መ
ርከቦች ፡ አላቸው ፡ ደር ፡ እርሳቸው ፡ ተከፈለው ፡ በዓው
ሎ ፡ ንፋስ ፡ ተከፈለውም ፡ በእንግሊዝ ፡ መርከቦች ፡ ፈረ
ሱ ፡፡ በእንግልጣርም ፡ ሀንሪ ፡ ፳፤ ፲፭፻፱፤ — ፲፭፻፳፫፤ የቤተ ፡
ክርስቲያንን ፡ ማቅናት ፡ ጀመረ ፡ ፲፭፻፳፱፤ ፲፭፻፴፱፤ ደር ፡ በር
ሱ ፡ ዘመን ፡ በጀ ፡ አላለም ፡፡ ልጁ ፡ ኤድወርድ ፡ ገን ፡
፲፭፻፳፫፤ — ፲፭፻፶፫፤ ሕፃን ፡ ነበረ ፡ እንጅ ፡ እንደ ፡ ችሎቱ ፡ የ
ተጀመረውን ፡ መታደስ ፡ አደረገ ፡፡ እርሱ ፡ ገን ፡ ከሞተ ፡ በ
ኋላ ፡ እቱ ፡ ማርያም ፡ ፲፭፻፶፫፤ — ፲፭፻፶፮፤ አባትዋና ፡ ወንድ
ምዋ ፡ የሠሩትን ፡ ታፈርስ ፡ ዘንድ ፡ ደከመች ፡ የብዙም ፡ የ
ወንጌል ፡ ምስክሮችን ፡ ደም ፡ አፈሰሰች ፡፡ እንደርስዋም ፡
ዘመድዋ ፡ የሰኮትሊንድ ፡ ንግሥት ፡ ማርያም ፡ ስትዩወር
ት ፡ ነበረች ፡፡ ማርያም ፡ ገን ፡ በሞተች ፡ ጊዜ ፡ እትዋ ፡ ኤል
ሳቤጥ ፡ በእንግልጣር ፡ ነገሠች ፡ ፲፭፻፶፮፤ — ፲፮፻፱፤ እርስዋ
ም ፡ የቤተ ፡ ክርስቲያንን ፡ የመንግሥትዋንም ፡ ጉደደ ፡ በ
ጎይልና ፡ በውቀት ፡ አቀናች ፡ ሃይማኖትንም ፡ ጠበቀች ፡ ለሕ
ዝብዋም ፡ ለበጎ ፡ ስራ ፡ ሁሉ ፡ ልብን ፡ አደረገች ፡ በባሕር
ም ፡ መዘመትና ፡ መሻየጥ ፡ ጀመረች ፡፡

ታችኛ ፡ ምድርም ፡ ስለ ፡ ሃይማኖት ፡ ከንጉሣቸው ፡ ከፈ

* N

፮፤ ጸዓለም ፡ ታሪክ ፡ ፎ፣ ክፍል ፡ ፎ፣ ጳሪዮዲስ ።

ልጳስ፡ ፎ፣ ከስጳኒያ ፡ ተጨንቀው ፡ ተነሡት ፡ የስጳኒያንም ፡
ቀምበር ፡ ሰበረ ፡ የኑራኒያን ፡ ዊልያም ፡ አለቃቸውን ፡ አድ-
ርገው ። ቍ፡፡ ቍ፡፡ የሌላቸው ፡ የስጳኒያ ፡ ወታደር ፡ ተዋጋ-
ቸው ፡ እጅግ ፡ ደምም ፡ ፈሰሰ ፡ ደር ፡ እግዚአብሔር ፡ ረዳ-
ቸው ፡ ፲፮፡ ረጅብሊካ ፡ ሆኑ ፡ ለራሳቸው ፡ የተገዙ ። በ
መርከብም ፡ መሻየ፡ ጀመሩ ፡ በጥቂት ፡ ዘመን ፡ እጅግ ፡
የበዛ ።

፡ ጳሪቱጋል ፡ ለጥቂት ፡ ዘመን ፡ ፲፮፡ — ፲፮፡ ለስጳኒያ ፡
ተጨመረች ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ አዲስ ፡ ተነሥታ ፡ ከርሰቀ ፡ በረታ-
ች ። የስጳኒያ ፡ ደህንነትም ፡ በፈልጸስ ፡ ፎ፣ ሮ፣ ፱፡ ዘመን ፡
፲፮፡ — ፲፮፡ አለቀች ።

ፎ፣ የአውስትሪያ ፡ መንግሥት ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ በረታ-
ች ፡ በፈርዲናንድ ፡ ፎ፣ በመክሲሚያን ፡ ፎ፣ ዘመን ፡ ፲፮፡
ደር ፡ ከረደልፍ ፡ ፎ፣ በታች ፡ የመንግሥት ፡ ሥርዓት ፡ ፈረሰ-
ች ። መጥያስም ፡ ፲፮፡ የሞተ ፡ ያነን ፡ ክፈት ፡ መከልከ-
ል ፡ አልቻለውም ፡ ደር ፡ ፈርዲናንድ ፡ ፎ፣ ፲፮፡ — ፲፮፡
ከየሰዊቶች ፡ ተምር ፡ በግድ ፡ የቀደመውን ፡ ደንቅርነት፡
ገፍ ፡ መመለስ ፡ ፈለገ ። ፍራንስም ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡
ሆነች ። በጳርተስታንቶች ፡ መካከልም ፡ ፍጹምት ፡ አንድነ-
ት ፡ አልነበረችም ። እንደሁም ፡ የ፱፡ አመት ፡ ጦር ፡ ጀመ-
ረ ፡ ፲፮፡ — ፲፮፡ ጦራም ፡ በፈርዲናንድ ፡ ላይ ፡ ተነሥ-
ታለች፡ ፍራንሪክ ፡ ፎ፣ አንገሠች ፡ ስለዚህም ፡ ጦራም
ያ ፡ ሁሉ ፡ ተፈጀች ፡ ፈርዲናንድም ፡ ጳርተስታንቶችን ፡ አ-
ጣላ ፡ እርሳቸው ፡ ደህንን ፡ ሆኑት ፡ እንደሰነሡ ። ተላ፡ ወ-
ለንስተይን ፡ የአውስትሪያ ፡ ሠራዊት ፡ አለቆች ፡ በንምሳ ፡
ላይ ፡ እጅግ ፡ መከፈ ፡ አመጡ ፡ እጅግ ፡ ደምም ፡ አፈሰ-
ሱ ፡ መግደቡርግንም ፡ ታላቅ ፡ ከተማውን ፡ አፈረሱ ፡ የጳርተ-
ስታንቶችንም ፡ ሃይማኖት ፡ በጣም ፡ እንፈጸለን ፡ አሉ ። የ-
ዚያን ፡ ጊዜም ፡ ጉስታፍ ፡ አደልፍ ፡ የሸዌደን ፡ ንጉሥ ፡ በ
እግዚአብሔር ፡ ታም፡ መጣ ፡ ፲፮፡ የጳርተስታንቶችን
ም ፡ ገዙች ፡ እርሱ ፡ በርሳቸው ፡ አሰማማ ፡ በሉጽንም ፡ በ
ኩል ፡ የሃይማኖትን ፡ ጸላቶች ፡ መታ ፡ አሸንፎም ፡ ሞተ ፡
፲፮፡ እርሱ ፡ ግን ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ አለቆች ፡ የቀረም ፡

ጳጳርተስታንቶች፡ ገዡች፡ የአውስትሪያን፡ ሠራዊት፡ አለቃቸው፡ ወለንስተይን፡ የነበረ፡ ተዋጉ፡ ፍሪንሲሶችም፡ የዚያን፡ ጊዜ፡ ጳጳርተስታንቶችን፡ አገዙ፡ ጳጳርተስታንቶችም፡ ድል፡ ነሥተው፡ 1745፤ ታረቁ፡ የወስትፋልያ፡ ዕርቅ፡ በርስዋም፡ ጳጳርተስታንቶች፡ ሥልጣንን፡ አገኙ፡ እንደ፡ ሥርዓታቸውና፡ እንደ፡ ልባቸው፡ እግዚአብሔርን፡ ለማምለክ፡ የንምሳ፡ ገዡችም፡ በየግዛታቸው፡ ያልተገዙ፡ ይሁኑ፡ ዘንድ፡ ነበሩ።

፯፤ እንግልጣር፡ የብቻዋን፡ መንገድ፡ ሔደች። ኤልሳቤጥ፡ ከሞተች፡ በኋላ፡ በስኮትላንድ፡ ይገዙ፡ የነበሩ፡ የስትዩወርት፡ ዝምድና፡ በእንግልጣር፡ መንግሥት፡ ወንበር፡ ተቀመጡ። ያዕቆብ፡ ልጅ፡ የዚች፡ ዝምድና፡ መጀመርያ፡ ነበረ፡ ከርሱ፡ በታችም፡ እጅግ፡ መለዋት፡ ስለ፡ ሃይማኖት፡ ተነሣ፡ ብዙ፡ ዘመን፡ የኖረ፡ ያንንም፡ በግድ፡ ማጥፋት፡ ፈለገ። በርሱ፡ ትእዛዝ፡ መጽሐፍ፡ ቅዱስ፡ ደህና፡ አድርገው፡ በእንግሊዝ፡ ቋንቋ፡ ተተረጉሙ። በልጇም፡ በቻርልስ፡ ልጅ፡ ዘመን፡ 1755፤ — 1760፤ ያምልኮ፡ መለዋት፡ በዛ፡ እምቢተኞችም፡ በረቱ፡ 1760፤ ገደሉት፡ መንግሥትንም፡ ረጵብሊካን፡ አደረጉ፡ ካንዲ፡ ግፍ፤ ሰው፡ ከክርምወል፡ በታች፡ 1790፤ — 1795፤ እርሱም፡ እጅግ፡ ግፍ፡ አደርገው፡ እንደ፡ የእንግሊዝ፡ መካከለኛ፡ የባሕር፡ መግዛታቸው፡ ከርሱ፡ በታች፡ እጅግ፡ በዛ፡ ብዙ፡ ኮሎኒያች፡ በሰሜን፡ እሜሪካ፡ በምዕራብ፡ ኢንዲያ፡ ደሴቶችም፡ በህንድም፡ ሠሩ፡ ጀመረካንም፡ ወሰዱ፡ መርዲክም፡ ደንከርክንም።

፰፤ የስኮንደሪያ፡ መንግሥታትም፡ በክርስቲያን፡ ጳጳርተስታንቶች፡ በጣም፡ ተለዩ፡ 1755፤ — 1760፤ በፍሪድሪክ፡ ልጅ፡ ዘመን፡ 1755፤ የቤተ፡ ክርስቲያን፡ መታደስ፡ ስራ፡ በደንግግ፡ ጀመረ። እርሱም፡ ኖርዌግን፡ አስገዛ። ሽዌድንም፡ ረጅሞች፡ ጉስታፍ፡ ዋሳን፡ አገለገሉ፡ የጳጳርተስታንቶችንም፡ ትምርት፡ ተቀበሉ። ከዚያ፡ ንጉሥ፡ በታችም፡ ሥርዓት፡ ሁሉ፡ ደህና፡ ሆነች። የልጇቸ፡ መለዋት፡ መንግሥትን፡ እጅግ፡ ጉደኛ፡ ጉስታፍ፡ አደልፍ፡ ግን፡ ያባቱን፡ ጳጳርተስታንቶችም፡ ደህና፡ አደርገው፡ ጨረሱ፡ የጳጳርተስታንቶችም፡ ረጅ፡

ገዢ፣ የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ዩ፣ ክፍል ፡ ፎ፣ ጸረዮጸሰ ፡፡

ሆነ ፡፡ ልጄም ፡ ክርስቲያ ፡ ክድታ ፡ የርማን ፡ ወገን ፡ ተከተለኝ ፡ አክሊልዋንም ፡ አጠፋኝ ፡ ገጻፀ፣ ክርል ፡ ዩ፣ ተከተለኝ ፡ ገጻፀ፣— ገጻፀ፡፡

ኢዋን ፡ ወሲልደዊኝ ፡ የ ሩስያን ፡ ኃይል ፡ አበዛ ፡፡ በርሱ ፡ ዘመን ፡ የርማክ ፡ የሚሉት ፡ ቀመኛ ፡ ሲቤርያን ፡ ወሰደ ፡፡ ክርሱ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ መንግሥቱ ፡ በሁከት ፡ ተጉደኝ ፡ የርማኖው ፡ ዝምድና ፡ መንግሥትን ፡ መግዛት ፡ እስኪጀምሩ ፡ ድረስ ፡ በሚካኤል ፡ ፈድሮዊኝ ፡ ገገር፣— ገገጫ፡፡

ጸሎቲያ ፡ ከሲግሙንድ ፡ ፊ፣ ገገ፣— ገገጫ፣ ብርቱ ፡ የነበረኝ ፡ ያግሉኖኝ ፡ ገገ፣ ከሞቱ ፡ በኋላ ፡ በመለዋትና ፡ መጣላት ፡ ጠፋኝ ፡፡ ሊፍሊንድ ፡ ለመለዋት ፡ መክንያት ፡ ሆነኝ ፡ በሽዌድንና ፡ በጸሎቲያ ፡ መካከል ፡ ጉስታፍ ፡ አደልፍ ፡ የሽዌድን ፡ ንጉሥ ፡ እስኪያስገዛ ፡ ድረስ ፡፡ በቱርክ ፡ መንግሥትም ፡ ሱሊይማን ፡ ዩ፣ ገገ፣ ብርቱ ፡ ነበረ ፡፡ በኋላ ፡ ግን ፡ መንግሥት ፡ በመለዋትና ፡ ሥርዓት ፡ በመፈረስ ፡ ተጉደኝ ፡፡ በሞሀመድ ፡ ፀ፣ ዘመን ፡ ገገጫ፣— ገገጫ፣ ወዘሮኝ ፡ ሞሀመድና ፡ አህመድ ፡ ክደጵሪሊ ፡ ለጥቁት ፡ ዘመን ፡ መንግሥትን ፡ በጸር ፡ አከበሩ ፡፡ በሰሜን ፡ አፍሪቃ ፡ የተሠሩ ፡ የበርባርያ ፡ መንግሥታት ፡ ከቆንስታንቲኒያ ፡ በታች ፡ ነበሩ ፡፡ በፈርስ ፡ መንግሥትም ፡ የሶፊ ፡ ዝምድና ፡ ነገሡ ፡፡ ጫንም ፡ በመንጂ ፡ ትውልድ ፡ በታች ፡ ገገጫ፣ ብርቱ ፡ ሆነኝ ፡ የርማ ፡ ሞናክሶኝም ፡ አስተማረኝ ፡፡ ያጳን ፡ የጫንን ፡ ብልሃት ፡ ተቀበለኝ ፡ ከእውርፓ ፡ ጋራ ፡ ግን ፡ መገኘትን ፡ ሁሉን ፡ አፈረሰኝ ፡፡ ገገ፣፡፡

፳። ከገገ፣ ጀምሮ ፡ ፍራንስ ፡ እጃግ ፡ አደረገኝ ፡ የእውርታን ፡ መንግሥታት ፡ ለማቅናት ፡ እንደ ፡ ፈቃድዋ ፡፡ መንግሥታትም ፡ እርሱ ፡ ባርሳቸው ፡ ተጣበቁ ፡ መለክተኞችም ፡ አርሱ ፡ በርሳቸው ፡ በየከተሞቻቸው ፡ ተቀመጡ ፡፡ ለመንግሥታት ፡ ኢኮኖሚያ ፡ ሥርዓትን ፡ አደረጉ ፡፡ በዚህም ፡ ኮልበርት ፡ የታወቀ ፡ ሆነ ፡፡ የመንግሥት ፡ ኃይል ፡ በጅ ፡ ስራ ፡ በመሻየጥም ፡ በዛኝ ፡ መንግሥታትም ፡ ተጋደ

ሉ : ለሙብዛታቸው : እርሱ : በርሳቸው : ልክን : ያደርጉ :
ዘንድ ::

፱፤ ፍሬንስ : ከዚህ : ዘመን : ጀምሮ : የጥፋት : ማስተ
ማርያ : ሆነች :: በጾር : በለጠች : በተንኩልም : በቋንቋዋ
ም : ላይንም : በሚያመር : ልማድዋ :: የተላቆችዋ : ክብ
ር : የመንግሥትዋም : ኢኮኖሚያ :: የጾርዋ : ሠርዓት :
የሚያስመስል : ጽፈትዋም : ለእውርገ : መንግሥታት :
ሁሉ : ለምሳሌ : ሆኑ :: ልዊስ : ፲፱፤ ፲፯፱፤ የተወለደ :
፲፯፷፩ — ፲፯፲፭፤ የነገሠ : እርሱ : ባልተወሰነ : ፈቃድ : መ
ንግሥቱን : ገዛ : በእውርገ : ሁሉ : ላይም : መግዛትን : ፈለ
ገ :: እርሱም : አመንዝሮቹን : አያሌ : ጊዜ : ለወጠ : እንደ
ርሳቸውም : ፈቃድ : እርሱንም : በጻፈጠ : ነገር : እንደ : አታ
ለሉት : አጥፎች : ፈቃድ : አደረገ :: ብዙ : ሠራዊትም : ነበሩለ
ት : በላያቸውም : ደህናች : አለቆች : እንደ : ቱረን : ኮንዲ
ም : የሉክስምቡርግ : ማርቫልም :: ልዊስም : ስጳኒያን : አዋ
ረደ፤ : አሳነሰ : የንምሳ : ገዢዎንም : ለፈቃድ : እቪ : አሰ
ኙ : በመስጠት : ተስፋም : በማስደረግ : ስትራስቡርግንም : ከ
ንምሳ : ዘንድ : ነጠቀ : ፲፯፹፩፤ ታችኛ : ምድርንም : ማጥፋት :
ፈለገ : ፲፯፸፪፤ የጳላቴኮስንም : ግዛት : ፈጀ : ፲፯፹፰፤ በርባ
ርያንም : ፲፯፹፱፤ — ፲፯፹፰፤ ጌንዋንም : ፲፯፹፱፤ መታ : የር
ማንም : ጳጳስ : አዋረደ :: አያሌ : ጊዜም : የእውርገ : ሁ
ሉ : ጋዢ : ደሆን : ዘንድ : ደቫ : ነበረ :: ፍሬንስም : በምዕራ
ብ : እንደ : በለጠች : እንደህም : ሸዌድን : በሰሜን : እር
ስዋም : ደንመርክም : እንግልጣርም : በቻርልስ : ፪፤ በያዕ
ቆብ : ፪፤ ዘመን : ቱርኪያም : የኢጣልያም : ክፍል : የን
ምሳ : ገዢዎንም : አያሌ : ከፍሬንስ : ጋራ : ተሰማምተው :
ነበሩ :: ያ : ሰይቀርም : ልዊስ : በሽምገልፍው : እጅግ : መ
ከራ : መናቅንም : ጸላትነትንም : አገኘ :: ጵርተስታንቶችን :
በመንግሥቱ : እጅግ : አሳድዋል፤ : ከርሳቸው : ብዙ : ወደ :
ሌላ : አገር : ሸሹ : ከርሳቸውም : ጋራ : የፍሬንስ : ደህንነ
ት : ሔደች ::

፲፫፤ ከፍሬንስ : ጸላቶች : ስጳኒያ : በከርል : ፪፤ መግዛት :
፲፯፷፭ — ፲፯፸፫፤ አውስትርያም : በሊዎጶልድ : ፩፤ መግዛት :

፲፱፡ ጸዓለም ፡ ታሪክ ፡ ይ፡ ክፍል ፡ ፩፡ ጳሪዮህ ፡፡

፲፯፻፳፤—፲፯፡፩፡ በፍራንስ ፡ ላይ ፡ ይቃወሙ ፡ ዘንድ ፡ አል
ቻላቸውም ፡፡ ታችኛ ፡ ምድር ፡ ግን ፡ ከዮሐንስ ፡ ድዊት ፡ በ
ታች ፡ ልዊስን ፡ ፲፯፻፳፤ በመጀመርያ ፡ ከለክሉ ፡ ስጳሊያን ፡
በመበደል ፡ እንደሁም ፡ አስቀጡት ፡ ልዊስም ፡ ሆለንድን ፡
መፍጀት ፡ እካ ፡ ብራንድንቡርግ ፡ አውስትርያም ፡ ስጳሊያ
ም ፡ ለሉኞም ፡ ከንምሳ ፡ ጋዦች ፡ ሆለንድን ፡ ረድተው ፡ ል
ዊስን ፡ ከለክሉ ፡ ይህም ዌግንም ፡ ዕርቅ ፡ አስደረጉ ፡፡ ፲፯፻፳፤
—፲፯፻፳፤። ዊልያም ፡ ሮ፡ ከኦሪሊያ ፡ በሆለንድ ፡ ታላቅ ፡ ጭ
ንቀት ፡ ለጋዢዋ ፡ የተሾመ ፡ በፍራንስ ፡ ላይ ፡ አያሌ ፡ ኃይላ
ት ፡ ለቀመ ፡ ፲፯፻፳፤ የእንግልጣርን ፡ መግዛት ፡ ለወጠ ፡፡
የብራንድንቡርግም ፡ ታላቅ ፡ ጋዢ ፡ መራጭ ፡ ፍሪድሪክ ፡ ዊ
ልሀለም ፡ ፲፯፻፳፤—፲፯፻፳፤ የቫዌድን ፡ ሠራዊት ፡ በፈርበሊ
ን ፡ በኩል ፡ በጣም ፡ መታቸው ፡፡ እንደሁም ፡ አድርጎ ፡ የ
መንግሥቱን ፡ ታላቅነት ፡ መሠረተ ፡፡

፲፩፡ የሰሜን ፡ እውርጋ ፡ መንግሥታት ፡ በኦሊዋ ፡ ዕርቅ ፡
ተሰማሙ ፡ ፲፯፻፳፤። ቫዌድን ፡ የፍራንስ ፡ ወደጀ ፡ ሁኖ ፡ እ
ጀግ ፡ ኃይል ፡ ለቀመች ፡፡ በደንማርክ ፡ ፍሪድሪክ ፡ ሮ፡ ክርስቲ
ያን ፡ ፩፡ ብርቱ ፡ ሆኑ ፡፡ በጳሊያ ፡ በዮሐንስ ፡ ሮ፡ ሶቤስኪ ፡
አያሌ ፡ ኃይል ፡ ተደረገች ፡ እንጂ ፡ መንግሥት ፡ ተዋረደች ፡፡
ከ፲፯፻፳፤ ጀምሮ ፡ የሰክስን ፡ ጋዢ ፡ መራጭ ፡ ንጉሥ ፡ ነገ
ሠጣት ፡፡ ረስያም ፡ ጨምራ ፡ ወደ ፡ ሥርዓት ፡ ብልሃት ፡ ደ
ረሰች ፡ ከአሌክሳንደር ፡ ጀምሮ ፡፡ ፈዎደር ፡ ሮ፡ ቱርኮችን ፡ እጅ
ግ ፡ ጉደ ፡ እርሱንም ፡ ታላቅ ፡ ጴጥሮስ ፡ ፩፡ ፲፯፻፳፤ ተከተለ ፡
እርሱም ፡ በብርታት ፡ በብልሃት ፡ ነገሠ ፡ መንግሥቱን ፡ እ
ጀግ ፡ ከፍ ፡ አደረገ ፡፡ ቱርኪያ ፡ ከዌዚር ፡ ከክዩኦሪሊ ፡ መ
ስታፈ ፡ ሞት ፡ በኋላ ፡ ተዋረደች ፡ እውንም ፡ በጸንታ ፡ በ
ኩል ፡ ካቭኒፈት ፡ በኋላ ፡ ፲፯፻፳፤ በከርሎዊጽ ፡ ፲፯፻፳፤ በቀ
ንስታንቲሊያም ፡ ፲፯፻፳፤ የሚያዋርደትን ፡ ዕርቅ ፡ ልትቀበል ፡
ነበረች ፡፡ ስለ ፡ ኮሰኮኞም ፡ መግዛት ፡ ረሶች ፡ ቱርኮች
ም ፡ ጳሊኮችም ፡ ተጸሉ ፡፡

፲፪። የእውርጋ ፡ መንግሥታት ፡ ከ፲፯፻፳፤ ጀምሮ ፡ የማስተካ
ከልን ፡ ሥርዓት ፡ ጀመሩ ፡ መንግሥታቸው ፡ ሁሉ ፡ አያመ
ጠኑ ፡ ከሚቀሩ ፡ መንግሥታቸው ፡ ጋራ ፡ እንድትካከል ፡፡

ደር ፡ እጅግ ፡ መጋደል ፡ ሆነ ፡ እጅግ ፡ ደምም ፡ ፈሰሰ ፡ ይህ
 ኾ ፡ ሥርዓት ፡ በጣም ፡ እስትትፈጸም ፡ ድረስ ። በብልሃት ፡
 በውቀትም ፡ በመሣርም ፡ ከሌላ ፡ ያልቅም ፡ ባለማመን ፡
 የእውርገጥ ፡ እሕዛብ ፡ ጨመረ ፡ ፍራንስን ፡ ያከተሉ ፡ ዘ
 ንድ ፡ እንደሁም ፡ አድርገው ፡ ወደ ፡ ጥፋት ፡ ደረሱ ። በኋ
 ላም ፡ ለመመለሳቸው ፡ ብርቱ ፡ መቅሠፍትን ፡ ፈለጉ ። ይ
 ህም ፡ ከፍራንስ ፡ ዘንድ ፡ መጣባቸው ። ይህ ፡ ግን ፡ ሳይቀ
 ር ፡ እግዚአብሔር ፡ የተመረጸውን ፡ ዘረን ፡ አስቀረላት ፡
 የርሱ ፡ ፍርሃት ፡ ሃይማኖትም ፡ ፍቅርም ፡ የተጠበቀበት ። ከ
 ርሳቸውም ፡ ዘንድ ፡ አደስ ፡ ሕይወት ፡ ወጣኾ ፡ እግዚአብ
 ሔር ፡ እሕዛብን ፡ በጉበኘ ፡ ጊዜ ። አለማመን ፡ በዛ ፡ ከተገ
 ደፈኾ ፡ ሃይማኖትም ፡ ጋራ ፡ ተገኝቶ ፡ አይነተኛውን ፡ ሃይ
 ማኖትን ፡ ማጥፋት ፡ ፈለጉ ። ታላቅ ፡ ማስተማርም ፡ ለዚ
 ኾ ፡ ክፋት ፡ በፍራንስ ፡ ነበረ ፡ ከዚያም ፡ ወደ ፡ እንገልጣር ፡
 ወደ ፡ ንምሳም ፡ ወደ ፡ እውርገጥም ፡ ሁሉ ፡ ወጣ ። የፍራ
 ንስም ፡ ገለባበጥ ፡ ተሰናዳኝ ። የእውርገጥን ፡ መኖር ፡ እ
 ጅግ ፡ የሚሰሩ ፡ የሚለውጡትም ፡ መንግሥታት ፡ እለህ ፡
 ነበሩ ። እንገልጣር ፡ (ታላቅ ፡ ብርታኒያ) አውስትሪያም ፡
 ፍራንስም ፡ ጵረስያም ፡ ረስያም ።

1። በ1፤ ሴኩሉም ፡ በመጀመርያ ፡ ፪ ፡ ጾር ፡ እውርገጥን ፡
 እጅግ ፡ አደፈረሱ ፡ እርሳቸውም ፡ የሰሜን ፡ ጾር ፡ የሰ
 ጳኒያ ፡ መግዛት ፡ ጾር ። በሰሜን ፡ ጾር ፡ 1፤3፤ — 1፤2፤
 ፪ ፡ ብርቶኾ ፡ ነገሥታት ፡ እርሱ ፡ በርሳቸው ፡ ተዋጉ ፡ ከርል ፡
 1፤ ፡ የሸዌድን ፡ ንጉሥ ፡ ጴጥርስ ፡ ፩ ፡ የረስያ ፡ ቁሣር ። ጴ
 ጥርስ ፡ ፩ ፡ የምሥራቅን ፡ ባሕር ፡ ደርቻ ፡ የሸዌድን ፡ ግዛት ፡ የ
 ነበረውን ፡ ፈለገ ። አውጉስት ፡ ፪ ፡ ከሰክስን ፡ የጳሎኒያ ፡ ንጉ
 ሥ ፡ ለፍልንድን ፡ የጳሎኒያን ፡ መንግሥት ፡ መውረስ ፡ ፈ
 ለገ ። ክርስቲያን ፡ ፭ ፡ የደንማርክ ፡ ንጉሥ ፡ የሸለስዊግን ፡
 ግዛት ፡ ተመኘ ፡ እርሳቸውም ፡ አንድ ፡ ሆኑ ፡ ሸዌድን ፡ ለ
 ማዋረድ ፡ ደር ፡ ከርል ፡ 1፤ ፡ 1፤3፤ — 1፤1፤ ፡ በመጀመር
 ያ ፡ በረታባቸው ። እርሱ ፡ ደንማርክን ፡ መትቶ ፡ ለደህና ፡
 ሰርቅ ፡ አገደት ፡ በኖርዋም ፡ ጥቂት ፡ ወታደርን ፡ ይዘ ፡ 1፤ ፡ ሰፊ
 ፍ ፡ የበረቱበትን ፡ ረሰኾ ፡ መታ ፡ 1፤2፤ ፡ ወደ ፡ ጳሎኒያም ፡

ጸ፤ ጸዓለም : ታሪክ : ዩ፤ ክፍል : ፎ፤ ጳሪዮዲስ ::

ፈጥኖ : አውጉስትን : ቫረ : ፲፮፤ በሰክሰንም : አሰጢን ቀ
ት : እቪ : አሰጥው : እርሱ : የፈለገውን : ሁሉን : ለመፍ
ጸም :: የእውርጋ : ታላቆች : መንግሥተኛም : ወደጅገቱን :
ፈለጉ :: ወደ : ረስዖም : ጉባቶ : ጳጥርስን : ተዋጋ : በጹል
ታዋ : በኩል : ግን : ከረሶች : ተመታ : ፲፯፻፵። በጸላቱም :
ምድር : ኑርዋልፍ : ወደ : በንደር : በቱርኪያ : መንግሥት :
ሸሸ : ከዚያም : በደህፍ : ተጠበቀ : እስከ : ፲፯፻፸፤ ድረስ ::
ባመተም : ፲፯፻፸፤ ወደ : ሸዌደን : ተመልሶ : ኃይሉን : ሁሉ
ን : ሰበሰበ : ነፍሱንፍ : መንግሥቱን : ከጅግ : ጭንቀት : ያ
ድን : ዘንድ : ደር : ፍሪድሪክስሃልን : በከበበ : ጊዜ : ሞተ :
፲፯፻፸። ሸዌደንም : እንደህ : ስትደክም : እንገልጣር : ጠ
በቀቻት : ጸላቶቻቸው : እንደደፈጅዋት ::

ረስዖ : ታላቅ : ሆነች : በብርቱ : ቁሣር : በጳጥርስ : ፎ፤ ፲፯፻፹፤
— ፲፯፻፺። እርሱ : የምድርንፍ : የባሕርን : ኃይሉን : ሠ
ራ : መከዋጥንፍ : የጅ : ስራን : መስራት : ለመንግሥቱ : ጀ
መረ : ጳጥርስቡርግን : ሠራ : ከተማውን : ፲፯፻፸፤ ደር : እጅ
ግ : ሁከት : ሆነው :: ከርሱም : በኋላ : ከተሪፍ : ፎ፤ ነገሠች :
፲፯፻፺፤— ፲፯፻፺። ጳጥርስ : ፆም : ፲፯፻፹፤ የሞተ :: እፍ : ፲፯፻፹፤
ኢዋንፍ : ኤልሳቤጥ : ሁለታቸው : ነገሠው : ፲፯፻፹፤ የሞቱ ::
ጳረስዖ : አዲስ : መንግሥት : ፍሪድሪክ : ፎ፤ ፲፯፻፹፤ ንጉ
ሥ : ሁንዋልፍ : ከልጁም : ከፍሪድሪክ : ዊልሀልም : ፎ፤ በ
ታች : ፲፯፻፸፤— ፲፯፻፹፤ በመንግሥት : ደህፍ : ኢኮኖሚያ :
በረታች ::

፲፱፤ የስጳኒያ : ጸር : ፲፮፤— ፲፯፻፹፤ እንደህ : ተነሣ ::
ከርል : ዩ፤ የስጳኒያ : ንጉሥ : የሀብስቡርግ : ወንድ : ዘ
ምድ : በስጳኒያ : ጤራሽ : የነበረ : ፲፯፻፹፤ ሲሞት : የቦቀ
ርያ : ንጉሥ : ልጅም : እርሱ : መንግሥትን : ሊወርስ : የነበ
ረ : ከሞተ : በኋላ : የልዊስ : ፲፱፤ የፍራንስ : ንጉሥ : የል
ጂን : ልጅ : ፈልጶስ : ከአንዳቸው : የመንግሥቱን : ወራሽ : እ
ደርጎ : ነበረ :: አውስትርያ : ግን : ሆላንድም : ጳረስዖም ::
የተበደለችም : እንገልጣር : (ፍራንስ : ከያዕቆብ : ዩ፤ ሞ
ት : በኋላ : ሸፈጢያን : እንደ : እንገልጣር : ንጉሥ : ተቀብ
ላ : ነበረች፤ ጳርታጋልም : አገድ : ሆኑ : ደህንን : የፍራን

ሰን : መበለጥ : ለመከልከል :: አሁን : ለፍራንስ : እጅግ :
 ወታደር : የተፈተኑም : የሠራዊት : አለቆች : ነበሩለት : ያ :
 ግን : ሳይቀር : እልያ : መንግሥት : በርስዋ : ላይ : ተገኝ
 ተው : ማርሰበርም : እውጊንም : የተሰማሙ : አለቆች : ደ
 ህፍ : ኑረዋል፣ ፍራንስ : ተወንቃ : ወደ : ጥፋትዋ : ደረ
 ሰች :: ልዊስም : ፈቃደተውን : ሁሉን : ለመፈጸም : እቪ :
 አለ : የልጁን : ልጅ : ግን : በቃ : ጦር : ከስጳንያ : ማውጣ
 ት : አልቻለውም :: የዚያን : ጊዜም : የእንግሊዞች : ሊቃ
 ውንት : ተለወጡ : ያውስትርያ : ቁሣርም : የቤፍ : ፩፣ ሞ
 ተ : ስለዚህ : ቀለለት :: እልያ : ታረቁ : ፈልጾስም : የረ ::
 በልጊዎምም : ኒያጶሊስም : ማይላንድም : ሰርዲኒያም :
 ለአውስትርያ : ሰቁልያ፣ የተሰካ፣ መርሶችም : ለሰቦያ :
 ተሰጡ : እንግልጣርም : ማኖርካ፣ ጊብራልታር : ያሲንቶን
 ም : መሰማማት፣ የህፍወርን : መንግሥትዋን : መጽናት :
 የጳረስያንም : ንጉሥ : ሁላቸው : ንጉሥ : ሁ፣ ተቀበ
 ሉት : የርማ : ጳጳስ፣ የንምሳ : ወንድሞች : እንጅ ::

፲፩፣ በእንግልጣርም : አ፣ ንግሥት : ፲፯፣ በሞተች :
 ጊዜ : ጊወርጊስ : ፩፣ የህፍወር : ጋዢ : መራጭ : ለንጉሣቸ
 ው : ተመረጸ : ፲፯፣—፲፰፣ እርሱ፣ ልጁ : ጊወርጊስ :
 ፩፣ እንግልጣርን : ለጅግ : ደህንነት፣ ክብር : አፍረት :: ቁ
 ሣር : ከርል : ጌ፣ ከሌሎች : መንግሥት : ጋራ : በማሰማ
 ማት : የልጁን : መንግሥት : ማጽናት : ወደደ : አልተጠቀ
 መበትምም :: በፍራንስም : ከልዊስ : ፲፱፣ በኋላ : ልዊስ :
 ፲፩፣ ነገሠ : ፲፯፣—፲፰፣ ጠባቂዎም : በታናሽነቱ : ፈልጾ
 ስ : ከኦርልያንስ : ነበረ :: የዚያን : ጊዜም : በጎ : ልማድ :
 ሁሉ : ጠፍቶ : በንጉሥ : ዙርያ : በታላቆች : ማከል : ኃጢ
 አት : ሁሉ : አሸነፈ : የመንግሥት : ገንዘብም : ተበተነ : ዕ
 ደዋን : ለመክፈል : እስኪሳፍተው : ድረስ : ከርዲፍል : ፍሌ
 ሪ : የመንግሥት : ሊቅ : ሲሆን : በኢቆፍሚያ : አዲስ : ኃይ
 ል : አገ፣ ፲፰፣—፲፱፣

፲፯፣ ያውስትርያ : ቁሣር : ከርል : ጌ፣ በሞተ : ጊዜ : ፲፱፣
 ታላቅ : መጋደል : ሆነ :: ፍራንስ : አውስትርያን : መክፈል :
 ወደደች : ስክሰንም : በዋርያም : ስጳንያም : ከርስዋ : ጋራ :

፳፫፡ ሞላም ፡ ታሪክ ፡ ፪ ፡ ክፍል ፡ ፮ ፡ ጳጳሮች ፡፡

መከፋፈል ፡ ፈለጉ ፡፡ የዚያን ፡ ጊዜን ፡ የጳጳሮች ፡ ንጉሥ ፡ ታላቅ ፡ ፍሪድሪክ ፡ ፪ ፡ ፲፯፻፵፯ ፡ — ፲፯፻፷፯ ፡ ጊዜውን ፡ ጠበቀ ፡ የርሱን ፡ ርብት ፡ ከአውስትሪያ ፡ ፈለገ ፡ ሲሊስቶንም ፡ ተዋግቶ ፡ ታላቅ ፡ ክፍልዋን ፡ ወሰደ ፡ በሁለት ፡ ጸርንም ፡ ጠበቁው ፡፡ የካርል ፡ ፯ ፡ ልጅ ፡ ማርያም ፡ ተረሰዋል ፡ እጅግ ፡ ተወንቃ ፡ በሁንጋርያ ፡ ብርታት ፡ በእንግልጣርያ ፡ በሆልንድም ፡ ወደጅደት ፡ ተደገፈች ፡ ጳጳሮችም ፡ አስታረቀች ፡ ፍራንሰም ፡ በእንግሊዞች ፡ ተመታች ፡፡ ጳጳሮችም ፡ በረታች ፡፡

፲፮፡ እንግልጣር ፡ ፲፯፻፵፯ ፡ ከፍራንሰ ፡ ጋራ ፡ ስለ ፡ ወሰኖቻቸው ፡ በካነዳ ፡ በአሜሪካ ፡ ተጻልታ ፡ ፍራንሲሶችን ፡ በባሕር ፡ በጣም ፡ መታች ፡፡ ጌዎርጊስ ፡ ፪ ፡ ህፍወርን ፡ መጠበቅ ፡ ወደዋና ፡ ፍራንሰ ፡ እንደተወሰደት ፡ የ፯ ፡ አመት ፡ ጸር ፡ ተነሣ ፡፡ የጳጳሮች ፡ ንጉሥ ፡ የእንግልጣር ፡ ወደጅ ፡ ነበረና ፡ ካዳ ፡ ጋዦች ፡ ከሰሜን ፡ ንምሳ ፡ ጋራ ፡ ተሰማምተው ፡ ፍራንሰን ፡ አውስትሪያንም ፡ ሰክሰንም ፡ ረሰዋንም ፡ የንምሳ ፡ መንግሥትንም ፡ ሁለቸውን ፡ ተዋጋ ፡ በዙ ፡ ጊዜም ፡ አሸነፈ ፡ አዳ ፡ ጊዜም ፡ ተመትቶ ፡ ፈጥኖ ፡ ተነሣኖ ፡ አሸነፈ ፡ በኋላ ፡ ገን ፡ ከኃይሉ ፡ እጅግ ፡ በተፈጀ ፡ ጊዜ ፡ የረሰዋል ፡ ንግሥት ፡ ኤልሳቤጥ ፡ ጸላቱ ፡ ሞተች ፡ ፲፯፻፸፫ ፡ ታረቁ ፡፡ ፍራንሰም ፡ ግዛትዋን ፡ በሰሜን ፡ አሜሪካ ፡ ለእንግሊዞች ፡ ልተው ፡ ነበረች ፡፡

፲፱፡ የእንግልጣርም ፡ ባለጣገነትና ፡ ኃይል ፡ እጅግ ፡ በዛች ፡ በጌዎርጊስ ፡ ፫ ፡ ዘመን ፡ ከ፲፯፻፷፯ ፡ ጀምሮ ፡ ባለም ፡ ሁሉ ፡ ሲሻዩጡ ፡ በህንድም ፡ እጅግ ፡ ግዛት ፡ ሲያገኙ ፡ በህንድም ፡ የታላቅ ፡ ሞጉል ፡ መንግሥት ፡ ከንጉሥ ፡ አውረንግ ፡ ጸብ ፡ ሞት ፡ በኋላ ፡ ፲፯፻፺፯ ፡ በብዙ ፡ ታናሾች ፡ መንግሥታት ፡ ተከፈለች ፡፡ መራቶችም ፡ ሲበረቱ ፡ የፈርስ ፡ ንጉሥም ፡ ደርጊ ፡ ቫህ ፡ ወደ ፡ ህንድ ፡ ሲገባ ፡ እጅግ ፡ ጸልፎ ፡ መለየት ፡ ሆነ ፡ በህንድ ፡ በተቀመጡ ፡ እንግሊዞች ፡ ደግሞ ፡ የደረሰ ፡፡ እርሳቸውም ፡ ወደዚያ ፡ ጸር ፡ ሲገቡ ፡ አሸነፉ ፡ ፲፯፻፷፯ ፡ በንጋላን ፡ ገዙ ፡ መረቶችንም ፡ ፈጀ ፡ ፲፯፻፸፫ ፡ ሚሶርንም ፡ ፲፯፻፺፯ ፡ — ፲፯፻፵፯ ፡ እንደሁም ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ በሌሎች ፡ ከ፪ ፡ ሚሶርን ፡ የሚባሉ ፡ ሰዎች ፡ የምቴዝ ፡ መንግሥት ፡ በህንድ ፡ እስኪያገኙ ፡ ድረስ ፡፡ መርከቦቻቸው ፡ ደግሞ ፡ ብዙ ፡

ደቡብኝን ፡ አገጽ ፡ በድቡብ ፡ ወቁያዥስ ፡ አውብትራልያ ፡ የ
ሚባሉ ፡ ከርሳቸውም ፡ ብዙን ፡ ግዛታቸውን ፡ አደረጉ ፡፡ ደ
ር ፡ ከዚህ ፡ ጋራ ፡ እጅግ ፡ መጋደል ፡ ጸር ፡ ሆነባቸው ፡ ካመ
ፀ ፡ ግዛታቸው ፡ ጋራ ፡ በሰሜን ፡ አሜሪካ ፡ 12፻፸፫፡—
12፻፹፫፡፡ ጫመፀኞችም ፡ በፍራንስ ፡ በስጳሊያም ፡ በሆላንድ
ም ፡ ረዲት ፡ አሸንፈው ፡ ለራሳቸው ፡ መንግሥት ፡ ረጹብሊ
ካን ፡ አደረጉ ፡ ዛረ ፡ ታላቅ ፡ ብርቱ ፡ የሆነች ፡፡

የረስያ ፡ ኃይልም ፡ በዛች ፡ ከከተሪና ፡ ይ፡ በታች ፡ 12፻፶፫፡—
12፻፺፮፡፡ ከርስዋም ፡ ጋራ ፡ ተሳማምታ ፡ ጳረስያ ፡ ከፍራ
ድሪክ ይ፡ በታች ፡ በደህንነት ፡ አደገች ፡፡ ጳራሊያም ፡
12፻፸፫፡ ስለ ፡ ጥፋት ፡ በረስያ ፡ በአውብትርያም ፡ በጳ
ረስያም ፡ ተከፈለች ፡፡ የአውብትርያ ፡ ቁሣርም ፡ የሴ
ፍ ፡ ይ፡ 12፻፺፫፡ የሞተ ፡ በመንግሥቱ ፡ እጅግ ፡ መለወጥ ፡
ለደህንነት ፡ አደረገ ፡ ሰዎቹ ፡ ግን ፡ አልበሰሉምና ፡ ሁሉ
ም ፡ መልካም ፡ አልተሠራምና ፡ አልጠቀመም ፡ ሳይሞት
ም ፡ ሁሉን ፡ ቫረ ፡፡

1፴፡ ባለፈ ፡ ሴኩሉም ፡ መጨረሻ ፡ እጅግ ፡ ታላቅ ፡ ነገር ፡
ሆነ ፡፡ ጳራሊያ ፡ ከንግድ ፡ መግዛት ፡ አርነት ፡ መውጣት ፡ ፈ
ለገች ፡ አርስዋ ፡ በርስዋም ፡ አንድ ፡ አልነበረችም ፡ ሁከት
ም ፡ አደረገች ፡ በኋላም ፡ ሁለተኛ ፡ ጊዜ ፡ ተከፈለች ፡፡ በሽ
ዌድንም ፡ ንጉሥ ፡ ጉስታፍ ፡ አደልፍ ፡ ፎ፡ ጥገደለ ፡ በመካ
ከልዋም ፡ ሁከት ፡ ሆነ ፡፡ ደንመርክ ፡ ከፍራድሪክ ፡ ጅ፡ በታ
ች ፡ 12፻፵፯ — 12፻፷፯፡ እጅግ ፡ ደህና ፡ ዘመን ፡ ነበረችላት ፡ በ
ክርስቲያን ፡ ጅ፡ ዘመን ፡ 12፻፷፮፡ የሞተ ፡ በሁከት ፡ በክፋት
ም ፡ በተንኩልም ፡ ተጉደች ፡ የዛረ ፡ ንጉሥ ፡ ፍሪድሪክ ፡
ጅ፡ 12፻፹፱፡ ካባቱ ፡ በታች ፡ እስቴገዛ ፡ ድረስ ፡ የመንግሥትን
ም ፡ ሥርዓት ፡ አቀና ፡፡

፳፡፡ ከሁሉ ፡ ግን ፡ የሚበለጥ ፡ ነገር ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ የሆ
ነ ፡ እስከ ፡ ዛረ ፡ ድረስም ፡ ፍረዋን ፡ የሚያፈራ ፡ የፍራንሳ
ሲኞች ፡ ገለገበኛ ፡ ነው ፡፡ እርሱ ፡ የቀደም ፡ ጥፋት ፡ ፍረ ፡ ነ
በር ፡ በታላቁኝና ፡ በታዩሾች ፡ መካከል ፡ የገዛች ፡፡ የንጉ
ሥ ፡ ልዊስ ፡ 12፡ 12፻፸፱፡— 12፻፺፫፡ ደህና ፡ ፈቃድ ፡ ነበር ፡ የቀ
ደሙትን ፡ ነገሥታት ፡ በጋጠአታቸው ፡ እንደደከተል ፡ ሥር

በፈጣኝ ፡ ጋራ ፡ አንድነት ፡ አድርጎ ፡ የነበረ ፡ የንጉሥ ፡ ዘ
 መድ ፡ ሁንዋልፍ ፡ ሞተ ፡ ልጁም ፡ የዛረ ፡ ንጉሥ ፡ ስሸ ፡፡ አ
 ያሌ ፡ ረሲዓንም ፡ ሕዝብን ፡ ላመፅ ፡ ሁሉ ፡ ያስነሠ ፡ የዚያ
 ን ፡ ጊዜ ፡ በላያቸው ፡ ገዙ ፡ ከርሳቸውም ፡ የከፈ ፡ ርብሶች
 ር ፡ ደመቸ ፡ ሰው ፡፡ ፲፯፻፫፡ ፲፯፻፱፡፡ ደምን ፡ ማፍሰስ ፡ አል
 ጪረሱም ፡፡ በጎ ፡ ሥርዓትንም ፡ ሁሉ ፡ ገለበጡ ፡፡ እግዚአ
 ብሔርን፣ ክርስቲስን፣ የሚያስታሰቡ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ቫረ ፡፡ የ
 ቤተ ፡ ክርስቲያንን ፡ ሥርዓት ፡ አረረሱ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናትንም ፡ የጣዖትን ፡ የዘመተንም ፡ መቅደስ ፡ አደረጉ ፡፡ ከሌ
 ሎች ፡ መንግሥታትም ፡ ጋራ ፡ ጸር ፡ አደረጉ ፡ እልዩም ፡ ከፍ
 ራንስ ፡ ጋራ ፡ አመንዝረዋል፣ እግዚአብሔር ፡ በጀቸው ፡ ሰ
 ጣቸው ፡፡ ሆለንድንም ፡ ጊንዩንም ፡ ላይቸ ፡ አጣልደንም ፡
 ፲፯፻፮፡—፲፯፻፲፯፡ መተተው ፡ ረዱ በሌሎች ፡ አደረጋቸው ፡፡
 አንድ ፡ ወታደርም ፡ ከኮርሲካ ፡ የጳሌውን ፡ የፍጳርት ፡ በ
 ሠራዊታቸው ፡ አገልገሉ ፡ ስለ ፡ ብርታቸው ፡ ስለ ፡ ብልሃቱ ፡
 ከክብር ፡ ወደ ፡ ክብር ፡ አልፎ ፡ ከፍ ፡ አለ ፡ ጀነራል ፡ እስኪ
 ሆን ፡ ድረስ ፡ እርሱም ፡ ከጸላተኞች ፡ ጋራ ፡ ወደ ፡ ተገኘበ
 ት ፡ ስፍራ ፡ ሁሉ ፡ ድል ፡ ነሣባቸው ፡፡ ርብሶችና ፡ ባልንጅ
 ርቻ ፡ እጅግ ፡ ደምን ፡ ያረሰሱ ፡ በሰይፍ ፡ ተገደሉ ፡፡ ሌላ ፡
 ሥርዓትም ፡ ተነሣ ፡ ፲፯፻፳፫፡ የጳንታርኮች ፡ ጉባኤ ፡ የተባለ
 ች ፡ እርሳቸው ፡ ጥቂት ፡ ተባሉ ፡ ከቀደምዎቸው ፡፡ የፍጳር
 ትም ፡ አውስትሪያን ፡ ተዋጋ ፡ መታትም ፡ እንደ ፡ ፈቃድ
 ም ፡ ታረቀ ፡ ፲፯፻፳፮፡፡ ድንገትም ፡ የእንግሊዝን ፡ ኃይል ፡ በ
 ህንድ ፡ ለማፍረስ ፡ በመካከለኛ ፡ ባሕር ፡ ከሠራዊቱ ፡ ጋ
 ራ ፡ ሰረረ ፡ ማልታንም ፡ በትንኩል ፡ ወሰደ ፡ ፲፯፻፳፫፡ ወደ ፡
 ምሥርም ፡ ገባ ፡ ከኒልሶንም ፡ ከንግሊዝ ፡ መርከቦች ፡ አለ
 ቃ፣ በአቡኪር ፡ በኩል ፡ ተመታ ፡፡ የዚያን ፡ ጊዜም ፡ ሌሎ
 ች ፡ ከፊርድ ገለጻ ፡ ሠራዊት ፡ ሀልደቲያን ፡ በትንኩል ፡ ወ
 ሰጁ ፡ ርማንም ፡ ኒዮጳሊስንም ፡ ፲፯፻፳፫፡ ፲፯፻፱፡ ረዱ በሌሎ
 ችን ፡ አደረጋቸው ፡፡ እንግሊዞች ፡ ብቻቸው ፡ ፍራንስን ፡ ተ
 ዋጉ ፡ ጳውሎስ ፡ ፩፣ የረሰዩ ፡ ቁሣር ፡ ከርሳቸው ፡ ጋራ ፡ አን
 ድ ፡ እስኪሆን ፡ ድረስ ፡ ሲሊም ፡ ሮ፣ የኮርኮች ፡ ሥልጣን ፡

ይ፤ የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ይ፤ ክፍል ፡ ፭፤ ጳጳሮች ፡፡

ከርሳቸው ፡ ጋራ ፡ ሆነ ፡ አውስትሪያም ፡፡ አውስትሪያ ፡ ሩስያም ፡ ፍራንስን ፡ እጅግ ፡ አስጨነቀ ፡ ደር ፡ ፍራንሲሶች ፡ አሸነፉ ፡፡ በፍራንስም ፡ እጅግ ፡ መለዋወጥ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በፍጹህ ፡ ድንገት ፡ ከምሥር ፡ ተመልሶ ፡ ወደ ፡ ፍራንስ ፡ ወደ ፡ ጳጳስ ፡ ገባ ፡ በወታደር ፡ ኃይልም ፡ ያችን ፡ ሁለተኛውን ፡ ሥርዓት ፡ ገለበጠ ፡ ሰብተኛውንም ፡ አደረገ ፡ ፤ ቀንሱሎች ፡ ገዙ ፡ በፍጹህም ፡ አለቃቸው ፡ መጀመርያ ፡ ቀንሱልም ፡ ሆነ ፡፡ 1815 ፡ ወደ ፡ ንምሳኔ ፡ ወደ ፡ ኢጣልያ ፡ ገባ ፡ አውስትሪያንም ፡ መታ ፡ ንምሳኔም ፡ ቀደደ ፡ ታረቀም ፡ 1815 ፡ ከንግልጣርም ፡ ጋራ ፡ 1815 ፡ የዚያን ፡ ጊዜ ፡ ጥቂት ፡ ፅረፍት ፡ ሆነ ፡፡ በፍራንስም ፡ ለመንግሥት ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ለላውን ፡ የተሻለውን ፡ ሥርዓት ፡ አደረገ ፡ እስከ ፡ ሞቱ ፡ ድረስም ፡ ቀንሱል ፡ ይሆን ፡ ዘንድ ፡ ሥልጣን ፡ ወሰደ ፡፡ የፍራንስን ፡ መርከቦች ፡ አበዛ ፡ እንደሁም ፡ እንግጣርን ፡ መልሶ ፡ በደለ ፡ ብርቶችን ፡ ባልንጅሮቹን ፡ አስገደለ ፡ 1815 ፡ ነፍሱን ፡ ቁሣርን ፡ አደረገ ፡ ጳጳስንም ፡ በግድ ፡ አሺ ፡ አሰን ፡ ይቀባው ፡ ዘንድ ፡ ለፍራንሲሶች ፡ ቁሣር ፡ ለሉምበርጊያ ፡ ንጉሥ ፡፡ አውስትሪያ ፡ ሩስያ ፡ ተዋገተውት ፡ ተመቱ ፡፡ ነልሶን ፡ ገን ፡ በትርፍልጋር ፡ መርከቦቹን ፡ መታ ፡ በአውስትሪያም ፡ እርሱ ፡ አውስትሪያን ፡ መታ ፡፡ በዋርያም ፡ ዊርትምበርግም ፡ ባድንም ፡ ክርሱ ፡ ጋራ ፡ ሆኑ ፡ ስለዚህም ፡ ዊርትምበርግን ፡ በዋርያን ፡ ነገሥታት ፡ አደረገ ፡ የባድንም ፡ ጋዜ ፡ ገራንዲክ ፡ ሆነ ፡፡ የጳጳስንም ፡ ንጉሥ ፡ አገደ ፡ ሀኖርን ፡ በመውሰድ ፡ እንግልጣርን ፡ ያስቀጣ ፡ ዘንድ ፡ 1815 ፡ የዚያን ፡ ጊዜ ፡ በፍጹህ ፡ መንግሥታትን ፡ እንደ ፡ ፈቃዱ ፡ ቀመፍ ፡ ሰጠ ፡፡ ለወንድሙ ፡ የሴፍ ፡ ኔዮሶሊስን ፡ ለሌላ ፡ ወንድሙ ፡ ለልዊስ ፡ ሆሊንድን ፡ ለሌሎችም ፡ ለታዩቾች ፡ ለታላቆች ፡ ለሌሎች ፡ መንግሥታት ፡ ሰጠ ፡፡ የጳጳስን ፡ ንጉሥም ፡ ከቦፍጹህ ፡ የተጨነቀ ፡ በይፍ ፡ ተዋጋው ፡ ተመታም ፡ መንግሥቱም ፡ ሆሎ ፡ በፍጹህ ፡ እጅ ፡ ወደቀች ፡፡ ሩስያ ፡ በአይላው ፡ ዘንድ ፡ 1815 ፡ ፍጹህንን ፡ መታች ፡ አያሌ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ገን ፡፡

እርሱ ፡ ደግሞ ፡ ድል ፡ ነሣ ፡ አደሰ ፡ መንግሥትንም ፡ ወስ
ትፈልገን ፡ ለወንድሙ ፡ ሠራ ፡ የጸሎትንም ፡ ክፍል ፡ ለ
ወደጂ ፡ ለሰክሰን ፡ ንጉሥ ፡ ሰጠ ፡፡

ስጳሊያና ፡ ጳርቱጋል ፡ ጳርን ፡ አደረጉ ፡ በጥያቄ ፡ ላይ ፡
እርሱም ፡ ከረሰታ ፡ ጋራ ፡ ታረቀ ፡፡ እንግልጣር ፡ ጳርቱጋል ፡ አ
ልጩረሰቶችም ፡ ኃይልዎም ፡ በጣሕር ፡ በምሳሌ ፡ ሁሉ ፡ በዛ
ኾ ፡ ስጳሊያና ፡ ጳርቱጋልን ፡ ረደኙ ፡፡ አውስትሪያ ፡ ደግሞ ፡
አንድ ፡ ጊዜ ፡ ፍጹህንን ፡ ተዋጋኝ ፡ ደር ፡ እርሱ ፡ በዋጊ
ም ፡ በኩል ፡ አሸንፎ ፡ አውስትሪያን ፡ እጅግ ፡ አስጨነቀ ፡፡
በዌፍም ፡ ሁሉ ፡ ጳጳስን ፡ ቫረ ፡ ለፍራንሰ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያ
ንም ፡ ለላ ፡ ሥርዓትን ፡ አደረገ ፡፡ ከምሽቱም ፡ ተለይተ ፡
የአውስትሪያን ፡ ቁሣር ፡ ልጅ ፡ አገጣ ፡፡

የስጳሊያ ፡ ጳር ፡ እጅግ ፡ ብርቱ ፡ ነበር ፡፡ ያ ፡ ገን ፡ ሳይቀር ፡
ፍጹህን ፡ ዓለምን ፡ ሁሉን ፡ ለመገልበጥ ፡ ወደ ፡ ረሰታ ፡
ሔደ ፡ የረሰታን ፡ መንግሥት ፡ ይወስድ ፡ ዘንድ ፡፡ ጸፎ ፡ ወተ
ደርን ፡ እርሳቸውም ፡ ፍራንሲሶኖቻ ፡ ንምሳቸውን ፡ ይዘ ፡ ወ
ጣ ፡ ፤፤፤ ወደ ፡ ረሰታም ፡ ገባ ፡ ወደ ፡ ከተማውም ፡ ወደ ፡
ሞስቃው ፡ ደረሰ ፡፡ ባለገርኝ ፡ ገን ፡ ከተማውን ፡ ትተው ፡
ወደ ፡ ረሰቶች ፡ ሠራዊት ፡ ወደ ፡ ምድረ ፡ በደ ፡ ይሔዱ ፡ ነበሩ ፡
ከተማውን ፡ አንድደው ፡፡ ከዚያ ፡ ፍጹህን ፡ ብርን ፡ አስቀ
ረጸ ፡ ባንድ ፡ ወገኑ ፡ የተጻፈበት ፡ “እግዚአብሔር ፡ በሰማይ ፡
ፍጹህንም ፡ በምድር” ፡፡ ደር ፡ የዚያን ፡ ጊዜ ፡ መቅሠፍቱ ፡
አልራቀም ፡፡ ስንቅ ፡ አለቀ ፡ ራብም ፡ ጀመረ ፡ ብርድም ፡ በ
ረታ ፡፡ ስለዚህ ፡ ለመለሱ ፡ ነበሩ ፡ ሽሹም ፡፡ ረሰቶችም ፡ ተኩ
ተልዋቸው ፡ ፍንሲሶኖችንም ፡ መቱ ፡ ወደ ፡ ረሰታም ፡ ከገቡ ፡
እኩሉታ ፡ አልተመለሱም ፡፡ ረሰቶችም ፡ ከጳረሶች ፡ ጋራ ፡
ተሰማሙ ፡ ከጳረሰታም ፡ ምድር ፡ ፍጹህንን ፡ ተዋኑ ፡፡ የ
ዚያን ፡ ጊዜ ፡ የጳረሰታ ፡ ንጉሥ ፡ የፍራንሲሶኖችን ፡ ቀምበር ፡
ሰበረ ፡ ከረሰታም ፡ ጋራ ፡ አንድነት ፡ አደረገ ፡ አደላ ፡ ጊዜ
ም ፡ ፍጹህንን ፡ መቱ ፡ ሽጭንም ፡ አውስትሪያም ፡ ከረሰ
ደና ፡ ከጳረሰታ ፡ ጋራ ፡ ሆኑ ፡፡ አደላ ፡ መዋጋትም ፡ ካለፈ ፡ በ
ኋላ ፡ የፍጹህንን ፡ የጸላተኞች ፡ ኃይል ፡ ሁሉ ፡ በላይጽጸግ ፡ በ
ኩል ፡ ተሰበሰቡ ፡፡ ፩ ፡ ሚልዮን ፡ ወተደር ፡ የሚጻፈ ፡ ፤፤፤

ጭ። የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ይ፣ ክፍል ፡ ጅ፣ ጳጳሮች ፡፡

መድፍም ፡፡ ከዚያም ፡ ይ፣ ቀን ፡ ተዋግተው ፡ ነገሥተት ፡ ዕ
ቡድን ፡ አሸናፊ ፡ እግዚአብሔርንም ፡ አመሰግኑ ፡ ፤፤፤፤፤
በጥቅምት ፡፡ ከዚያም ፡ የጳጳሪዎች ፡ ሸሸ ፡ በቅድምም ፡
ከርሱ ፡ ጋራ ፡ የነበሩ ፡ ንምሳዎች ፡ የዚያን ፡ ጊዜ ፡ ተዋግ
ተውት ፡ ወደ ፡ ወንድሞቻቸው ፡ ተመለሱ ፡፡ ነገሥተት
ም ፡ የጳጳሪዎችን ፡ ተከትለውት ፡ ፤፤፤፤፤ ወደ ፡ ፍራንስ ፡ ገ
ቡ ፡ ጳጳሪዎች ፡ ወሰደ ፡ የጳጳሪዎች ፡ ሸረው ፡ ይዘው
ትም ፡ ወደ ፡ እልባ ፡ ደሴት ፡ ለገዙት ፡ ሰደደት ፡ ልዩስ ፡
፤፤፤፤፤ የልዩስ ፡ ፤፤፤፤፤ ወንድም ፡ ባባተቱ ፡ መንግሥት ፡ ዙፋን ፡
ላይ ፡ አስቀመጡት ፡፡ ፍራንስም ፡ ተወሰነች ፡ በገለገበጥዋ ፡
በፈት ፡ እንደ ፡ ነበረች ፡፡ ጳጳሪዎች ፡ ተከፈሉ ፡ ለረሰቡ ፡ ተ
ከፍላም ፡ ለጳጳሪዎች ፡ ሆነች ፡፡ ታችኛ ፡ ምድርም ፡ ከዊልያ
ም ፡ ከኦሪጊያ ፡ በታች ፡ ሆነች ፡፡ የሰሜን ፡ አሜሪካም ፡ በ
ረታች ፡ በቅድም ፡ ግን ፡ በአሜሪካ ፡ የሰጳሪዎች ፡ የጳጳሪዎች ፡
ግዛት ፡ የነበሩ ፡ ምድር ፡ ጥቂት ፡ ሲቅር ፡ ሁሉ ፡ በብዙ ፡ ረጅ
ብሊኮች ፡ ተላይተ ፡ ተሸፈጦም ፡ ዛሬ ፡ ለራሱ ፡ ይገዛል ፡፡ የ
ጳጳሪዎች ፡ ፤፤፤፤፤ ከእልባ ፡ ደሴት ፡ ተመልሶ ፡ ፍራንሲስኮች ፡
በደስታ ፡ ተቀበሉት ፡ ንጉሥም ፡ ሸሸ ፡ የጳጳሪዎች ፡ ብርቱ ፡
ሠራዊት ፡ አከማቸ ፡ ጸርንም ፡ አደረገ ፡ በእንግሊዞችና ፡
በጳጳሪዎች ፡ ላይ ፡ እርሳቸው ፡ ግን ፡ ከወለንግተንና ፡ ከብሉ
ክር ፡ በታች ፡ አሸናፊት ፡ ታሥርም ፡ ወደ ፡ ሂሊና ፡ ደሴት ፡ ሰ
ደደት ፡ ከዚያም ፡ ፤፤፤፤፤ ሞተ ፡፡ ነገሥተትም ፡ ሠራዊታ
ቸውን ፡ በፍራንስ ፡ አስቀመጡ ፡ ያች ፡ መንግሥት ፡ በሁሉ
ት ፡ አመት ፡ በጸር ፡ ለተፈጀ ፡ ብር ፡ ይ፤ ሚልዮን ፡ ብር ፡ እ
ስትከፈል ፡ ድረስ ፡፡ ባመትም ፡ ፤፤፤፤፤ የእውርጋ ፡ ነገሥ
ታት ፡ በረሰቡ ፡ ቀሣር ፡ በእስክንድር ፡ ምክር ፡ ለተቀደሰ
ች ፡ አንድነት ፡ ተሰማሙ ፡ የክርስቲያንን ፡ ሃይማኖትና ፡ አ
ምልኮ ፡ በጎ ፡ ልማድንም ፡ የእግዚአብሔርንም ፡ ፍርሃት ፡
በየመንግሥታቸው ፡ ለመጠበቅ ፡ ለማብዛት ፡፡ ንምሳም ፡
ለፀፀ፤ መንግሥታቸው ፡ አንድነት ፡ አደረገች ፡ የነገሥተትዋ
ም ፡ መስለንዮች ፡ በፍራንክፊርት ፡ በማደን ፡ ወንዝ ፡ ወተ
ር ፡ ለመማከር ፡ ባንድ ፡ ይቀመጣሉ ፡፡ በዚች ፡ አንድነት ፡
ሆነ ፡ በመካከላቸው ፡ ዕርቅ ፡ የተጠበቀች ፡ በሰውርም ፡ የ

ዘረ ፡ እጅግ ፡ ክፋት፣ ፡ ሁከት ፡ ሳይወለድ ፡ እንደ ፡ ጠፋ ፡ እ
 ጅግ ፡ በጎ ፡ ነገርም ፡ የገብር ፡ እንድነት፣ ፡ ሌላ ፡ በጉነት ፡
 ሆነግት ፡ ስጳኒያ፣ ፡ ጳርቱጋል ፡ ከፍራንስ ፡ ጸር ፡ ጀምረው ፡
 እስካሁን ፡ ድረስ ፡ እ.ያንድንዲ ፡ መጣላት ፡ ሁከትም ፡ ጸ
 ርም ፡ ይመላጣታል ፡ እርሱ ፡ በርሳቸውም ፡ እስተፋጂ ፡ ድ
 ረስ ፡ ይጣላሉ ፡ ፡ የፍራንስ ፡ ንጉሥም ፡ ልዊስ ፡ ፲፮፣ ፲፰፻፱፣
 ሞተ ፡ ቫርል ፡ ፲፣ ወንድሙ ፡ በርሱ ፡ ፈንታ ፡ ነገሠ ፡ እስከ ፡
 ፲፰፻፱፣ ድረስ ፡ የዚያን ፡ ጊዜ ፡ ሕዝቡ ፡ ጸልተውት ፡ ሁለተ
 ፣ ገለገጧዋ ፡ ሆነ ፡ ፡ እግዚአብሔር ፡ ጠበቃቸው ፡ እንጅ ፡
 ተሉ ፡ እንደ ፡ ረጋ ፡ ፡ ቫርልም ፡ ተሸረው ፡ ልዊስ ፡ ፈልጶስ
 ን ፡ ከኦርያንስ ፡ የፍራንሲሶችን ፡ ንጉሥ ፡ አደረጉ ፡ ፡ እር
 ሱም ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ይነገራል ፡ ከሕዝብ ፡ ብዙ ፡ ሰ
 ዎች ፡ ጸልተውት ፡ ነፍጥን ፡ ሲተኩሱግት ፡ ፡ ወትር ፡ እንደ ፡
 ፈቃደቸው ፡ አያድርገም፣ ፡ ፍራንስም ፡ ቫርል ፡ ፲፣ ሳይቫ
 ር ፡ አልጆርስን ፡ በሰሜን ፡ አፍሪቃ ፡ ወስዷል ፡ ሰፈች ፡ ፡ የእን
 ገልጣር ፡ ንጉሥ ፡ ጌዎርጊስ ፡ ፫፣ ሙተ ፡ ልጁ ፡ ጌዎርጊስ ፡ ፱፣
 ተከተለው ፡ ፲፰፻፺፯፣ እስከ ፡ ፲፰፻፺፰፣ ድረስም ፡ ነገሠ ፡ ሞተ
 ሞ ፡ ፡ በርሱ ፡ ስፍራም ፡ ወንድሙ ፡ ዊልያም ፡ ፱፣ ነገሠ ፡
 ፲፰፻፺፰፣ — ፲፰፻፺፯፣ በርሱ ፡ ዘመንም ፡ ፲፰፻፺፰፣ የጳርሊመንት
 ት ፡ መቅናት ፡ ሆነ ፡ ፡ እርሱም ፡ ሲሞት ፡ ፲፰፻፺፰፣ የወንድ
 ሙ ፡ ሲት ፡ ልጅ ፡ ቢክተርያ ፡ ነገሠች ፡ ወንድሙም ፡ የንገ
 ሥት ፡ አጎት ፡ በሀፍወር ፡ ላይ ፡ ንጉሥ ፡ ሆነ ፡ ፡

የፍራንሲሶችም ፡ ሁለተኛ ፡ ገለገበዋ ፡ ፲፰፻፺፰፣ በአውሮ
 ፓ ፡ ሁሉ ፡ ተሰማ ፡ ሀልዊትያም ፡ በልጊዎምም ፡ ስክለን
 ሞ ፡ ጳሎኒያም ፡ በረውንሽወይም ፡ ተገለበጡ ፡ ፡ በልያ ፡
 መንገሥተትም ፡ ሥርዓታቸው ፡ እንደ ፡ ሕዝብ ፡ ፈቃድ ፡ ተ
 ለወጡት ፡ በጳሎኒያ ፡ እንጅ ፡ ከዚያ ፡ የረስያ ፡ ቁሣር ፡ እርሱ ፡
 የጳሎኒያ ፡ ንጉሥ ፡ ያሚሆን ፡ ሕዝብን ፡ አሸንፎ ፡ ብርቱ ፡
 ያዛቸው ፡ በቅድምም ፡ የነበረላቸውን ፡ ሥልጣን ፡ ወሰነ ፡ ፡
 እጅግ ፡ ታላቅ ፡ ነገር ፡ በዚህ ፡ ዘመናችን ፡ የሆነ ፡ የገረኮ
 ች ፡ ጸር ፡ ላርነታቸው ፡ ነው ፡ ፡ ይህ ፡ ጸር ፡ ፲፰፻፳፩፣ ጀመረ ፡ ፡
 የፍርንጆች ፡ ነገሥተት ፡ ከቱርኪያ ፡ ጋራ ፡ በወደጅነት ፡ የነበ
 ረ ፡ በመጀመርያ ፡ ሳይደበለቁበት ፡ ብዙ ፡ ፍርንጆች ፡ በፍቃ

የጌ። የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ፪፣ ክፍል ፡ ፭፣ ጳጳራዎች ፡፡

ደኛው ፡ ግሪኮችን ፡ በብር ፡ በጾር ፡ እቃም ፡ ብዙም ፡ በነፍሱ
ሳኛው ፡ ቱርኮችን ፡ ሲዋጉ ፡ አገዛዎቻቸው ፡፡ ሙሀመድ ፡ ዓሊ ፡
ግን ፡ በሥልጣን ፡ መሀመድ ፡ ትእዛዝ ፡ እጅግ ፡ ኃይልን ፡
አድርጎ ፡ ግሪኪያን ፡ ደፈጀ ፡ ዘንድ ፡ በወደደ ፡ ጊዜ ፡ የሩስ
ያ ፡ የእንግልጣርም ፡ የፍራንስም ፡ መርከቦች ፡ አያሉ ፡ ተ
ከማችተው ፡ የቱርኮችን ፡ የምሥርን ፡ መርከቦች ፡ በብዙ
ሪፍ ፡ ፈጀ ፡ ከዚያ ፡ ወዲያም ፡ የ ፡ ጾር ፡ አለቀ ፡፡ ግሪኮች
ም ፡ በኋላ ፡ ከሩስያ ፡ ጋዢን ፡ ተቀበሉ ፡ 1855፣ በኋላም ፡
ገደሉት ፡፡ በኋላም ፡ ፍራንጅኮች ፡ ንጉሥን ፡ አደረጉላቸው ፡ ጶተ
ን ፡ የበዋርያ ፡ ንጉሥ ፡ ልጅ ፡ ከ1858፣ ጀምሮ ፡ የሚገዛቸው ፡፡
የሩስያም ፡ ኃይል ፡ በዛች ፡፡ እስክንድር ፡ 1858፣ በሞተ ፡
ጊዜ ፡ ወንድሙ ፡ ኒቶላዎስ ፡ ቁሣር ፡ ሆነ ፡፡ እርሱም ፡ 1858፣
ፈርሰን ፡ በተዋጋ ፡ ጊዜ ፡ መታቸው ፡ እጅግ ፡ ግዛትንም ፡ ከ
ፈርሰ ፡ ወሰደ ፡፡ 1858፣ ከሥልጣን ፡ መሀመድ ፡ ጋራ ፡ ተጸ
ልቶ ፡ ተዋጋው ፡ ሠራዊቱም ፡ አሸንፈው ፡ ወደ ፡ ቀንበታንቲ
ኒያ ፡ ቀረቡ ፡ ቱርኪያንም ፡ ሁሉን ፡ ለመውሰድ ፡ ቢደርሱ ፡ ነበረ ፡
አማኞ ፡ የአሩስያ ፡ ንጉሥ ፡ ካላስታረቀው ፡ ከሥልጣን ፡
መሀመድ ፡ ጋራ ፡፡ ከሥልጣን ፡ መሀመድም ፡ በታች ፡ ሙ
ሀመድ ፡ ዓሊ ፡ መስለኒው ፡ በምሥር ፡ እጅግ ፡ ብርቱ ፡ ሆነ ፡፡
ወሃቦችን ፡ በዐራቢያ ፡ መትተ ፡ ህጅዝን ፡ ምጽዋንም ፡ አገ
ኙ ፡ እስከ ፡ ዘረ ፡ ድረስም ፡ የሳናፍ ፡ የመሰከት ፡ መንግሥቶ
ች ፡ ቀርተው ፡ እንጅ ፡ ሀራቢያን ፡ ሁሉን ፡ ወሰደ ፡፡ ግፍሪቃም ፡
መግዛቱን ፡ አሰፈ ፡ እስከ ፡ ሀበቫ ፡ ደርቻ ፡ ድረስ ፡፡ ከሥልጣን
ም ፡ ጋራ ፡ ተጸልቶ ፡ 1858፣ ጳለሰቲፍን ፡ ሻምንም ፡ የታናሽ ፡
እስያንም ፡ ክፍል ፡ እስከ ፡ ቀኒያ ፡ ድረስ ፡ ቀጽርሰንም ፡ አቅ
ረጥስንም ፡ ወሰደ ፡ ስተምቡልንም ፡ ቢገባ ፡ ነበረ ፡ ፍርንጅኮች ፡
ካላስታረቁት ፡ ከሥልጣን ፡ ጋራ ፡፡ በኋላም ፡ ፍርንጅኮች ፡ ሙ
ሀመድ ፡ ዓሊን ፡ ሀበቫውን ፡ እንደደወሰድ ፡ በሥልጣን ፡ ላ
ይም ፡ ማምፅት ፡ እንደደነገሥ ፡ ከለከሉት ፡ እንደያውም ፡
እግዚአብሔር ፡ ለፍርንጅኮች ፡ እጅግ ፡ ኃይል ፡ ሰጣቸው ፡ በ
እስያ ፡ ላይ ፡ የሥላምም ፡ ኃይል ፡ ተበልሸቶ ፡ ካመት ፡ ላ
መት ፡ ያለቃል ፡፡

የእግዚአብሔር ፡ መንግሥት ፡ ወንጌልን ፡ በማስተማር ፡

በክርስቲያን ፡ በሥላሞችም ፡ ባይሁድም ፡ ባረሃውያን
 ም ፡ መካከል ፡ ትዘረጋጋሉ ፡ የቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ታሪክ ፡ እ
 ንደገልጽ ፡ ለዚህ ፡ መክንያትም ፡ የሰው ፡ ስራ ፡ ሊያገለግ
 ል ፡ ነው ፡ ፡ ጠልላት፣ ዕውቀት ፡ ይበዛሉ ፡ ምድርም ፡ ለም
 ድር ፡ ትቀርባሉ ፡ ነገር ፡ ሁሉም ፡ ይሰፍራል ፡ ያኋለኛ ፡ ገድ
 ል ፡ ለመጋደል ፡ ለመንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ መግዛትን ፡ ይ
 ስጥ ፡ ዘንድ ፡ በምድር ፡ ሁሉ ፡ ላይ ፡ ጊዜ ፡ ላለው ፡ ፡ ያነን
 ም ፡ ጊዜ ፡ ጠብቀን ፡ እንለምናለን ፡ እንደህ ፡ ስንል ፡ ፡ መን
 ግሥትህ ፡ ትምጻ ፡ ፡ አሚን ፡ ፡

መጨረሻ ፡ ፡

